UCHWAŁA NR XXXIII/236/2018
RADY GMINY RUDNIKI

z dnia 27 lutego 2018 r.

w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 i 2232, z 2018 r. poz. 130) i art. 12 ust. 1 w związku z art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 i 1566), oraz w związku z uchwałą Nr XXXV/289/2014 Rady Gminy Rudniki z dnia 10 listopada 2014 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki, Rada Gminy Rudniki uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Uchwala się zmianę „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki", przyjętego uchwałą Nr XXIII/181/09 Rady Gminy w Rudnikach z dnia 3 lutego 2009 roku w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki

2. Integralną częścią uchwały są:

1) tekst „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki", zwany w dalszej treści tekstem Studium, zawierający w formie ujednoliconej:

a) zaktualizowane uwarunkowania,

b) ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki,

c) uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń Studium, stanowiący załącznik nr 1;

2) rysunek "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki – kierunki" w skali 1:10 000, zwany w dalszej treści rysunkiem Studium, przedstawiający w formie graficznej ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, stanowiący załącznik nr 2,

3) rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do projektu zmiany studium, stanowiące załącznik nr 3.

§ 2.

Ustalenia zmienionego niniejszą uchwałą „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki" określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki, zawarte w rozdziale II tekstu Studium i na rysunku Studium, mają charakter regulacyjny i są wiążące przy sporządzaniu planów miejscowych. Pozostała część Studium ma charakter informacyjny.

§ 3.

Traci moc uchwała Nr XXIII/181/09 Rady Gminy w Rudnikach z dnia 3 lutego 2009 roku w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki

§ 4.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rudniki.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodniczący Rady Gminy

Edward Gładysz

WÓJT GMINY RUDNIKI

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RUDNIKI

[ZMIANA 2/2018]

TEKST STUDIUM

ZAŁ. NR 1
DO UCHWAŁY NR XXXIII/236/2018
RADY GMINY W RUDNIKACH
Z DNIA 27 LUTEGO 2018 ROKU

RUDNIKI – luty 2018 r.

Wykonawca: Biuro Projektowo-Konsultingowe BIPROK, 45–470 Opole, ul. Lawendowa 25
Główny projektant: Mgr inż. arch. Ewa Oglęcka, uprawnienia urbanistyczne Nr 1488

Spis treści

WPROWADZENIE

Rozdział I.

UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY

1. Podstawowe informacje o gminie

1.1. Położenie, podział administracyjny
1.2. Podstawowe dane statystyczne
1.3. Funkcje gminy

2. Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenów. Stan prawny gruntów. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.

2.1. Struktura przestrzenna gminy
2.2. Struktura funkcjonalna gminy
2.3. Struktura przestrzenna i funkcjonalna wsi
2.4. Stan prawny gruntów
2.5. Ocena ładu przestrzennego
2.5.1. Obszar gminy
2.5.2. Obszary zabudowane
2.6. Podsumowanie

3. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego

3.1. Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego
3.1.1. Położenie i rzeźba terenu
3.1.2. Budowa geologiczna
3.1.3. Surowce mineralne
3.1.4. Wody podziemne
3.1.5. Wody powierzchniowe
3.1.6. Gleby
3.1.7. Świat roślin i zwierząt
3.1.8. Krajobraz
3.1.9. Warunki klimatyczne, higiena atmosfery i klimat akustyczny
3.2. Obszary ograniczonego użytkowania i zagrożone poważnymi awariami
3.3. Elementy środowiska chronione i wymagające ochrony
3.3.1. Obszary i obiekty objęte ochroną prawną
3.3.2. Elementy środowiska wymagające ochrony
3.4. Zagrożenia i konflikty ekologiczne
3.5. Podsumowanie

4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

4.1. Zabytki i dziedzictwo kulturowe
4.1.1. Wymagania w zakresie ochrony zabytków wynikające z przepisów prawnych
4.1.2. Zabytki architektury i budownictwa
4.1.3. Zabytkowe obszary kulturowe wymagające ochrony
4.1.4. Zabytki archeologiczne
4.2. Dobra kultury współczesnej
4.3. Podsumowanie

5. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze rozwoju przestrzennego gminy.

5.1. Warunki i jakość życia mieszkańców
5.1.1. Warunki mieszkaniowe
5.1.2. Dostęp do usług
5.1.3. Możliwości zatrudnienia
5.1.4. Bezpieczeństwo
5.1.5 Ogólna ocena warunków i jakości życia mieszkańców

5.2. Potrzeby rozwoju gminy
5.2.1 Prognoza zmian ludnościowych na okres 2015 – 2045
5.2.2. Potrzeby mieszkaniowe
5.2.3 Sytuacja na rynku pracy
5.2.4 Potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej
5.2.5 Potrzeby wynikające z dokumentów strategicznych rozwoju gminy
5.2.6 Potrzeby wynikające z wniosków indywidualnych
5.3. Możliwości rozwoju gminy
5.3.1. Możliwości wynikające z warunków naturalnych oraz stanu zagospodarowania gminy
5.3.2. Finansowe możliwości rozwoju gminy
5.4. Wyniki bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę
5.5. Podsumowanie
6. Infrastruktura komunikacyjna i techniczna
6.1. Stan systemów komunikacji
6.1.1 Komunikacja drogowa
6.1.2 Komunikacja kolejowa
6.2. Stan infrastruktury technicznej
6.2.1 Gospodarka wodno-ściekowa
6.2.2 Gospodarka energetyczna
6.3. Gospodarka odpadami
6.3.1. Odpady komunalne
6.3.2 Odpady przemysłowe
6.4. Podsumowanie
7. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych
7.1 Zadania wynikające ze strategii rozwoju województwa ujęte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego.
7.2 Powiązania zewnętrzne struktury przestrzennej gminy
7.3. Podsumowanie
8. Zasady prawne planowania przestrzennego

Rozdział II.

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1. Podstawy rozwoju przestrzennego gminy
1.1. Cele i podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego gminy
1.2. Założenia do kierunków rozwoju przestrzennego gminy
1.2.1 Funkcje gminy
1.2.2. Prognozowane zmiany ludnościowe
1.2.3. Planowany rozwój sieci osadniczej
2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy
2.1. Generalne kierunki zmian
2.1.1 Zabudowa mieszkaniowa
2.1.2 Zabudowa usługowa
2.1.3 Zabudowa produkcyjno-składowa
2.1.4 Rekreacja
2.2 Planowana struktura przestrzenna gminy
3. Kierunki zmian w przeznaczaniu terenów oraz kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów
3.1. Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów w wyznaczonych strefach funkcjonalno–przestrzennych
3.2. Klasyfikacja przeznaczenia terenów

4. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, oraz ochrony przyrody
4.1. System Przyrodniczy Obszaru (SPO)
4.2. Ochrona zasobów przyrody nieożywionej
4.3. Ochrona zdrowia ludzi i mienia
5. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobrazu kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej
6. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej
7. Kierunki rozwoju systemów komunikacji
7.1. Drogi
7.1.1. Komunikacja samochodowa
7.1.2. Drogi transportu rolnego
7.1.3. Trasy rowerowe
7.2. Komunikacja kolejowa
8. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej
8.1. Zaopatrzenie w wodę
8.2. Gospodarka ściekowa
8.3. Energetyka
8.3.1. Zaopatrzenie w gaz przewodowy
8.3.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną
8.4. Gospodarka odpadami
9. Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego
9.1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym
9.2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym
10. Obszary wymagające opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
10.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenia mpzp.
10.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić mpzp.
11. Podsumowanie
11.1. Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań
11. 2. Synteza ustaleń Studium
12. Wykorzystane materiały

WPROWADZENIE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki opracowane zostało w 2002 r. i przyjęte uchwałą Nr XXXI/226/02 Rady Gminy w Rudnikach z dnia 19 kwietnia 2002 r.

ZMIANY

1. Stosownie do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), w 2006 r. dokonana została ocena aktualności *Studium*, która wykazała potrzebę aktualizacji tego dokumentu. Obowiązek oceny aktualności *Studium* wynika z art. 32 ustawy. Zgodnie z tym artykułem oceny aktualności „Studium" dokonuje się na podstawie analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz oceny postępów w opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzji o warunkach zabudowy wydawanych w przypadku braku planu miejscowego, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego. Ocena aktualności dała podstawę Radzie Gminy w Rudnikach do podjęcia uchwały w sprawie aktualności *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki* i uchwały w sprawie przystąpienia do zmiany *Studium*. W uchwałach określony został zakres zmiany *Studium*, zgodnie z wnioskami wynikającymi z tej oceny, który uwzględniony został w niniejszym dokumencie. Zakres ten obejmuje:
   - doprowadzenie ustaleń *Studium* do pełnej zgodności z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenów przewidzianych do zalesienia w zasięgu granicy polno-leśnej,
   - uwzględnienie wniosków o zmianę planu miejscowego niezgodnych z ustaleniami *Studium,* zgodnie z wynikami analizy wniosków pod kątem uwarunkowań,
   - aktualizację i uzupełnienie ustaleń *Studium*, zgodnie z wymogami wynikającymi z przepisów art. 10 ust.1 i 2 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,*
   - dostosowanie ustaleń *Studium* dotyczących zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego do nowych regulacji prawnych oraz zaktualizowanie kategorii dróg.

   Ponieważ zmiana studium w ww. zakresie, w szczególności dostosowanie studium do wymogów ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,* wymagało wprowadzenia licznych uzupełnień do dotychczas obowiązującego dokumentu a także zmiany formy tego dokumentu, w ramach zmiany studium sporządzony został nowy tekst zawierający opis uwarunkowań oraz ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, oraz nowy rysunek studium określający kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Zmieniona wersja Studium została przyjęta uchwałą nr XXIII/181/09 Rady Gminy w Rudnikach z dnia 03 lutego 2009 r.

2. Kolejna ocena aktualności S*tudium, s*porządzona w 2014 r., wykazała potrzebę ponownej aktualizacji tego dokumentu. W ramach tej aktualizacji – stosownie do zakresu określonego w uchwałach w sprawie aktualności *Studium* i w sprawie przystąpienia do zmiany *Studium* oraz obowiązujących aktualnie wymogów prawnych – w ustaleniach określających kierunki zagospodarowania przestrzennego wprowadzone zostały następujące zmiany:

- zweryfikowano ustalenia *Studium* określające politykę gminy w zakresie rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii (OZE) z uwzględnieniem nowych uwarunkowań prawnych oraz wyników analizy wniosków dotyczących tej problematyki,
- zweryfikowano granicę polno-leśną na podstawie wyników analizy faktycznego i wnioskowanego zagospodarowania terenów,
- zaktualizowano przebieg i kategorię dróg publicznych,
- wprowadzono zmiany wynikające z pozytywnego rozstrzygnięcia wniosków wniesionych w procedurze sporządzania zmiany *Studium.*

Na potrzeby rozpatrzenia wniosków o przeznaczenie nowych gruntów rolnych pod zabudowę przeanalizowane i zweryfikowane zostały granice terenów przeznaczonych pod zabudowę z uwzględnieniem stanu faktycznego (tj. nowej zabudowy zrealizowanej na podstawie decyzji warunkach zabudowy i wydanych decyzji o warunkach zabudowy), oraz aktualnie obowiązujących wymogów prawnych, w tym wymogu uwzględniania wyników bilansu terenów przeznaczonych w studium pod zabudowę (art. 10 ust. 2 pkt 1 ustawy opizp[1]) oraz zasad polityki przestrzennego zagospodarowania kraju określonych w *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* (art. 9 ust. 2 ustawy opizp). Rozpatrzenie wszystkich wniosków wiązało się z koniecznością aktualizacji także innych uwarunkowań mogących mieć związek z wnioskowanymi zmianami.

Zmieniona wersja *Studium* została opracowana w formie jednolitego tekstu i rysunku *Studium* i przyjęta uchwałą nr XXXIII/236/2018 Rady Gminy w Rudnikach z dnia 27 lutego 2018 r.

(Zmiany i uzupełnienia ustaleń Studium w części tekstowej wyróżnione są kolorem niebieskim).

[1] Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Rozdział I

UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY

1. Podstawowe informacje o gminie

1.1. Położenie, podział administracyjny

Gmina Rudniki położona jest w północno-wschodniej części województwa opolskiego, w powiecie oleskim. Od Opola oddalona jest o około 70 km, od Olesna 30 km i od Częstochowy ok. 60 km.

Gmina sąsiaduje:

- od północy - z gminą Pątnów (pow. wieluński, woj. łódzkie),
- od wschodu z gminą Lipie (pow. kłobucki, woj. śląskie),
- od wschodu i południa z gminą Krzepice (pow. kłobucki, woj. śląskie),
- od południa z gminą Radłów (pow. oleski, woj. opolskie),
- od zachodu z gminą. Praszka (pow. oleski. woj. opolskie).

Obszar gminy podzielony jest na 22 obręby ewidencyjne, w których wyodrębnić można 35 wsi i 25 przysiółków.

Tab. 1 **Gmina Rudniki - wykaz obrębów ewidencyjnych, miejscowości i przysiółków**

Lp.	Obręby ewidencyjne	Wsie*	Przysiółki**
1	Bobrowa	**Bobrowa,** Stanki	
2	Bugaj	**Stary Bugaj,** Nowy Bugaj, Borek	Huby Bugajskie, Grudzie
3	Cieciułów	**Cieciułów,** Brzeziny Cieciułowskie, Stawki Cieciułowskie	Dziadownia
4	Dalachów	**Dalachów,** ul. Gabryś	Kurków
5	Faustianka	**Faustianka**	Błonie, Melanków
6	Janinów	**Janinów**	
7	Jaworek	**Jaworek Górny,** Jaworek Dolny,	Jawor
8	Jaworzno	**Jaworzno Wieś**	
9	Jaworzno Bankowe	**Jaworzno Bankowe**	Góry
10	Jaworzno Polesie	**Polesie**	
11	Jelonki	**Jelonki**	Kuźnica Żytniowska, Banasiówka, Wytoka
12	Julianpol	**Julianpol nad Szosą** Julianpol pod Lasem	Kąty, Parkiecie
13	Kuźnica	**Kuźnica Lampowizna**	
14	Łazy	**Łazy**	Wręczyca, Glinki
15	Młyny	**Młyny** (dwa odrębne zespoły zabudowy)	
16	Mirowszczyzna	**Mirowszczyzna**	
17	Mostki	**Mostki**	Jaworzno
18	Odcinek	**Odcinek**	Kurków, Korea, Młyny
19	Porąbki	**Porąbki**	Skotnica
20	Rudniki	**Rudniki**	Teodorówka, Glinki
21	Słowików	**Słowików Szlachecki**	Słowików Włościański
22	Żytniów	**Żytniów,** Chwiły, Żurawie, Pieńki, Hajdamaki, Ignachy,	Bliźniaki, Tokary, Stawki Żytniowskie,

* Za wsie uznano zespoły co najmniej 10 domów, posiadające w opracowaniach kartograficznych własną nazwę (największe zespoły w poszczególnych obrębach ewidencyjnych wyróżniono grubszą czcionką)
** za przysiółki uznano mniejsze zespoły domów a także rozproszone zabudowania posiadające w opracowaniach kartograficznych własną nazwę.

W wykazie podkreślono sołectwa, ponieważ nie są tożsame z obrębami ewidencyjnymi.

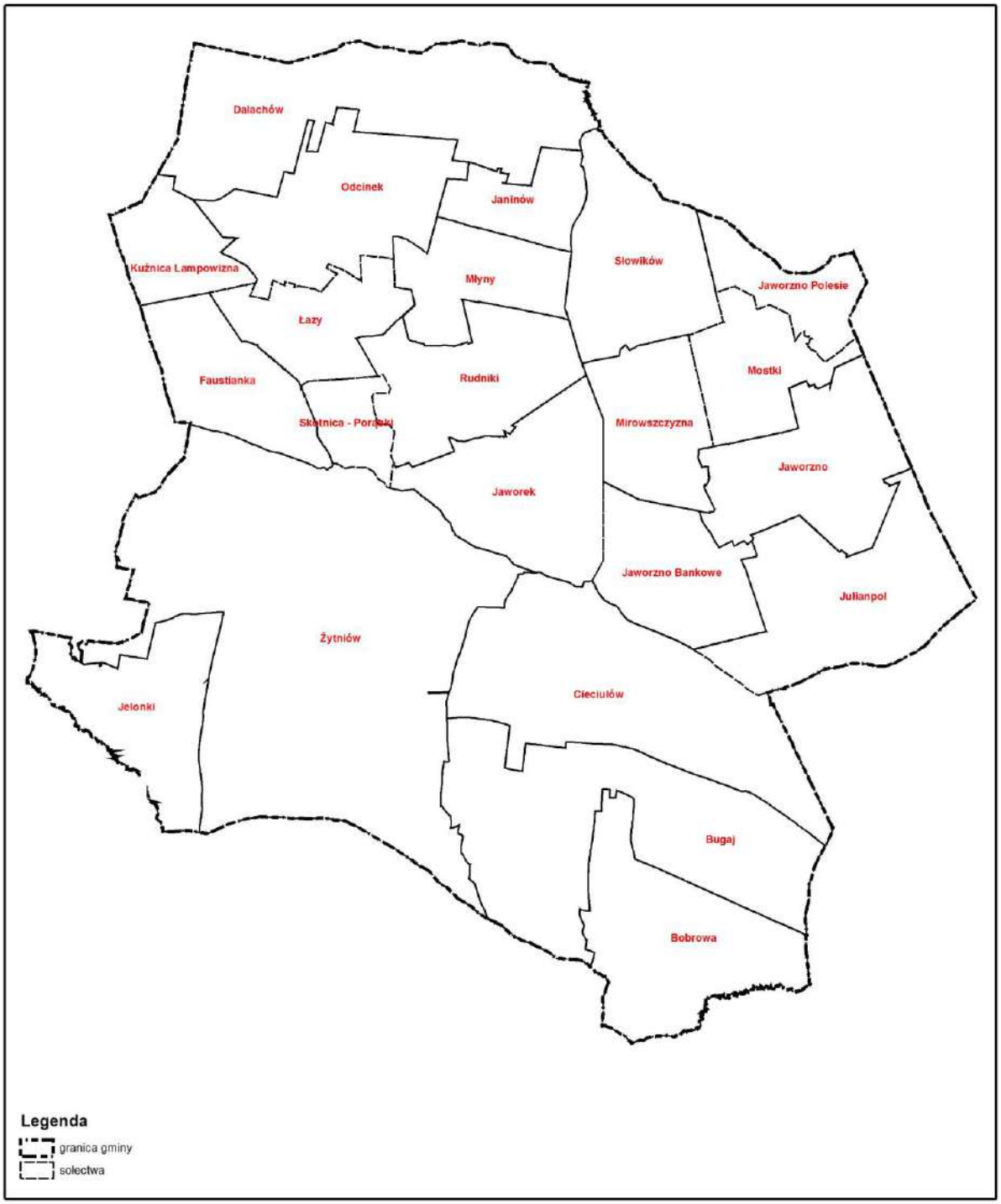

Rysunek 1. Gmina Rudniki – Obręby ewidencyjne [Źródło: http://portal.gison.pl/rudniki/]

Przez obszar gminy przebiegają dwie drogi krajowe: nr 42 – (Namysłów) Kluczbork – Działoszyn (Starachowice) i nr 43 – Wieluń – Rudniki – Kłobuck – Częstochowa, a także linia kolejowa łącząca Śląsk z Wielkopolską. Dzięki niej gmina posiada dogodne połączenie kolejowe ze Śląskiem i Poznaniem poprzez dwie stacje: w Janinowie – stacja osobowo-towarowa i w Jaworznie – stacja osobowa.

1.2. Podstawowe dane statystyczne

Powierzchnia gminy wynosi 10041,3669 ha (100,41 km^2). Obszar gminy jest zwarty. Jego rozciągłość z południa na północ wynosi 13,2 km, z zachodu na wschód 19,5 km. Punkty skrajne gminy zlokalizowane są następująco: na północy - 51° 04' 55", na południu - 50° 57' 51", na zachodzie - 18º 31' 15", na wschodzie - 18º 41' 57"

Wg stanu na dzień 31. 12. 2016 r. liczba mieszkańców gminy wynosiła 8.314 osób, co daje gęstość zaludnienia 82,8 mieszkańca na 1km^2 (średnia w województwie opolskim wynosi 105,8 M/km^2).

1.3. Funkcje gminy

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo. Funkcje uzupełniające to drobna przedsiębiorczość, mieszkalnictwo i rekreacja (indywidualna i agroturystyka).

2. Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenów. Stan prawny gruntów. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.

2.1. Struktura przestrzenna gminy

Podstawową strukturę przestrzenną obszaru kształtują: tereny zainwestowane (zabudowa i komunikacja), tereny rolne, tereny leśne i tereny wód otwartych (rzeki, zbiorniki wodne). W gminie Rudniki tereny te występują w następujących proporcjach: tereny zainwestowane - 5,6%, lasy i grunty leśne - 4,2%, wody - 0,4%, tereny rolne i pozostałe - 89,8%. Struktura użytkowania gruntów w granicach wsi i ogółem w gminie przedstawia się następująco:

Tab. 2 **Struktura użytkowania gruntów w gminie Rudniki**

Lp	Obręb ewidencyjny	Powierzchnia ogólna gruntów	Użytki rolne	Lasy i grunty leśne	Zadrzewienia i zakrzewienia	Tereny zabudowane*	Tereny komunikacji	Grunty pod wodami	Pozostałe
		ha	%	%	%	%	%	%	%
1	2	3	5	6	7	8	9	10	12
1	Bobrowa	501	92,6	1,4	0,0	3,0	2,0	0,2	0,8
2	Bugaj	840	95	0,6	0,0	2,7	1,4	0,0	0,2
3	Cieciułow	792	93,8	0,0	0,1	3,3	2,4	0,0	0,4
4	Dalachów	752	86,6	5,2	0,1	4,8	2,3	0,7	0,4
5	Faustianka	293	92,8	0,0	0,0	3,1	2,0	0,7	1,4
6	Janików	164	90,2	3,7	0,0	2,4	3,7	0,0	0,0
7	Jaworek	431	94,4	0,7	0,0	2,6	1,2	0,7	0,5
8	Jaworzno	432	87,2	5,4	0,2	3,3	3,3	0,2	0,2
9	Jaworzno Bankowe	314	94,3	0,6	0,0	1,9	2,9	0,0	0,3
10	Jaworzno Polesie	179	79,9	16,2	0,0	1,7	2,2	0,0	0,0
11	Jelonki	371	72,5	22,1	0,0	2,2	1,6	0,8	0,8
12	Julianpol	534	93,4	2,1	0,2	2,2	1,7	0,2	0,2
13	Kuźnica	186	91,4	0,0	0,0	3,2	3,2	2,2	0,0
14	Łazy	249	90,0	2,4	1,2	2,8	2,4	0,8	0,4
15	Mirowszczyzna	284	88,4	2,5	0,0	3,5	4,9	0,4	0,4
16	Młyny	250	76,8	7,2	0,4	4,4	7,6	1,6	2,0
17	Mostki	246	82,9	10,6	0,4	3,3	2,0	0,4	0,4
18	Odcinek	460	84,3	10,2	0,2	1,1	2,2	1,1	0,9
19	Rudniki	384	84,9	0,3	0,0	8,9	4,4	0,3	1.3
20	Porąbki	111	92,8	0,0	0,0	3,6	1,8	0,9	0,9
21	Słowików	401	74,8	19,2	0,2	1,7	2,7	0,4	0,7
22	Żytniów	1874	92,6	1,6	0,0	2,9	2,2	0,3	0,4
23	**Razem gmina**	**10039**	**89,2**	**4,2**	**0,1**	**3,1**	**2,5**	**0,4**	**0,5**

Źródło: Urząd Gminy Rudniki, 2007 r.

Tab. 3 **Struktura użytków rolnych w gminie Rudniki**

Lp	Obręb ewidencyjny	Powierzchnia użytków rolnych [ha]	W tym:		
			Grunty orne [%]	Trwałe użytki zielone [%]	Sady [%]
1	2	3	5	6	7
1	Bobrowa	464	74,8	24,1	1,1
2	Bugaj	798	78,3	21,2	0,5
3	Cieciułow	743	83,2	16,3	0,5
4	Dalachów	651	74,2	24,1	1,7
5	Faustianka	272	80,5	17,3	2,2
6	Janików	148	83,1	14,9	2,0
7	Jaworek	407	80,3	17,0	2,7
8	Jaworzno	369	85,4	14,1	0,5
9	Jaworzno Bankowe	296	90,5	8,5	1,0
10	Jaworzno Polesie	143	76,2	23,8	0,0
11	Jelonki	269	75,8	23,1	1,1
12	Julianpol	499	72,7	24,3	3,0
13	Kuźnica	170	73,5	25,3	1,2
14	Łazy	224	54,0	43,8	2,2
15	Mirowszczyzna	251	75,7	19,5	4,8
16	Młyny	192	74,0	21,8	4,2
17	Mostki	204	77,5	21,5	1,0
18	Odcinek	388	64,9	34,8	0,3
19	Rudniki	326	73,0	22,1	4,9
20	Porąbki	103	78,6	19,5	1,9
21	Słowików	300	81,0	17,3	1,7
22	Żytniów	1736	80,8	18,0	1,2
23	**Razem gmina**	**8953**	**77.7**	**20,7**	**1,6**

Źródło: Urząd Gminy Rudniki, 2007 r.

Powyższe zestawienia obrazują strukturę przestrzenną wsi w aspekcie wielkościowym. Wynika z nich, że we wszystkich wsiach, podobnie jak ogólnie w gminie, dominują użytki rolne, a wśród nich grunty orne; (wyjątkiem jest wieś Łazy, gdzie powierzchnie gruntów ornych i użytków zielonych są zbliżone). Najwyższy wskaźnik terenów zabudowanych ma wieś Rudniki (8,9%), najwyższy wskaźnik zalesień wsie Jelonki (22%) i Słowików (19%). W porównaniu do innych gmin wiejskich w województwie opolskim gmina Rudniki wyróżnia się bardzo małą powierzchnią lasów[2].

Poza wielkością terenów o różnym sposobie użytkowania, istotnym elementem charakteryzującym strukturę przestrzenną obszaru jest rozmieszczenie tych terenów. W gminie Rudniki są one rozdrobnione i rozproszone, ogólnie nie tworzą czytelnej struktury przestrzennej. Największy zespół zwartej zabudowy znajduje się we wsi Rudniki, położonej centralnie na obszarze gminy. Większe tereny zwartej zabudowy znajdują się ponadto we wsiach: Dalachów - w północnej części gminy, Żytniów – w południowej części gminy, oraz Jaworzno – położonej w części zachodniej. Zabudowa tych wsi nie tworzy jednak zwartych zespołów lecz ma układ ulicowy, podobnie jak zabudowa wszystkich pozostałych mniejszych wsi. Poza tymi układami na obszarze gminy znajdują się liczne mniejsze zespoły zabudowy oraz stosunkowo duża ilość zabudowy rozproszonej, głównie zagrodowej.

[2] Pomiędzy drugą i trzecią zmianą *Studium*, tj. w latach 2007- 2016, struktura użytkowania gruntów uległa niewielkim zmianom polegającym głównie na zmniejszeniu powierzchni użytków rolnych na rzecz lasów i terenów zainwestowanych. Wg danych GUS w okresie tym powierzchnia lasów zwiększyła się o 17 ha i obecnie grunty leśne stanowią ok. 4,7% powierzchni gruntów w gminie. (Danych dotyczących powierzchni terenów zainwestowanych brak). Zmiany te w skali gminy nie są znaczące i nie mają wpływu na ogólną ocenę struktury przestrzennej gminy.

Tab. 4 **Struktura osadnicza w gminie Rudniki**

Lp.	Wieś	Ilość domostw							
		ogółem		w największych zespołach zabudowy		w pozostałych zespołach zabudowy*		w zabudowie rozproszonej	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1	Bobrowa	113	100%	77	68,8%	28	25,7%	6	5,5%
2	Bugaj	138	100%	36	26,1%	40	29,0%	62	**44,9%**
3	Chwiły	37	100%	34	90,9%	0	0,0%	3	9,1%
4	Cieciułów	185	100%	128	68,1%	27	14,4%	30	17,6%
5	Dalachów	375	100%	324	85,6%	46	12,2%	5	2,1%
6	Faustianka	57	100%	17	29,8%	13	22,8%	27	**47,4%**
7	Janinów	42	100%	10	23,8%	23	54,8%	9	21,4%
8	Jaworek	64	100%	13	17,7%	17	27,4%	34	**54,8%**
9	Jaworzno	171	100%	105	62,3%	53	30,3%	13	7,4%
10	Jaworzno Bankowe	107	100%	55	51,9%	33	31,1%	19	17,0%
11	Jelonki	60	100%	31	52,5%	0	0,0%	28	**47,5%**
12	Julianpol	171	100%	85	51,2%	64	38,6%	22	10,2%
13	Kuźnica	25	100%	9	36,0%	7	28,0%	9	36,0%
14	Łazy	56	100%	27	48,2%	17	30,4%	12	21,4%
15	Mirowszczyzna	66	100%	18	27,3%	30	45,5%	18	27,3%
16	Młyny	104	100%	39	39,8%	61	57,1%	4	3,1%
17	Mostki	54	100%	29	53,7%	16	29,6%	9	16,7%
18	Odcinek	57	100%	10	17,2%	21	36,2%	26	**46,6%**
19	Rudniki	318	100%	289	89,5%	20	6,2%	9	4,3%
20	Polesie	31	100%	18	55,2%	0	0,0%	13	**44,8%**
21	Porąbki	32	100%	19	58,1%	5	16,1%	8	25,8%
22	Słowików	56	100%	20	38,5%	0	0,0%	36	**61,5%**
23	Żytniów	386	100%	262	67,90%	68	17,6%	56	14,5,2%
	Razem w gminie	**2700**	**100%**	**1646**	**61,6%**	**567**	**21,2%**	**459**	**17,2%**

* wliczono wszystkie zespoły zabudowy spełniające kryteria zwartej zabudowy w rozumieniu ustawy *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*[3]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://portal.gison.pl/rudniki/

Lasy występują w postaci licznych, ale niewielkich powierzchniowo enklaw wśród użytków rolnych. Największa enklawa ma powierzchnię ok. 80 ha. Użytki zielone, wśród których zdecydowanie przeważają łąki, występują głównie w formie ciągów w dolinach rzek i mniejszych cieków rozmieszczonych dość równomiernie na obszarze całej gminy. Jedyny pozadolinny większy obszar łąk znajduje się po stronie północnej zabudowy wsi Żytniów. Ogólnie strukturę przestrzenną gminy można scharakteryzować jako mozaikę różnych drobnych form użytkowania na tle dominujących powierzchniowo gruntów ornych.

[3] Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych przez zwartą zabudowę rozumie się zgrupowanie nie mniej niż 5 budynków, za wyjątkiem budynków o funkcji wyłącznie gospodarczej, pomiędzy którymi największa odległość sąsiadujących ze sobą budynków nie przekracza 100 m.

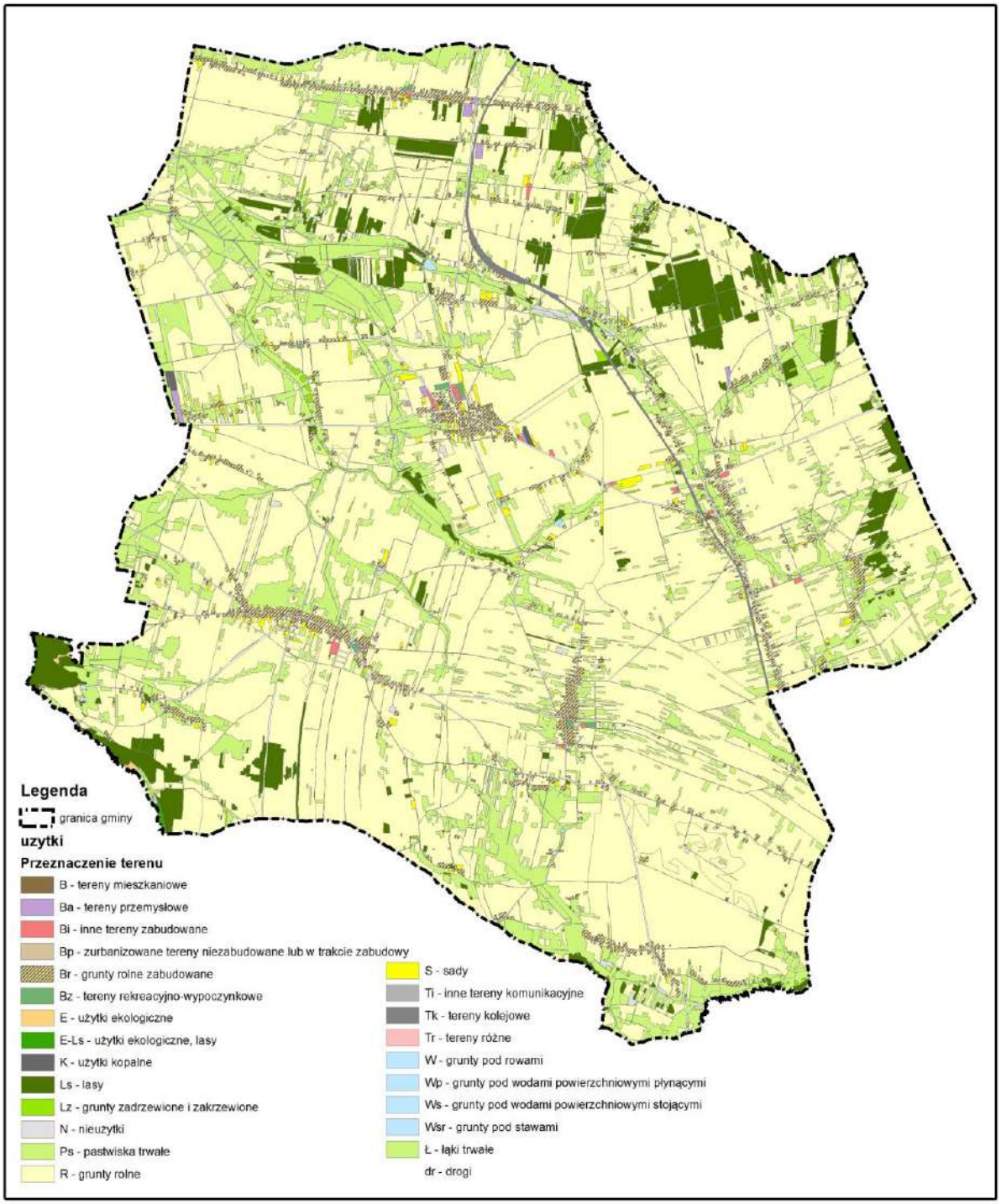

Rysunek 2. Gmina Rudniki – Struktura użytkowania wg ewidencji gruntów [Źródło: materiały udostępnione przez Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Oleśnie]

2.2. Struktura funkcjonalna gminy

Struktura funkcjonalna gminy jest ogólnie prawidłowa. Podstawową sieć osadniczą tworzy 21 wsi sołeckich rozmieszczonych stosunkowo równomiernie na obszarze gminy. Ośrodek obsługi lokalnej skupiającej ważniejsze usługi publiczne, w tym Urząd Gminy i Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, położony jest centralnie i posiada dogodne połączenie ze wszystkimi większymi jednostkami osadniczymi. W ośrodkach stopnia podstawo-

wego, tj. w Dalachowie, Żytniowie, Cieciułowie i zespole wsi Mirowszczyzna-Jaworzno zlokalizowane są podstawowe usługi użyteczności publicznej (patrz tabela nr 5). Problemem, z punktu widzenia struktury funkcjonalnej gminy, jest duże rozproszenie zabudowy.

2.3. Struktura przestrzenna i funkcjonalna wsi

Podstawowe elementy struktury przestrzenno-funkcjonalnej obszarów zainwestowanych w poszczególnych wsiach przedstawia tabela 5.

Tab. 5 **Podstawowe elementy struktury przestrzenno-funkcjonalnej obszarów zainwestowanych w gminie Rudniki** (wg stanu na dzień 31. 12. 2016 r.)

Lp	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Liczba gospodarstw rolnych/w tym gospodarstw poniżej 1 ha	Największe przedsiębiorstwa produkcyjno-usługowe oraz obiekty handlowe i gastronomiczne	Ważniejsze obiekty infrastruktury społecznej i usług publicznych	Tereny zieleni urządzonej i terenowe urządzenia sportowe*
1	2	3	4	5	6	7
1	Bobrowa	315	130/34		OSP	Plac przy OSP
2	Bugaj	518	174/43			1.Park dworski 2. Boisko
3	Chwiły	134	41/7		OSP	
4	Cieciułów	624	229/66	P.P.H.U. „DAKO" J. Bojek czyszczenie odlewów	1. Szkoła podstawowa z oddziałem przedszkolnym 2. OSP 3. Kościół	1. Cmentarz 2. Boisko 3. Plac przy OSP
5	Dalachów	1287	443/181	1. Młyn Handlowo-Usługowy G. i S. Korczakowscy 2. Firma PHU T. Badera – roboty na drogach	1. Szkoła podstawowa 2. Oddz. przedszkolny 3. OSP 4.Kościół	1. Cmentarz 2. Boisko
6	Faustianka	156	67/18	Cegielnia – obecnie nieczynna		Boisko
7	Janinów	163	57/17	P.P.H.U. „DASTA" ubojnia i masarnia		
8	Jaworek	204	79/13	Stacja paliw JAWOR		
9	Jaworzno-Jaworzno Bankowe	824	205/84 150/63	Sklep LEWIATAN	1. OSP 2. Kościół 3. Stacja PKP	Cmentarz
10	Jelonki	186	75/17		OSP	
11	Julianpol	481	239/90		Ośrodek szkolno-wychowawczy	Boisko
12	Kuźnica	77	37/5			
13	Łazy	15/	69/26			Boisko
14	Mirowszczyzna	230	89/33	1. Zakład Produkcyjno - Usługowy „Stolarstwo Eksport - Import" 2. Zakład Przetwórstwa Drobiowego „FEKS" 3. Restauracja, motel "Złota Kaczka" 4. Zajazd „Chata Romana"	1. Szkoła podstawowa 2. Oddz. przedszkolny	Centrum sportowo-rekreacyjne
15	Młyny	327	154/53	P.P.H.U. „JARPOL" – produkcja bielizny	Stacja PKP	Zbiornik wodny
16	Mostki Polesie	170	55/19 57/17	P.P.U.H. K. Markisz, K. Orzełek	OSP	Boisko
17	Odcinek	196	93/27			
18	Porąbki	89	46/12	Stacja kontroli pojazdów		
19	Rudniki	85	401/230	1.Z.P.H. Hurtownia „RUDMAR" 2. Usługi Brukarskie BRUK-REM-BUD R. Cymer 4. Inkubator przedsiębiorczości	1. Urząd gminy 2.Szkoła podstawowa z halą sportową 3. Przedszkole	1.Cmentarz 2. Park wiejski 3. Centrum sportowo-rekreacyjne

				5. Sklep „Biedronka” 6. Sklep „Delikatesy Centrum”	4. Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji 5. Biblioteka 6. Ośrodek zdrowia 7. Dwie apteki 8. OSP 9. Urząd pocztowy 10 Bank 11. Kościół	
20	Słowików	13	88/29		Galeria malarstwa SET	
21	Żytniów	1188	441/131	P.P.H.U. „WACŁAW” – masarnia	1.Szkoła podstawowa 2. Oddz. przedszkolny 3. Ośrodek zdrowia 4. OSP 5. Kościół 6. Punk apteczny 7. Świetlica wiejska	1.Cmentarz 2. Park podworski 3. Dwa boiska

** bez urządzeń przyszkolnych

Największą powierzchnię terenów zabudowanych zajmuje zabudowa mieszkaniowo-zagrodowa, wśród której dominuje zabudowa zagrodowa uzupełniana sukcesywnie zabudową mieszkaniową jednorodzinną. W zabudowie tej na wielu posesjach prowadzona jest działalność gospodarcza zarówno rolnicza[4] jak i nierolnicza (usługowa i wytwórcza), w tym działalność mogąca stwarzać uciążliwości dla funkcji mieszkaniowej, np. zakłady stolarskie i ciesielskie, kamieniarskie, składy, bazy transportowe. Zabudowę tą, poza przemieszaniem budynków o różnej funkcji (mieszkalnych, gospodarczych, produkcyjnych i usługowych), cechuje ogólnie duże rozproszenie. Wykazane w tabeli największe przedsiębiorstwa produkcyjno-usługowe funkcjonujące na terenie Gminy Rudniki to stosunkowo nieduże zakłady (największy - Młyn Handlowo-Usługowy w Dalachowie - zajmuje powierzchnię ok. 2 ha, drugi co do wielkości - P.P.U.H. w Mostkach – ok. 1,2 ha), położone przeważnie na obrzeżach zespołów zwartej zabudowy mieszkaniowo-zagrodowej. Największe obiekty handlowe położone są w centrach wsi. Z dwóch wykazanych obiektów gastronomicznych jeden znajduje się w centrum wsi, drugi przy drodze krajowej poza zwartym obszarem wsi. Stacje paliw położone są w rejonie dróg krajowych.

Ważniejsze obiekty infrastruktury społecznej i usług publicznych położone są we wszystkich wsiach centralnie. Wieś Rudniki ma ładnie wykształcone centrum usługowe, wsie Żytniów, Mirowszczyzna - Jaworzno i Cieciułów mają miejsca predysponowane do wykształcenia takich centrów przy istniejących obiektach usługowych.

Zieleń urządzona zajmuje niewielkie powierzchnie, ale, właśnie z tego względu, powinna być szczególnie chroniona. Wszystkie cmentarze położone są w bezpośrednim lub bliskim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, bez zachowania wymaganej prawnie odległości od zabudowy mieszkaniowej.

2.4. Stan prawny gruntów

Na terenie gminy zdecydowanie dominuje sektor prywatny do którego należy ponad 90% powierzchni gruntów. W posiadaniu gminy jest niespełna 1% powierzchni gruntów. Wśród nich jest kilka terenów inwestycyjnych typu

[4] Za działalność rolniczą przyjęto w *Studium* działalność gospodarczą wyłączoną ze stosowania ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej*, tj. – zgodnie z art. 3 – działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, a także wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów.

„greenfield" oraz „brownfield", z których największe zlokalizowane są w Rudnikach i Jaworku. Łączna powierzchnia tych terenów przekracza 6,5 ha. Ich atutem jest bliskie bądź bezpośrednie położenie przy drogach krajowych nr 42 relacji Kluczbork-Radomsko i nr 43 Wieluń-Częstochowa.

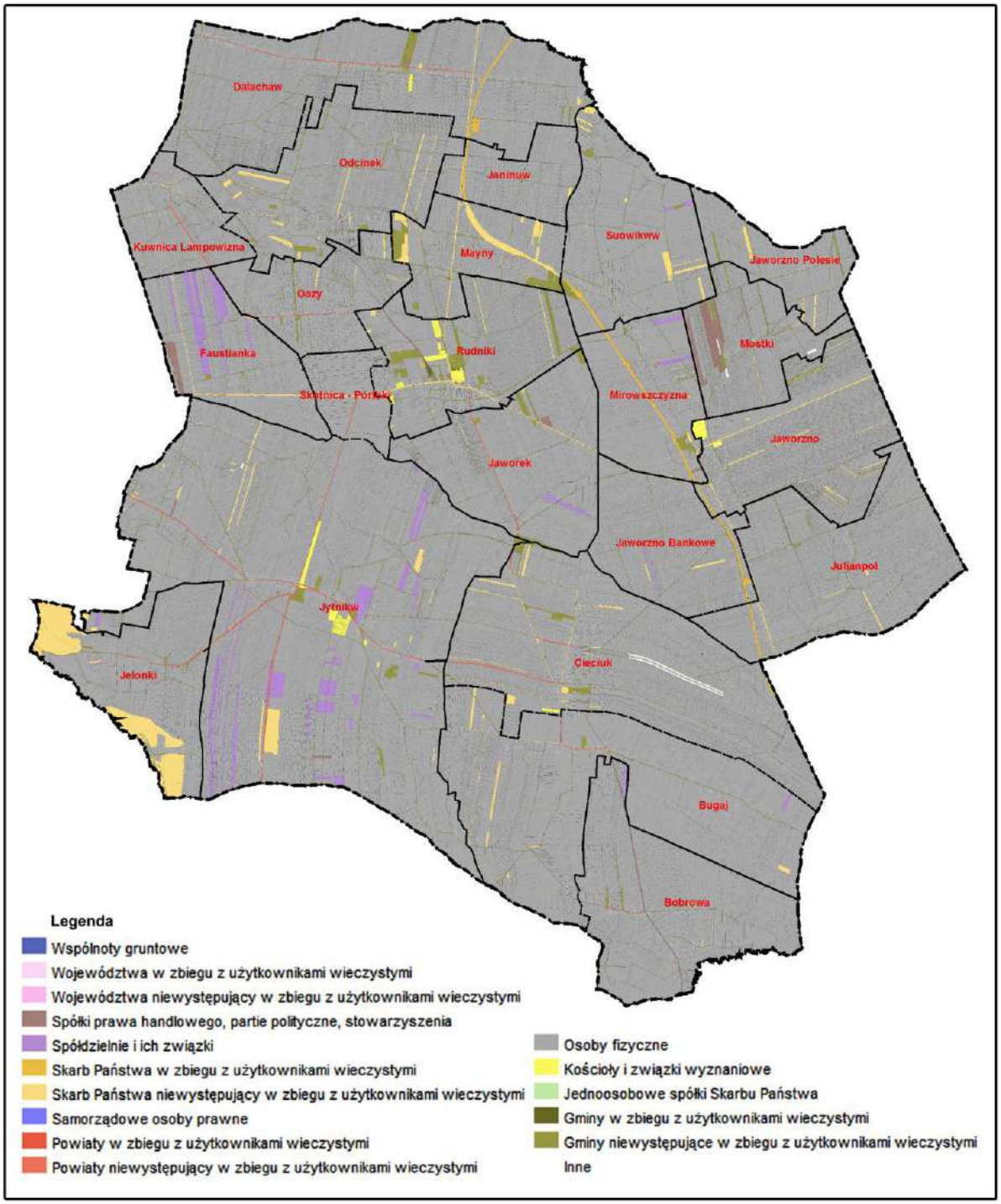

Rysunek 3. Gmina Rudniki – struktura władania [Źródło: http://maps.opolskie.pl]

2.5. Ocena ładu przestrzennego

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, przez "ład przestrzenny" - należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

2.5.1. Obszar gminy

Z punktu widzenia funkcjonalnego zagospodarowanie przestrzenne gminy jest ogólnie prawidłowe, o czym przesądza rozmieszczenie jednostek osadniczych wokół centralnie zlokalizowanego ośrodka gminnego. Zastrzeżenia z tego punktu widzenia budzi:

- rozproszenie zabudowy mieszkaniowo-zagrodowej, ze względu na utrudniony dostęp mieszkańców rozproszonej zabudowy do usług podstawowych,
- przebieg dróg krajowych przez zwarte tereny zabudowy wsi Rudniki, Jaworzno i Julianpol, ze względu na nałożenie się na tych odcinkach dróg ruchu tranzytowego rangi krajowej z ruchem lokalnym związanym z obsługą posesji przylegających do dróg.

Z punktu widzenia społeczno-gospodarczego niekorzystne jest przede wszystkim rozproszenie zabudowy mieszkaniowo-zagrodowej. Zabudowa taka generuje duże koszty obsługi w zakresie komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej (utrzymanie dróg, dowozy do szkół, zapewnienie bezpieczeństwa, odbiór odpadów) i, z tego powodu, niemożliwe jest zapewnienie mieszkańcom zabudowy rozproszonej pożądanych standardów jakości tej obsługi (pozostanie ona w wielu przypadkach zabudową substandardową).

Z punktu widzenia środowiskowego ład przestrzenny w gminie ocenia się ogólnie pozytywnie.

Zwarte tereny zabudowy wsi położone są generalnie zgodnie z warunkami fizjograficznymi.

Korzystne – z tego punktu widzenia - jest stosunkowo równomierne rozmieszczenie na obszarze gminy cieków z towarzyszącymi im ciągami zieleni łęgowej i łąkowej, które, jako lokalne korytarze ekologiczne, zapewniają prawidłowe funkcjonowanie lokalnego systemu przyrodniczego. W kilku miejscach występują kolizje korytarzy ekologicznych z trasami dróg krajowych i istniejącą zabudową.

Zastrzeżenia budzą:

- bardzo niewielka powierzchnia lasów (lasy wpływają korzystnie na ogólny stan środowiska, przede wszystkim na klimat lokalny, stosunki wodne, wrażliwość powierzchni ziemi na erozję i wrażliwości powietrza oraz wód na zanieczyszczenia);
- rozproszenie zabudowy mieszkaniowo-zagrodowej - przede wszystkim ze względu na problem z objęciem takiej zabudowy zorganizowanym systemem gospodarki ściekowej;
- przebieg dróg krajowych przez tereny zwartej zabudowy wsi Rudniki, Jaworzno i Julianpol oraz przebieg linii kolejowej wzdłuż terenów zwartej zabudowy wsi Janinów, Jaworzno i Julianpol, w wyniku czego znaczna część zabudowy mieszkaniowej tych wsi znajduje się w zasięgu ponadnormatywnego hałasu komunikacyjnego.

Ogólna ocena ładu przestrzennego z punktu widzenia kulturowego oraz kompozycyjno-estetycznego również wypada pozytywnie. Historyczne układy przestrzenne wsi są stosunkowo dobrze zachowane. Nowa zabudowa mieszkaniowo-zagrodowa przeważnie uzupełnia zabudowę istniejącą nie niszcząc istniejących układów lecz je zagęszczając. Zachowane zostały funkcje historycznych centrów wsi. Zastrzeżenia budzi rozwój zabudowy wzdłuż dróg wylotowych, ponieważ powoduje to znaczne oddalenie zabudowy od historycznych centrów.

Krajobraz kulturowy w gminie nie wyróżnia się szczególnymi walorami. Wsie - ze względu na układ zabudowy wzdłuż dróg - nie tworzą ciekawych krajobrazowo sylwet. Rudniki – jedyna wieś o charakterze zwartym (typu wielodrożnego) – również nie ma ciekawych ekspozycji krajobrazowych, co wynika z ukształtowania terenu (teren jest płaski), braku miejsc ekspozycyjnych (punktów i ciągów widokowych) oraz niejednorodnej formy zabudowy.

Zabudowa rozproszona na obszarze gminy na ogół nie budzi zastrzeżeń z punktu widzenia estetycznego; przeważnie ma ona tradycyjną wiejską architekturę i jest związana z gospodarstwem rolnym, na terenie którego się znajduje, dlatego harmonizuje z krajobrazem rolniczym, jaki mamy na terenie gminy. Wyjątkiem jest powstająca w ostatnim czasie (na podstawie decyzji o warunkach zabudowy) rozproszona zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, która często odbiega od tradycyjnej formy zabudowy (tj. prostej bryły na rzucie prostokąta z symetrycznym dachem dwuspadowym).

2.5.2. Obszary zabudowane

Jak wynika z opisu struktury przestrzenno-funkcjonalnej obszarów zainwestowanych, rozmieszczenie terenów o podstawowych funkcjach, tj. zabudowy mieszkaniowo-zagrodowej, ważniejszych usług użyteczności publicznej, w tym infrastruktury społecznej, oraz ważniejszych obiektów produkcyjno-usługowych i usługowych, jest we wszystkich wsiach prawidłowe. Zastrzeżenia budzi liczna na terenach zabudowy mieszkaniowo-usługowej działalność gospodarcza, w tym często działalność uciążliwa dla funkcji mieszkaniowej. Łączenie funkcji mieszkaniowej z działalnością gospodarczą rolniczą i nierolniczą jest możliwe i na obszarach wiejskich wskazane[5], jednak pod warunkiem wykluczenia obiektów i działalności uciążliwych dla funkcji mieszkaniowej.

Istotny konflikt funkcji na terenach zainwestowanych wsi to - poza przebiegiem przez te tereny dróg krajowych, co zostało wymienione wcześniej jako generalny problem dotyczący obszaru gminy - występowanie zabudowy mieszkaniowej w odległości mniejszej niż 50 m od terenów istniejących cmentarzy.

Ogólnie, poza wyżej przedstawionymi problemami, ład przestrzenny terenów zainwestowanych wsi, z punktu widzenia funkcjonalnego, społeczno – gospodarczego i środowiskowego, ocenia się pozytywnie.

Mniej korzystnie wypada natomiast ocena ładu przestrzennego zabudowy wsi z punktu widzenia kulturowego i kompozycyjno-estetycznego. Zabudowa powojenna, wypierająca lub uzupełniająca starą zabudowę, z reguły nie nawiązuje do tradycyjnych form zabudowy; budynki są większe, pozbawione charakterystycznego kształtu, usy-

[5] Rozwój nierolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich wpisuje się w przyjętą w dniu 25 kwietnia 2012 r. uchwałą Rady Ministrów „*Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa*" na lata 2012-2020 (w cel szczegółowy 1, którym jest „wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich" i przypisany mu priorytet 1.3. „Rozwój przedsiębiorczości oraz pozarolniczych miejsc pracy z wykorzystaniem potencjału endogenicznego obszarów wiejskich", zgodnie z którym należy wspierać dywersyfikację źródeł dochodów i zatrudniania na obszarach wiejskich, przede wszystkim poprzez „wspieranie tworzenia pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich" oraz opracowanie narzędzi zachęcających do tworzenia i rozwoju przedsiębiorczości).

tuowane przypadkowo – często w oderwaniu od istniejącej linii zabudowy. W efekcie wprowadzają w układy wiejskie nieład i dysharmonię.

Występują natomiast na terenie gminy pojedyncze obiekty o wysokim poziomie estetycznym, wśród których ważne - z urbanistycznego punktu widzenia – są przede wszystkim obiekty użyteczności publicznej:

- zabytkowe: kościoły w Rudnikach, Żytniowie i Jaworznie,
- szkoły w Rudnikach, Dalachowie, Jaworznie i Cieciułowie i Żytniowie, w tym hala sportowa przy szkole w Rudnikach - nagrodzona tytułem „Mister Opolszczyzny" w corocznym konkursie na najlepszą realizację architektoniczną w województwie opolskim.

Obiekty te wymagają szczególnej uwagi przy planowaniu zagospodarowania wsi - powinny mieć zaplanowane starannie zagospodarowanie terenu i otoczenie.

2.6. Podsumowanie

Z analizy dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów oraz oceny stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony wynikają następujące zalecenia do kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy:

- zapewnić tereny pod przyszłą budowę obwodnic w ciągach dróg krajowych wsi Jaworzno i Rudniki (w przypadku wsi Julianpol nie ma takiej możliwości),
- wyznaczyć – uwzględniając warunki glebowe i ekofizjograficzne - tereny pod zalesienia o powierzchni zapewniającej zwiększenie wskaźnika powierzchni lasów do co najmniej do 20%;
- wykluczyć zabudowę w dolinach cieków wodnych, w szczególności w poprzek ciągów dolinnych;
- ograniczyć rozpraszanie zabudowy mieszkaniowej poprzez jednoznaczne wyznaczenie granic terenów przeznaczonych pod zabudowę, kierując się przede wszystkim zasadą intensyfikowania istniejącej zabudowy na terenach już uzbrojonych (wymóg ustawowy);
- umożliwić przekształcanie zabudowy zagrodowej na zabudowę mieszkaniową i działalność gospodarczą nierolniczą przy zachowaniu jakości środowiska odpowiedniej dla zabudowy mieszkaniowej;
- zachować funkcję usługową terenów przy istniejących obiektach usługowych w centrach wsi Rudniki, Mirowszczyzna – Jaworzno, Żytniów, oraz wykazane ważniejsze obiekty użyteczności publicznej; zapewnić wysoką jakość architektury i zagospodarowania terenów w tych miejscach (miejsca takie decydują o tożsamości i atrakcyjności wsi);
- zachować istniejącą na terenach zabudowanych wsi zieleń urządzoną;
- ograniczyć rozwój zabudowy mieszkaniowej w strefach sanitarnych cmentarzy;
- chronić historyczną tożsamość gminy poprzez zachowanie historycznie ukształtowanych układów przestrzennych miejscowości oraz utrzymanie cech budownictwa regionalnego, w szczególności w architekturze budynków położonych w granicach historycznie ukształtowanych układów osadniczych oraz zabudowy zagrodowej położonej w krajobrazie otwartym (poza obszarami urbanizacji).

3. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego

3.1. Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego[6]

3.1.1. Położenie i rzeźba terenu

W podziale fizyczno – geograficznym Polski (według J. Kondrackiego) obszar gminy znajduje się na pograniczu dwóch mezoregionów: Progu Herbskiego i Obniżenia Krzepickiego należących do makroregionu Wyżyny Woźnicko – Wieluńskiej położonej w północno – zachodniej części Wyżyny Śląsko – Krakowskiej.

Rzeźba terenu ma generalnie charakter lekko falisty, z licznymi formami wypukłymi w postaci wzgórz morenowych i pagórków kemowych. Formy te występują w paśmie o kierunku SW – NE, ciągnącym się od południowej granicy gminy w rejonie wsi Żytniów do wschodniej granicy gminy w rejonie wsi Jaworzno oraz na terenie wsi Janinów i Słowików.

Wzdłuż pasma wzniesień rozciąga się szerokim pasem teren wysoczyzny przeciętej fragmentem doliny Jaworzynki na odcinku od Słowikowa do Jaworzna. Teren ten łagodnie opada w kierunku południowo – wschodnim ku dolinie rzeki Piskara, oraz w kierunku północno - zachodnim, ku dolinom rzek Wyderka i Prosna. W części północno – zachodniej (powyżej Rudnik) rozpościera się szeroka równina ciągnąca się dalej w gminie Praszka. Równina ta jest częścią pradoliny Warty – Prosny i obecnie wykorzystywana jest przez rzekę Jaworzynkę i Wyderkę. Na jej obszarze występują spore powierzchnie o podłożu torfowym.

Wysokości bezwzględna na obszarze gminy zamykają się w przedziale 195 - 270 m n.p.m.. Najwyżej położone miejsce, pojedynczy pagórek o wysokości 270,2 m n.p.m. znajduje się we wschodniej jej części (na wschód od Jaworzna). Najniżej położony (193,2 m n.p.m.) jest punkt na przecięciu Jaworzynki z granicą gminy na północny-wschód od wsi Kuźnica.

Formy antropogeniczne zajmują znikomą powierzchnię; są to nasypy drogowe i kolej, sztuczne zbiorniki wodne oraz liczne wyrobiska poeksploatacyjne.

[6] Obszerna charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego gminy zawarta jest w opracowaniu ekofizjograficznym. W niniejszym opracowaniu ograniczono się do informacji najistotniejszych z punktu widzenia potrzeb planowania przestrzennego.

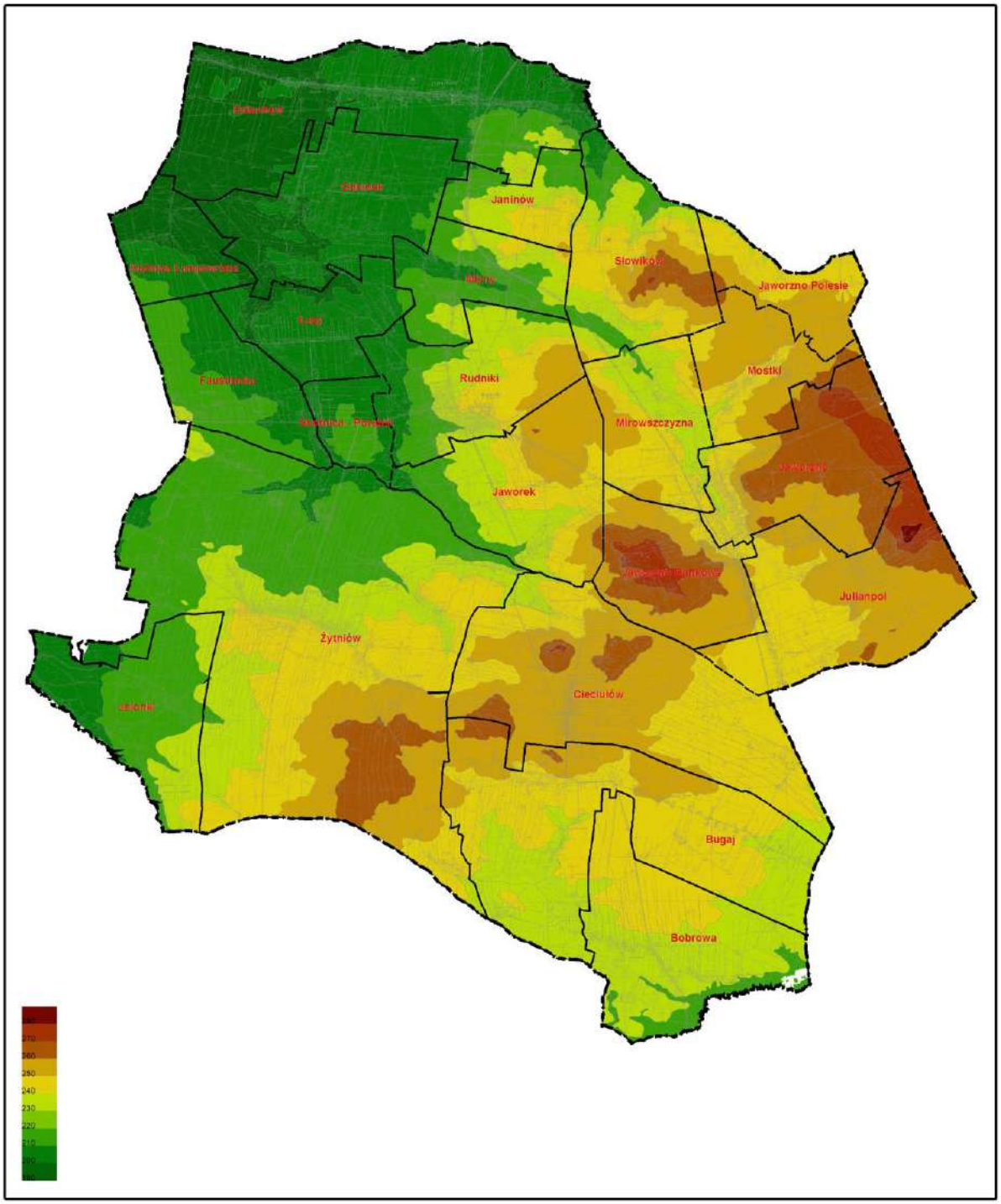

Rysunek 4. Gmina Rudniki – Hipsometria [Źródło: opracowanie własne]

3.1.2. Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym gmina Rudniki należy do północnej części monokliny śląsko – krakowskiej.

W budowie podłoża gminy biorą udział utwory mezozoiczne i czwartorzędowe. Utwory mezozoiczne, głównie jury dolnej, środkowej i górnej przykryte są utworami czwartorzędowymi pochodzenia wodnolodowcowego, rzecznego i eolicznego. Miąższość osadów czwartorzędowych wynosi przeważnie 15 – 30 m., w rejonie Rudnik waha się od 40 – 50 m., w dolinach kopalnych od 50 – 60 m., a w okolicy Jaworzna przekracza 80 m.

Najniżej położone są utwory zlodowacenia południowopolskiego, które tworzą gliny zwałowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe zachowane jedynie w dolinach kopalnych. Powyżej występują osady zlodowacenia środkowopolskiego w postaci piasków i żwirów oraz mułków i iłów zastoiskowych. Są to przeważnie piaski średnioziarniste z domieszką żwirów drobnookruchowych, tworzące jeden poziom o miąższości kilkunastu metrów. Nad nimi zalega ciągły pokład szarej i szarobrązowej gliny zwałowej. Glina ta występuje w Dalachowie na głębokości 15 – 20 m, w Żytniowie na głębokości 12 – 18 m, z soczewką piasku na 15 m. Kolejne osady o charakterze piasków, żwirów i mułków należą do interglacjału lubelskiego. Powyżej występują osady ostatniego na tym terenie zlodowacenia środkowopolskiego – warciańskiego. Są to utwory plejstoceńskie reprezentowane są przez: glinę zwałową, piaski i żwiry z głazikami, piaski glinkowate ze żwirami i otoczakami oraz gliny piaszczyste i głazy. Glina zwałowa szara i szarobrunatna o miąższości 1,5 – 5,0 m występuje między Julianpolem a Zajączkami. Jej rozległe płaty znajdują się też w okolicy Żytniowa oraz Faustianki, a niewielkie ilości glin zwałowych spotykane są w otoczeniu pagórków kemowych w okolicy Rudnik. Występuje ona na powierzchni terenu, miejscami tylko przykryta jest cienkim nadkładem piasków i żwirów wodnolodowcowych lub ablacyjnych.

W dolinach rzek Prosny, Wyderki, Jaworzynki i Potoku Żytniowskiego oraz innych mniejszych cieków występują osady holoceńskie, głównie żwiry, piaski drobnoziarniste jasnożółte i jasnoszare oraz namuły mineralno – organiczne. Terasy zalewowe rzek utworzone są głównie z piasków różnoziarnistych z domieszką żwirów, a w dnach dolin i w starorzeczach występują namuły i namuły torfiaste. W niektórych rejonach namuły przechodzą w torfy o miąższości 1,0 - 2,5 m. Wypełniają one głównie dolinę Jaworzynki, Potoku Żytniowskiego i Wyderki w rejonie północno-zachodniej granicy gminy.

Na terenie gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

3.1.3. Surowce mineralne

Gmina Rudniki jest stosunkowo bogata w surowce mineralne. Najpowszechniej występują piaski akumulacji lodowcowej i utwory piaszczysto – żwirowe, a wśród surowców ilastych iły doggeru i gliny zwałowe.

Piaski akumulacji lodowcowej występują w północnej, wschodniej oraz południowej części gminy. Na początku lat siedemdziesiątych zarejestrowano 28 wyrobisk eksploatowanych głównie przez ludność miejscową do celów budowlanych. Największe powierzchnie utworów piaszczysto – żwirowych znajdują się na północ oraz południowy wschód od Żytniowa. Rejony eksploatacji piasków i żwirów do celów przemysłowych obejmują okolice Rudnik, Cieciułowa i Jaworzna. W rejonie Rudnik rozpoznano złoża piasków i żwirów o miąższości bilansowej od 3,8 do 13,8 m, przydatnych w budownictwie do zapraw, do produkcji cegieł wapienno – piaskowych, a następnie po uszlachetnieniu do produkcji betonu. Na południe od Cieciułowa, w rejonie Góry Bukowej i Góry Skotnickiej piaski również nadają się do celów przemysłowych, choć ich miąższość jest tu stosunkowo niewielka. W rejonie „Słowików" oraz w rejonie "Góry Papierkowej" napotkano bilansowe serie osadów piaszczysto-żwirowych o miąższości 4,1 do 11,0 m. Szacunkowe zasoby obydwu złóż określono na 100 tyś m³. Ze względu na ich skąpą ilość i niewielkie rozprzestrzenienie, złoża te mogą być wykorzystywane jedynie lokalnie, bez większych rokowań na złoża przemysłowe. Na obszarze gminy znajduje się 13 wyrobisk utworów piaszczysto – żwirowych w okolicach Rudnik, Cieciułowa i Jaworzna. Obecnie wyrobiska nie są eksploatowane. Surowce ilaste, do których należą ju-

rajskie iły i plejstoceńskie gliny zwałowe, eksploatowane były przez kilkadziesiąt lat w Faustiance. Wydobywany surowiec stanowił bazę surowcową dla miejscowej cegielni „Faustianka". Do surowców ilastych zaliczają się również gliny zwałowe o barwie szarej lub jasnobrązowej, które znajdują się w rejonie Julianpola, Bugaja, Polesia i Janinowa. Miąższość tych złóż dochodzi do kilku metrów, a ich rozprzestrzenienie jest stosunkowo niewielkie. W latach siedemdziesiątych istniało tu 11 odkrywek gliny zwałowej eksploatowanych okresowo na potrzeby lokalne. Badania poszukiwawcze prowadzone w latach 1954 – 1966 na terenie gminy Rudniki pozwoliły na udokumentowanie zasobów syderytowych rud żelaza w rejonie Praszka–Rudniki oraz Więcki–Ruda – obecnie wykreślone z bilansu złóż i bez perspektyw na eksploatację.

Udokumentowane na obszarze gminy Rudniki są trzy złoża: kruszywo naturalne (1 złoże), surowce ilaste ceramiki budowlanej (2 złoża).

Tab. 6 Wykaz udokumentowanych złóż kopalin na terenie gminy Rudniki

L.p.	Złoże	Eksploatacja	Zasoby [tys. ton] geologiczne bilansowe
kruszywo naturalne			
1.	Żytniów	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	191
Razem			**191**
surowce ilaste ceramiki budowlanej			
1.	Faustianka	zaniechane	3 386
2.	Janinów	zaniechane	362
Razem			**3 748**
		Ogółem	**3 939**

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, 2014

W złożu kruszywa naturalnego „Żytniów" kopalinę główną stanowią żwiry i piaski spełniające wymagania dla kruszyw do betonu. Zasoby bilansowe złoża wynoszą 191 197 Mg, pozabilansowe – 374 685,5 Mg. Złoże udokumentowane zostało na powierzchni 1,8 ha, jego miąższość wynosi od 9 do 22,4m, średnio 11m.

Zasoby surowców ilastych w złożu „Faustianka" pod koniec lat siedemdziesiątych wynosiły 2159 tyś.m³. Średnia miąższość tego złoża to około 14,7 m. Iły występują pod niewielkim nadkładem gleby, a miejscami odsłaniają się na powierzchni. Z punktu widzenia ochrony środowiska złoże „Faustianka" zostało zaliczone do klasy konfliktowej (B) w stosunku do gleb. Oznacza to, że eksploatację złoża należy ograniczyć w celu ochrony gleb przed postępującą degradacją. Obecnie złoże jest udokumentowane, ale wykreślone z rejestru terenów górniczych (w 1995 r.)

Złoże „Janinów" (położone we wsi Odcinek przy granicy wsi Janinów) to piaski drobno i średnioziarniste szare, szarożółte i żółte oraz piaski pylaste. Zasoby wynoszą 364 000 m³. Złoże zalega w postaci zwartego pokładu na powierzchni ok. 8,5 ha, jego miąższość wahała się od 2,9 do 8,4 m, a grubość nadkładu wynosi 0,2 – 0,3 m.

3.1.4. Wody podziemne

W podziale regionalnym zwykłych wód podziemnych Polski B. Paczyńskiego (1993) omawiany obszar należy do makroregionu centralnego, regionu śląsko – krakowskiego (XII), subregionu jurajskiego (XII_3).

Teren gminy leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) 325 Częstochowa (W) o charakterze szczelinowym i szczelinowo – porowym, wydzielonego w utworach jury środkowej J_2. Dla zbiornika na terenie gminy nie wydzielono obszarów najwyższej ochrony (ONO) i obszarów wysokiej ochrony (OWO).

Utwory wodonośne dzielą się na trzy poziomy: dolnojurajski (warstw połomskich), środkowojurajski (warstw kościeliskich), czwartorzędowy.

Wody jurajskie

Wody jurajskie stanowią podrzędny wodonośny poziom użytkowy tego rejonu. Rozpoznany jest praktycznie jeden poziom wodonośny, związany z piaskowcami warstw kościeliskich doggeru i serii łysieckiej liasu, posiadających łączność hydrauliczną - choć lokalnie może występować w kilku poziomach, oddzielonych warstwami słabo przepuszczalnymi. Wody te mają charakter subartezyjski. Duże rozprzestrzenienie tej warstwy wodonośnej oraz stosunkowo duża miąższość stanowić może w przyszłości rezerwowe źródło zaopatrzenia w wodę. Jakość wód jurajskich jest na ogół stosunkowo dobra. Są to głównie wody o mineralizacji poniżej 0,2 g/dm^3, wykazujące słabą alkaliczność oraz małą twardość węglanową. Zalicza się je do wód wysokowęglanowo-wapniowo-sodowych. Wszystkie wykazują podwyższoną, niekiedy znaczną, zawartość żelaza (do 1,6 mg/dm^3) i manganu (do 0,2 mg/dm^3).

Wody czwartorzędowe

Wody czwartorzędowe mają na terenie gminy Rudniki duże znaczenie użytkowe. Związane są z piaskami i żwirami osadów lodowcowych oraz aluwialnymi. Miąższość tych warstw wodonośnych jest bardzo zmienna. Może występować kilka ich poziomów przedzielanych na ogół poziomami glin. Niekiedy występuje łączność hydrauliczna pomiędzy poszczególnymi poziomami. Poziom wód czwartorzędowych występuje praktycznie na obszarze całej gminy i jest eksploatowany przez większość ujęć. Są to zazwyczaj wody o swobodnym zwierciadle. Jakość wód tego poziomu jest różna. Spotyka się tu wody bardzo miękkie, miękkie i średniotwarde. Wykazują one czasami podwyższoną zawartość żelaza i manganu oraz niekiedy zanieczyszczenia bakteriologiczne. Źródłem zanieczyszczeń są przede wszystkim nieoczyszczone ścieki odprowadzane do gruntu i wód powierzchniowych oraz nadmiernie stosowane nawozy naturalne i sztuczne. Punktowe potencjalne ogniska zanieczyczyszczeń to: składowisko odpadów, cmentarze i stacje paliw płynnych.

Monitoring jakości wód podziemnych

W 2006 r. wprowadzony został w Polsce program monitoringu jakości wód podziemnych dostosowany do wymogów stawianych przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW) 2000/60/WE. Konsekwencją tego była reorganizacja dotychczasowej sieci monitoringowej, polegająca przede wszystkim na zmianie przedmiotu monitoringu z dotychczasowych różnych użytkowych poziomów wód podziemnych na wyznaczone tzw. jednolite części wód podziemnych (JCWP). Gmina Rudniki znajduje się w zasięgu JCWP oznaczonych nr PL_GB_6500_0**94**. Na terenie gminy nie ma punktów badawczo-pomiarowych nowej sieci monitoringowej; najbliższy punkt, w którym badana jest jakość tej części wód, znajduje się w gminie Krzepice, woj. śląskie (punkt nr Q31/R). Wg oceny jakości wód podziemnych za 2015 r., wody w tym punkcie miały IV klasę jakości (wody niezadawalającej jakości, w których wartości elementów wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka[7]). Analiza ocen z ostatnich

[7] Klasyfikacja wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. *w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych* (Dz. U. z 2016 r. poz. 85)

trzech lat wykazuje, że jakość wód ulega pogorszeniu - w 2013 roku wody w ww. punkcie miały III klasę jakości (wody zadawalającej jakości).

3.1.5. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Rudniki należy do dorzecza Warty i odwadniany jest przez zlewnie jej lewobrzeżnych dopływów – Prosny i Liswarty. Przez obszar gminy przebiega dział wodny III rzędu między zlewniami Warty i Prosny.

Rzeki

Ważniejsze rzeki w gminie to Jaworzynka, Potok Żytniowski, Prosna, Wyderka i Piskara.

Jaworzynka (lokalna nazwa Julianpolka) na terenie gminy Rudniki ma długość 13154 m (uregulowane 12816 m). Źródła jej znajdują na wschodnim krańcu gminy (na południe od wsi Jaworzno) na wysokości 253,7 m n.p.m. Z tego miejsca rzeka płynie najpierw w kierunku południowym a w rejonie Julianpola obiera kierunek północno-zachodni i płynie dalej przez Jaworzno, Młyny, Odcinek. Uchodzi do rzeki Wyderki na terenie gminy Praszka. Na terenie wsi Odcinek Jaworzynka łączy się ze swoim największym dopływem, Potokiem Żytniowskim, płynącym z centralnej części gminy. Cieki te charakteryzują się dość znacznym spadkiem – Jaworzynka na odcinku ok. 11 km w granicach gminy ma różnicę poziomów ponad 50 m, z tego ponad 40 m na pierwszych 7 kilometrach, podobny spadek (ok. 40 m na 7 km) ma Potok Żytniowski

Prosna stanowi południowo – zachodnią granicę gminy na odcinku o długości 1 392 m (cały uregulowany). Miejscami jej dolina jest podmokła.

Wyderka jest jednym z większych dopływów Prosny i uchodzi do niej w okolicach Praszki. Przez obszar gminy Rudniki płynie równoleżnikowo wzdłuż północnej granicy na odcinku o długości 1 003 m (cały uregulowany). Źródła Wyderki znajdują się na północ od Dalachowa na wysokości 200 m n.p.m. Dolina rzeki w granicach gminy Rudniki jest sucha.

Piskara (dopływ Listwary) płynie niewielkim odcinkiem wzdłuż południowej granicy gminy (w granicach wsi Bobrowa). Dolina rzeki jest przeważnie podmokła.

Poza wymienionymi rzekami na terenie gminy znajduje się wiele mniejszych cieków i rowów melioracyjnych Duża ilość drobnych cieków występuje zwłaszcza w północno – zachodniej części gminy w rejonie miejscowości Dalachów, Odcinek i Kuźnica. Nieprzepuszczalne podłoże powoduje tam powstanie dużych powierzchni podmokłych.

Zbiorniki wodne

Powierzchnia zbiorników wodnych na terenie gminy jest bardzo mała. Największy zbiornik – jedyny o charakterze retencyjnym - znajduje się w Młynach (powstał w 1999 r.). Ma on powierzchnię lustra 5 ha, stan wody na tamie piętrzącej wynosi 4,2 metra, a średnia głębokość waha się w granicach 2,5 metra. Zbiornik wykorzystywany jest przez mieszkańców do celów rekreacyjnych. Obecnie w trakcie przygotowania jest budowa drugiego zbiornika retencyjnego w Jaworku.

Poza wymienionymi zbiornikami istnieje na terenie gminy kilka mniejszych sztucznych zbiorników w ciągach cieków wodnych, a także niewielkie zbiorniki w wyrobiskach poeksploatacyjnych i liczne naturalne oczka wodne. Najliczniejszy zespół niewielkich zbiorników poeksploatacyjnych znajduje się w północno-zachodnim rejonie za-

budowy wsi Odcinek, najliczniejszy zespól naturalnych oczek wodnych – po północnej stronie zabudowy wsi Żytniów. Wokół zespołów tych istnieją dogodne warunki do rozwoju ekosystemów zbiorników i oczek wodnych. Szczególnie te drugie maja dużą wartość przyrodniczą.

Zagrożenie powodziowe

Na obszarze gminy Rudniki nie ma obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi[8], a więc i obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1121 z późn. zm.)

Rysunek 5. Wstępna ocena ryzyka powodziowego. Mapa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi dla woj. opolskiego [Źródło: http://www.kzgw.gov.pl/pl/Wstepna-ocena-ryzyka-powodziowego.html]

W ramach wstępnej ocena ryzyka powodziowego na obszarze gminy Rudniki zidentyfikowane zostały jedynie obszary, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne, tj. obszary na których powodzie mogą wystąpić w przyszłości. Obszary te obejmują wąski pas doliny Prosny, na których nie ma zabudowy, nie istnieje więc zagrożenie bezpieczeństwa ludności i mienia[9]. (Identyfikacja ww. obszarów ma charakter wyłącznie pomocniczy i nie wynikają z niej żadne ograniczenia prawne).

[8] Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi to obszary określone we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi. Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi sporządza się mapy zagrożenia powodziowego, na których wskazuje się (m. in.) obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Wstępna ocena ryzyka powodziowego (WOPR) to dokument opracowany przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej na podstawie art. 88 c ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne.*

[9] W drugiej edycji Studium obszary te były wskazane jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią w oparciu o opracowane przez Dyrektora RZGW w Poznaniu *Studium ochrony przeciwpowodziowej dla rzeki Prosny*, które – na podstawie art. 14 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. *o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych* ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 32, poz. 159 ze zm.), straciło ważność z dniem sporządzenia mapy zagrożenia powodziowego, tj. z dniem 15 kwietnia 2015 r.

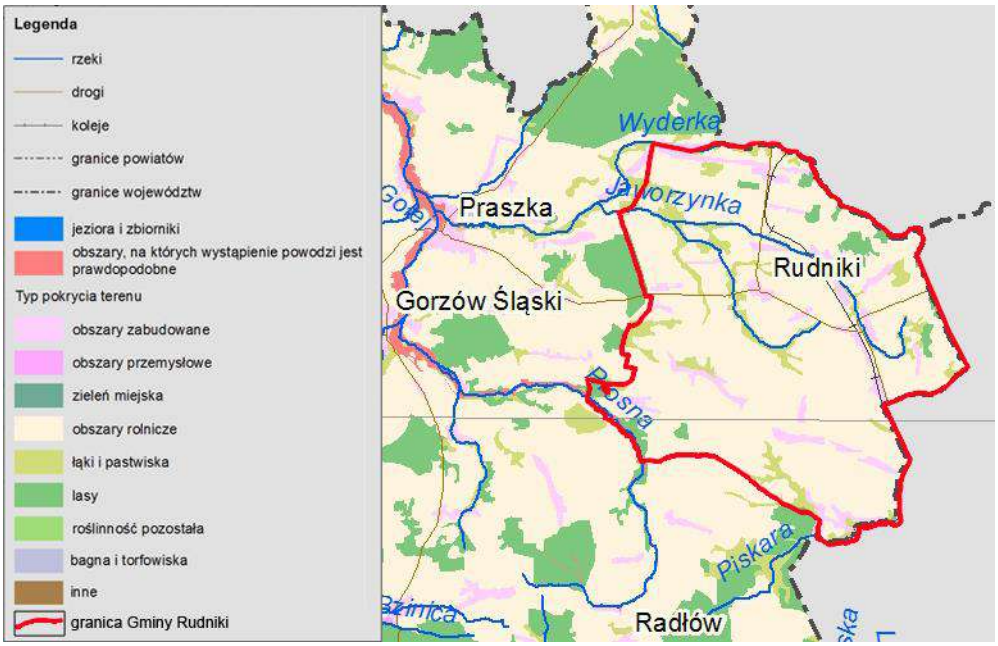

Rysunek 6. Wstępna ocena ryzyka powodziowego. Mapa obszarów, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne w województwie opolskim [Źródło: http://www.kzgw.gov.pl/pl/Wstepna-ocena-ryzyka-powodziowego.html]

Stan zanieczyszczenia wód powierzchniowych

Obszar gminy Rudniki położony jest w granicach 5 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWPrz). Największą powierzchnię gminy zajmuje JCWPrz „Prosna do Wyderki" i tylko ta część objęta jest badaniami jakości wód w ramach *Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Opolskiego*. Na podstawie badań w ramach monitoringu diagnostycznego wykonanych w 2011 roku w ppk Prosna-Praszka, monitoringu operacyjnego, w tym monitoringu obszarów chronionych (MOEU) wykonanych w 2013 roku, oraz monitoringu operacyjnego w zakresie wybranych substancji chemicznych z 2014 r., stan jcw „Prosna do Wyderki" oceniono jako zły[10]. O ocenie zadecydowały wyniki badań ichtiofauny, przeprowadzone w 2014 r. przez firmę zewnętrzną na zlecenie GIOŚ, oraz stan chemiczny poniżej dobrego ze względu na benzo(g,h,i) perylen i indeno (1,2,3-cd)piren (2015 r.). Jednocześnie zostały spełnione wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

3.1.6. Gleby

a) Rodzaje i rolnicza wartość gleb

Na obszarze gminy w ogromnej przewadze występują gleby bielicowe i brunatne. Gleby bielicowe zajmują znaczne powierzchnie na obszarze sołectw Młyny, Julianpol i Jelonki, gleby brunatne występują na całym obszarze gminy, a ich największe powierzchnie występują w Bugaju, Bobrowej i Żytniowie. Na niewielkich powierzchniach, głównie w zagłębieniach i rynnach przepływowych, występują czarne ziemie zdegradowane (Julianpol, Kuźnica i Łazy), a w dolinach rzek i mniejszych cieków - mady rzeczne, gleby murszowo – mineralne i murszowate, a także gleby torfowe, torfowo – mułowe i mułowo – torfowe (najwięcej w Łazach, Odcinku i południowo – zachodnim rejonie wsi Dalachów). Większość gleb bielicowych i brunatnych wytworzona jest z piasków luźnych,

[10] Klasyfikacja wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 258, poz. 1549)

słabo gliniastych i żwirów. Są one przeważnie słabo próchniczne, kwaśne, mało zasobne w związki fosforowe i potasowe. Charakteryzują się ponadto niekorzystnymi właściwościami wodnymi i silną przepuszczalnością. Niedobór części ilastych w połączeniu z małą zasobnością w składniki pokarmowe dla roślin decyduje o niezbyt wysokiej urodzajności gleb w gminie. Udział gleb poszczególnych klas bonitacyjnych w całkowitej powierzchni użytków rolnych przedstawia poniższe zestawienie:

Tab. 7 **Klasy bonitacji gleb w gminie Rudniki**

Udział gleb według klas bonitacyjnych						
Klasa gleby	Grunty orne z sadami		Trwałe użytki zielone		Razem użytki rolne	
	ha	%	ha	%	ha	%
I, II	0	0	0	0	0	0
III	220	3,1	9	0,5	229	2,6
IV	2894	40,8	827	44,5	3721	41,6
V	3157	44,5	911	49,0	4068	45,4
VI	823	11,6	112	6,0	935	10,4
razem	**7094**	**100**	**1859**	**100**	**8953**	**100**

Jak pokazuje zestawienie, pod względem bonitacji gleby należą w przeważającej większości do klas IV i V a najlepsze na obszarze gminy gleby klasy III zajmują powierzchnie śladowe. Gleby V i VI klasy zajmują łącznie ponad 50% powierzchni użytków rolnych, dlatego gleby klas III i IV powinny być szczególnie chronione. Największe kompleksy gruntów klasy III znajdują się w obrębach Faustanka, Żytniów i Jaworek, gruntów klasy IV również w obrębach Faustanka, Żytniów i Jaworek oraz Kuźnica, Julianpol. Cieciułów i Bobrowa.

O wartości rolniczej gleb, poza klasą bonitacyjną, świadczy ich przydatność do uprawy poszczególnych gatunków roślin. W tym celu dokonany został podział gleb na kompleksy rolniczej przydatności[11] (tj. kompleksy gleb, które wykazują zbliżone właściwości rolnicze i mogą być podobnie użytkowane). W gminie Rudniki ponad 84% gruntów ornych zalicza się do kompleksów żytnich, wśród których dominuje kompleks 6 – żytni słaby (stanowi ponad 46% gruntów ornych). Kompleksy gleb nadające się do uprawy roślin o wyższych wymaganiach, tj. kompleksy pszenne, stanowią mniej niż 10%. Wśród użytków zielonych zdecydowanie przeważa kompleks 2z – użytki zielone średnie, który zajmuje 63% powierzchni wszystkich trwałych użytków zielonych (łąk i pastwisk). Na obszarze gminy brak jest zupełnie gleb klasyfikujących się do kompleksu użytków zielonych bardzo dobrych i dobrych – 1z. Udział gleb poszczególnych kompleksów rolniczej przydatności przedstawia poniższe zestawienie:

Tab. 6 **Kompleksy przydatności rolnej użytków rolnych w gminie Rudniki**

Udział gleb według kompleksów				
Kompleks rolniczej przydatności	Grunty orne z sadami		Trwałe użytki zielone	
	ha	%	ha	%
1-pszenny bardzo dobry	0	0	-	-
2-pszenny dobry	234	3.3	-	-
3-pszenny wadliwy	0	0	-	-
4-żytni bardzo dobry	447	6,3	-	-
5-żytni dobry	1327	18,7	-	-
6-żytni słaby	3320	46,8	-	-
7-żytni bardzo słaby	1341	18,9	-	-
8-zbożowo-pastwny mocny	184	2,6	-	-
9-zbożowo-pastewny słaby	241	3,4	-	-
1z-użytki zielone bardzo dobre i dobre	-	-	0	0
2z-użytki zielone średnie	-	-	1177	63,3
3z-użytki zielone słabe i bardzo słabe	-	-	682	36,7
Razem	**7094**	**100**	**1859**	**100**

[11] Ocenę i podział gleb na kompleksy rolniczej przydatności wykonał Instytut Uprawy, Nawożenia i gleboznawstwa w Puławach.

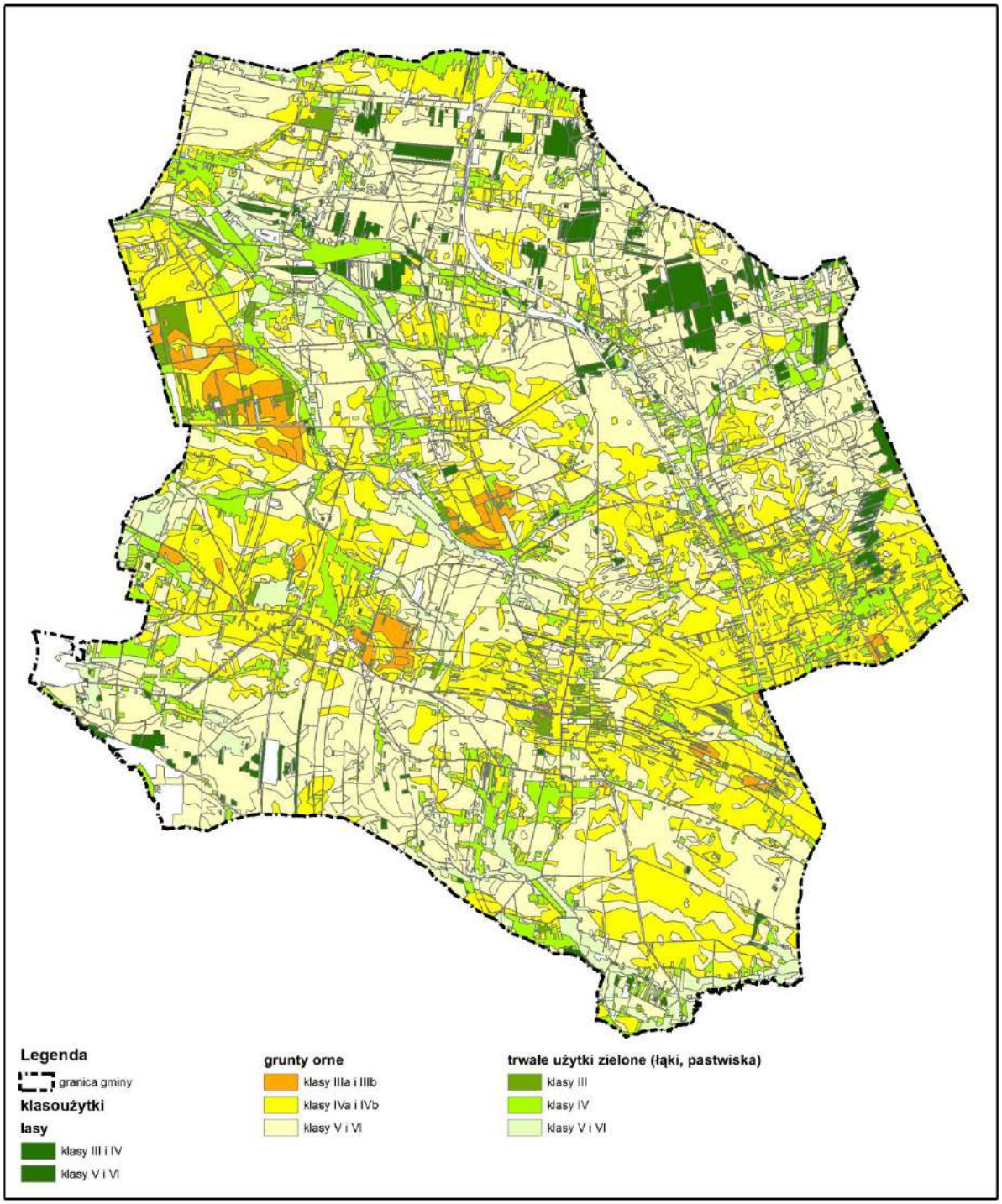

Rysunek 7. Gmina Rudniki – Struktura gruntów rolnych i leśnych wg rodzajów i klas bonitacyjnych [Źródło: http://maps.opolskie.pl]

b) Melioracje

W gminie zmeliorowanych jest 2218 ha użytków rolnych, w tym 1381 ha gruntów ornych i 837 ha trwałych użytków zielonych (zdrenowanych jest 1184 ha gruntów ornych i 500 ha użytków zielonych). Największy obszar zmeliorowany znajduje się w zachodniej części gminy i obejmuje szeroki pas gruntów od wsi Żytniów do wsi Kuźnica. Poza tym zmeliorowane są grunty w zachodniej części wsi Julianpol oraz w dolinach Jaworzynki, Potoku Żytniowskiego i ich dopływów.

c) Stan zanieczyszczenia gleb

Gleby na terenie gminy Rudniki ogólnie charakteryzują się wysoką kwasowością poziomu ornopróchnicznego. Zakwaszenie gleb wynika przede wszystkim z warunków przyrodniczo – klimatycznych i na obszarze Polski jest procesem naturalnym. Dodatkowo proces ten jest potęgowany przez zanieczyszczenie powietrza. W gminie Rudniki gleby o odczynie bardzo kwaśnym zajmują 17,7% powierzchni, a o odczynie kwaśnym – 58,1%, zatem wapnowania wymaga ponad 75% powierzchni użytków rolnych.

Gleby w gminie charakteryzują się wysoką zawartością siarki siarczanowej. Średnia zawartość w glebie wynosi 2,90 S-SO_4 mg/100g, przy zakresie wahań 0,5 – 12,6 S-SO_4 mg/100g. Poziom zawartości metali ciężkich w glebach jest znikomy. Jedynie nikiel (Ni) i kadm (Cd) wykazują lekko podwyższoną zawartość w glebie. Ogólnie przydatność gleb dla produkcji żywności określa się jako wysoką, kwalifikującą je nawet miejscami do produkcji tzw. zdrowej żywności.

3.1.7. Świat roślin i zwierząt[12]

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski wg Szafera (1977) omawiany obszar leży w prowincji Niżowo – Wyżynnej, Środkowoeuropejskiej, działu Bałtyckiego, w krainie Wyżyny Krakowsko – Wieluńskiej.

a) Roślinność potencjalna

Cały obszar gminy Rudniki, w zależności od warunków glebowych, powinny porastać różnego rodzaju zbiorowiska leśne (Matuszkiewicz red. 1991). W dolinie Prosny, Jaworzynki, Wyderki, Piskary i ich dopływów potencjalną roślinność stanowią łęgi jesionowo-olszowe *Fraxino-Alnetum* (*Circaeo-Alnetum*). Na pozostałym obszarze powinny dominować grądy subkontynentalne *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* w odmianie małopolskiej, formie wyżynnej, serii ubogiej lub żyznej oraz niżowo-wyżynne eutroficzne lasy jodłowe z grabem i dębem zwane „czarnym lasem". Miejscami roślinność potencjalną stanowią również niżowe dąbrowy acidofilne typu środkowoeuropejskiego *Calamagrostio arundinaceae-Quercetum petraeae*, świetliste dąbrowy *Potentillo albae-Quercetum*, olsy *Ribeso nigri-Alnetum* i kontynentalne bory mieszane *Querco roboris-Pinetum* na najsłabszych glebach.

b) Roślinność rzeczywista

Zróżnicowanie roślinności gminy Rudniki jest odzwierciedleniem siedlisk, jakie wykształciły się tu w wyniku zróżnicowanej rzeźby terenu, różnego typu gleb, warunków klimatycznych, w tym głównie wilgotnościowych. Zróżnicowanie warunków edaficznych umożliwiło rozwój wielu zbiorowiskom roślinnym, zarówno naturalnym (m.in. leśne), jak i półnaturalnym i antropogenicznym (m.in. łąkowe, polne, ruderalne).

Dominującym składnikiem szaty roślinnej gminy Rudniki, będące bardzo ważnym składnikiem krajobrazotwórczym, są zespoły roślinne użytków rolnych, zarówno upraw zbożowych jak i okopowych. Zbiorowiska chwastów towarzyszące uprawom roślin zbożowych i okopowych z klasy *Stellarietea mediae* zajmują w gminie największe powierzchnie. Równie często spotykana jest grupa zbiorowisk roślinnych o charakterze antropogenicznym z klas *Artemisietea vulgaris.* Zbiorowiska te związane są z terenami zmienionymi przez człowieka. Są to jednak zbiorowiska o małych walorach przyrodniczych.

[12] Uwarunkowania dotyczące świata roślin i zwierząt zostały zaktualizowane i uzupełnione w ramach drugiej zmiany Studium w oparciu o opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby tej zmiany Studium

Zbiorowiska szuwarowe i wielkoturzycowe na omawianym terenie zajmują niewielkie powierzchnie i występują w miejscach podmokłych, m.in. w dolinie Prosny, Wyderki, Jaworzynki, i ich dopływów, w tym w okolicy zbiornika retencyjnego w Młynach, oraz w sąsiedztwie rowów i strumieni. Do najczęściej spotykanych należą płaty zespołów ze związku *Phragmition*. Nieco rzadziej spotykany jest szuwar tatarakowy *Acoretum calami*. Do najbardziej rozpowszechnionych należy zespół trzciny pospolitej *Phragmitetum australis,* pałki szerokolistnej *Typhetum latifoliae* i manny mielec *Glycerietum maximae*. Bardzo częstym zespołem, porastającym nieużytki w dolinach cieków jest zespół trzciny pospolitej w formie lądowej *Phragmitetum australis* fo. terrestris. Wzdłuż cieków wodnych lub w lokalnych obniżeniach terenu rozwijają się zespoły wysokich turzyc ze związku *Magnocaricion*. Zbiorowiska te na badanym terenie nie zajmują większych powierzchni. Najczęściej spotykanym zbiorowiskiem jest szuwar mozgowy *Phalaridetum arundinaceae*. Rzadziej spotykane są mokra łąka turzycowa *Caricetum gracilis* i szuwar turzycy błotnej *Caricetum acutiformis*, które zajmują najczęściej niewielkie powierzchnie. Występują m.in. w okolicach Porąbki i Łazów. Miejscami zabagnione partie łąk i brzegi strumieni zajmuje zespół kosaćca żółtego *Iridetum pseudacori*, któremu towarzyszą liczne gatunki łąkowe i szuwarowe. Najlepiej wykształcone tego typu zbiorowiska występują w okolicach Jelonek.

W dolinach Prosny, Jaworzynki, Piskary oraz w dolinach niewielkich cieków występują łąki. Najbogatszymi gatunkowo, a zarazem najszybciej znikającymi z krajobrazu tego regionu typami łąk są łąki wilgotne. Wyróżniamy tu kilka typów zbiorowisk, wśród których na uwagę zasługuje występujące w okolicach Kuźnicy zbiorowiska ziołoroślowe z dominacją wiązówki błotnej *Filipendulo-Geranietum* i *Lysimachio vulgaris-Fipenduletum* W lokalnych zagłębieniach kompleksów łąkowych, na zabagnionych glebach glejowych występuje dosyć pospolicie zespół sitowia leśnego *Scirpetum silvatici*. Na wyższych terasach zanotowano także płaty łąk wyczyńcowych *Alopecuretum pratensis* i łąk owsicowych *Lolio-Cynosuretum* służących najczęściej jako pastwiska. Intensyfikacja rolnictwa spowodowała zmiany w składzie i strukturze tych zespołów, dlatego też są najczęściej dosyć ubogie w gatunki i zajmują małe powierzchnie. Większość zbiorowisk łąkowych, zwłaszcza wrażliwych na zmiany wilgotnościowe, należy na tym terenie do potencjalnie zagrożonych. Zaprzestanie wykaszania lub zmiana sposobu ich użytkowania jest przyczyną zarastania wielu łąk łanami trzcinnika piaskowego *Calamagrostis epigejos*, różnymi gatunkami nawłoci *Solidago sp*. oraz wrotyczem pospolitym *Tanacetum vulgare*.

Prosna, Jaworzynka, Wyderka i Piskara oraz ich dopływy, stawy hodowlane, zbiornik retencyjny w Młynach oraz inne drobne zbiorniki wodne stanowią dogodne siedliska dla rozwoju zbiorowisk wodnych, reprezentowanych na omawianym terenie przez fitocenozy z klas *Lemnetea* i *Potametea*. Zbiorowiska wodne w zależności od warunków siedliskowych przedstawiają różne postacie organizacji - od dobrze wykształconych fitocenoz, skupiających większość gatunków charakterystycznych, do agregacji jednogatunkowych, trudnych do identyfikacji. Zbiorowiska wodne mają dużą wartość przyrodniczą tego obszaru, gdyż występują w nich również gatunki chronione i rzadkie. Do najbardziej interesujących, ze względu na rzadkość występowania w skali regionu, zespołów wodnych na badanym terenie należą: zespół z dominacją podwodnej formy potocznika waskolistnego *Ranunculo-Sietum erecto-submersi* oraz zespół z dominacją rzęśli hakowatej *Ranunculo-Calitrichetum hamulatae* stwierdzone w Prośnie i Wyderce. Wśród pospolitych zbiorowisk stwierdzono tu występowanie zespołu rzęsy drobnej i spirodeli wieloko-

rzeniowej *Spirodeletum polyrhizae*, w którym dominuje jeden gatunek charakterystyczny rzęsa drobna *Lemna minor*. Występuje tu również zespół moczarki kanadyjskiej *Elodeetum canadensis*, zespół rdestnicy pływającej *Potametum natantis* oraz zespół wywłócznika kłosowego *Myriophyletum spicati*.

Do zbiorowisk zaroślowych na omawianym terenie należą zarośla ligustru i tarniny *Pruno-Ligustretum*, w których dominuje śliwa tarnina *Prunus spinosa*, występujące bardzo rzadko na obrzeżach dróg polnych i miedzach śródpolnych, na obszarze całej gminy.

Na obszarze gminy Rudniki występuje niewiele zbiorowisk leśnych. Zbiorowiska te to najczęściej bory sosnowe oraz rzadziej lasy liściaste, głównie łęgowe. Lasy o charakterze borów sosnowych i borów mieszanych zajmują największą powierzchnię. Są to jednak zbiorowiska wtórne, ze sztucznie nasadzoną sosną na siedliskach lasów liściastych, które mają niewielką wartość przyrodniczą. W bardzo ubogim pod względem florystycznym runie tych lasów dominują różne gatunki jeżyn *Rubus* sp. oraz trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos*, szczególnie bujnie rozwijające się w partiach nadmiernie prześwietlonych. Zbiorowiska lasów liściastych należą tu do bardzo rzadko spotykanych. Jedynie w dolinie Prosny na południe od Jelonek znajduje się kompleks dobrze wykształconego łęgu jesionowo-olszowego *Fraxino-Alnetum.*

Coraz większą powierzchnię zajmują samosiewy, głównie brzozy, na terenach długotrwale odłogowanych. Świadczy to, jak również wyniki wyżej przedstawionych analiz warunków naturalnych, że w gminie jest wiele terenów predysponowanych do zalesień. Są to przede wszystkim grunty rolne z glebami klas VI i o zaburzonych stosunkach wodnych, tereny o dużych spadkach (zagrożone erozją), a więc wzgórza i pagórki, oraz tereny źródliskowe.

Opisaną wyżej zieleń uzupełniają zespoły zieleni urządzonej związanej z terenami zainwestowanymi (tzw. tereny zielone i zadrzewienia w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie przyrody): parki, cmentarze, zadrzewienia przydrożne oraz zieleń towarzysząca zabudowie.

c) Świat zwierząt

Fauna omawianego obszaru jest typowa dla regionów rolniczych środkowej Polski z pewnymi wpływami gatunków charakterystycznych dla Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej. Różnorodność gatunkowa zwierząt nie jest tu zbyt duża.

Wśród ssaków dominują charakterystyczne dla obszarów pól i łąk drobne ssaki, takie jak: ryjówki, myszy polne, chomiki, jeże europejskie, zające. Z gatunków objętych ochroną występują: wiewiórka *Sciurus vulgaris* - stwierdzona w dolinie Prosny w okolicach Jelonek (objęta ochroną częściową) oraz mopek *Barbastella barbastellu* – gatunek nietoperza, którego żerujące osobniki stwierdzono w okolicach Jelonek i Młynów (objęty ochroną ścisłą).

Z chronionych gatunków ptaków na obszarze gminy zostały stwierdzone: przepiórka *Coturnix coturnix* - pojedyncze stanowiska znajdują się w krajobrazie otwartym na całym obszarze gminy, muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis* - na terenie gminy wykazana tylko z kompleksu leśnego na południe od Jelonek, gąsiorek *Lanius collurio* – występuje pojedynczo na obszarze całej gminy, jarzębatka *Sylvia nisoria* – gatunek notowany w okolicach Słowikowa i Żytniowa, zimorodek *Alcedo atthis* – notowany w dolinie Prosny, ortolan *Emberiza hortulana* – notowany w okolicach Żytniowa, Faustianki i Dalachowa.

Poza tym na obszarze gminy stwierdzono występowanie:

- dwóch chronionych gatunków zwierząt z grupy bezkręgowców: czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* – gatunek motyla notowany w dolinie Prosny oraz nad zbiornikiem retencyjnym w Młynach (objęty ścisłą ochroną), ślimak winniczek *Helix pomatia* - spotykany rzadko na całym obszarze gminy w miejscach cienistych i wilgotnych (objęty częściową ochroną),
- dwóch gatunków ryb objętych częściową ochroną gatunkową - śliz *Barbatula barbatula*, minóg rzeczny *Lampetra fluviatilis,* które stwierdzono w Prośnie,
- pięciu gatunków gadów: jaszczurka zwinka *Lacerta agilis,* jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara,* padalec *Anguis fragilis,* zaskroniec *Natrix natrix,* żmija zygzakowata *Vipera berus,*
- sześciu gatunków płazów: ropucha szara *Bufo bufo,* ropucha zielona *B. viridis,* rzekotka drzewna *Hyla arborea,* żaba wodna *Rana esculenta,* żaba jeziorkowa *R. lessonae,* żaba trawna *R. temporaria,*

Wszystkie gatunki płazów i gadów podlegają ochronie gatunkowej.

Najkorzystniejszymi obszarami pod tym względem warunków dla rozrodu płazów jest: dolina Prosny i Jaworzynki z jej dopływami oraz okolice Jelonek, Wytoki, Kuźnicy, Jaworka, Mirowszczyzny i Żytniowa. Rzeka Prosna i jej dopływy sprzyjają naturalnemu przemieszczaniu się gatunków, dla których miejsca rozrodu stanowią nieliczne drobne zbiorniki zlokalizowane w okolicach jej doliny. W tych zbiornikach wodnych obserwuje się miejsca rozrodu żab z grupy zielonych, żab trawnych i ropuch szarych. Zdecydowanie rzadziej spotyka się ropuchy zielone, występujące głównie w pobliżu zabudowań, na ziemiach lekkich. Najrzadziej obserwuje się rzekotkę drzewną, której występowanie na tym terenie ograniczone jest do kilku stanowisk. Generalnie stwierdzić należy, że pośród zdominowanego przez rolniczy krajobraz terenu opracowania, zbiorniki wód stanowią ważne w skali lokalnej miejsca rozrodu dla tej grupy zwierząt.

Za ostoje fauny na terenie gminy Rudniki należy uznać przede wszystkim doliny rzeczne o zachowanym, przynajmniej w ograniczonym stopniu, charakterze półnaturalnym, w tym: dolina Prosny z przylegającymi kompleksami leśnymi, szczególnie kompleks na południe od Jelonek, zbiornik retencyjny w Młynach oraz wszystkie małe zbiorniki wodne i stawy.

3.1.8. Krajobraz

Krajobraz gminy Rudniki ocenia się jako umiarkowanie atrakcyjny. Jest to krajobraz typowy dla terenów rolniczych środkowej Polski - pola i łąki rozdzielone są miedzami porośniętymi zielenią drzewiastą i krzewiastą. W gminie Rudniki krajobraz dodatkowo urozmaicają liczne zadrzewienia śródpolne i leśne, liczne wzniesienia i pagórki oraz doliny rzek i mniejszych cieków z towarzyszącą im zielenią łęgową, zielną i łąkową. Elementem wzbogacającym krajobraz jest zieleń urządzona związana z terenami zainwestowanymi, w szczególności zadrzewienia przydrożne.

Najbardziej atrakcyjne krajobrazowo obszary to: (1) północno – wschodni i wschodni fragment gminy, ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu, obszary źródliskowe z oczkami wodnymi i ciekami, oraz liczne zadrzewienia leśne i nieleśne, (2) obszar, głównie leśny, otaczający od strony północnej dolinę Prosny (przy południowo zachodniej granicy gminy).

Krajobraz całej gminy znacznie zyska, jeśli zrealizowane zostaną planowane zalesienia i zbiorniki wodne. Krajobraz kulturowy opisany został w pkt 2.4.1 dotyczącym oceny ładu przestrzennego z punktu widzenia kulturowego oraz kompozycyjno-estetycznego.

3.1.9. Warunki klimatyczne, higiena atmosfery

Klimat

Gmina Rudniki położona jest w rejonie klimatycznym śląsko – wielkopolskim, a według regionalizacji klimatycznej W. Wiszniewskiego i W. Chełchowskiego teren gminy znajduje się w obrębie regionu łódzko – wieluńskiego. Klimat na omawianym terenie cechuje się dużą ilością dni z pogodą bardzo ciepłą, pochmurną, bez opadów oraz dni dość mroźnych z dużym zachmurzeniem i opadem. (Średnia liczba dni pogodnych w roku wynosi ok. 60, a pochmurnych 110).

Wg pomiarów stacji Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Wieluniu (położonego 19,5 km w linii prostej od Rudnik) średnia temperatura roczna wynosi 7,9 ºC. Najwyższa średnia temperatura przypada na lipiec i wynosi 17,2 ºC, najniższa na styczeń i wynosi -2,1ºC. Okres wegetacyjny trwa od początku kwietnia do końca października, czyli około 212 dni.

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 610 mm. Najniższe średnie sumy opadów notuje się w miesiącach: styczeń, luty, marzec i kwiecień, najwyższe w miesiącach letnich, zwłaszcza w lipcu (86 mm).

Najczęściej w ciągu roku wieją wiatry zachodnie i południowo zachodnie, stanowią one odpowiednio 20,7 % oraz 19 %. Najrzadziej wiatry wieją z północy (5,3 %) oraz z północnego wschodu.

Warunki klimatyczne w gminie nie różnią się wyraźnie od warunków panujących w całym województwie opolskim, zatem mają niewielki wpływ na kierunki rolniczego użytkowania ziemi.

Klimat lokalny

Lokalne warunki klimatyczne uzależnione są od całokształtu warunków fizjograficznych, głównie od rzeźby terenu i warunków wodnych. Z bioklimatycznego punktu widzenia najkorzystniejszy jest teren wysoczyzn położony poza strefą inwersji termiczno - wilgotnościowej. Najmniej korzystne są tereny położone w dnach dolin. Tereny te odznaczają się podwyższoną wilgotnością powietrza i jego okresową stagnacją, co odbija się na panującym układzie temperatur. W stosunku do wysoczyzn przedłużony jest okres zalegania mgieł i przymrozków przygruntowych wiosną i jesienią. Nasilanie niekorzystnych zjawisk atmosferycznych ma miejsce szczególnie w przyziemnej warstwie powietrza.

Lokalne zróżnicowanie pomiędzy wysoczyznami a dolinami zaznacza się na ogół w godzinach nocnych i wczesnorannych przy bezchmurnej i bezwietrznej pogodzie. Różnica wilgotności może wówczas osiągnąć 5 - 8 %, a temperatury 0,5 - 1,0 °C.

Zanieczyszczenie powietrza

Gmina Rudniki znajduje się w tzw. strefie opolskiej, która obejmuje województwo opolskie z wyłączeniem miasta Opola. Wg wyników oceny jakości powietrza za rok 2015 w strefie opolskiej, przy uwzględnieniu kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia, poziomy stężeń pyłów (PM10, P2,5), benzenu (C_6H_6), benzo(a)pirenu (B(a)P), oraz ozonu (O_3) zostały zakwalifikowane do klasy C (poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną

powiększoną o margines tolerancji). Poziomy stężeń pozostałych badanych zanieczyszczeń zostały zakwalifikowane do klasy A (poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej, nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza).

Ze względu na wysoki poziom stężeń pyłu, Sejmik Województwa Opolskiego, realizując wymagania przepisów z zakresu ochrony środowiska, przyjął w 2013 roku „Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej, ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z planem działań krótkoterminowych". Z programu wynika, że w gminie Rudniki nie ma obszarów przekroczeń dopuszczalnego stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM10 (dopuszczalny poziom wynosi 40 µg/m^3), natomiast w centralnej części gminy występują przekroczenia średniorocznych stężeń pyłu PM2,5 ((dopuszczalny poziom wynosi 20 µg/m^3). Głównym źródłem zanieczyszczeń *jest n*iska emisja, tj. emisja komunikacyjna oraz emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z domowych pieców.

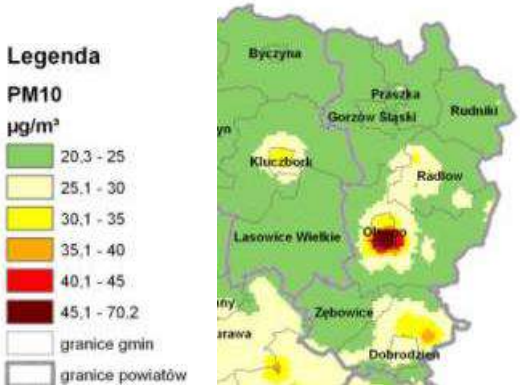

Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM10

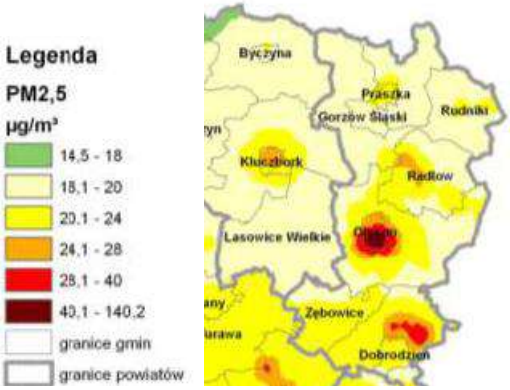

Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM2,5

Rysunek 8. Rozkład stężeń średniorocznych pyłów w północno-wschodniej części obszaru strefy opolskiej w roku bazowym 2011 r. [Źródło: *Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej, ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z planem działań krótkoterminowych*]

W ww. dokumencie określone zostały obowiązki prezydentów, burmistrzów i wójtów w ramach realizacji *Programu ochrony powietrza*, wśród nich następujące obowiązki ściśle związane z zagospodarowaniem przestrzennym:

1) budowa sieci ścieżek rowerowych,
2) nasadzanie odpowiednich gatunków drzew wzdłuż dróg, celem stworzenia pasów zieleni ochronnej,
3) uwzględnianie w nowotworzonych lub aktualizowanych planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło z nośników niepowodujących nadmiernej „niskiej emisji" omawianych substancji oraz projektowanie linii zabudowy uwzględniając zapewnienie „przewietrzania" terenów o gęstej zabudowie oraz zwiększenie powierzchni terenów zielonych (nasadzanie drzew i krzewów),

Lokalnym źródłem zanieczyszczeń liniowych na obszarze gminy są drogi krajowe nr 42 i 43. Przy drogach tych mogą występować podwyższone, ale poniżej norm dopuszczalnych, poziomy imisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (NO_x, CO, SO_2, ołów, pył zawieszony, węglowodory), ale zasięg przestrzenny ich oddziaływania nie przekracza kilkunastu metrów. Emisja ta wraz z postępującym zwiększaniem się ilości pojazdów na szlakach komunikacyjnych, wykazuje tendencję wzrostową.

Klimat akustyczny

Najbardziej znaczącymi źródłami uciążliwego hałasu na terenie gminy są:

- drogi krajowe nr 42 i 43,
- droga powiatowa relacji Dalachów – Praszka nr 1911,
- pierwszorzędna linia kolejowa nr 181 Kępno – Herby Nowe.

Na hałas samochodowy najbardziej narażone są wsie Rudniki, Mirowszczyzna, Jaworzno, Jaworzno Bankowe i Julianpol, gdzie drogi krajowe biegną przez tereny zwartej zabudowy. Ponadnormatywne natężenie hałasu samochodowego zanotowano ponadto na terenach przy drodze powiatowej w Dalachowie. (Przeprowadzone w 1998 r. przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska badania w Rudnikach i Dalachowie wykazały, że wyżej wymienione drogi powodowały w tamtym czasie przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu zarówno w dzień i w nocy o 10 – 12 dB). Ograniczenie uciążliwości hałasu samochodowego bez zmiany układu sieci drogowej jest trudne, gdyż ww. drogi ponadlokalne, poza obsługą ruchu tranzytowego, obsługują bezpośrednio zabudowę wsi, co w znacznym stopniu ogranicza możliwości ochrony akustycznej tej zabudowy. Na hałas spowodowany ruchem pociągów narażona jest przede wszystkim wsie: Jaworzno, Jaworzno Bankowe i Julianpol, gdzie trasa kolejowa biegnie bezpośrednio przy zwartej zabudowie na odcinku długości ok. 1km.

Na obszarze gminy nie prowadzi się badań poziomu hałasu w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Z funkcjonowaniem systemu elektroenergetycznego na obszarze gminy związane jest promieniowanie niejonizujące (wysokiej częstotliwości), mające znaczny wpływ na środowisko. Najbardziej szkodliwe źródła pól elektromagnetycznych to stacja elektroenergetyczna wysokich napięć (GPZ) w Dalachowie, linie elektroenergetyczne 110 kV i 400 kV i stacje bazowe telefonii komórkowej. Obecnie ww. urządzenia nie kolidują z istniejącą zabudową. Potencjalne miejsca konfliktowe znajdują się na dwóch terenach ciągów zabudowy we wsi Młyny, które przecina linia 110 kV. W ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa opolskiego na lata 2013-2015", w roku 2015 na terenie województwa opolskiego badania poziomów pól elektromagnetycznych przeprowadzono w 45 punktach pomiarowych. W gminie Rudniki nie ma punktów pomiarowych. Biorąc jednak pod uwagę, że średnie natężenie pola elektrycznego w badanych punktach pomiarowych nie przekroczyło, ani nie było zbliżone do wartości dopuszczalnej, można przyjąć, że na obszarze gminy Rudniki również nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

3.2. Obszary ograniczonego użytkowania i zagrożone poważnymi awariami

Dotychczas w gminie Rudniki nie utworzono obszarów ograniczonego użytkowania w rozumieniu przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska[13], pomimo, że, np. przy drogach krajowych na terenach zwartej zabudowy nie ma możliwości dotrzymania wymaganych standardów jakości środowiska. Na obszarze gminy nie ma zakładów

[13] Obszary takie tworzy się dla oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów komunalnych, kompostowni, tras komunikacyjnych, lotnisk, linii i stacji elektroenergetycznych oraz instalacji radiokomunikacyjnej, radionawigacyjnej i radiolokacyjneja, jeżeli z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, z analizy porealizacyjnej albo z przeglądu ekologicznego wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub obiektu.

zagrożonych poważnymi awariami przemysłowymi (zakład o podwyższonym ryzyku wystąpienia awarii). Poważne zagrożenie niesie za sobą transport substancji niebezpiecznych przez obszar gminy drogami krajowymi na terenach zwartej zabudowy wsi.

3.3. Elementy środowiska chronione i wymagające ochrony

3.3.1. Obszary i obiekty objęte ochroną prawną

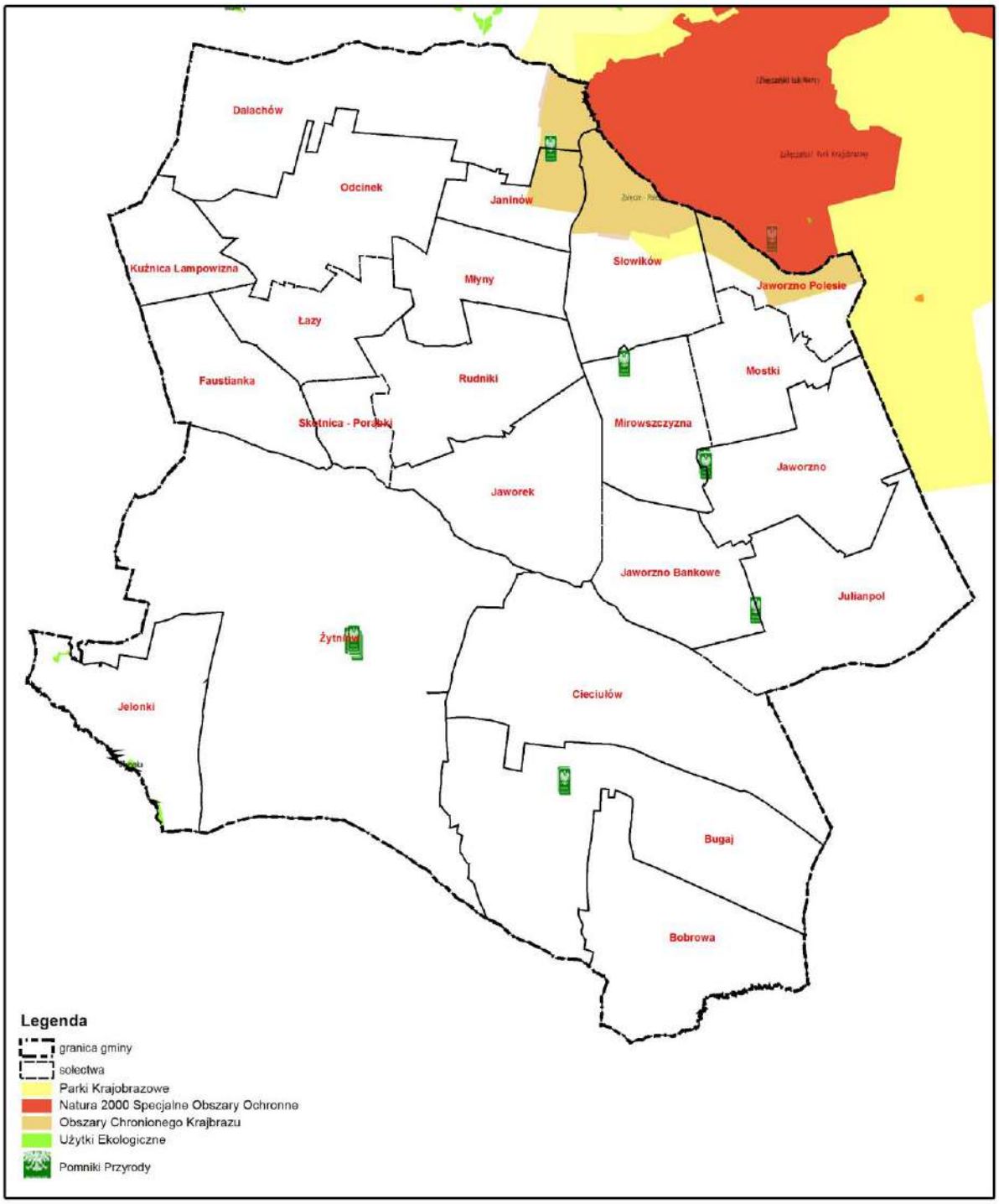

Rysunek 9. Gmina Rudniki – prawne formy ochrony przyrody [Źródło: http://maps.opolskie.pl]

Na obszarze gminy występują następujące formy prawne ochrony przyrody ustanowione przepisami ustawy *o ochronie przyrody*: obszar chronionego krajobrazu, park krajobrazowy, użytki ekologiczne, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin i zwierząt. Poza ww. formami są dwa obszary leśne uznane za lasy ochronne na podstawie przepisów ustawy *o lasach*, oraz dwa chronione siedliska przyrodnicze w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. *o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie* (Dz. U. z 2007 r. Nr 75 poz. 493 z późn. zm.). Od strony wschodniej gmina graniczy z Obszarem Natura 2000 „Załęczański Łuk Warty" (SOO Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000).

Obszar chronionego krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu Załęcze – Polesie utworzony został uchwałą Nr VI/44/07 Rady Gminy Rudniki z dnia 20 marca 2007 roku *w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu*.

Obszar ma powierzchnię 353 ha, położony w północno-wschodniej części Gminy Rudniki. Obejmuje miejscowości (w całości lub w części): Dalachów, Janinów, Polesie, Słowików.

Park krajobrazowy

W północno-wschodniej części gminy znajduje się niewielki fragment Załęczańskiego Parku Krajobrazowego utworzonego Uchwałą Nr XIII/50/78 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Sieradzu z dnia 5 stycznia 1978 r. *w sprawie utworzenia Załęczańskiego Parku Krajobrazowego*[14]. Obszar Parku niemal pokrywa się z Obszarem Chronionego Krajobrazu *Załęcze – Polesie.*

Użytki ekologiczne

Na obszarze gminy znajdują się 3 niewielkie użytki ekologiczne.

Tab. 8 **Użytki ekologiczne na terenie gminy Rudniki**

L.p	Użytek ekologiczny	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja
1.	Olszynka (bagno śródleśne)	1,32	Nadleśnictwo Wieluń, Leśnictwo Strojec, oddz. 405j, dz. nr 405/1 obręb Jelonki
2.	Kąpieliska (bagno śródleśne)	1,95	Nadleśnictwo Wieluń, Leśnictwo Strojec, oddz. 406j dz. nr 406/215, 406/216 obręb Jelonki,
3.	Jelonki (łąka śródleśna)	0,96	Nadleśnictwo Wieluń, Leśnictwo Marki, oddz. 407j dz. nr 407/1 obręb Jelonki
Razem		**4,23**	

Źródło: opracowanie własne na podstawie niżej wymienionych aktów prawnych

Dwa pierwsze użytki objęte są ochroną prawną Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego 0151/P/9/2003 z dnia 8 grudnia 2003 r. *w sprawie uznania za użytki ekologiczne* (Dz. Urz. Woj. Op. nr 109, poz.2304), trzeci - uchwałą nr XXXVII/292/10 Rady Gminy Rudniki z dnia 30 lipca 2010 r. *w sprawie uznania za użytek ekologiczny* (Dz. Urz. Woj. Op. nr 119, poz. 1311).

[14] Stan prawny Parku w granicach województwa opolskiego nie jest jasny, ponieważ uchwała o jego utworzeniu pochodzi sprzed transformacji ustrojowej i tylko w granicach województwa opolskiego nie została podjęta przez Wojewodę Opolskiego uchwała dostosowująca ten akt prawny do nowej sytuacji prawnej.

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody na terenie gminy ustanowione zostały uchwałą Nr XXVI/193/01 Rady Gminy Rudniki z dnia 31 sierpnia 2001 r. *w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych gatunków drzew rosnących na terenie gminy Rudniki*[15]. Obecnie ochroną objęte są 3 pojedyncze drzewa i 4 zespoły. Łącznie ochroną objętych jest 14 następujących drzew:

1. ***Dąb szypułkowy***, obwód pierścienicy 340; lokalizacja: Dalachów 330, dz. 430 (po lewej stronie drogi)
2. ***Lipa drobnolistna***, obwód pierścienicy 330; lokalizacja: Jaworzno 110, dz. 52/1 (przy kościele parafialnym)
3. ***Lipa drobnolistna***, obwód pierścienicy 325; lokalizacja Jaworzno 110, dz. 52/1 (przy starej plebani)
4. ***Lipa drobnolistna***, obwód pierścienicy 413; lokalizacja Jaworzno 110, dz. 52/1 (przy starej plebani)
5. ***Lipa drobnolistna***, obwód pierścienicy 430; lokalizacja Jaworzno Bankowe 38, dz. 367/1 (przy stacji PKP)
6. ***Dąb szypułkowy***, obwód pierścienicy 385; lokalizacja: Mirowszczyzna dz. 46/1 (za przejazdem kolejowym, skraj lasu)
7. ***Lipa drobnolistna***, obwód pierścienicy 375; lokalizacja: Stary Bugaj 50a, dz. 339/12 (na terenie posesji, przy drodze prowadzącej do budynku mieszkalnego)
8. ***Lipa drobnolistna***, obwód pierścienicy 367; lokalizacja: Stary Bugaj 50a, dz. 339/12 (na terenie posesji, przy drodze prowadzącej do budynku mieszkalnego)
9. ***Lipa drobnolistna***, obwód pierścienicy 374; lokalizacja: Bugaj 50a; dz. 339/12 (na terenie posesji)
10. ***Lipa drobnolistna***, obwód pierścienicy 402; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (na terenie bazy RSP)
11. ***Lipa drobnolistna***, obwód pierścienicy 365; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (na terenie bazy RSP)
12. ***Kasztanowiec zwyczajny*** , obwód pierścienicy 423; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (przy drodze wew. do bazy RSP)
13. ***Dąb szypułkowy***, obwód pierścienicy 400; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (za stacją paliw)
14. ***Jesion wyniosły,*** obwód pierścienicy 262; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (przy bramie wjazdowej do RSP)

Lasy ochronne

Lasy ochronne ustanowione zostały Zarządzeniami Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Nr 33 z dnia 26. 03. 1996 r. Obejmują dwa niewielkie obszary leśne w dolinie Prosny. Lasy te zostały uznane za ochronne ze względu na funkcję wodochronną.

Chronione siedliska przyrodnicze

Na terenie gminy Rudniki występują dwa typy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, których ochrona wynika z art. 6 ust. 2 wyżej przytoczonej ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. *o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.* Są to:

– **Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników - związek *Ranunculion fluitantis*** (Kod Natura: 3260). Zespół z dominacją podwodnej formy potocznika waskolistnego *Ranunculo-Sietum erecto-*

[15] W ww. uchwale ochroną objęto 15 drzew. Jedno z nich - lipa drobnolistna na cmentarzu parafialnym w Żytniowie – zostało wykreślone z wojewódzkiego rejestru pomników przyrody na podstawie uchwały nr XI/101/2011 Rady Gminy Rudniki z dnia 27 grudnia 2011 r. *w sprawie zniesienia form ochrony przyrody*

submersi, zespół rzęśli hakowatej *Ranunculo-Callitrichetum hamulatae* - występują dosyć rzadko w Prośnie i Wyderce.

- **Łęg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum (Circaeo-Alnetum)*** (Kod Natura *91E0) - występuje w kompleksie leśnym na południe od Jelonek.

Siedlisko priorytetowe oznaczono gwiazdką.

Chronione gatunki roślin i zwierząt

Na obszarze gminy Rudniki stwierdzono występowanie trzech gatunków roślin objętych ochroną:

- **Krwawnica wąskolistna *Lythrum hyssopifolia*** – jedno stanowisko stwierdzono na terenie wyrobiska w Faustiance.
- **Włosienicznik rzeczny *Batrachium fluitans*** (VU – narażony na wyginięcie w woj. opolskim) – kilkadziesiąt osobników tego gatunków stwierdzono w Prośnie na południe od Jelonek; roślina objęta częściową ochroną gatunkową.
- **Listera jajowata *Listera ovata*** – pojedyncze osobniki stwierdzono w okolicy zbiornika Młyny; roślina objęta częściową ochroną gatunkową.

Chronione gatunki zwierząt, stwierdzone na obszarze gminy, wymienione są w pkt 3.1.7.c.

3.3.2. Elementy środowiska wymagające ochrony

Ze względu na ważne funkcje przyrodnicze, walory lub zagrożenia, ochrony szczególnej wymagają na terenie gminy następujące elementy środowiska przyrodniczego:

- ciągi ekologiczne w dolinach rzek i mniejszych cieków,
- wartościowe zbiorowiska łąkowe,
- pozostałe trwałe użytki zielone,
- tereny źródliskowe Grabówki oraz bezimiennych cieków na terenach wsi Jaworzno (powyżej przysiółka Kąty) i Mostki (2 źródła na południowy – wschód od miejscowości Mostki),
- zespół naturalnych oczek wodnych wzdłuż północnej granicy zainwestowania w Żytniowie,
- rzadkie gatunki roślin naczyniowych i grzybów,
- skamieniałości w wyrobisku poeksploatacyjnym iłów środkowojurajskich cegielni „Faustianka",
- zbiorniki wodne i stawy.

Ciągi ekologiczne w dolinach rzek

Doliny rzek Jaworzynki, Potoku Żytniowskiego, Prosny, Wyderki i Piskary oraz ich dopływów predysponowane są do pełnienia funkcji korytarzy ekologicznych w lokalnym systemie przyrodniczym, dlatego wymagają ochrony i kształtowania ekosystemów dolin rzecznych. Ponadto doliny te stanową ostoję fauny (płazów).

Ochrona i kształtowanie powinny polegać na:

- zakazie lokalizacji zabudowy w dnach dolin oraz na gruntach organicznych,
- dopuszczeniu zabudowy rolniczej i rekreacyjnej poza wyżej wymienionymi obszarami tylko w przypadkach uzasadnionych gospodarczo lub społecznie, z wykluczeniem zwartej zabudowy w poprzek dolin,

- dopuszczeniu zalesień tylko wzdłuż cieków rzecznych w formie nawiązującej do naturalnych lasów nadrzecznych – łęgów i olsów, z wykluczeniem zalesień zwartych;
- wyłączeniu z użytkowania gospodarczego fragmentów dolin o małej przydatności rolniczej (zwłaszcza zabagnionych) oraz nie kwalifikujących się do zalesienia, i objęciu ich ochroną w formie użytków ekologicznych.

Wartościowe zbiorowiska łąkowe

Na terenie gminy, w dolinie Prosny, Jaworzynki i jej dopływu spod Jaworka, zlokalizowano niewielkie powierzchnie cennych przyrodniczo łąk i pastwisk z turzycowiskami i zadrzewieniami, zachowujących naturalną lub półnaturalną strukturę funkcjonalno – przestrzenną, które, pomimo pewnego stopnia przekształcenia, stanowią istotny element zasilający tereny sąsiednie.

Ochrona powinna polegać na całkowitym zakazie zmiany sposobu użytkowania terenów występowania zbiorowisk oraz niedopuszczeniu do użytkowania terenów sąsiednich w sposób zagrażający zbiorowiskom.

Trwałe użytki zielone

Zbiorowiska łąkowe powinny być chronione dla zapewnienia bioróżnorodności obszaru. Na terenie gminy Rudniki trwałe użytki zielone (łąki, pastwiska) zajmują niewielkie powierzchnie i większość należy do potencjalnie zagrożonych, co uzasadnia objęcie ich szczególną ochroną, pomimo średniej wartości przyrodniczej.

Ochrona powinna polegać na:

- ograniczeniu zabudowy wyłącznie do:
  - zabudowy rolniczej związanej bezpośrednio z użytkowaniem tych terenów (np. wypasem zwierząt),
  - wyjątkowo – urządzeń rekreacyjnych z obiektami towarzyszącymi w sąsiedztwie istniejących zbiorników wodnych, pod warunkiem zachowania podstawowej ekologicznej funkcji terenu;
- niedopuszczeniu do przekształcania na grunty orne.

Tereny źródliskowe

Na terenie gminy występuje wiele terenów źródliskowych, wśród których za najcenniejsze uznaje się:

- teren źródliskowy Grabówki (obszar wsi Słowików)
- tereny źródliskowe bezimiennych cieków w rejonie przysiółka Kąty (na obszarze wsi Jaworzno) i Mostki (2 źródła na południowy – wschód od miejscowości Mostki).

Ochrona tych terenów powinna polegać na zalesianiu lub wprowadzeniu w planach miejscowych stosownych ograniczeń w ich zagospodarowaniu.

Zespół naturalnych oczek wodnych

Najliczniejszy zespół naturalnych oczek wodnych występuje po północnej stronie zabudowy wsi Żytniów. W rejonie oczek wodnych istnieją dogodne warunki do rozwoju cennego ekosystemu oczek wodnych i - z tego względu - teren ten powinien być chroniony. Zalecaną formą ochronny jest utworzenie użytku ekologicznego.

Rzadkie gatunki roślin naczyniowych i grzybów

Na obszarze gminy stwierdzono 8 rzadkich gatunków roślin naczyniowych występujących na 13 stanowiskach:

- Żabieniec lancetowaty *Alisma laneolatum* (1 stanowisko),
- Chłodek drobny *Arnoseris minima* (5 stanowisk),

- Turzyca nibyciborowata *Carex pseudocyperus* (1 stanowisko),
- Chondrilla sztywna *Chondrilla juncea* (2 stanowiska),
- Niedośpiałek maleńki *Centunculus minimus* (1 stanowisko),
- Stokłosa żytnia *Bromus secalinus* (1 stanowisko),
- Rogatek krótkoszyjkowy Ceratophyllum submersum (1 stanowisko),
- Mysiurek drobny Myosurus minimus (1 stanowisko),

Stwierdzono też pięć stanowisk rzadkich gatunków grzybów:

- Flagowiec olbrzymi *Meripilus giganteus*
- Klejówka kleista *Gomphidius glutinosus*
- Chropiatka lejkowata *Thelephora caryophyllea*
- Języczek siatkowany Arrhenia *retiruga*
- Buławinka czerwona *Claviceps purpurea*

Skamieniałości

Z uwagi na występowanie licznych skamieniałości w wyrobisku poeksploatacyjnym iłów środkowojurajskich cegielni „Faustianka" wskazane jest ochrona tego miejsca. Zalecana forma ochrony to utworzenie stanowiska dokumentacyjnego przyrody nieożywionej.

***

Poza wyżej wymienionymi elementami środowiska wymagającymi ochrony szczególnej, na terenie gminy występują elementy środowiska, których wymóg ochrony wynika bezpośrednio z przepisów ogólnych[16]. Są to: lasy i grunty leśne, grunty rolne III klasy bonitacyjnej, udokumentowane złoża kopalin, wody powierzchniowe, wody podziemne, tereny zieleni w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 z późn. zm.), tj. „tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, w tym: parki, zieleńce, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, składowiskom oraz obiektom przemysłowym". Ochronę wyżej wymienionych elementów środowiska należy uwzględniać zgodnie z obowiązującymi przepisami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3.4. Zagrożenia i konflikty ekologiczne

Na terenie gminy stwierdzono niewielką ilość zagrożeń i konfliktów ekologicznych. Najistotniejsze zagrożenia ekologiczne związane są z: (1) odprowadzaniem nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i gruntu - ze względu na zagrożenie zanieczyszczeniem bardzo ważnych z gospodarczego punktu widzenia czwartorzędowych zasobów wód podziemnych, (2) przebiegiem dróg krajowych przez tereny zwartej zabudowy wsi Rudniki, Jaworzno i Julianpol – ze względu na ponadnormatywny hałas na terenach mieszkaniowych i zagrożenie bezpieczeństwa ludzi. Rozwiązaniem pierwszego problemu jest objęcie całego obszaru gminy zorganizowanym systemem odbioru i oczyszczania ścieków (zadanie leży w kompetencji gminy i jest sukcesywnie realizowane), Rozwiązaniem drugiego problemu jest budowa obwodnic wsi (zadanie leży w kompetencji organów rządowych i w

[16] Przepisy ustaw i aktów wykonawczych do ustaw.

przypadku wsi Rudniki i Jaworzno jest ujęte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego). Mniejsze, ale wymagające uwagi, problemy ekologiczne związane są z :

- istnieniem barier w przebiegu ciągów dolinnych w postaci poprzecznych nasypów drogowych,
- istnieniem zabudowy mieszkaniowej w strefach sanitarnych wszystkich cmentarzy,

Problemy powinny być rozwiązywane m. in. poprzez odpowiednie ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3.5 Podsumowanie

Z analizy dotychczasowego stanu środowiska przyrodniczego i wymagań jego ochrony wynikają następujące zalecenia do kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy:

- strukturę przestrzenną gminy (tj. podział na strefy funkcjonalno – przestrzenne) dostosować do uwarunkowań geologicznych, geomorfologicznych, wodnych, przyrodniczych, klimatycznych i glebowych;
- uwzględnić wszystkie ograniczenia w zabudowie wynikające z wymogów ochrony środowiska a także bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz ochrony zdrowia ludzi.

Zestawienie wszystkich terenów, na których występują ograniczenia wynikające z analizy stanu i wymogów ochrony środowiska przyrodniczego przedstawione jest w poniższych tabelach. W pierwszej tabeli zestawione są tereny, na których ograniczenia w zabudowie wynikają z przepisów ogólnych, w drugiej – tereny, na których ograniczenia są postulowane w celu ochrony i poprawy stanu środowiska przyrodniczego.

Tab. 9 **Ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów w gminie Rudniki wynikające z przepisów ogólnych**

Lp	Opis terenu	Czynniki wykluczające lub ograniczające zabudowę	Warunki dopuszczenia zabudowy
1	3	4	5
1	Udokumentowane złoża kopalin w Odcinku, Żytniowie i Faustiance	Ochrona kopalin	Zabudowa możliwa po anulowaniu złoża
2	Wszystkie lasy i grunty leśne oraz grunty rolne III klasy bonitacyjnej	Ochrona gruntów rolnych i leśnych	Zabudowa uwarunkowana uzyskaniem zgód wymaganych na podstawie przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych
4	Tereny w zasięgu ponadnormatywnego hałasu* komunikacyjnego przy drogach krajowych, oraz przy trasie kolejowej	Ochrona zdrowia ludzi	Zabudowa możliwa na warunkach określonych w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie
5	Tereny w zasięgu pól elektromagnetycznych** przy GZP w Janinowie oraz wzdłuż linii elektroenergetycznych WN 400kV i 110 kV	Ochrona zdrowia ludzi	
6	Strefy sanitarne cmentarzy	Ochrona zdrowia ludzi	W strefach istniejących cmentarzy należy ograniczyć rozwój zabudowy a w strefach projektowanych cmentarzy należy wykluczyć zabudowę oraz lokalizację obiektów, o których mowa w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Komunalnej *w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze*

1	3	4	5
7	Obszar Chronionego Krajobrazu Załęcze - Polesie	Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszaru	Zabudowa możliwa na warunkach określonych w uchwale Rady Gminy Rudniki *w sprawie utworzenia przedmiotowego obszaru*
8	Użytki ekologiczne	Ochrona cennych zbiorowisk roślin	Zabudowa wykluczona

Opracowanie własne

* Ponieważ w chwili obecnej brak jest miarodajnych danych dotyczących zasięgu uciążliwości hałasem na terenach przyległych do wymienionych tras komunikacyjnych, proponuje się dla celów planistycznych przyjęcie potencjalnych stref zasięgu uciążliwości zgodnie z uchylonym w 2003 r. miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy, tj. 50m od linii rozgraniczających dróg i 60m od trasy linii kolejowej.

** Zgodnie z przepisami zasięg uciążliwości pól elektroenergetycznych określa się indywidualnie. Dla celów planistycznych proponuje się przyjęcie potencjalnej strefy zasięgu uciążliwości na podstawie badań empirycznych prowadzonych na innych liniach 110 kV, tj. 15m, mierząc od skrajnie położonych przewodów.

Tab. 10 **Ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów w gminie Rudniki wynikające z uwarunkowań przyrodniczych**

Lp	Opis terenu	Czynniki wykluczające lub ograniczające zabudowę	Postulowane warunki dopuszczenia zabudowy
1	3	4	5
1	Wzgórza i pagórki	- spadki terenu - ochrona walorów krajobrazowych	Zabudowa wykluczona (wskazane zalesianie)
2	Doliny rzek i mniejszych cieków	- niekorzystne warunki gruntowo – wodne i bioklimatyczne, - ochrona i kształtowanie ekosystemów dolin rzecznych pełniących funkcję korytarzy ekologicznych w lokalnym systemie przyrodniczym i ostoi fauny, - ochrona cennych zbiorowisk roślin	Zabudowa możliwa poza dnami dolin i występowaniem gruntów organicznych, pod warunkiem odpowiedniego posadowienia. Wyklucza się zwartą zabudowę w poprzek dolin.
3	Wartościowe zbiorowiska łąkowe	- ochrona cennych zbiorowisk roślin	Zabudowa wykluczona
4	Trwałe użytki zielone	ochrona bioróżnorodności obszaru	Możliwa lokalizacja wyłącznie: - zabudowy rolniczej związanej bezpośrednio z użytkowaniem tych terenów (np. wybiegi lub wypas zwierząt), - wyjątkowo – urządzeń rekreacyjnych z obiektami towarzyszącymi w sąsiedztwie istniejących zbiorników wodnych, pod warunkiem zachowania podstawowej ekologicznej funkcji terenu.
5	Tereny źródliskowe Grabówki oraz bezimiennych cieków na terenach wsi Jaworzno, (powyżej przysiółka Kąty) i Mostki (2 źródła na południowy – wschód od miejscowości Mostki),	ochrona wód powierzchniowych	Zabudowa wykluczona – dla ochrony źródlisk tereny powinny być zalesione.
6	Zespół oczek wodnych wzdłuż północnej granicy zainwestowania w Żytniowie,	ochrona i kształtowanie ekosystemu oczek wodnych	Zabudowa wykluczona
7	Użytki rolne zmeliorowane	ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej	Zabudowa możliwa tylko w uzupełnieniu istniejącej zabudowy w sposób nie naruszający systemu melioracyjnego.

1	3	4	5
8	Użytki rolne obejmujące zwarte obszary gleb III i IV klasy, w szczególności zaliczone do kompleksów przydatności rolniczej 2 i 4	ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej	Zabudowa mieszkaniowa możliwa tylko w uzupełnieniu zabudowy istniejącej na terenach uzbrojonych, Zabudowa produkcyjna, składowa i usługowa nierolnicza możliwa tylko przy istniejących drogach publicznych z pełnym uzbrojeniem. Zabudowa związana z produkcją rolną możliwa, jeżeli uzasadnione jest jej lokalizowanie poza wyznaczonymi terenami budowlanymi.
9	Skamieniałości w wyrobisku poeksploatacyjnym iłów środkowojurajskich cegielni „Faustianka”	ochrona walorów przyrody nieożywionej	Zabudowa wykluczona
10	Obszary na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne,	ochrona bezpieczeństwa ludności i mienia	Zabudowa wykluczona

Opracowanie własne

4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

4.1. Zabytki i dziedzictwo kulturowe

4.1.1. Wymagania w zakresie ochrony zabytków wynikające z przepisów prawnych

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zm.), formami ochrony zabytków są:

1) wpis do rejestru zabytków;

2) wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;

3) uznanie za pomnik historii;

4) utworzenie parku kulturowego;

5) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Zgodnie z art. 19 ww. ustawy, w dokumentach planistycznych (tj. w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego) uwzględnia się ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, a także, w przypadku gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu. Ponadto w dokumentach planistycznych ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Gmina Rudniki posiada *Gminną Ewidencję Zabytków* (GEZ), oraz *Program opieki nad zabytkami (POZ).*

4.1.2. Zabytki architektury i budownictwa

Zabytki objęte ochroną prawną

W obrębie gminy Rudniki znajdują się 3 obiekty stanowiące zabytki architektury i budownictwa wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego. Są to :

1. Stary Bugaj - dwór w zespole parkowym z końca XVIII w., wpisany do rejestru pod poz. 395/83 z dnia 26.11.1983 r., 395/83 z 11.05.1988;
2. Jaworzno - kościół parafialny p.w. św. Trójcy z przełomu XVI-XX w., wpisany do rejestru pod poz. 937/67 z 30.12.1967 r.;
3. Żytniów - kościół parafialny p.w. św. Marcina z XVII w., wpisany do rejestru pod poz. 490-XIV-63 z 12.08.1949 r., 977/67 z dnia 30.12.1967 r. i 239/76 z 15.03.1978 r. Kościół wpisany jest do rejestru wraz z otoczeniem.

Zabytki wymagające ochrony

W *Gminnej Ewidencji Zabytków*, poza ww. obiektami wpisanymi do rejestru województwa opolskiego, ujęte są następujące zabytki architektury i budownictwa:

Zabytki wsi Bobrowa
- Domy nr 21 i 23

Zabytki wsi Bugaj
- Bugaj Nowy – dom nr 23a
- Bugaj Stary – park podworski

Zabytki wsi Cieciułów
- Dom nr 3 z budynkiem gospodarczym

Zabytki wsi Dalachów
- Dawna gospoda – nr 214

Zabytki wsi Faustianka
- Cegielnia

Zabytki wsi Jaworzno
- Dzwonnica koło kościoła
- Dawna plebania
- Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki
- Szkoła
- Stacja kolejowa PKP
- Dom nr 8

Zabytki wsi Młyny
- Stacja kolejowa PKP
- Dom drewniany nr 30
- Piec wapienniczy

Zabytki wsi Rudniki
- Kościół parafialny rzymsko-katolicki p.w. św. Mikołaja
- Dzwonnica – kaplica-koło kościoła
- Plebania
- Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki
- Dom (obecnie biblioteka gminna), ul. Wojska Polskiego 12 A
- Domy, ul. Częstochowska nr 2, 15 i 15b, 17 i 19, 21, 36, 60
- Młyn motorowy ul. Cmentarna

Młyn motorowy, ul. Częstochowska

Zabytki wsi Slowików
Dom i komin cegielni, nr 11

Zabytki wsi Teodorówka
Dom drewniany

Zabytki wsi Żytniów
Dzwonnica koło kościoła
Plebania
Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki
Dawny cmentarz epidemiczny (choleryczny)
Park podworski
Dom nr 38, 130, 143, 163, 166, 169, 178, 200
Dom i dawny młyn motorowy – Bliźniaki nr 7 i 7a

Ogólnie stan techniczny zabytkowych budynków można uznać za dobry lub bardzo dobry. W stanie złym lub niezadowalającym jest kilka budynków oraz parki podworskie.

4.1.3. Obszary kulturowe wymagające ochrony[17]

Obszary kulturowe wymagające ochrony to obszary kulturowe o walorach historycznych i krajobrazowych nie objęte ochroną prawną ani nie ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków.

W *Programie opieki nad zabytkami,* za obszary takie uznano:

- tradycyjne układy wiejskie we wsiach: Cieciułów, Rudniki, Żytniów,
- zespół kościoła i obszar dworski w Jaworznie,
- dawny zespół dworsko-parkowy w Bugaju Starym,
- zespół dworsko-folwarczny z parkiem w Żytniowie,
- zespół kościoła w Rudnikach.

Obszary te można i należy chronić poprzez ustalenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego stref ochrony konserwatorskiej.

W *Programie opieki nad zabytkami* proponowane są trzy rodzaje stref ochrony konserwatorskiej, tj. strefy A – ścisłej ochrony konserwatorskiej, strefy B – pośredniej ochrony konserwatorskiej, oraz strefy K – krajobrazu kulturowego. W 2011 roku Narodowy Instytut Dziedzictwa wydał opracowanie pt. *Problematyka ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (...), w którym* proponuje się odstąpienie od zasady określania stref ochrony układów zabytkowych symbolami literowymi (A, B, K) i stosowanie nazw opisowych. W zależności od potrzeb wynikających ze specyfiki zasobu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego mogą być wyznaczane następujące strefy:

- strefa konserwatorska ochrony obszaru zabytkowego,

[17] Uwarunkowania dotyczące zabytkowych obszarów wymagających ochrony zostały zaktualizowane i uzupełnione w ramach drugiej zmiany Studium w oparciu o *Program opieki nad zabytkami gminy Rudniki na lata 2017-2020* oraz opracowanie *Problematyka ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Poradnik dla planistów i samorządów lokalnych.*

- strefa konserwatorska ochrony sąsiedztwa/ekspozycji zabytku, wyznaczana w sytuacji, gdy w decyzji o wpisaniu obiektu do rejestru zabytków nie uwzględniono otoczenia zabytku, lub gdy specyfika terenu wokół obiektu i obszaru zabytkowego przeznaczonego do ochrony w planie wskazuje na taką potrzebę,
- strefa konserwatorska ochrony krajobrazu kulturowego[18]

Uwzględniając powyższe propozycje oraz ustalenia *Programu opieki nad zabytkami*, uznaje się za konieczne ustalenie:

- stref konserwatorskich ochrony historycznych układów ruralistycznych w Cieciułowie, Rudnikach i Żytniowie,
- stref konserwatorskich ochrony sąsiedztwa zabytku obejmujących: (1) najbliższe otoczenie i przedpole zabytkowego dworu w Bugaju Starym, (2) teren kościoła w Jaworznie,
- stref konserwatorskich ochrony krajobrazu kulturowego obejmujących: (1) zespół kościoła i obszar dworski w Jaworznie, (2) dawny zespół dworsko-parkowy w Bugaju Starym, (3) zespół dworsko-folwarczny z parkiem w Żytniowie, (4) zespół kościoła w Rudnikach.

4.1.4. Zabytki archeologiczne[19]

Zabytki objęte ochrona prawną

Na obszarze gminy Rudniki nie ma zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego.

Zabytki wymagające ochrony

Na obszarze gminy Rudniki jest 112 stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji stanowisk archeologicznych. Część stanowisk nie ma bliżej określonej lokalizacji.

Tab. 11 **Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Rudniki**

L.p	Miejscowość	Nr stan.	Typ stanowiska – chronologia	Nr AZP
1	2	2	4	5
1	Bobrowa	1	Ślad osadniczy - epoka kamienia + późne średniowiecze, osada – młodsza epoka brązu	83-44
2	Bobrowa	2	Osada – epoka brązu	83-44
3	Bobrowa	3	Ślad osadniczy – schyłek epoki brązu	83-44
4	Bugaj	1	Obozowisko – epoka kamienia, ślad osadniczy - okres wpływów rzymskich.	82-43
5	Bugaj	11-12	Osada - późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
6	Bugaj	13	Ślad osadniczy – pradzieje, osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
7	Bugaj	14	Osada - późne średniowiecze	82-43
8	Bugaj	15	Ślad osadniczy - kultura pucharów lejkowatych–neolit	82-43
9	Cieciułów	1-2	Epoka kamienia	82-44
10	Cieciułów	3	Epoka prehistoryczna	82-44
11	Dalachów	1-2	Osada - późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
12	Dalachów	3	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-44
13	Faustianka	1	Ślad osadniczy – pradzieje + późne średniowiecze XIV-XV w.+ okres nowożytny XVI-XVIII w.	81-43
14	Faustianka	2	Osada – V okres epoki brązu + późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
15	Jaworek	1	Ślad osadniczy – pradzieje + późne średniowiecze XIV-XV w., osada – epoka nowożytna XVI-XVIII w.	81-43
16	Jaworek	2	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w +epoka nowożytna XVI-XVIII w.	81-43

[18] Krajobraz kulturowy to – wg ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* - postrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka ;

[19] Zabytki archeologiczne to zabytki nieruchome, będące powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów (art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*)

1	2	3	4	5
17	Jaworek	3-4	Osada – średniowiecze XIV-XV w.	81-43
18	Jaworek	5	Osada – wczesne średniowiecze XI-XII w.+późne średniowiecze XIV-XVw.	82-43
19	Jaworek	6	Osada – kultura łużycka - epoka brązu	82-43
20	Jaworek	7	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
21	Jaworzno	1	Epoka brązu i wczesna epoka żelaza	82-44
22	Jaworzno	2	Późne średniowiecze, epoka nowożytna	82-44
23	Jaworzno	3	Okres prahistoryczny	82-44
24	Jaworzno	4	Okres prahistoryczny, epoka nowożytna	82-44
25	Jaworzno	5 i 7	Okres prahistoryczny, późne średniowiecze, epoka nowożytna	82-44
26	Jaworzno	6	Epoka nowożytna	82-44
27	Jelonki	1	Ślad osadniczy – okres wpływów rzymskich, osada–późne średn. XIV-XVw.	82-43
28	Jelonki	2 i 5	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w	82-43
29	Jelonki	3	Ślad osadniczy – epoka kamienna + osada – V okres epoki brązu (halsztadt)	82-43
30	Jelonki	4	Osada – kultura łużycka V okres epoki brązu (halsztadt)	82-43
31	Julianpol	1	Epoka nowożytna	82-44
32	Julianpol	2-3	Późne średniowiecze, epoka nowożytna	82-44
33	Julianpol	4	Okres prahistoryczny	82-44
34	Kuźnica	1	Ślad osadniczy – pradzieje, osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
35	Kuźnica	2	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
36	Kuźnica	3	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w., ślad osadniczy - epoka nowożytna XVI-XVIII	81-43
37	Łazy	1	Ślad osadniczy – kultura łużycka - V okres epoki brązu , osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
38	Łazy	2	Ślad osadniczy – pradzieje + późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
39	Łazy	3	Ślad osadniczy – neolit	81-43
40	Łazy	4	Osada – kultura łużycka - V okres epoki brązu + późne średn. XIV-XV w.	81-43
41	Mirowszczyzna	1	Epoka brązu i wczesna epoka żelaza + okres wpływów rzymskich	82-44
42	Mirowszczyzna	2	Okres prahistoryczna, epoka nowożytna	82-44
43	Mirowszczyzna	3 i 5	Ślad osadniczy – pradzieje + osada - późne średniowiecze XIV-XV w.	81-44
44	Mirowszczyzna	4	Osada – kultura łużycka - V okres epoki brązu (halsztadt),	81-44
45	Mirowszczyzna	6- 8, 11	Osada – późne średniowiecze	81-44
46	Mirowszczyzna	9, 10	Osada - kultura łużycka - epoka brązu	
47	Młyny	1	Cmentarzysko – okres wpływów rzymskich	81-43
48	Młyny	2	Pradzieje – kultura łużycka + późne średniowiecze XIV-XV w.,	81-43
49	Młyny	3	Kultura łużycka - schyłek epoki brązu + epoka nowożytna XVI-XVIII w.	81-43
50	Młyny	4	Osada - późne średniowiecze XIV-XV w.+ epoka nowożytna XVI-XVII	81-43
51	Młyny	5	Ślad osadniczy – pradzieje	81-43
52	Młyny	6	Ślad osadniczy - neolit - V okres epoki brązu, osada - kultura przeworska - okres wpływów rzymskich , ślad osadniczy - okres wędrówek ludów, osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
53	Mostki	1	Ślad osadniczy – epoka kamienia + kultura łużycka - epoka brązu, osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-44
54	Mostki	2-3	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-44
55	Mostki	4	Ślad osadniczy – kultura łużycka-V okres epoki brązu, osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-44
56	Odcinek	1	Ślad osadniczy – kultura łużycka-epoka kamienia lub brązu+ V okres epoki brązu	81-43
57	Odcinek	2,5	Obozowisko – mezolit + obozowisko - epoka kamienia	81-43
58	Odcinek	3	Osada – kultura łużycka-V okres epoki brązu	81-43
59	Odcinek	4,6,	Ślad osadniczy – neolit + epoka kamienia	81-43
60	Odcinek	7	Ślad osadniczy – neolit + pradzieje	81-43
61	Rudniki	1	Kultura łużycka-schyłek epoki brązu / początek epoki żelaza	81-43
63	Rudniki	2	Ślad osadniczy – kultura przeworska-okres wpływów rzymskich, osada – późne średniowiecze XIV-XV w. + epoka nowożytna XVI-XVIII w.	81-43
63	Rudniki	3	Ślad osadniczy – pradzieje, osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
64	Rudniki	4,5	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w., ślad osadniczy – kultura łużycka-V okres epoki brązu	81-43

1	2	3	4	5
65	Rudniki	6	Ślad osadniczy – epoka kamienia + kultura przewosrska-okres wpływów rzymskich, osada – średniowiecze XIV-XV w. + ep. nowożytna XVI-XVIIIw.	81-43
66	Skotnica	7	Ślad osadniczy – późne średn. XIV-XV w. + epoka nowożytna XVI-XVIII w.	81-43
67	Porąbki	1	Ślad osadniczy – pradzieje + osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
68	Słowików	1	Ślad osadniczy – pradzieje, osada – wczesne średniowiecze XI-XII w.	81-44
69	Słowików	2	Osada – kultura łużycka-V okres epoki brązu + wczesne średniowiecze XI-XII w.	
70	Żytniów	1, 3-6	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
71	Żytniów	2	Osada – pradzieje, ślad osadniczy – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
72	Żytniów	7	Ślad osadniczy – pradzieje, osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
73	Żytniów	8-11	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
74	Żytniów	12	Ślad osadniczy – pradzieje + późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
75	Żytniów	13-30	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
76	Żytniów	31	Osada – pradzieje + późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
77	Żytniów	32	Osada – kultura trzciniecka- epoka brązu, ślad osadniczy–późne średn. XIV-XV w.	82-43
78	Żytniów	33	Ślad osadniczy – pradzieje, osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
79	Żytniów	34	Ślad osadniczy – pradzieje, osada – wczesne średniowiecze XI-XII w.	82-43

Źródło: Program opieki nad zabytkami gminy Rudniki na lata 2017-2020

4.2 Dobra kultury współczesnej

Współczesnym obiektem budowlanym o wysokich walorach estetycznych jest, oddana do użytku w 2004 roku, sala sportowa przy gimnazjum w Rudnikach, wyróżniona tytułem „Mister Architektury" w corocznym konkursie na najlepszą realizację architektoniczną w województwie opolskim, organizowanym przez Marszałka Województwa Opolskiego i Opolski Oddział Stowarzyszenia Architektów Polskich.

4.3. Podsumowanie

Zgodnie z przytoczonymi na wstępie wymaganiami ochrony zabytków wynikającymi z przepisów prawnych, w kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy należy:

- uwzględnić ochronę wszystkich występujących na terenie gminy zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego,
- ustalić wymóg ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich pozostałych zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków,
- ustalić wymóg ustanowienia w planach miejscowych stref ochrony konserwatorskiej dla wszystkich obszarów kulturowych wymagających ochrony.

Ponadto, na podstawie przepisów z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, należy uznać za dobro kultury współczesnej salę sportową przy gimnazjum w Rudnikach.

5. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze rozwoju przestrzennego gminy

5.1. Warunki i jakość życia mieszkańców

O jakości życia mieszkańców - poza warunkami związanymi z ładem przestrzennym, jakością środowiska i infrastrukturą, omówionymi w odrębnych rozdziałach – decydują:

- warunki mieszkaniowe,

- dostęp do usług,
- możliwości zatrudnienia,
- bezpieczeństwo.

5.1.1. Warunki mieszkaniowe

Warunki mieszkaniowe zależą od:

- dostępności mieszkań,
- standardu mieszkań,
- jakości terenów mieszkaniowych.

W gminie Rudniki występuje niemal wyłącznie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, głównie w gospodarstwach rolnych, rzadziej na wydzielonych działkach. Wynika to ze struktury własnościowej i obszarowej gruntów oraz tradycji. W takich warunkach sposobem zapewnienia dostępności mieszkań jest przygotowanie odpowiedniej ilości terenów budowlanych pod indywidualną zabudowę mieszkaniową. Ponieważ, zgodnie z tradycją, nowe działki na terenie gminy powstają najczęściej w efekcie podziałów rodzinnych, tereny budowlane należy przygotować tak, aby przede wszystkim umożliwić zagęszczanie i uzupełnianie istniejącej zabudowy. Przygotowanie terenów pod zabudowę polega na wyznaczaniu ich w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i uzbrojeniu, a - w przypadku nowych zespołów – scaleniu gruntów i podziale na działki budowlane. Wskazane jest – dla ułatwienia dostępu do działek budowlanych – aby częścią takich terenów dysponowała gmina.

Obecnie w gminie nie ma planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów budowlanych, co znacznie ogranicza możliwości budowy domów (nowa zabudowa realizowana jest na podstawie decyzji o warunkach zabudowy).

O standardzie mieszkań decydują: liczba osób na jedno mieszkanie, powierzchnia mieszkania w przeliczeniu na jedną osobę, a także stan techniczny mieszkań i ich i wyposażenie w instalacje. W budownictwie indywidualnym wielkość i stan techniczny mieszkań zależą od właścicieli, wyposażenie w instalacje - od możliwości przyłączeń do sieci infrastruktury technicznej, a zatem od gminy.

Wielkość i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie sukcesywnie rośnie. Zmiany te, w stosunku do okresu sporządzenia poprzedniej edycji Studium, pokazuje tabela 12.

Tab. 12 Wielkość i wyposażenie techniczne zasobów mieszkaniowych w gminie Rudniki (stan na 31. 12.)

Rok	Liczba mieszkań	Liczba osób na 1 mieszkanie	Średnia powierzchnia użytkowa mieszkań	Liczba przyłączy	
	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	Powierzchnia użytkowa na 1 osobę		wodociągowych	kanalizacyjnych
2007	2524	3,38	96,55	2239	800
	243700	28,6			
2015	2593	3,21	101,2	2385	1188
	262455	31,6			

Źródło: *Województwo opolskie 2008, 2016 - podregiony, powiaty, gminy*, Urząd Statystyczny w Opolu

Obecnie wszystkie tereny zabudowane na terenie gminy są wyposażone w sieć elektryczną i wodociągową, wsie: Rudniki i Teodorówka, Żytniów, Cieciułów, Stary Bugaj, część Nowego Bugaja, Jaworzno, Jaworzno Bankowe przy drodze krajowej, Julianpol przy drodze krajowej, Mirowszczyzna przy drodze krajowej, Dalachów – w

sieć kanalizacji sanitarnej. Wynika z tego, że na skanalizowanych obszarach zabudowy wsi są warunki zapewniające wysoki standard mieszkań w zakresie wyposażenia w instalacje, w pozostałych – średni standard. Standard ten można jeszcze podnieść poprzez gazyfikację gminy.

Na jakość terenów mieszkaniowych składa się ich funkcjonalność i estetyka. O funkcjonalności decydują przede wszystkim rozwiązania komunikacyjne, które w gminie Rudniki są historycznie ukształtowane z niewielką możliwością zmian. Estetyka terenów mieszkaniowych zależy od układu i formy zabudowy oraz sposobu zagospodarowania terenów publicznych – ulic, placów, zieleńców itp. W tej dziadzinie jest w gminie wiele do zrobienia, w czym pomóc mogą miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

5.1.2. Dostęp do usług

O dostępności usług decydują: (1) ilość i rodzaj usług, (2) odległość usług od miejsca zamieszkania.

Z punktu widzenia jakości życia mieszkańców najistotniejsze są usługi podstawowe: administracji publicznej, oświaty, zdrowia oraz handlu artykułami podstawowymi (pierwszej potrzeby). Wyższy standard życia zapewnia dostęp do usług kultury, sportu, rekreacji oraz handlu artykułami ponadpodstawowymi, gastronomi i innych usług związanych z obsługą mieszkańców, w tym bankowych i pocztowych. W gestii gminy leży zapewnienie dostępu do usług administracji publicznej na poziomie gminy, oświaty, zdrowia, kultury, sportu (jest to tzw. infrastruktura społeczna), przy czym w trzech pierwszych przypadkach jest to obligatoryjny obowiązek. Do infrastruktury społecznej zalicza się – poza wyżej wymienionymi – usługi bankowe, pocztowe i telekomunikacyjne.

Ilość i rodzaj obiektów infrastruktury społecznej znajdujących się na terenie gminy przedstawia się następująco:

Tab. 13 **Obiekty infrastruktury społecznej w gminie Rudniki**

Lp	Kategoria usługi	Rodzaj obiektu	Ilość obiektów	Lokalizacja	Opis obiektu
1	2	3	4	5	6
1	Administracja publiczna	Urząd Gminy	1	Rudniki	
2	Oświata i wychowanie	przedszkole	5	Rudniki	
				Cieciułów	oddziały przy szkołach podstawowych
				Dalachów	
				Mirowszczyzna - Jaworzno	
				Żytniów	
3		szkoła podstawowa	5	Rudniki	Zasięg obsługi: Rudniki, Teodorówka, Młyny, Łazy, Porąbki, Faustianka, Jaworek. Wyposażenie: 16 sal lekcyjnych, dwie pracownie komputerowe ze stałym łączem internetowym, biblioteka, stołówka, siłownia, sala gimnastyczna hala sportowa, boisko do piłki nożnej, ręcznej, koszykówki i siatkówki, piłki plażowej.
				Cieciułów	Zasięg obsługi: Cieciułów, Nowy Bugaj, Stary Bugaj, Brzeziny Cieciułowskie, Stawki Cieciułowskie i Bobrowa. Wyposażenie: 6 sal lekcyjnych, pracownia komputerowa, pomieszczenia dydaktyczne z zapleczem sanitarnym dla oddziału przedszkolnego, biblioteka, świetlicę wraz z zapleczem kuchennym, boisko do piłki nożnej i boisko do piłki ręcznej, siatkówki i koszykówki, siłownia. Szkoła nie posiada sali gimnastycznej.

				Dalachów	Zasięg obsługi: Dalachów, Janinów, Odcinek, Żurawie, Bobrowa, Kuźnica, część Słowikowa, oraz Kałuże gm. Pątnów i Lachowskiego gm. Praszka. Wyposażenie: sala gimnastyczna z widownią na ok. 150 miejsc, stołówka, połączona biblioteka publiczna i szkolna, dwie pracownie informatyczne.
				Mirowszczyzna – Jaworzno	Zasięg obsługi: Jaworzno, Julianpol, Mirowszczyzna, Mostki, Polesie, część Słowikowa. Wyposażenie: 9 sal lekcyjnych, pracownia komputerowa, stołówka, sala gimnastyczna, boiska sportowe, siłownia, sala bilardowa, sprawnościowy tor przeszkód, połączona biblioteka publiczna i szkolna. Część budynku zajmują lokale mieszkalne (stary budynek). Szkoła udostępniła pomieszczenia na działalność Koła Gospodyń Wiejskich w Jaworznie oraz na działalność statutową Stowarzyszenia „RAZEM RAŹNIEJ" w Jaworznie.
				Żytniów	Zasięg obsługi: Żytniów, Jelonki, Hajdamaki, Pieńki, Ignchy. Wyposażenie: 7 sal lekcyjnych, w tym pracownia komputerowa
4		ośrodek wychowaczy	1	Julianpol	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Julianpolu wyposażony w: 3-4 osobowe sypialnie z łazienkami, kuchnię z jadalnią, świetlicę ze sprzętem audiowizualnym, dwie sale terapeutyczne, siłownię, boisko do piłki nożnej i siatkówki
5	Ochrona zdrowia	przychodnia zdrowia	2	Rudniki	
				Żytniów	
6		apteka	3	Rudniki	ul. Częstochowska 2 ul. Częstochowska 28
				Żytniów	punkt apteczny przy ośrodku zdrowia
7	Kultura	dom kultury	1	Rudniki	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Rudnikach, w ramach ośrodka działają: - Centrum Spotkań Muzyków Jazzowych - Gminna Izba Tradycji - Gminna Biblioteka Publiczna w Rudnikach (patrz poz.8)
8		biblioteka publiczna	5	Rudniki	Gminna Biblioteka Publiczna w Rudnikach; w budynku biblioteki funkcjonuje: - Galeria Osobliwości Przyrodniczych - Punkt Informacji Turystycznej.
				Cieciułów	filie Gminnej Biblioteka Publiczna w Rudnikach
				Dalachów	
				Jaworzno	
				Żytniów	
9		kino	1	Rudniki	kameralne „KINO ZA ROGIEM" mieszczące się w budynku Gimnazjum Publicznego
10		galeria sztuki	1	Słowików	prywatna Galeria Sztuki Współczesnej „W POLU"
11		inne	7	Cieciułów	Ośrodek Tradycji Wiejskiej i Strażackiej
				Żytniów	Wiejskie Centrum Kultury
				Bobrowa	Chata Drwala i Strażaka
				Dalachów	Sołeckie Centrum Aktywności
				Mostki	Dom Spotkań Wiejskich
				Chwiły	Dom Spotkań Wiejskich
				Jaworzno	Sołeckie Centrum Integracji
12	Sport	hala sportowa	1	Rudniki	przy Gimnazjum, mieści dwa pełnowymiarowe boiska do siatkówki oraz widownię na 500 osób
13		sala sportowa	3	Dalachów	przy szkołach podstawowych
				Żytniów	
				Jaworzno	

14		Centrum sportowo-rekreacyjne	1	Rudniki	W skład Centrum wchodzą: - kompleks boisk sportowych ORLIK w Rudnikach (boisko trawiaste – syntetyczne do piłki nożnej, boisko tartanowe do koszykówki i siatkówki) z zapleczem szatniowym, - lodowisko – Biały ORLIK, - boisko trawiaste do piłki nożnej, - bieżnia z mączki ceglanej, -boisko do piłki plażowej
15		boisko wielofunkcyjne	1	Dalachów	o sztucznej nawierzchni przy Publicznej Szkole Podstawowej w Dalachowie, w skład którego wchodzą: - boisko do piłki ręcznej, - dwa boiska do koszykówki, - dwa boiska do piłki siatkowej
16		boisko trawiaste do piłki nożnej	3	Rudniki	z widownią
				Żytniów	
				Cieciułów	
17		boisko do piłki plażowej	2	Żytniów	
				Łazy	
18		boiska do piłki ręcznej i/lub koszykówki:	5	Jaworzno	boisko z kostki brukowej przy Publicz. Szkole Podstawowej
				Żytniów	boisko betonowe przy Publicznej Szkole Podstawowej
				Cieciułów	boisko z kostki brukowej przy Publicz. Szkole Podstawowej
				Mostki	boisko z kostki brukowej przy Ochotniczej Straży Pożarnej
				Bobrowa	boisko z kostki brukowej przy Ochotniczej Straży Pożarnej
19		siłownie zewnętrzne	3	Rudniki	
				Cieciułów	
				Żytniów	
20		siłownie w placówkach szkolnych	5	Rudniki	
				Dalachów	
				Żytniów	
				Jaworzno	
				Cieciułów	
21		korty tenisowe	1	Rudniki	
22	Inne	urząd pocztowy	1	Rudniki	ul. Częstochowska
23		bank	1	Rudniki	Oddział Banku Spółdzielczego w Praszce ul. Częstochowska
24		przychodnia weterynaryjna	1	Rudniki	
25		Przekaźniki ERA, PLUS i ORANGE	3		

Źródło: Urząd Gminy Rudniki, 2017 r.

Jak pokazuje powyższy wykaz, gmina ma bardzo rozbudowaną, jak na warunki gminy wiejskiej, sieć obiektów infrastruktury społecznej. Szczególnie bogata jest sieć obiektów sportowych i kulturalnych. Zauważyć również należy, że wszystkie szkoły są w bardzo dobrym stanie technicznym.

Dostępność obiektów nie budzi większych zastrzeżeń. Wynika to - jak wykazała analiza ładu przestrzennego – z układu sieci osadniczej (jest on stosunkowo równomierny, co zapewnia nieduże odległości między terenami mieszkaniowymi poszczególnych wsi a ośrodkami usługowymi), oraz z dobrych połączeń drogowych. W najlepszej sytuacji są, poza Rudnikami (z przyległą częścią Jaworka), większe miejscowości, które mają na swoim terenie podstawowe obiekty usługowe i dobre połączenia z ośrodkiem gminnym, tj. Dalachów, Jaworzno – Mi-

rowszczyzna - Julianpol, Żytniów oraz Cieciułów wraz z położonym w sąsiedztwie Starym Bugajem. W dobrej sytuacji są również mniejsze wsie położone przy drogach łączących Rudniki z Dalachowem, tj. Janinów, Młyny i Odcinek oraz, położone blisko Rudnik, Łazy i Porąbki. Najdalej do usług gminnych mają mieszkańcy Bobrowej, ale dobre jest połączenie drogowe. W najtrudniejszej sytuacji są małe zespoły zabudowy i pojedyncze rozproszone siedliska, ze względu na złą jakość dróg dojazdowych, zwłaszcza w okresie zimowym. Problem ten można ograniczyć jedynie poprzez poprawę jakości dróg , a – żeby się nie nasilał – należy nie dopuszczać do dalszego rozpraszania zabudowy.

Ilość, rodzaj i rozmieszczenie pozostałych usług (komercyjnych) zależy przede wszystkim od aktywności gospodarczej mieszkańców oraz popytu. Zadaniem gminy w tym zakresie jest umożliwienie działalności usługowej poprzez wyznaczenie odpowiednich terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Obecnie na terenie gminy działa ok. 50 sklepów oraz wiele innych placówek świadczących usługi materialne i niematerialne. Łącznie na obszarze gminy w rejestrze REGON zarejestrowanych jest 640 podmiotów gospodarki narodowej, w tym: handel, naprawa pojazdów samochodowych - 201, zakwaterowanie i gastronomia – 9.

Najwięcej obiektów i lokali usługowych jest w Rudnikach, następnie w Jaworznie, Dalachowie i Żytniowie. Są to przeważnie obiekty i lokale małe lub bardzo małe (zwłaszcza handlowe), ale, ze względu na ich dużą ilość i dość równomierne rozmieszczenie na obszarze gminy, zaspakajają podstawowe potrzeby mieszkańców w stopniu zadawalającym. Większe sklepy zlokalizowane są w na terenie wykształconego gminnego ośrodka usługowego w Rudnikach.

Najmniej korzystnie ocenia się ofertę usług wypoczynkowo-rekreacyjnych zapewniających atrakcyjne spędzanie wolnego czasu na świeżym powietrzu. Najlepsze warunki dla rozwoju tego rodzaju usług mają tereny wokół zbiornika w Młynach oraz gospodarstwa agroturystyczne. Po zrealizowaniu zbiornika w Jaworku również tam będą korzystne warunki dla rozwoju usług wypoczynkowo-rekreacyjnych.

Warunki dostępności do usług komercyjnych są podobne jak do usług publicznych.

5.1.3. Możliwości zatrudnienia

W gminie podstawową formą zatrudnienia jest własna działalność gospodarcza, głównie rolnicza. Ze względu na brak większych zakładów oraz wielkotowarowych gospodarstw rolnych, możliwości znalezienia pracy na terenie gminy, poza samozatrudnieniem, są nieduże. Również w otoczeniu gminy (do 50 km, tj. w zasięgu jednogodzinnego dojazdu do pracy), ze względu na brak dużych ośrodków miejskich i dużych zakładów, nie ma większego wyboru miejsc pracy. (Szersza analiza rynku pracy przeprowadzona jest w dalszej części dotyczącej potrzeb rozwoju gminy). Jednym ze sposobów rozwiązywania tego problemu, leżącym w zakresie polityki przestrzennej, jest tworzenie warunków dla inwestycji prorozwojowych poprzez sukcesywne przygotowywanie terenów budowlanych pod nowe zakłady produkcyjne, składowe i usługowe, czyli tzw. terenów aktywizacji gospodarczej. (Sposób przygotowywania terenów budowlanych opisany jest w pkt 5.1.1)

5.1.4. Bezpieczeństwo

Za bezpieczeństwo ludzi odpowiedzialne są: policja, pogotowie ratunkowe i straż pożarna.

Na terenie gminy nie ma jednostek organizacyjnych policji, pogotowia ratunkowego oraz państwowej straży pożarnej. Gmina w zakresie ochrony tych służb podlega jednostkom z Praszki i Olesna.

Aktywne są natomiast w gminie ochotnicze straże pożarne. Działają we wsiach: Rudniki, Bobrowa, Cieciułów, Dalachów, Jaworzno, Żytniów, Jelonki, Mostki, Chwiły i - poza podstawową działalnością - prowadzą często działalność kulturalną organizując różnego rodzaju imprezy. Dla rozwijania swojej działalności jednostki te powinny mieć - poza budynkami - zapewnione tereny na place ćwiczeń (które mogą być wykorzystywane na organizowania okazjonalnych imprez kulturalnych i sportowych)

5.1.5 Ogólna ocena warunków i jakości życia mieszkańców.

Z powyższej analizy, a także analizy ładu przestrzennego i stanu środowiska, wynika ogólnie pozytywna ocena warunków i jakości życia mieszkańców, choć, jak wykazano, wiele jeszcze można zrobić w tym kierunku. Do najważniejszych zadań w tym zakresie (poza związanymi z ochroną środowiska przyrodniczego) zaliczyć należy:

- przygotowywanie terenów budowlanych:
  - pod budownictwo mieszkaniowe – dla poprawy dostępności do działek budowlanych,
  - pod obiekty produkcyjne, składowe i usługowe – dla rozwoju przedsiębiorczości i zwiększenia podaży miejsc pracy,
  - pod urządzenia rekreacyjne przy zbiornikach wodnych – dla poprawy warunków wypoczynku;
- gazyfikacja gminy,
- poprawa jakości dróg dojazdowych do mniejszych miejscowości (zadanie jest sukcesywnie realizowane).

5.2 Potrzeby rozwoju gminy

Potrzeby rozwoju gminy określają:

- potrzeby wynikające z oceny warunków i jakości życia mieszkańców (przedstawione wyżej),
- potrzeby wynikające z przewidywanych zmian ludnościowych i gospodarczych,
- aspiracje i potrzeby mieszkańców formułowane w różnego rodzaju dokumentach dotyczących strategii rozwoju oraz wnioskach indywidualnych składanych do gminy.

5.2.1 Prognoza zmian ludnościowych na okres 2016 - 2045

Na przestrzeni lat 2007 – 2016, (tj. od czasu opracowania poprzedniej edycji Studium) nastąpił spadek liczby ludności gminy o 2,6%, przy czym tendencja spadkowa utrzymywała się do roku 2013 r, następnie ustabilizowała się na poziomie około 8300 osób.

Tab. 14 **Gmina Rudniki – liczba ludności w wybranych latach w okresie 2007-2016**

Liczba ludności				
2007	2013	2014	2015	2016
8534	8332	8298	8313	8291

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów statystycznych WUS w Opolu i GUS

Poważnym problemem jest proces starzenia się społeczeństwa, tj. spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców (problem doty-

czy całego polskiego społeczeństwa). Poziom ilości osób w wieku produkcyjnym w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców jest stabilny i utrzymuje się na poziomie ok 60%.

Tab. 15 Zmiany struktury mieszkańców gminy Rudniki pod względem wieku w okresie od 2007 do 2015

Rok	Ludność			
	Ogółem	w wieku		
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
2007	8534	1708 (20%)	5180 (60%)	1646 (19%)
2014	8298	1482 (18%)	5083 (61%)	1733 (21%)
2015	8313	1459 (17,5%)	5071 (61%)	1783 (21,5%)
2016	8291	1452(17,5%)	5038 (60,5%)	1801(22%)
saldo 2007-2016	-221	-249	-109	+137
saldo 2014-2016	+15	-23	-12	+50

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów statystycznych WUS w Opolu

W efekcie procesu starzenia się społeczeństwa wzrasta liczba zgonów, co skutkuje ujemnym przyrostem naturalnym, mimo wzrostu liczby urodzeń. Na liczbę ludności w gminie ma wpływ również ruch ludnościowy, tj. migracje ludności na pobyt stały. W gminie Rudniki saldo migracji jest w ostatnim okresie dodatnie, jednak nie równoważy ujemnego przyrostu naturalnego. Zmiany ludnościowe w ostatnich trzech latach, z uwzględnieniem przyrostu naturalnego i migracji, pokazuje tabela 16.

Tab. 16 Zmiany ludnościowe w gminie Rudniki w latach 2014-2016

Rok	Przyrost naturalny	Saldo migracji na pobyt stały	Saldo zmian ludnościowych
2014	-43	+13	- 30
2015	-21	+ 15	- 6
2016	-41	+23	- 18

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów statystycznych WUS w Opolu i GUS

W okresie perspektywicznym (tj. do roku 2045), przy sukcesywnym rozwoju gospodarczym gminy (zgodnie z przyjętą Strategią Rozwoju Gminy i jej kontynuacją) możliwe jest utrwalenie tendencji do stabilizacji liczby mieszkańców na poziomie ok. 8300, jednak - w wypadku braku poprawy koniunktury gospodarczej w gminie – należy się liczyć z dalszym spadkiem ludności (w wyniku odpływu ludności do miejsc pracy poza gminą).

5.2.2. Potrzeby mieszkaniowe

Potrzeby mieszkaniowe zależą przede wszystkim od dwóch czynników:

- przyrostu ludności,
- przyjętych standardów mieszkaniowych.

Z prognozy demograficznej wynika, że do roku 2045 nie należy spodziewać się przyrostu ludności w gminie, zatem nie wystąpią potrzeby mieszkaniowe związane z tym czynnikiem.

Najistotniejszym standardem mieszkaniowym rzutującym na potrzeby mieszkaniowe jest wskaźnik określający liczbę osób na jedno mieszkanie. W stosunku do okresu sporządzenia poprzedniej edycji Studium wskaźnik ten w gminie Rudniki zmniejszył się z 3,38 do 3, 21 (patrz tab. 12); w województwie opolskim wynosi on 2,83, w powiecie oleskim 3,13. W okresie do 2045 roku należy się spodziewać dalszego zmniejszania się liczby osób na jedno mieszkanie, przede wszystkim w efekcie realizacji potrzeb w zakresie poprawy warunków mieszkaniowych, a także z powodu postępującego procesu starzenia się społeczeństwa, którego efektem będzie coraz większa liczba gospodarstw domowych liczących jedną/dwie osoby. W tych warunkach realnym na okres perspektywy

wydaje się wskaźnik 2,8 osób na jedno mieszkanie. Uwzględniając powyższe założenia, potrzeby mieszkaniowe do roku 2045 szacuje się na ok. 370 mieszkań. Analiza ruchu budowlanego daje zbliżony wynik.

Tab. 17 **Ruch budowlany w gminie Rudniki w latach 2010-2016**

Rok	Liczba wydanych decyzji wz. dla budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych oddanych do użytku
2007	23	16
2008	22	24
2009	25	3
2010	16	12
2011	20	17
2012	16	10
2013	10	11
2014	16	18
2015	11	10
2016	18	brak danych
średniorocznie	**17,7**	**13,4**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i danych statystycznych WUS w Opolu

Z przedstawionych w tabeli danych wynika, że przy utrzymaniu dotychczasowego tempa rozwoju budownictwa mieszkaniowego do roku 2045 może powstać ok. 390 - 450 nowych budynków mieszkalnych.

Pod względem terytorialnym zainteresowanie terenami budowlanymi jest zróżnicowane. Analiza decyzji o warunkach zabudowy wskazuje, że największy zainteresowaniem cieszą się wsie Dalachów, Żytniów i Rudniki z Jaworkiem, w drugiej kolejności: Cieciułów, Jaworzno z Jaworznem Bankowym, Julianpol i Młyny.

Tab. 18. **Liczba decyzji o warunkach zabudowy dla budynków mieszkalnych wydanych w latach 2007-2016 w gminie Rudniki**

Lp	Obręb ewidencyjny	Liczba decyzji owz
1	2	3
1	Bobrowa	4
2	Bugaj	7
3	Cieciułów	**14**
4	Dalachów	**27**
5	Faustianka	2
6	Janinów	8
7	Jaworek	**12**
8	Jaworzno, Jaworzno Bankowe	**11**
9	Jaworzno Bankowe	
10	Jaworzno Polesie	1
11	Jelonki	1
12	Julianpol	**10**
13	Kuźnica	2
14	Łazy	7
15	Mirowszczyzna	7
16	Młyny	10
17	Mostki	3
18	Odcinek	6
19	Porąbki	3
20	Rudniki	**13**
21	Słowików	3
22	Żytniów	**21**
	Chwiły	-
	razem	**172**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

5.2.3 Rynek pracy

a) Sytuacja na rynku pracy

Przyjmując średni wskaźnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym w Polsce (0,74% ludności w wieku produkcyjnym)[20], zasoby pracy w gminie, tj. liczbę ludności czynnej zawodowo, szacuje się na 3728 osoby.

Zatrudnienie

Jak wykazują dane statystyczne [Powszechny spis rolny 2002] ponad 70% ogólnej liczby ludności gminy czynnej zawodowo zatrudniona jest w rolnictwie. Wielkość ta nie odzwierciedla jednak podaży pracy w rolnictwie. W gminie Rudniki zdecydowanie przeważają gospodarstwa małe i bardzo małe, a więc gospodarstwa nisko dochodowe. (Wg ww. spisu tylko ok. 12% gospodarstw rolnych osiąga dochody na poziomie zarobków porównywalnych do poziomu zarobków w gospodarce narodowej.) Z tego względu wiele osób łączy pracę w rolnictwie z pracą poza rolnictwem, istnieje też problem przerostu zatrudnienia w rolnictwie, czyli ukrytego bezrobocia. Z analizy dochodowości gospodarstw rolnych wynika, że dochód na 1 zatrudnionego w rolnictwie na poziomie zarobków porównywalnych do poziomu zarobków w gospodarce narodowej można osiągnąć przy zatrudnieniu ok. 600 osób w tym sektorze, co stanowi 16% ludności gminy czynnej zawodowo[21].

Działalność nierolniczą w gminie Rudniki prowadzi 640 podmiotów gospodarczych (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie), z czego 553 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób zatrudnionych jest 842 osób, tj. 22% osób czynnych zawodowo. Pozostałe podmioty gospodarcze to przeważnie małe firmy działające na zasadzie samozatrudnienia i małe firmy rodzinne, w których zatrudnienie szacuje się na ok. 1400 osób. Łącznie więc liczbę zatrudnionych w gminie poza rolnictwem szacuje się na około 2200 osób, co stanowi w przybliżeniu 60% osób zawodowo czynnych.

W sumie, przyjmując ekonomicznie uzasadnione zatrudnienie w rolnictwie, realną ilość miejsc pracy na obszarze gminy szacuje się na około 2,8 tyś., co stanowi 75% liczby ludności czynnej zawodowo. Pozostałe 25% (około 950 osób zawodowo czynnych) to pracujący poza gminą, bezrobotni oraz nadwyżki pracy w rolnictwie.

b) Bezrobocie

Na dzień 31. 12. 2015 r. w gminie zarejestrowanych było 251 bezrobotnych, stopa bezrobocia (stosunek liczby bezrobotnych do liczby zawodowo czynnych) wynosi więc 3,0% (w pow. oleskim - 2,7%, w woj. opolskim - 3,6%).

c) Podaż pracy – prognoza

Prognoza demograficzna wskazuje, że w okresie perspektywy, tj. do roku 2045, liczba ludności w wieku produkcyjnym nie ulegnie znaczącej zmianie, czyli pozostanie na poziomie ok. 5 tys. Zakładając utrzymanie stopnia aktywności zawodowej ludności na dotychczasowym poziomie (74% ludności w wieku produkcyjnym) – liczyć należy, że rzeczywista wielkość zasobów pracy do zagospodarowania wyniesie ok. 3,7 tyś. osób

[20] Wg danych GUS na koniec 2015 roku

[21] Przy takiej wielkości zatrudnienia wskaźnik zatrudnionych w rolnictwie na 100 ha użytków rolnych. Wyniesie 6,7. W porównaniu do krajów Europy zachodniej o podobnym, tj. rodzinnym modelu gospodarstw rolnych, jest to jednak dalej wskaźnik bardzo wysoki, (np. we Francji wskaźnik ten wynosi ok. 3, w Niemczech 4,5), dlatego w dalszej perspektywie czasowej pożądane jest dalsze obniżanie tego wskaźnika.

d) Podsumowanie

Z analizy sytuacji na rynku pracy oraz prognozowanej podaży pracy na okres perspektywy, tj. do roku 2045, wynika zapotrzebowanie na około 900 - 1000 nowych miejsc pracy.

5.2.4 Potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej

a) Usługi

Potrzeby w zakresie usług publicznych wynikają z potrzeb poprawy jakości życia mieszkańców i prognozowanego wzrostu liczby mieszkańców. Analiza jakości życia mieszkańców oraz prognoza zmian ludnościowych w gminie nie wskazują istotnych potrzeb w tym zakresie, poza wartą rozważenia lokalizacją domu opieki dla ludzi starszych, ze względu na tzw. starzenie się społeczeństwa, czyli coraz większą ilością ludzi starszych w ogólnej liczbie mieszkańców. Dom taki, zwłaszcza większy o ponadgminnym zasięgu obsługi, poza korzyściami wynikającymi z funkcji opiekuńczej, byłby korzystny ze względu na nowe miejsca pracy.

b) Cmentarze

Zgodnie z obowiązującymi przepisami założenie lub rozszerzenie cmentarza wyznaniowego może nastąpić na terenie przeznaczonym na ten cel w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, dlatego w kierunkach polityki przestrzennej gminy należy określić wielkość i lokalizację tych terenów. Wielkość i zasady zagospodarowania cmentarzy określa się na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia marca 2008 r. *w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków* (Dz. U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284).

W gminie obecnie czynnych jest 5 cmentarzy we wsiach: Rudniki, Dalachów, Jaworzno Cieciułów i Żytniów. Uwzględniając istniejące rezerwy terenowe tych cmentarzy oraz przytoczone przepisy, przewiduje się potrzebę powiększenia cmentarza w Rudnikach i Jaworznie.

5.2.5 Potrzeby wynikające z dokumentów strategicznych rozwoju gminy

W 2015 r Rada Gminy przyjęła *Strategię Rozwoju Gminy Rudniki na lata 2015-2025* uchwałą nr XII/96/2015 Rady Gminy Rudniki z dnia 29 grudnia 2015 r.

Cel strategiczny oraz cele operacyjne i konkretne zadania określone w Strategii Rozwoju, mające odzwierciedlenie w przestrzeni, przedstawia tabela 12.

Tab. 19 Cel strategiczny oraz cele operacyjne i zadania określone w *Strategii Rozwoju Gminy Rudniki na lata 2015-2025,* mające odzwierciedlenie w przestrzeni

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Zadania
2	3	4
Gmina ekologiczna, bezpieczna oraz dobrze zorganizowana i zarządzana.	Poprawa dostępności komunikacyjnej i przestrzennej gminy.	1. Budowa, modernizacja i utrzymanie dobrego stanu dróg (wraz z infrastrukturą około drogową), zgodnie z planem rozwoju sieci dróg gminnych. 2. Budowa dróg rowerowych. 3. Budowa zintegrowanego systemu transportu publicznego. 4. Rozbudowa i utrzymanie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, w tym szlaków turystycznych.

	Kształtowanie przestrzeni mieszkalnych oraz wypoczynku.	1. Kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, m. in. poprzez zagospodarowanie parku w Rudnikach, centrum wsi Cieciułów, etc. 2. Wsparcie procesów budownictwa jednorodzinnego oraz rozwój mieszkalnictwa komunalnego, socjalnego i chronionego. 3. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej. 4. Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz utrzymanie sprawnego systemu wodnego, m. in. w Żytniowie. 5. Rozwój lokalnej energetyki cieplnej, m. in. w oparciu źródła geotermalne. 6. Zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych, m. in. w Młynach. 7. Odnowa i rewitalizacja obszarów wiejskich.
	Ochrona i zachowanie środowiska, przyrody i krajobrazu oraz dziedzictwa kulturowego.	1. Ochrona zasobów przyrodniczych, w tym bioróżnorodności. 2. Zwiększenie zasobów wodnych na terenie gminy, m. in. poprzez budowę zbiornika wodnego w Jaworku. 3. Wspieranie budowy i modernizacji sieci energetycznej i gazowej. 4. Ochrona zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego, w tym ochrona obiektów zabytkowych. 5. Wspieranie rozwoju OZE.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Rudniki na lata 2015 - 2025

5.2.6 Potrzeby wynikające z wniosków indywidualnych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym

Do wniosków indywidualnych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym zalicza się wnioski w sprawie zmiany Studium i w sprawie sporządzenia planu miejscowego oraz wnioski o wydanie decyzji o warunkach zabudowy[22]. Analizą pod kątem potrzeb objęto wnioski z lat 2007 – 2016. Jak wykazała analiza największa ilość wniosków dotyczy umożliwienia budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych na działkach rolnych. Ilość ta jednak nie przekłada się bezpośrednio na potrzeby mieszkaniowe, bowiem część wniosków wynika nie z faktycznych potrzeb mieszkaniowych wnioskodawców, ale z zamiaru sprzedaży działek w celach dochodowych.

Pozostałe wnioski dotyczą umożliwienia: zalesień gruntów rolnych, budowy niewielkich obiektów usługowych, magazynowych i produkcyjnych w obrębie terenów istniejącej zabudowy, niewielkiej rozbudowy istniejących zakładów, budowy niedużych farm fotowoltaicznych. Zainteresowanie budową farm fotowoltaicznych wskazuje na potrzebę określenia polityki przestrzennej w zakresie rozwoju energetyki solarnej.

[22] W gminie Rudniki, wobec braku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów istniejącej i planowanej zabudowy, inwestowanie opiera się wyłącznie podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

5.3. Możliwości rozwoju gminy

5.3.1. Możliwości wynikające z warunków naturalnych oraz stanu zagospodarowania gminy.

a) Zasoby surowcowe

Na obszarze gminy występują piaski i utwory piaszczysto – żwirowe oraz surowce ilaste. Udokumentowane są trzy złoża: złoże kruszywa naturalnego w Żytniowie oraz dwa złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej w Faustiance i Janinowie. Kopaliny w Żytniowie i Janinowie mogą stanowić bazę dla rozwoju produkcji materiałów budowlanych na potrzeby rynku lokalnego.

Predysponowane do wznowienia eksploatacji są wyrobiska kruszywa naturalnego w Cieciułowie i Jaworznie, wymagają jednak uprzedniego udokumentowania złoża.

b) Majątek gospodarczy gminy

Na terenie gminy nie ma dużych zakładów. Działalność produkcyjna i usługowa prowadzona jest przez małe i średnie zakłady. Łącznie zarejestrowanych jest ponad 600 podmiotów gospodarczych prowadzących głównie handel, usługi techniczne, produkcję drobnotowarową oraz budownictwo. W ogólnej ilości zakładów ok. 70% stanowią zakłady usługowe i ok. 95% zakłady do 9 pracujących. Na terenie gminy nie ma ani jednego zakładu z grupy powyżej 50 pracujących.

Do największych przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie Gminy Rudniki należą:

- Młyn Handlowo-Usługowy G. i S. Kurczakowscy – Dalachów
- P.P.U.H. K. Markisz, K. Orzełek – Mostki,
- Zakład Produkcyjno - Usługowy „Stolarstwo Eksport - Import" Dorota Śleziak – Mirowszczyzna
- F.P.H.U. „BADERA" Tadeusz Badera – Dalachów
- Z.P.H. – Hurtownia „RUDMAR" – Rudniki
- P.P.H.U. „WACŁAW" Wacław Sieja – Żytniów
- P.P.H.U. „FEKS" Wączek Franciszek Zakład Przetwórstwa Drobiowego – Mirowszczyzna
- Bruk-Rem-Bud" Radosław Cymer – Rudniki
- P.P.H.U. „DAKO" – J. Bajak – Cieciułów,
- P. P. H. U. „DASTA" Danuta Stasiak – Janinów,
- Przedsiębiorstwo wielobranżowe „JARPOL" Jarosław Ptasiński – Młyny.

Rozwój ilościowy podmiotów gospodarczych przedstawia tabela 17.

Tab. 20 **Rozwój podmiotów gospodarczych w gminie Rudniki**

Ilość podmiotów gospodarczych (wg stanu na dzień 31. 12)					
rok 2000	**rok 2003**	**rok 2004**	**2007**	**2013**	**2015**
281	354	523	601	643	640

Źródło: dane statystyczne WUS w Opolu

Zestawione dane pokazują, że największy rozwój przedsiębiorczości w gminie miał miejsce w roku 2004 (powstało 169 firm), natomiast od roku 2013 nie notuje się wzrostu liczby podmiotów gospodarczych.

c) Warunki rozwoju rolnictwa

Rolnictwo indywidualne jest podstawową gałęzią gospodarki w gminie. Działalność rolnicza prowadzona jest w ponad 2 tyś. gospodarstw rolnych w rozumieniu ustawy o ustroju rolnym z dnia 11 kwietnia 2003 r. Dz.U. 2003 Nr 64 poz. 592 z późn. zm. [23].

Tab. 21 **Struktura obszarowa gospodarstw rolnych osób fizycznych w gminie Rudniki**

Lp.	Wieś	Grupy obszarowe gospodarstw rolnych				
		1 – 4,99 ha (1 – 1,99ha)	5 – 9,99	10 – 19,99	20 – 49,99	50 i więcej
1	2	3	5	6	7	8
1	Bobrowa	61 (26)	28	6	0	1
2	Bugaj	96 (35)	17	12	5	1
3	Chwiły	28 (8)	4	1	1	0
4	Cieciułow	111 (61)	36	13	3	0
5	Dalachów	237 (136)	21	3	1	0
6	Faustianka	37 (12)	8	4	0	0
7	Janinów	33 (18)	6	1	0	0
8	Jaworek	48 (25)	11	4	3	0
9	Jaworzno	95 (36)	21	5	0	0
10	Jaworzno Bankowe	82 (49)	3	2	0	0
11	Jelonki	41 (13)	13	4	0	0
12	Julianpol	125 (73)	20	3	1	0
13	Kuźnica	17 (6)	7	4	3	1
14	Łazy	37 (13)	5	1	0	0
15	Mirowszczyzna	41 (21)	10	1	4	0
16	Młyny	83 (48)	7	1	0	0
17	Mostki	27 (10)	9	0	0	0
18	Odcinek	59 (25)	7	0	0	0
19	Rudniki	152 (90)	15	3	1	0
20	Polesie	36 (22)	4	0	0	0
21	Porąbki	28 (14)	4	2	0	0
22	Słowików	38 (17)	8	10	2	1
23	Żytniów	197 (90)	78	26	9	0
24	razem w gminie	**1709 (848)**	**342**	**106**	**33**	**4**
25	łączna liczba gospodarstw w gminie	**2194**				

Źródło: Urząd Gminy Rudniki, 2016 r.

Jak pokazuje powyższe zestawienie w gminie Rudniki zdecydowanie przeważają gospodarstwa rolne małe i bardzo małe, a więc gospodarstwa nisko dochodowe, w których działalność rolnicza może być traktowana jedynie

[23] Zgodnie z ustawą o ustroju rolnym przez „gospodarstwo rolne" należy rozumieć gospodarstwo rolne w rozumieniu Kodeksu cywilnego, w którym powierzchnia nieruchomości rolnej jest nie mniejsza niż 1 ha; w Kodeksie cywilnym przez „gospodarstwo rolne" rozumie się grunty

jako działalność „uboczna", tj. dodatkowe źródło dochodu. Poza wykazanymi wyżej gospodarstwami rolnymi jest w gminie jeszcze 1215 gospodarstw o powierzchni gruntów rolnych do 1 ha.

Ogólnie gmina charakteryzuje się mało korzystnymi warunkami do produkcji rolnej. Przesądzają o tym, poza niekorzystną strukturą obszarową, mało korzystne warunki glebowe, rozproszenie gospodarstw oraz rozdrobnienie i kształt działek rolniczych.

Dodatkowo nie sprzyja rozwojowi produkcji rolnej brak w najbliższym sąsiedztwie dużych ośrodków miejskich oraz zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego – bezpośrednich odbiorców wytwarzanych produktów rolnych.

Ponieważ nie ma przesłanek wskazujących na możliwości zmiany rolniczego charakteru gminy, konieczne jest podjęcie wszelkich możliwych działań dla poprawy warunków produkcji rolnej i dochodowości gospodarstw. Są to - w kolejności ważności:

- poprawa struktury obszarowej gospodarstw,
- rozwój gospodarstw specjalistycznych,
- rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego,
- rozwój działalności okołorolniczej (obsługa rolnictwa, agroturystyka, rzemiosło ludowe itp.).
- komasacja gruntów rolnych,
- melioracje i zabiegi agrotechniczne podnoszące jakość produkcyjną gleb.

d) Warunki rozwoju turystyki i rekreacji

Obecnie gmina dysponuje skromną bazą turystyczną i rekreacyjną. Składają się na nią:

- restauracja, Motel "Złota Kaczka" w Mirowszczyźnie
- zajazd Roman w Mirowszczyźnie,
- pokoje gościnne w OSP w Bobrowej
- pokoje gościnne w szkole podstawowej w Jaworznie
- sześć gospodarstw agroturystycznych (w Faustiance, Dalachowie -2, Żytniowie-2, Rudnikach.)

Predyspozycje do rozwoju usług rekreacyjno-wypoczynkowych na potrzeby lokalne mają tereny przy zbiornikach wodnych, zwłaszcza większych w Młynach i w Jaworku (zbiornik w realizacji), natomiast rozwojowi rekreacji turystycznej sprzyjają walory przyrodniczo-krajobrazowe na obszarze chronionego krajobrazu we wsi Słowików.

Agroturystyka

Ze względu na rolniczy charakter gminy agroturystyka powinna być brana pod uwagę jako jeden z kierunku rozwoju, ponieważ stanowi dodatkowe źródło dochodów gospodarstw rolnych oraz sprzyja rozwojowi pokrewnych gałęzi z tym związanych, takich jak handel, gastronomia, przetwórstwo, rękodzieło ludowe. (Według szacunków, jedno gospodarstwo agroturystyczne uruchamia na obszarze wiejskim około 10 nowych miejsc pracy).

Przesłanki rozwoju agroturystyki to:

a) atrakcyjność terenu,
b) infrastruktura lokalna (społeczna, drogowa, techniczna),

rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

c) baza noclegowa,

d) fachowa obsługa klientów,

ad. a)

Rozwojowi agroturystyki sprzyja wiejska przestrzeń niezurbanizowana, na której dominuje gospodarka rolna i leśna, przewaga elementów przyrodniczych o braku lub małym nasileniu objawów degradacji ekologicznej i czynników szkodliwych dla zdrowia. Dla oceny wartość tej przestrzeni zalecane są następujące kryteria:

Tab. 22 **Ocena wartości przestrzeni gminy Rudniki dla celów agroturystyki**

Lp	Kryteria wartości przestrzeni	wartości sprzyjające rozwojowi agroturystyki	wartości w gminie
1	2	3	4
1.	gęstość zaludnienia na 1 km^2	do 80	88,07
2.	procentowy udział gospodarstw indywidualnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych	powyżej 60 %	94 %
3.	udział łąk i pastwisk w użytkach rolnych	powyżej 30 %	20,8 %
4.	udział lasów w powierzchni zajmowanej przez gminę	30 – 60 %	4,2 %
5.	udział wód w powierzchni gminy	powyżej 5 %	0,4 %
6.	udział osób utrzymujących się z dochodów pozarolniczych	do 60 %	30 %

Źródło: opracowanie własne

Ocena wykazuje, że spełnione są tylko dwa z przyjętych kryteriów, co oznacza, że przestrzeń ogólnie w gminie nie jest szczególnie atrakcyjna dla celów agroturystyki. Jednak lokalnie w granicach niektórych wsi można znaleźć tereny atrakcyjne krajobrazowo (Słowików, Mostki, Jelonki), sprzyjające rozwojowi agroturystyki. Ponadto w pewnym stopniu brak zalesień rekompensują lasy graniczące z gminą po stronie wschodniej, szczególnie atrakcyjne turystycznie na obszarze Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, a planowane zalesienia oraz podjęta budowa zbiornika wodnego w Jaworku wpłyną w przyszłości na poprawę warunków agroturystycznych.

ad. b), c), d)

Przesłanki wyszczególnione w pkt b), c), d) zależą od aktywności społeczności lokalnej. Dużą rolę w ich tworzeniu mogą odgrywać władze gminne poprzez tworzenie i utrzymywanie dogodnych warunków sanitarno – higienicznych, komunikacyjnych oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni turystycznej (utrzymywanie zabytków kultury, publicznych urządzeń rekreacyjno – sportowych, wytyczanie i oznakowanie szlaków turystycznych, tras rowerowych).

Organizacyjnie działalności agroturystycznej w gminie sprzyja powołanie w 2003 roku Agroturystycznego Stowarzyszenia Źródeł Prosny z siedzibą w Rudnikach.

e) Ogólna ocena warunków rozwoju gospodarczego

Gmina nie ma szczególnych warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu.

Czynniki niekorzystne, tj. bariery (ograniczenia rozwoju) to:

- brak przemysłowych zasobów kopalin,
- brak dużych zakładów,
- mało korzystne warunki dla produkcji rolnej,
- brak lasów produkcyjnych,

– brak sieci gazowej.

Atuty (potencjały rozwojowe), to:

– korzystne położenie gminy w układzie transportowym regionu (dwie drogi krajowe, linia kolejowa),
– potencjał ludzki (bezrobotni, rezerwy zasobów pracy w sektorze rolniczym),
– przedsiębiorczość mieszkańców.
– baza lokalowa dla rozwoju rzemiosła produkcyjnego i drobnej wytwórczości w postaci licznych zabudowań gospodarczych.

W warunkach gminy Rudniki możliwości rozwoju gospodarczego upatruje się w:

- poprawie warunków produkcji rolnej i dochodowości gospodarstw (patrz pkt c),
- rozwoju zakładów bazujących na miejscowych surowcach naturalnych i miejscowej produkcji rolniczej,
- rozwoju nowych inwestycji usługowych, składowych (logistycznych) i produkcyjnych przy drogach krajowych,
- rozwoju drobnej przedsiębiorczości – jako uzupełnienie lub alternatywa dla gospodarstw rolnych, zwłaszcza niskodochodowych,
- wykorzystaniu zbiorników wodnych i walorów krajobrazowych dla rozwoju usług rekreacyjno-wypoczynkowych, w tym agroturystyki,
- w perspektywie - rozwoju produkcji leśnej po zalesieniu gruntów zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obejmującym grunty przeznaczone do zalesienia na terenie gminy Rudniki,

f) Warunki rozwoju zabudowy mieszkaniowej

Jedną z obligatoryjnych zasad planowania przestrzennego jest zasada preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę, która oznacza intensyfikację procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych i w praktyce ma przeciwdziałać rozpraszaniu zabudowy. W warunkach gminy Rudniki, ze względu na duże rozproszenie zabudowy, określenie granic obszarów już zagospodarowanych jest bardzo trudne. Dla ich przyjęto dwa kryteria:

– kryterium uzbrojenia terenu, tj. wyposażenie co najmniej w drogi o trwałej nawierzchni oraz sieć wodociągową i elektryczną,
– kryterium docelowego ukształtowania czytelnej struktury osadniczej, tj. sieci podstawowych jednostek osadniczych w każdym sołectwie oraz mniejszych zespołów zabudowy, które obecnie spełniają kryteria zwartej zabudowy w rozumieniu ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (Dz. U. z 2015 r. poz. 909 z późn. zm.)[24].

Ilość luk w zabudowie na tak wyodrębnionych obszarach, które można uznać za potencjalne rezerwy terenów budowlanych, wynosi łącznie w gminie ok. 1370. Ilości te w poszczególnych obrębach ewidencyjnych są różne, co przestawia poniższe zestawienie:

[24] patrz przypis 2 str. 13

Tab. 23 **Rezerwy terenów budowlanych w gminie Rudniki**

Lp	Obręb ewidencyjny	Ilość luk w zabudowie na obszarach już zagospodarowanych		
		w podstawowych jednostkach osadniczych	w pozostałych zespołach zabudowy	razem
1	2	3	4	5
1	Bobrowa	32	23	**55**
2	Bugaj	64	61	**125**
3	Cieciułów	45	35	**80**
4	Dalachów	130	21	**151**
5	Faustianka	3	11	**14**
6	Janinów	41	-	**41**
7	Jaworek	52	27	**79**
8	Jaworzno	67	-	**67**
9	Jaworzno Bankowe	9	-	**9**
10	Jelonki	33	-	**33**
11	Julianpol	132	21	**153**
12	Kuźnica	18	-	**18**
13	Łazy	33	-	**33**
14	Młyny	72(2)	-	**72**
15	Mirowszczyzna	55	-	**55**
16	Mostki	8	30	**38**
17	Polesie	39 + 10(3)		**39 (+10)**
18	Odcinek	50	12	**62**
19	Porąbki	25	-	**25**
20	Rudniki	100(4)	-	**100**
21	Słowików	10	-	**10**
22	Żytniów	172(5)	33	**205**
	Chwiły	37	-	**37**
22	**Razem gmina**	**1300+10(3)**	**201**	**1501+10(3)**

(1) w liczbie tej jest 19 luk związanych przestrzennie z zabudową wsi Jaworzno, ale położonych w obrębie Mostki
(2) w liczbie tej jest 27 luk związanych przestrzennie z zabudową wsi Młyny, ale położonych w obrębie Rudniki
(3) luki w zabudowie rekreacji indywidualnej
(4) w liczbie tej jest 66 luk związanych przestrzennie z zabudową wsi Rudniki, ale położonych w obrębie Jaworek (40 – przy ul. Jawor, 26 – przy ul. Piaskowej)
(5) w liczbie tej jest 14 luk związanych przestrzennie z zabudową wsi Żytniów, ale położonych w obrębie Jelonki

Źródło: opracowanie własne

Liczba luk w zabudowie nie oznacza jednak, że gmina rzeczywiście dysponuje takim zasobem terenów budowlanych. Tereny te bowiem są prywatne i możliwość ich zabudowy zależy od woli właścicieli. Poza tym jest to zabudowa wiejska, tj. głównie zagrodowa z różnymi małymi zakładami usługowymi i produkcyjno-usługowymi oraz bardzo nieliczną - poza Rudnikami - zabudową mieszkaniową jednorodzinną. Brak jest w gminie rezerw terenowych pod rozwój zabudowy o funkcji wyłącznie mieszkaniowej jednorodzinnej. Z analizy ruchu budowlanego oraz

z wymogu koncentracji zabudowy mieszkaniowej wokół ośrodków usługowych i analizy układów przestrzenno-funkcjonalnych wsi wynika, że tereny takie powinny być zaplanowane w Rudnikach, Dalachowie i Żytniowie.

5.3.2. Finansowe możliwości rozwoju gminy

Od finansów gminy zależy przede wszystkim rozwój infrastruktury społecznej oraz infrastruktury drogowej i technicznej stanowiącej zadania własne gminy. Z wydatkami gminy wiąże się ponadto przygotowywanie terenów budowlanych dla inwestorów prywatnych, tj.:

- sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (warunek możliwości zmiany przeznaczenia terenów i ich zabudowy),
- tworzenie zasobów gruntów gminnych (warunek dostępności terenów budowlanych).

Możliwości finansowania ww. zadań determinuje budżet gminy, w tym przede wszystkim dochody gminy i wydatki stałe, bo z różnicy tych dwóch kwot wynika kwota, jaką gmina może przeznaczyć na inne wydatki, w tym na rozwój infrastruktury. Na przestrzeni lat 2007 – 2015 obserwuje się systematyczny wzrost dochodów własnych gminy, co przekłada się na wzrost dochodów gminy. Wraz ze wzrostem dochodów rosną wydatki.

Tab. 24 **Dochody i wydatki gminy Rudniki w latach 2007-2015**

Rok	Dochody				Wydatki					
	ogółem		w tym własne		ogółem		w tym			
							bieżące		majątkowe	
	tyś zł	%	tyś zł	%	tyś zł	%	tyś zł	%	tyś zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2007	17107,6	100	5206,8	30,44	15050,2	87,97	10067,8	58,85	1560,4	9,12
2008	20044,4	100	6491,9	32,39	17655,1	88,08	14408,1	71,88	3247	16,20
2009	20928,6	100	6080,3	29,05	19363,3	92,52	15724	75,13	3639,3	17,39
2010	22833,5	100	6863,6	30,06	22507,2	98,57	17077,5	74,79	5429,6	23,78
2011	25197,7	100	7326,2	29,07	26678,6	105,88	17578,1	69,76	9100,5	36,12
2012	24091,2	100	7778,5	32,29	22456,3	93,21	18098,5	75,12	4357,8	18,09
2013	25745,4	100	8259,5	32,08	26389,6	102,50	18863,9	73,27	7525,7	29,23
2014	26543,2	100	9255,6	34,87	27402,1	103,24	20862,1	78,60	6540	24,64
2015	27878,4	100	9719,1	34,86	24170	86,70	21059,7	75,54	3110,3	11,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUS w Opolu

Tab. 25 **Prognozowane dochody i wydatki gminy Rudniki na lata 2017-2020**

Rok	Dochody				Wydatki					
	ogółem		w tym własne		ogółem		w tym			
							bieżące		majątkowe	
	tyś zł	%	tyś zł	%	tyś zł	%	tyś zł	%	tyś zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2017	17107,6	100	5206,8	30,44	15050,2	87,97	10067,8	58,85	1560,4	9,12
2018	20044,4	100	6491,9	32,39	17655,1	88,08	14408,1	71,88	3247	16,20
2019	20928,6	100	6080,3	29,05	19363,3	92,52	15724	75,13	3639,3	17,39
2020	22833,5	100	6863,6	30,06	22507,2	98,57	17077,5	74,79	5429,6	23,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej (zał. nr 1 do Uchwały Rady Gminy Rudniki XXVI/192/2017 z dnia 9 sierpnia 2017 r.

W sumie gmina planuje wydatki inwestycyjne do roku 2020 w wysokości 13 076,3 tyś zł (licząc od sierpnia 2017).

Z analizy finansów gminy wynika, że poziom dochodów od roku 2007 do 2015 oraz prognozowany na lata 2017-2020 jest stosunkowo stabilny i utrzymuje się na średnim poziomie ok. 22500 tyś zł/rok a wydatki majątkowe wynoszą średnio ok. 20% dochodów rocznych, tj. ok. 4 500 tyś zł/rok.

Analiza planów rozwoju infrastruktury drogowej i wod. – kan. na lata 2016 – 2018 potwierdza wyżej wyliczoną średnioroczną wysokość wydatków inwestycyjnych, bowiem wynika z niej, że na realizację tych planów gmina planuje wydawać średnio 4 400 tyś zł/rok.

5.4. Wyniki bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę

Zgodnie z ustawą opizp, oceniając potrzeby i możliwości rozwoju gminy obowiązkowo należy uwzględnić bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

W bilansie:

1) formułuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę;
2) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej;
3) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej;
4) porównuje się maksymalne zapotrzebowanie z wyszacowaną chłonnością.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę i chłonność określa się w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

Jeśli wyszacowana chłonność jest większa niż zapotrzebowanie na nową zabudowę nie wolno planować nowej zabudowy poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i pozostałymi obszarami przeznaczonymi w planach miejscowych pod zabudowę.

Jeśli wyszacowana chłonność jest mniejsza niż zapotrzebowanie na nową zabudowę, można planować nową zabudowę poza ww. obszarami, pod warunkiem wykazania, że gmina ma możliwości finansowe wykonania potrzebnych sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy, na wszystkich obszarach istniejącej i planowanej zabudowy.

Z opracowanego w ww. sposób bilansu terenów wynika, że:

1) wyszacowana chłonność terenów mieszkaniowych w gminie jest większa niż zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, co oznacza, że nie **wolno planować nowej zabudowy mieszkaniowej poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej**.
2) Wyszacowana chłonność terenów działalności gospodarczej (produkcyjno-składowych i usługowych komercyjnych) jest mniejsza niż zapotrzebowanie na nową zabudowę, co oznacza, że **można planować nową zabudowę poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej** w granicach możliwości finansowych wykonania potrzebnych sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej, należących do zadań własnych gminy.

5.5. Podsumowanie

Z analizy uwarunkowań społecznych i gospodarczych rozwoju gminy wynikają następujące zalecenia do kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy:

- wskazać granice terenów możliwej eksploatacji kopalin na bazie udokumentowanych złóż w Odcinku, Faustainace i Żytniowie, oraz w miejscach dotychczasowych eksploatacji w Cieciurowie i Jaworznie;
- wyznaczyć tereny zabudowy mieszkaniowo - zagrodowej przewidziane do intensyfikacji istniejącej zabudowy we wsiach o najkorzystniejszych warunkach rozwoju mieszkalnictwa z punktu widzenia uzbrojenia, dostępu do usług, charakteru istniejącej zabudowy i atrakcyjność terenu - jako podstawowe tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej i drobnej przedsiębiorczości;
- wyznaczyć tereny pod nowe zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na ok. 400 działek budowlanych, głównie w Rudnikach i uzupełniająco w Dalachowie, Cieciułowie i Żytniowie – jako tereny rozwoju zabudowy w miarę potrzeb;
- wyznaczyć tereny tzw. aktywizacji gospodarczej, głównie przy drogach krajowych oraz przy terenach eksploatacji kopalin – jako tereny możliwej zabudowy w miarę potrzeb;
- wyznaczyć tereny rekreacyjne:
  - przy zbiornikach w Młynach i Jaworku - jako tereny planowanego zagospodarowania rekreacyjnego,
  - przy stawie w Rudnikach - jako teren możliwego zagospodarowania rekreacyjnego w miarę potrzeb;
  - turystyczne trasy rowerowe,
  - narciarskie trasy biegowe,
- wyznaczyć tereny możliwej lokalizacji rekreacji indywidualnej we wsiach Słowików, Jelonki i w rejonie zbiornika w Młynach;
- wyznaczyć tereny rozwoju infrastruktury społecznej pod:
  - rozbudowę gminnego centrum sportowo – rekreacyjnego w Rudnikach,
  - centrum sportowo – rekreacyjne w Jaworznie, Bugaju i Dalachowie,
  - rozbudowę szkoły w Cieciułowie o salę gimnastyczną,
  - wielofunkcyjne place ćwiczeń przy wszystkich OSP,
  - sanatorium lub dom opieki dla ludzi starszych w Mostkach – jako teren możliwej lokalizacji,
  - stację Klubu Radiofalowców;
- wyznaczyć tereny usługowe w centrach wsi:
  - gminnego w Rudnikach,
  - podstawowych w Żytniowie, Mirowszczyźnie - Jaworznie, Dalachowie i Cieciułowie;
- wyznaczyć trasy ścieżek rowerowych komunikacyjnych i turystycznych oraz trasy narciarstwa biegowego;
- wyznaczyć następujące tereny, dla których należy sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w celu przygotowania terenów inwestycyjnych i ustalenia zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu w sposób funkcjonalny i estetyczny:
  - tereny aktywizacji gospodarczej,

- tereny zagospodarowania rekreacyjnego,
- tereny nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy mieszkaniowo - zagrodowej przewidziane do intensyfikacji istniejącej zabudowy,
- tereny centrów usługowych.

6. Infrastruktura komunikacyjna i techniczna

6.1. Stan systemów komunikacji

6.1.1 Komunikacja drogowa

System komunikacji drogowej w gminie tworzy sieć dróg publicznych: krajowych, powiatowych i gminnych, którą uzupełniają gminne drogi wewnętrzne dojazdowe do gruntów rolnych i obsługujące tereny zabudowane.

a) Drogi krajowe

Szkielet układu komunikacyjnego gminy stanowią krzyżujące się drogi krajowe:

- **Nr 42** Namysłów - Kluczbork - Praszka - **Rudniki** - Działoszyn - Pajęczno - Nowa Brzeźnica - Radomsko - Przedbórz - Ruda Maleniecka - Końskie - Skarżysko-Kamienna - Rudnik,
- **Nr 43** Wieluń - **Rudniki** - Kłobuck - Częstochowa,

ze wspólnym przebiegiem na odcinku Rudniki - Jaworzno.

Drogi są jednojezdniowe, projektowana klasa dróg **G (główna).**

Na długich odcinkach przebiegają przez tereny zwartej zabudowy wsi Julianpol, Jaworzno i Rudniki, co stanowi dużą uciążliwość dla mieszkańców tych wsi ze względu na zagrożenie dla bezpieczeństwa a także przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu zarówno w dzień i w nocy o 10 -12 Db. Dla poprawy warunków jazdy i bezpieczeństwa w ostatnim czasie zmodernizowane zostało skrzyżowanie w Jaworznie (przebudowane na rondo), jednak optymalnym rozwiązaniem będzie dopiero realizacja obejścia wsi Rudniki i Jaworzno.

Jak wynika z wniosku zgłoszonego do zmiany studium przez opolski oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, obwodnice obu wsi są przez zarządcę dróg planowane, ale przewidywane trasy dwóch obwodnic wsi Rudniki kolidują w sposób istotny z istniejącą zabudową i planowanym rozwojem wsi.

Trasa obwodnicy północnej planowana jest:

- na działkach nr 8/4 i 9/21 z istniejącą zabudową produkcyjno-składową,
- w odległości zaledwie 50 m od istniejącego budynku gimnazjum,
- bezpośrednio przy gminnym ośrodku sportowo-rekreacyjnym, na terenie planowanej jego rozbudowy o nowe boiska,
- pomiędzy terenem istniejącej zabudowy wsi a terenem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej planowanej w obowiązującym studium i w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki uchylonym w 2003 r. , częściowo zrealizowanej na podstawie tego planu.

Trasa obwodnicy południowej:

- koliduje z istniejącą stacją wodociągową (zbiornikami i pompownią strefową „Rudniki"),
- przecina ciąg zabudowy mieszkaniowej wzdłuż ulicy Jawor.

Ponadto obie obwodnice zamykają ze wszystkich stron wieś Rudniki uniemożliwiając jej rozwój w sposób wnioskowany przez zarządcę dróg, tj. „tylko po jednej stronie na terenach pomiędzy planowanymi obwodnicami a miejscowością".

Rozwiązaniem wszystkich wyżej wymienionych problemów może być przesunięcie obwodnicy północnej poza istniejącą po stronie północnej zabudowę wsi (tj. o ok. 300m w kierunku północnym), oraz rezygnacja z obwodnicy południowej (w celu umożliwienia rozwoju wsi w tym kierunku)..

b) Drogi powiatowe

Na terenie gminy 8 dróg zaliczonych zostało do kategorii dróg powiatowych.

Tab. 26 **Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Rudniki**

Lp	Nr drogi	Nazwa drogi	Projektowana przez zarządcę dróg klasa techniczna drogi
1	**1911 O**	Praszka –Gana-Lachowskie-Dalachów	**G** (główna)
2	**1912 O**	Gana-Łazy-Rudniki	**L (**lokalna)
3	**1920 O**	Kościeliska-Jelonki-Żytniów	**L (**lokalna)
4	**1921 O**	Strojec-Żytniów	**L (**lokalna)
5	**1922 O**	Żytniów-Cieciułów-droga krajowa 43	**L (**lokalna)
6	**1923 O**	Radłów-Żytniów-droga krajowa 42	**G** (główna)
7	**1928 O**	Rudniki-Cieciułów-Bobrowa-granica woj. śląskiego (Starokrzepice)	**Z** (zbiorcza)
8	**1929 O**	Sternalice-Stary Folwark-Bobrowa	**L (**lokalna)

Sieć dróg powiatowych jest wystarczająca – zapewnia dobre powiązanie gminy Rudniki z sąsiednimi gminami, jednak żadna z dróg nie spełnia warunków technicznych odpowiadających projektowanej klasie technicznej.

W przypadku drogi Nr 1911 O osiągnięcie parametrów technicznych drogi głównej w zakresie szerokości pasa drogowego (25m) i ograniczenia ilości wjazdów jest w ogóle niemożliwe, ponieważ droga ta biegnie niemal na całym odcinku przez tereny zwartej zabudowy wsi i obsługuje te tereny. Ponadto klasa tej drogi oraz klasa drogi 1923 O wydają się zawyżone w stosunku do intensywności zabudowy i zaludnienia terenów, które obsługują.

c) Gminne drogi publiczne

Sieć dróg powiatowych uzupełniają drogi gminne, które zapewniają powiązania między miejscowościami na terenie gminy i obsługę terenów zabudowanych. Na terenie gminy Rudniki jest 50 publicznych dróg gminnych.

Tab. 27 **Wykaz publicznych dróg gminnych na terenie gminy Rudniki**

Lp	Nr drogi	Powiązanie	Rodzaj nawierzchni
1	**100905 O**	Brzeziny-Tokary Folwark-Żytniów	
2	**100918 O**	Rozterk-Skotnica-Kuźniczka-Kuźnica	
3	**100923 O**	Lachowskie-Dalachów (do skrzyżowania z DP 1911 O)	
4	**101002 O**	Rudniki, dz. nr 555.	

5	**101007 O**	Hajdamaki – Pieńki	
6	**101011 O**	Młyny-Słowików	
7	**101012 O**	Odcinek-Janinów-Słowików	
8	**101013 O**	Ulica Gabryś-granica woj. łódzkiego (Grabowa)	
9	**101014 O**	Dalachów- granica woj. łódzkiego (Grabowa)	
10	**101017 O**	Młyny stacja PKP-Słowików	
11	**101020 O**	Rudniki-Mirowszczyzna-Słowików-Polesie - granica woj. łódzkiego	
12	**101021 O**	Jaworzno-Mirowszczyzna-Słowików Szlachecki	
13	**101022 O**	Jaworzno-Mostki-Polesie-granica woj. łódzkiego	
14	**101024 O**	Jaworzno-Julianpol	
15	**101028 O**	Jaworek Górny przez wieś od DP 1928 O do DK 42	
16	**101029 O**	Jaworzno Bankowe od DK 42	
17	**101030 O**	Mirowszczyzna-Jaworek Dolny	
18	**101031 O**	Stawki Cieciułowskie przez wieś	
19	**101036 O**	Nowy Bugaj od DP 1928 do granicy woj. śląskiego	
20	**101039 O**	Bobrowa-Stanki Bobrowskie	
21	**101041 O**	Żytniów-Hajdamaki-Stary Bugaj	
22	**101042 O**	Żytniów-Stary Bugaj	
23	**101046 O**	Żytniów-Stawki Żytniowskie-Żurawie-do DP 1928 O	
24	**101047 O**	Jawor-Rudniki	
25	**101048 O**	Chwiły-do granicy gminy Praszka	
26	**101049 O**	Żytniów-Chwiły - do granicy gminy Praszka	
27	**101050 O**	Nowy Bugaj – Cieciułów	
28	**101051 O**	Cieciułów – Brzeziny – gr. woj. Śląskiego	
29	**101052 O**	Jelonki-do DP 1920 O	
30	**101054 O**	Rudniki, ul. Jaworowa	
31	**101055 O**	Rudniki, ul. Joanny Żubr	
32	**101056 O**	Rudniki, ul. Dworska	
33	**101058 O**	Rudniki, ul. Ogrodowa	
34	**101059 O**	Rudniki, ul. Sienkiewicza	
35	**101063 O**	Rudniki, ul. Reymonta	
36	**101065 O**	Rudniki, ul. Dąbrówka	
37	**101066 O**	Rudniki, ul. Okólna	
38	**101067 O**	Rudniki, ul. Mieszka 1	
39	**101068 O**	Rudniki, ul. Cicha	
40	**101069 O**	Rudniki, ul. Chrobrego	
41	**101070 O**	Rudniki, ul. Wiejska	
42	**101071 O**	Rudniki, ul. Targowa	

43	**101072 O**	Rudniki, ul. Wyspiańskiego	
44	**101073 O**	Rudniki, ul. Żeromskiego	
45	**101074 O**	Rudniki, ul. Handlowa	
46	**101075 O**	Rudniki, ul. Cmentarna-ul.Traugutta-ul.Parkowa	
47	**101076 O**	Rudniki, ul. Prosta	
48	**101077 O**	Odcinek – Dalachów	
49	**101078 O**	Rudniki, ul. Biegańskiego	
50	**101079 O**	Porąbki - Łazy	
51	**101079 O**	Jelonki – granica gminy Praszka	

Zgodnie z przepisami drogi gminne powinny mieć parametry techniczne i użytkowe odpowiadające klasom L (drogi lokalnej), D (drogi dojazdowej), wyjątkowo klasy Z (drogi zbiorczej). Gminne drogi publiczne w gminie nie mają ustalonej klasy technicznej. Z analizy sieci tych dróg wynika, że wystarczające dla wszystkich dróg będą parametry dróg dojazdowych.

d) Wymagane inwestycje w zakresie dróg publicznych

Parametry techniczne i użytkowe dróg publicznych określają przepisy ustawy z dnia z dnia 21 marca 1985r. *o drogach publicznych* oraz rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie* (Dz. U. Nr 43, poz. 430).

Tab. 28 **Parametry dróg publicznych według klas technicznych i użytkowych**

	Klasa drogi							
	G		Z		L		D	
	A	B	a	b	a	b	a	B
najmniejsza szerokość drogi w liniach rozgraniczających [m]	**25**	**25**	**20**	**20**	**12**	**15**	**10**	**15**
szerokość jezdni [m]	6 – 7	6 – 7	5,5 – 7	5,5 – 6	5 – 6	5 – 5,5	4,5 – 5	5 – 5,5
odległość obiektów budowlanych od zewnętrznej krawędzi jezdni [m]	8	20	8	20	8	20	6	15

a – na terenie zabudowy
b – poza terenem zabudowy

Wszystkie drogi publiczne na terenie gminy wymagają modernizacji do uzyskania obowiązujących parametrów technicznych i użytkowych.

Poza tą modernizacją oraz budową planowanych obwodnic w ciągach dróg krajowych, w celu poprawy warunków komunikacyjnych i bezpieczeństwa na drogach, wskazane jest:

- wykonanie chodników w ciągach ulic (tj. dróg na terenie zabudowanym wsi),
- wykonanie parkingów w rejonach centrów usługowych wsi oraz miejsc spotkań i imprez,
- wykonanie lub wydzielenie ścieżek rowerowych w ciągach dróg krajowych i powiatowych na terenach zabudowanych oraz na następujących odcinkach dróg pomiędzy miejscowościami:
  - nr 42/43 – Julianpol - Jaworzno – Rudniki - Faustianka,
  - nr 1928 - Rudniki – Bugaj.

e) Drogi wewnętrzne

Sieć dróg publicznych uzupełniają drogi wewnętrzne dojazdowe do gruntów rolnych oraz osiedlowe, tj. obsługujące tereny zabudowane. Aktualnie w gminie jest osiem dróg wewnętrznych stanowiących własność Gminy Rudniki o nawierzchni asfaltowej:

1. Bugaj – Borek
2. Jaworzno - Julianpol
3. Słowików
4. Młyny - Odcinek
5. Łazy – Młyny
6. Piaskowa – Rudniki
7. Jaworzno Bankowe
8. Stary Bugaj

Łączna długość ww. dróg wynosi 8,9 km.

W „Planie rozwoju sieci dróg gminnych na terenie Gminy Rudniki na lata 2015-2020" przewidziana jest budowa i przebudowa następujących dróg wewnętrznych:

1. Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Mirowszczyźnie (przy zakładzie stolarskim)
2. Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Rudniki - Młyny tzw. droga kościelna
3. Budowa drogi Dalachów – Kuźnica
4. Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Jaworzno Bankowe – Cieciułów
5. Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Jaworku
6. Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Bugaj – Pieńki
7. Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Bobrowie
8. Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Rudniki – Młyny nad zalew
9. Budowa drogi Dalachów – Odcinek II linia zabudowy
10. Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Żytniowie (za cmentarzem)
11. Budowa ul. Piaskowej w Rudnikach
12. Budowa drogi dojazdowej w Stawkach Żytniowskich
13. Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Mirowszczyzna (od Jaworzna w kierunku Słowikowa)

Spośród pozostałych dróg dojazdowych do ważniejszych, wymagających w dalszej kolejności przebudowy lub budowy, zaliczają się następujące drogi:

1. Dalachów – Odcinek
2. Polesie – Julianpol (droga przy granicy gminy) z odgałęzieniem do Jaworzna przez wzniesienie, na którym planowana jest stacja Klubu Krótkofalowców),
3. w Słowikowie Włościańskim.

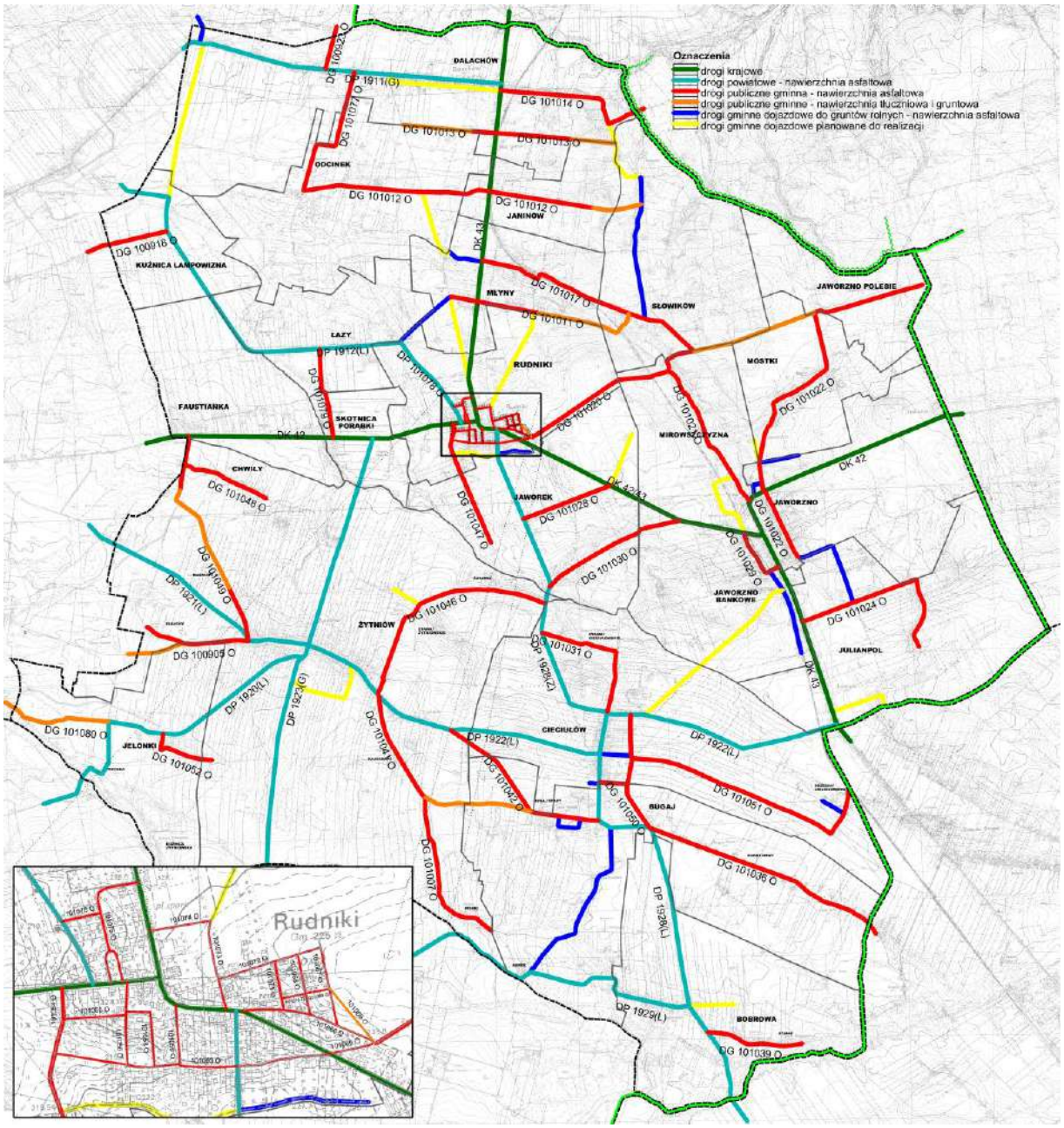

Rysunek 10. Sieć drogowa w gminie Rudniki [Źródło: opracowanie własne]

f) Ścieżki rowerowe

Obecnie na terenie gminy nie ma ścieżek rowerowych o funkcji komunikacyjnej. Gmina planuje budowę sieci tras rowerowych zgodnie z opracowaną *Koncepcją sieci tras rowerowych w Gminie Rudniki*[25], która ma być realizowana w dwóch etapach. Proponowane w koncepcji trasy rowerowe połączą ze sobą wszystkie większe źródła i cele podróży. Trasy opracowane zgodne z powyższymi zasadami tworzą sieć obejmującą województwa opolskie i śląskie nazwaną koncepcją Śląskiej Sieci Tras Rowerowych (ŚSTR). Odrębne sieci stanowią trasy rowerowe prowadzące drogami dla rowerów – w Gminie Rudniki taką sieć utworzą trasy proponowane wzdłuż dróg krajowych i powiatowych.

f) Zaplecze motoryzacji

Na obszarze gminy znajdują się cztery stacje paliw:

1) PKN ORLEN Rudniki – przy drodze krajowej Nr 42/43 na terenie wsi Jaworek,
2) stacja paliw gazowych Rudniki – w rejonie gminnego centrum usługowego w Rudnikach,
3) stacja paliw Żytniów – na terenie bazy sprzętu rolniczego,
4) stacja paliw Żytniów – przy skrzyżowaniu drogi krajowej nr 42 i drogi powiatowej nr 1923.

Na potrzeby gminy ilość ta jest wystarczająca, co nie wyklucza zasadności budowy nowych stacji paliw dla obsługi podróżnych przy drogach krajowych w rejonie Dalachowa i Jaworzna.

g) Komunikacja zbiorowa

Na terenie gminy znajduje się wiele przystanków komunikacji samochodowej. Usługi z zakresu komunikacji publicznej na terenie gminy świadczy PKS w Lublińcu Sp. z o.o. (Placówka Terenowa w Oleśnie), PKS w Wieluniu sp. z o. o., ABX2 Bus, Usługi Transportowe Beata Aleksandra Jeziorowska oraz inne przedsiębiorstwa świadczące usługi na zasadzie przejazdów tranzytowych, które umożliwiają mieszkańcom podróże do okolicznych miejscowości (m.in. Praszka, Olesno, Wieluń) oraz innych województw (głównie ościennych).

Dla poprawy warunków korzystania z komunikacji zbiorowej gmina realizuje projekt budowy centrum przesiadkowego w centrum gminnym w Rudnikach.

6.1.2 Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiega pierwszorzędna linia kolejowa nr 181 Kępno – Herby Nowe. Na terenie gminy Rudniki trasa linii biegnie przez wsie: Julianpol, Jaworzno, Mirowszczyzna, Słowików, Młyny, Janików, Dalachów. W Janinowie znajduje się stacja kolejowa a w Jaworznie przystanek osobowy.

Linia jest najbardziej uciążliwa dla mieszkańców wsi Jaworzno, w zasięgu jej uciążliwości znajduje się również część zabudowy mieszkaniowej we wszystkich pozostałych wsiach.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego przewiduje się utrzymanie i modernizację linii w ramach regionalnej sieci połączeń kolejowych.

6.2. Stan infrastruktury technicznej

6.2.1 Gospodarka wodno-ściekowa

a) Zaopatrzenie w wodę

Obecnie na terenie gm. Rudniki występuje jeden wodociąg grupowy "Rudniki", który zasila w wodę teren całej gminy, z wyjątkiem wsi Kuźnica, która zasilana jest w wodę z sąsiedniej gminy Praszka. Wodociąg grupowy "Rudniki" podzielony jest na dwie strefy ciśnień:

- grawitacyjną - zasilaną bezpośrednio ze zbiorników terenowych,
- ciśnieniową - zasilaną ze zbiorników terenowych przez pompownię strefową,

[25] *Koncepcja sieci tras rowerowych w Gminie Rudniki, oprac.* Zakład Wielobranżowy mgr inż. Piotr Rościszewski, Gliwice 2017

Strefa grawitacyjna swoim zasięgiem obejmuje 10 wsi: Rudniki, Chwiły, Dalachów, Faustianka, Janinów, Łazy, Młyny, Odcinek, Porąbki, Teodorówka. Strefa ciśnieniowa swoim zasięgiem obejmuje pozostałe 25 wsi.

Wodociąg grupowy "Rudniki" zasilany jest w wodę ze Stacji Uzdatniania Wody, współpracującej ze stalowymi zbiornikami terenowymi i pompownią strefową. Stacja Uzdatniania Wody zlokalizowana jest przy drodze wylotowej z Rudnik do wsi Stawki Cieciułowskie w miejscowości Jaworek. Zbiorniki z pompownią strefową zlokalizowane są przy drodze krajowej na wyjeździe z Rudnik w kierunku Jaworzna.

Obecnie w skład Stacji Wodociągowej "Rudniki" o przepustowości Qs=108,0 m3/h wchodzi ujęcie wody składające się z trzech studni głębinowych:

- S-1 wykonana w 1984 roku gł. 47,0 m o potwierdzonych w 2009 r. zasobach 55,0 m3/h,
- S-2 wykonana w 1984 roku gł. 58,0 m o potwierdzonych w 2009 r. zasobach 25,0 m3/h,
- S-2a wykonana w 2009 roku gł. 60,0 m o potwierdzonych w 2009 r. zasobach 70,0 m3/h.

Całkowita długość czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej wynosi 120,9 km, liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 2 404 sztuk. Sieć wodociągowa w przeważającej części wykonana jest z rur PVC. Średni wiek urządzeń wynosi 20 lat. W 2010 r. w porozumieniu z Przedsiębiorstwem „GOSKOM" w Praszce połączono wodociągi w Dalachowie gm. Rudniki i Ganie gm. Praszka. Studnia wodomierzowa dwukierunkowa umożliwia wzajemne korzystanie z wody w razie awarii jednego z wodociągów.

Na chwilę obecną sieć wodociągowa nie wymaga modernizacji, za wyjątkiem miejscowości Żytniów, gdzie jest najstarszy odcinek wodociągu wykonany w latach 60-tych XX wieku z rur azbestowo-cementowych i wymaga wymiany (w trakcie realizacji). Sieć jest w miarę potrzeb rozbudowywana (na lata 2017-18 przewidziano na rozbudowę 40 tyś. zł).

b) System odbioru i oczyszczania ścieków

Gmina Rudniki realizuje zadania z zakresu zbiorowego odprowadzania ścieków. Zgodnie z opracowaną koncepcją gospodarki ściekowej na terenie gminy Rudniki pięć największych miejscowości w gminie zostało objętych zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi:

- Rudniki, Teodorówka,
- Żytniów,
- Cieciułów, Stary Bugaj, część Nowego Bugaja,
- Jaworzno, Jaworzno Bankowe przy drodze krajowej, Julianpol przy drodze krajowej,
- Mirowszczyzna przy drodze krajowej,
- Dalachów.

Na terenie Gminy Rudniki funkcjonują 2 oczyszczalnie ścieków:

- mechaniczno-biologiczna typu SUPERBOS o przepustowości 150 m3/d w Rudnikach, do której odprowadzane są ścieki z Rudnik, Teodorówki i częściowo z Jaworku,
- mechaniczno-biologiczna typu SUPERBOS o przepustowości 200 m3/d w Żytniowie, do której odprowadzane są ścieki z Żytniowa, Cieciułowa, Nowego i Starego Bugaja.

Ścieki z Jaworzna, Jaworzna Bankowego, Julianpola i Mirowszczyzny odprowadzane są do systemu kanalizacji sanitarnej gminy Krzepice, a ścieki z Dalachowa do systemu kanalizacji sanitarnej gminy Praszka.

Funkcjonujące systemy kanalizacyjne są dwojakiego rodzaju: (1) grawitacyjne z odcinkami ciśnieniowymi i pompowniami strefowymi -19,70 km sieci, 5 szt. przepompowni strefowych, (2) ciśnieniowe z przydomowymi pompowniami ścieków: 18,7 km sieci, 540 szt. pompowni przydomowych. Całkowita długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 38,4 km, przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania jest 1 209 sztuk.

Na terenach o rozproszonej zabudowie, gdzie wybudowanie kanalizacji sanitarnej nie miałoby uzasadnienia ekonomicznego, przewiduje się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. W roku 1997 Gmina Rudniki zrealizowała pilotażowy program budowy 145 przydomowych oczyszczalni. Oczyszczalnie przydomowe wybudowano we wsiach: Mostki, Mirowszczyzna, Młyny, Słowików, Kuźnica, Bobrowa, Nowy Bugaj, stary Bugaj, Stawki Cieciułowskie, Brzeziny Cieciułowskie, Chwiły, Faustianka, Żytniów, Jelonki, Łazy, Porąbki, Mirowszczyzna, Żurawie, Julianpol, Polesie. W latach 2013-2014 wybudowano 121 sztuk oczyszczalni z udziałem środków NFOŚiGW. Gmina Rudniki od wielu lat udziela dotacji do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, na warunkach określonych uchwałą Rady Gminy Rudniki, promując takie rozwiązanie.

6.2.2 Gospodarka energetyczna

a) Regulacje prawne w zakresie kompetencji związanych z rozwojem energetyki

Zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne* do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy oraz planowanie oświetlenia znajdujących się na terenie gminy miejsc publicznych, dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, dróg krajowych przebiegających w granicach terenu zabudowy i części dróg krajowych wymagających odrębnego oświetlenia, oraz dróg przeznaczonych do ruchu pieszych lub rowerów.

Ww. zadania gmina realizuje zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku takiego planu – z kierunkami rozwoju gminy zawartymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, oraz zgodnie z odpowiednim programem ochrony powietrza (art. 18 ust 1).

Ponadto wójt opracowuje projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (art. 19.1). Gmina Rudniki ma opracowany „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na okres 2005-2020 r."

b) Gazownictwo

Na obszarze gminy Rudniki nie występuje sieć dystrybucyjna gazu przewodowego. Najbliżej, tj. na terenie sąsiedniej gminy Praszka, biegnie wybudowany w ostatnich latach gazociąg średniego ciśnienia.

Ze względu na lokalizację, zasilanie gminy Rudniki w gaz jest możliwe z trzech stron:

- od strony Kluczborka (Bąkowa) – Górnośląska Spółka Gazownictwa,
- od strony Sieradza – Mazowiecka Spółka Gazownictwa, Gazownia Łódzka,
- od strony Wieruszowa – Wielkopolska Spółka Gazownictwa.

Żadna z wyżej wymienionych spółek gazowniczych nie umieściła tego zadania w planach rozwoju własnej firmy jak również w innych długofalowych strategiach inwestycyjnych.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego przewidziana jest budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Bąków - Biadacz – Praszka - Krzepice o przewidywanym nominalnym ciśnieniu 6,3 MPa i przekroju DN 250/200/150/100 wraz ze stacją redukcyjno – pomiarową w Rudnikach.

c) Ciepłownictwo

Gmina Rudniki nie posiada systemu ciepłowniczego. Zaopatrzenie w ciepło opiera się na ogrzewaniu indywidualnym oraz kotłowniach lokalnych. Na obszarze gminy wykorzystuje się w ponad 90% paliwo węglowe w celu pozyskania energii cieplnej. Dotyczy to zarówno gospodarstw indywidualnych jak i jednostek użyteczności publicznej.

Paliwa stałe są i jeszcze przez długi okres będą podstawowym nośnikiem energii (głównie ze względów ekonomicznych), wobec czego szczególną uwagę należy zwrócić na zagadnienia ograniczenia emisji zanieczyszczeń w procesie ich spalania, a więc na kierunki modernizacji samych źródeł ciepła, substytucję paliw, wprowadzenie nowych technik i technologii spalania, a także sprawdzone metody oczyszczania spalin i utylizacji odpadów paleniskowych.

Nowe budownictwo jednorodzinne wykorzystuje częściowo ekologiczne nośniki ciepła (olej opałowy lub gaz), a pozostałe to tradycyjne kotłownie na paliwa stałe (węgiel, miał węglowy, koks). Nieliczne budynki ogrzewane są elektrycznie lub za pomocą odnawialnych źródeł energii (pompy cieplne i baterie słoneczne).

c) Elektroenergetyka

Przez teren gminy przebiegają tranzytowo następujące napowietrzne linie wysokich napięć:

- 400 kV relacji Dobrzeń – Trębaczew
- 110 kV relacji Praszka – Panki
- 110 kV Kłobuck – Janinów,
- 110 kV Janinów – Wieluń.

Gmina Rudniki zaopatrywana jest w energię elektryczną za pośrednictwem GPZ 110/15 kV Janinów, zasilanego z linii 110kV Kłobuck – Panki – Janinów – Praszka. Bezpośrednie zaopatrzenie w energię zapewniają stacje transformatorowe 15/0,4 kV, w większości słupowe, zasilane z GPZ liniami napowietrznymi 15kV. (Wg stanu z 2006 r. na terenie gminy jest 48 stacji transformatorowych SN/nN.)

W zakresie modernizacji i rozbudowy istniejącej sieci elektroenergetycznej SN i nN poprawiającej stan techniczny sieci oraz wpływającej na ograniczenie strat technicznych i spadków napięć przewiduje się w perspektywie do roku 2020, potrzebę realizacji niżej wymienionych zadań inwestycyjnych :

· budowa i włączenie do sieci SN i nN stacji transformatorowej 15/0,4 kV oraz modernizacja sieci nN w miejscowości Łazy,

· budowa i włączenie do sieci SN i nN stacji transformatorowej 15/0,4 kV oraz modernizacja sieci nN w miejscowości Młyny,

· modernizacja sieci nN w miejscowości Porąbki,

· budowa i włączenie do sieci SN i nN stacji transformatorowej 15/0,4 kV oraz modernizacja sieci nN w miejscowości Mostki,

· budowa i włączenie do sieci SN i nN stacji transformatorowej 15/0,4 kV oraz modernizacja sieci nN w miejscowości Jelonki,

· budowa i włączenie do sieci SN i nN stacji transformatorowej 15/0,4 kV oraz modernizacja sieci nN w miejscowości Bugaj Stary,

· budowa i włączenie do sieci SN i nN stacji transformatorowej 15/0,4 kV oraz modernizacja sieci nN w miejscowości Brzeziny Cleciułowskie,

· budowa i włączenie do sieci SN i nN stacji transformatorowej 15/0,4 kV oraz modernizacja sieci nN w miejscowości Jaworek Górny,

· budowa i włączenie do sieci SN i nN stacji transformatorowej 15/0,4 kV oraz modernizacja sieci nN w miejscowości Stawki Cieciułowskie,

· budowa i włączenie do sieci SN i nN stacji transformatorowej 15/0,4 kV oraz modernizacja sieci nN w miejscowości Odcinek.

Istniejąca sieć linii średniego napięcia zapewnia prawidłowe rozprowadzenie energii a stacja GPZ pokrywa w całości zapotrzebowanie gminy na energię elektryczną, ponadto dysponuje znacznymi rezerwami na pokrycie dodatkowego zapotrzebowania.

d) Odnawialne źródła energii

Do rozwoju odnawialnych źródeł energii Polska jest zobligowana przez przepisy unijne. (10 stycznia 2007 Komisja Europejska przedstawiła pakiet działań w obszarze energii i zmian klimatu stanowiący podstawę nowej polityki energetycznej dla Europy, której głównym strategicznym założeniem jest 20% redukcja emisji gazów cieplarnianych, 20% udział energii odnawialnej w konsumpcji całej UE i 20% zmniejszenie zużycia energii do roku 2020.)

Zgodnie z art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne* (odnawialne źródło energii to źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątek roślinnych i zwierzęcych.

W warunkach gminy Rudniki może być brana pod uwagę produkcja energii z wykorzystaniem, promieniowania słonecznego, biomasy i biogazu. W świetle obowiązujących obecnie przepisów[26], ze względu na duże rozproszenie zabudowy mieszkaniowej, praktycznie nie ma możliwości lokalizacji na obszarze gminy farm wiatrowych (tj. zespołów elektrowni wiatrowych).

[26] Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. *o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych* (Dz. U. z 2016 r. poz. 961)

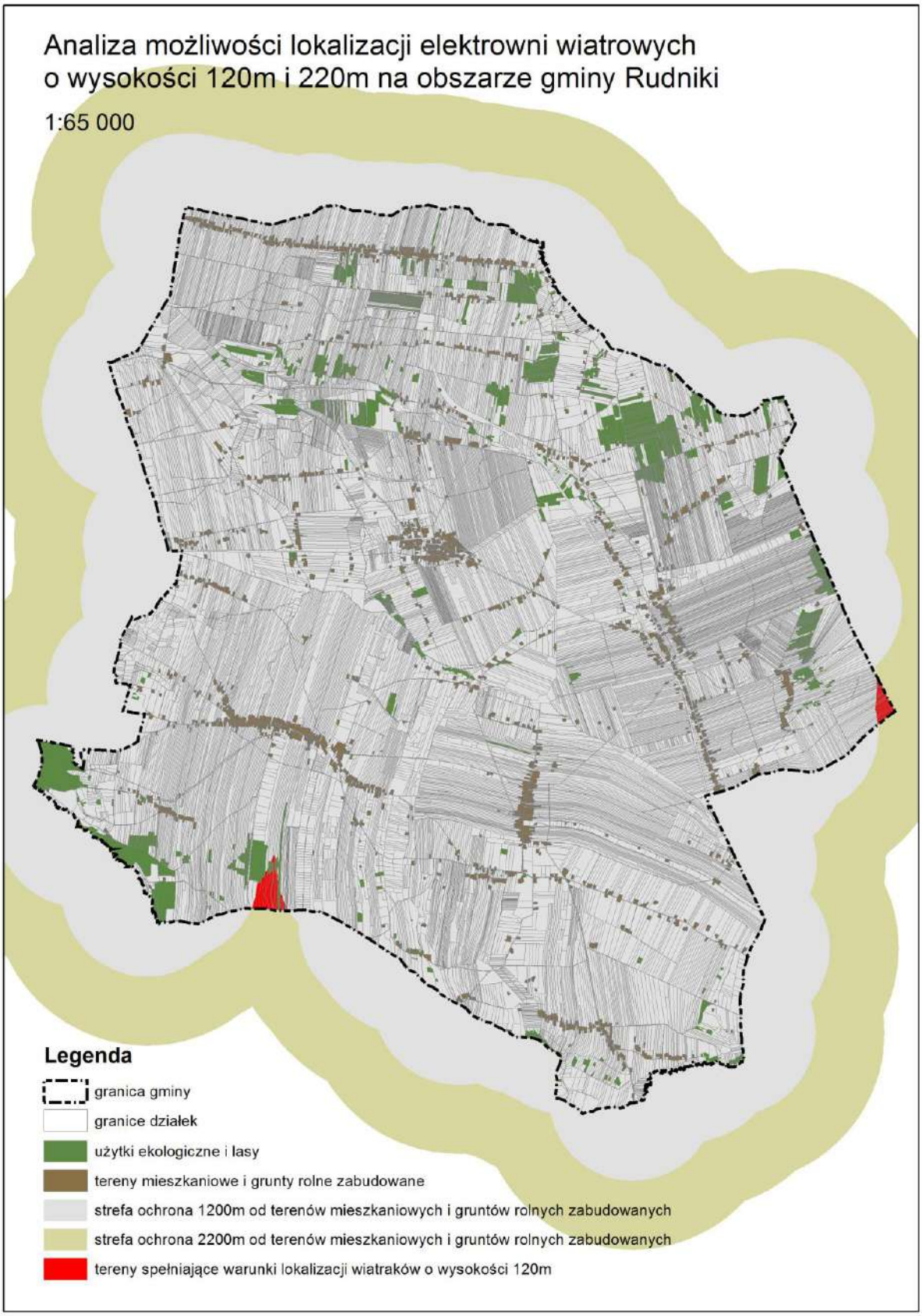

Rysunek 11. Gmina Rudniki - analiza możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych z uwzględnieniem wymaganych odległości od zabudowy [Źródło: opracowanie własne]

Analiza warunków naturalnych oraz struktury własnościowej pod kątem możliwości lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych na obszarze gminy wykazała, że nie ma terenów o szczególnych predyspozycjach do lokalizacji dużych farm fotowoltaicznych, natomiast duża ilość gruntów rolnych o małej przydatności produkcyjnej (VI klasy bonitacyjnej) oraz wnioski potencjalnych inwestorów wskazują na możliwość rozwoju małych elektrowni fotowoltaicznych, tj. o mocy do 100 kW. (Zgodnie z przepisami ustawy opizp. dla tej wielkości elektrowni nie ma obowiązku wskazywania w studium terenów ich lokalizacji).

W przypadku produkcji energii z wykorzystaniem biomasy i biogazu również na obszarze gminy nie ma warunków do rozwoju dużych tego typu obiektów ze względu na sprzeciw społeczny (wniesiony we wnioskach do zmiany Studium), należy natomiast propagować rozwój mikroinstalacji w gospodarstwach rolnych na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

6.3. Gospodarka odpadami

6.3.1. Odpady komunalne

Gmina Rudniki posiada uregulowany system gospodarki odpadami zgodny z zapisami znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, który funkcjonuje od 1 lipca 2013 r. Efektem ekologicznym, jaki udało się osiągnąć w wyniku wprowadzenia racjonalnej gospodarki odpadami, jest m.in. selektywne zbieranie odpadów komunalnych, dzięki któremu zmniejszono ilość zmieszanych Zgodnie z podziałem województwa opolskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi, gmina Rudniki należy do Regionu Północnego. W skład tego regionu wchodzą następujące gminy: Olesno, Radłów, Gorzów Śląski, Praszka, Zębowice, Dobrodzień, Rudniki, Lasowice Wielkie, Kluczbork, Byczyna, Wołczyn, Pokój, Domaszowice, Świerczów, Namysłów, Wilków, Bierutów.

Zgodnie z uchwałą nr XXXVII/442/2013 z dnia 8 stycznia 2014 r. sejmiku województwa opolskiego Instalacja Mechaniczno Biologicznego Przetwarzania Odpadów w Gotartowie stała się Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów Komunalnych dla Regionu Północnego. Na mocy tej uchwały firma odbierająca odpady od mieszkańców zobowiązana jest oddawać zmieszane odpady komunalne do w/w instalacji. Gminne składowisko odpadów w Rudnikach jest przeznaczone do zamknięcia. Na terenie składowiska funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Do PSZOK-u w ramach ponoszonej opłaty za gospodarowanie odpadami, można oddać nadmiar wyprodukowanych w gospodarstwie odpadów wysegregowanych.

Odbiór odpadów od właścicieli nieruchomości na terenie gminy prowadzi przedsiębiorstwo wyłonione w drodze przetargu.

6.3.2 Odpady przemysłowe

Na terenie gminy nie ma składowiska odpadów przemysłowych. Jak wyżej nadmieniono, zbiórką, segregacją i recyklingiem odpadów przemysłowych i niebezpieczne zajmują się podmioty gospodarcze spoza gminy.

6.4. Podsumowanie

Z analizy stanu infrastruktury technicznej wynikają następujące zadania i zalecenia, które należy uwzględnić w kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy:

- budowa obwodnic wsi Jaworzno i Rudniki w ciągach dróg krajowych nr 42 i 43, w sposób zapewniający możliwość rozwoju zabudowy wsi Rudniki tylko po jednej stronie drogi;
- modernizacja dróg powiatowych do uzyskania parametrów – odpowiednio - dróg zbiorczych i lokalnych;
- modernizacja publicznych dróg gminnych do uzyskania parametrów dróg dojazdowych;
- modernizacja ważniejszych dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz budowa nowych dróg dojazdowych do działek budowlanych na terenach istniejącej i planowanej zabudowy;
- budowa chodników w ciągach dróg w granicach terenów zabudowanych,
- budowa parkingów w rejonach centrów usługowych wsi oraz miejsc spotkań i imprez (centra sportowo-rekreacyjne, place sportowe, cmentarze);
- budowa ścieżek rowerowych w ciągach dróg krajowych i powiatowych na terenach zabudowanych oraz na następujących odcinkach dróg pomiędzy miejscowościami:
  - nr 42/43 – Faustianka Cegielnia – Rudniki – Jaworzno – Julianpol,
  - nr 1928 Rudniki – Bobrowa,
  - nr 43 Rudniki - Dalachów;
- rozbudowa sieci szlaków rowerowych uwzględniająca bezpieczny ruch rowerowy pomiędzy miejscowościami,
- dopuszczenie stacji paliw na terenach aktywizacji gospodarczej przy drogach krajowych;
- zachowanie miejsca postojowego autobusów komunikacji zbiorowej w centrum gminnym w Rudnikach;
- adaptacja terenów komunikacji kolejowej;
- adaptacja terenów istniejących urządzeń wod. – kan.;
- rezerwacja terenów pod przyszłą budowę projektowanych gazociągów wysokiego ciśnienia,
- dopuszczenie możliwości budowy sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia dla potrzeb lokalnych;
- adaptacja terenu GPZ w Janinowie oraz tras istniejących sieci elektroenergetycznych wysokich napięć 110 i 400 kV;
- dopuszczenie możliwości rozbudowy istniejącej sieci elektroenergetycznej średniego napięcia dla potrzeb planowanych terenów inwestycyjnych;
- adaptacja części terenu komunalnego składowiska odpadów na Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) i rekultywacja pozostałej części ze wskazaniem kierunku leśnego rekultywacji.

7. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

7.1 Zadania wynikające ze strategii rozwoju województwa ujęte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego

Do zmiany Studium Zarząd Województwa Opolskiego zgłosił następujące elementy zagospodarowania przestrzennego i zadania służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ujęte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego:

1) przebieg dróg krajowych nr 42 Namysłów - Rudniki oraz nr 43 Wieluń – Częstochowa, planowanych do modernizacji do pełnych parametrów klasy G wraz z budową obejścia miejscowości Rudniki i Jaworzno;
2) przebieg pierwszorzędnej linii kolejowej nr 181 relacji Dalachów – Jaworzno, planowanej do modernizacji;
3) przebieg jednotorowej linii energetycznej wysokiego napięcia 400 kV relacji Dobrzeń – Trębaczew, planowanej do modernizacji, oraz jednotorowej linii 110 KV relacji Praszka – Panki (woj. śląskie),
4) budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Bąków - Biadacz – Praszka - Krzepice o przewidywanym nominalnym ciśnieniu 6,3 MPa i przekroju DN 250/200/150/100 wraz ze stacją redukcyjno - pomiarową;
5) położenie w północno-wschodniej części gminy w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Załęcze - Polesie",
6) występowanie udokumentowanych złóż surowców mineralnych (piaski ze żwirem, surowce ilaste ceramiki budowlanej);
7) lokalizacja zbiornika małej retencji „Młyny" oraz projektowanego zbiornika „Cieciułów".

Żadne z ww. zadań nie zostało zaliczone w ww. planie do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i żadne nie jest ujęte w programach zawierających zadania rządowe, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy opizp.

7.2 Powiązania zewnętrzne struktury przestrzennej gminy

Powiązania zewnętrzne ponadlokalne gminy wyznaczają:

- komunikacja
  - droga krajowa nr 42 Namysłów - Rudniki - Działoszyn (Rudnik)
  - droga krajowa nr 43 Wieluń – Częstochowa
  - linia kolejowa nr 181 Kępno – Herby Nowe
- infrastruktura techniczna
  - linia energetyczna wysokiego napięcia 400 kV relacji Dobrzeń – Trębaczew
  - linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 KV relacji: Praszka – Panki, Kłobuck – Janinów, Janinów – Wieluń
  - projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Bąków - Biadacz – Praszka - Krzepice o przewidywanym nominalnym ciśnieniu 6,3 MPa i przekroju DN 250/200/150/100
- usługi publiczne
  - ponadpodstawowa obsługa w zakresie administracji, oświaty, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa ludzi przez placówki:
    - szczebla powiatowego w Oleśnie,
    - szczebla wojewódzkiego w Opolu

Elementami wiążącymi gminę Rudniki z gminami sąsiednimi są:

- komunikacja
  - drogi powiatowe:
    - nr 1911 O Praszka –Gana-Lachowskie-Dalachów,
    - nr 1912 O Gana-Łazy-Rudniki,
    - nr 1920 O Kościeliska-Jelonki-Żytniów
    - nr 1921 O Strojec-Żytniów
    - nr 1923 O Radłów-Żytniów-droga krajowa 42
    - nr 1928 O Rudniki-Cieciułów-Bobrowa-Starokrzepice
    - nr 1929 O Sternalice-Stary Folwark-Bobrowa
  - drogi gminne:
    - nr 100905 O Brzeziny-Tokary Folwark-Żytniów
    - nr 100918 O Rozterk-Skotnica-Kuźniczka-Kuźnica
- infrastruktura techniczna
  - sieć wodociągowa obsługująca wieś Kuźnica,
  - sieć kanalizacji sanitarnej obsługująca wsie Jaworzno i Julianpol,
  - planowane składowisko odpadów w Gotartowie oraz organizacja wywozu odpadów
- ochrona środowiska
  - zagospodarowanie doliny Prosny w ramach programu Leader
- usługi publiczne
  - obsługa w zakresie bezpieczeństwa ludzi przez jednostki służb państwowych w Oleśnie
  - obsługa części mieszkańców wsi Kałuże przez szkołę w Dalachowie.

7.3. Podsumowanie

W kierunkach rozwoju gminy należy uwzględnić wnioski wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego oraz powiązania zewnętrzne gminy.

8. Prawne zasady planowania przestrzennego

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy opizp w studium obowiązkowo uwzględnia się zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju. Aktualnym takim dokumentem jest *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,* przyjęta uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (M.P. z dnia 27 kwietnia 2012 r.). W dokumencie tym określone zostały następujące zasady polityki przestrzennego zagospodarowania kraju[27]:

Zasada generalna:

- ***ustrojowa zasada zrównoważonego rozwoju*** – oznacza taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności oraz obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Zasady planowania publicznego:

- ***zasada racjonalności ekonomicznej*** – oznacza, że w ramach polityki przestrzennej uwzględniana jest ocena korzyści społecznych, gospodarczych i przestrzennych w długim okresie;

- ***zasada preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę*** – oznacza intensyfikację procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych, tak aby minimalizować ekspansję zabudowy na nowe tereny. W praktyce zasada ta przeciwdziała rozpraszaniu zadań inwestycyjnych, przyczynia się do efektywnego wykorzystania przestrzeni zurbanizowanej, chroniąc jednocześnie przestrzeń wewnątrz miast przed dewastowaniem (zasada odnosi się do recyklingu przestrzeni, użytkowania zasobu);
- ***zasada przezorności ekologicznej*** – oznacza, że rozwiązywanie pojawiających się problemów powinno następować we właściwym czasie, tj. odpowiednie działania powinny być podejmowane już wtedy, gdy pojawia się uzasadnione przypuszczenie, że problem wymaga rozwiązania, a nie dopiero wtedy, gdy istnieje pełne tego naukowe potwierdzenie;
- ***zasada kompensacji ekologicznej*** – polega na takim zarządzaniu przestrzenią, planowaniu i realizacji działań polityki rozwojowej, w tym przestrzennej, aby zachować równowagę przyrodniczą i wyrównywać szkody w środowisku wynikające z rozwoju przestrzennego, wzrostu poziomu urbanizacji i inwestycji niezbędnych ze względów społeczno-gospodarczych, a pozbawionych alternatywy neutralnej przyrodniczo.

W ustawie opizp dwie pierwsze zasady zostały skonkretyzowane w art. 1 ust. 4 następująco:

W przypadku sytuowania nowej zabudowy, uwzględnienie wymagań ładu przestrzennego, efektywnego gospodarowania przestrzenią oraz walorów ekonomicznych przestrzeni następuje poprzez:

1) kształtowanie struktur przestrzennych przy uwzględnieniu dążenia do minimalizowania transportochłonności układu przestrzennego;

2) lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej w sposób umożliwiający mieszkańcom maksymalne wykorzystanie publicznego transportu zbiorowego jako podstawowego środka transportu;

3) zapewnianie rozwiązań przestrzennych, ułatwiających przemieszczanie się pieszych i rowerzystów;

4) dążenie do planowania i lokalizowania nowej zabudowy:

a) na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. poz. 1612 oraz z 2005 r. poz. 141), w szczególności poprzez uzupełnianie istniejącej zabudowy,

b) na terenach położonych na obszarach innych niż wymienione w lit. a, wyłącznie w sytuacji braku dostatecznej ilości terenów przeznaczonych pod dany rodzaj zabudowy położonych na obszarach, o których mowa w lit. a; przy czym w pierwszej kolejności na obszarach w najwyższym stopniu przygotowanych do zabudowy, przez co rozumie się obszary charakteryzujące się najlepszym dostępem do sieci komunikacyjnej oraz najlepszym stopniem wyposażenia w sieci wodociągowe, kanalizacyjne, elektroenergetyczne, gazowe, ciepłownicze oraz sieci i urządzenia telekomunikacyjne, adekwatnych dla nowej, planowanej zabudowy.

[27] KPZK 2030, rozdział 4.1. Zasady polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, str. 67, 68.

Rozdział II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1. Podstawy rozwoju przestrzennego gminy

1.1. Cele rozwoju gminy

W Strategii Rozwoju Gminy Rudniki na lata 2015 – 2020 określona została następująca wizja gminy (tj. swego rodzaju projekcja przyszłości, do jakiej dążą samorząd i społeczność lokalna):

Rudniki to ekologiczna, bezpieczna oraz dobrze zorganizowana i zarządzana gmina, zamieszkana przez zintegrowaną społeczność - ludzi aktywnych gospodarczo i społecznie. Gmina mądrze wykorzystuje atuty położenia, przestrzeni oraz zasoby obszarów wiejskich, w szczególności poprzez współpracę oraz wspieranie rozwoju gospodarczego opartego na lokalnych specjalizacjach.

Cel nadrzędny rozwoju gminy (misja) określony został następująco:

Działać na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego mieszkańców gminy, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju oraz gospodarności.

Dla realizacji tego celu określone zostały cele strategiczne i operacyjne, oraz przypisane im zadania, które wymienione są w rozdziale I pkt 5.2 omawiającym potrzeby rozwoju gminy.

1.2. Założenia do kierunków rozwoju przestrzennego gminy

1.2.1 Funkcje gminy

Na okres perspektywy przyjmuje się utrzymanie **rolnictwa** jako funkcji podstawowej gminy i **rozwój drobnej przedsiębiorczości** - jako uzupełnienie lub alternatywa dla działalności rolniczej,

Warunkiem rozwoju gminy przy utrzymaniu rolnictwa jako funkcji podstawowej jest:

- podniesienie jakości przestrzeni produkcyjnej przez poprawę jakości produkcyjnej gleb, komasację gruntów rolnych oraz poprawę struktury obszarowej gospodarstw,
- rozwój gospodarstw specjalistycznych oraz przetwórstwa rolno – spożywczego.

Jako funkcje uzupełniające ustala się:

produkcję – głównie związaną z przetwórstwem lokalnych płodów rolnych oraz eksploatacją kopalin,

usługi – głównie związane z obsługą rolnictwa i mieszkańców gminy oraz usługi logistyczne, (spedycyjne, transportowe, magazynowe) i usługi obsługi podróżnych przy drogach krajowych,

rekreację – kwalifikowaną na najbardziej atrakcyjnych krajobrazowo obszarach,
– przy zbiornikach wodnych,
– agroturystykę.

1.2.2. Prognozowane zmiany ludnościowe

Zgodnie z uwarunkowaniami rozwoju przestrzennego gminy przyjmuje się na okres perspektywy, tj. do roku 2045, utrzymanie liczby mieszkańców na poziomie ok. 8300.

1.2.3. Planowany rozwój sieci osadniczej

Uwzględniając wnioski wynikające z analizy uwarunkowań rozwoju przestrzennego, przyjmuje się następujące kierunki rozwoju ludnościowego i funkcjonalnego jednostek osadniczych:

Nazwa miejscowości funkcja w hierarchii usług publicznych	Kierunek zmian ludnościowych miejscowości	Planowana funkcja	Wyposażenie w infrastrukturę techniczną
Rudniki-Teodorówka-Jaworek Górny Ośrodek obsługi lokalnej	progresywny (rozwojowy)	usługowa mieszkaniowa rolnicza	wodociąg kanalizacja sanitarna sieć elektroenergetyczna sieć gazowa
Dalachów, Jaworzno-Mirowszczyzna-Julianpol, Żytniów-Bliźniaki- Ignachy Cieciułów-Stawki Cieciułowskie--Bugaj Stary Ośrodki obsługi podstawowej		rolnicza mieszkaniowa usługowa	
Odcinek **Janinów** **Łazy** **Skotnica-Porąbki** **Chwiły** **Mostki** **Jaworzno Bankowe** **Boborowa**	stabilny (stagnujący) – rozwój tylko w uzupełnieniu istniejącej zabudowy	rolnicza mieszkaniowa	wodociąg kanalizacja sanitarna lub przydomowe oczyszczalnie ścieków (zależy od faktycznych zmian ludnościowych oraz kryterium ekonomicznego) sieć elektroenergetyczna sieć gazowa
Młyny **Żurawie**		rolnicza mieszkaniowa rekreacyjna	
Polesie		mieszkaniowa rekreacyjna	
Słowików Szlachecki **Kuźnica** **Faustianka** **Bugaj Nowy** **Jelonki** **Jaworek Dolny** **Stanki**		rolnicza	wodociąg kanalizacja sanitarna lub przydomowe oczyszczalnie ścieków (decyduje kryterium ekonomiczne) sieć elektroenergetyczna sieć gazowa
Borek **Pieńki** **Stawki Żytniowskie** **Brzeziny Cieciułowskie**	regresywny (depopulacyjny)	rolnicza	wodociąg przydomowe oczyszczalnie ścieków sieć elektroenergetyczna
Slowików Wiejski **Kuźnica Żytniowska** **Banasiówka** **Wytoka**		rolnicza rekreacyjna – agroturystyka,	

2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy

2.1. Generalne kierunki zmian

Najistotniejszą planowaną zmianą w strukturze przestrzennej gminy jest zalesienie ok. 1600 ha (18%) powierzchni gruntów rolnych. Po zalesieniu gruntów wskazanych w Studium, wskaźnik lesistości gminy zwiększy się z 4,2% do ok. 16% całkowitej powierzchni gminy.

Pozostałe planowane zmiany polegają głównie na wyznaczeniu nowych terenów budowlanych na zasadzie uzupełniania i kontynuacji istniejącej zabudowy w oparciu o istniejący układ komunikacyjny.

2.1.1 Zabudowa mieszkaniowa

Zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju ludnościowego i funkcjonalnego jednostek osadniczych zakłada się rozwój mieszkalnictwa przede wszystkim w zespołach miejscowości: Rudniki + Jaworek Górny, Dalachów, Żytniów, Cieciułów + Bugaj Stary, Jaworzno + Mirowszczyzna + Julianpol. Nowa zabudowa realizowana będzie w ciągach istniejących dróg, a w Rudnikach, Dalachowie i Żytniowie dodatkowo w nowych zorganizowanych zespołach zabudowy mieszkaniowej – w miarę potrzeb. .

W uzupełnieniu wyżej wymienionych terenów rozwoju mieszkalnictwa zakłada się rozwój zabudowy mieszkaniowej poprzez uzupełnianie i intensyfikację ciągów istniejącej zabudowy we wsiach: Odcinek, Janinów, Młyny, Łazy, Skotnica-Porąbki, Chwiły, Słowików, Jaworzno-Polesie, Mostki, Żurawie, Jelonki, Boborowa.

W pozostałych miejscowościach zakłada się możliwość uzupełniania istniejącej zabudowy zagrodowej na zasadzie wypełniania istniejących luk.

2.1.2 Zabudowa usługowa

Zakłada się utrwalenie i rozwój ośrodka o pełnym programie gminnym w Rudnikach. Lokalizację usług o znaczeniu gminnym planuje się w centrum wsi pomiędzy kościołem i szkołą – w uzupełnieniu istniejących obiektów usługowych, a także w ciągu ulicy Częstochowskiej.

Ośrodki wspomagające, koncentrujące część obiektów o charakterze ponadpodstawowym, w tym szkoły, planuje się we wsiach: Żytniów, Mirowszczyzna + Jaworzno, Dalachów, Cieciułów.

W pozostałych miejscowościach adaptuje się istniejące obiekty infrastruktury społecznej – boiska, OSP oraz wyznacza nowe tereny sportowe w Julianpolu i Bugaju.

Adaptuje się również wszystkie tereny kościołów oraz cmentarzy i wyznacza nowe tereny pod rozbudowę cmentarzy w Rudnikach i Jaworznie.

Poza wyżej wymienionymi terenami usługowymi umożliwia się nieuciążliwe usługi na terenach zabudowy mieszanej i mieszkaniowej, oraz wyznacza trzy nowe tereny zabudowy usługowej z zielenią urządzoną w: Dalachowie (jeden teren) i Mirowszczyźnie (dwa tereny, w tym jeden przeznaczony pod niepubliczny dom opieki).

2.1.3 Zabudowa produkcyjno-składowa

Przewidziana jest adaptacja wszystkich istniejących terenów produkcyjnych i składowych z możliwością ich rozwoju w Rudnikach, Żytniowie, Mostkach, Dalachowie i Janinowie.

Tereny udokumentowanych złóż surowców budowlanych w Faustiance, Odcinku i Żytniowie, oraz złóż nieudokumentowanych w rejonach wcześniejszej ich eksploatacji w Jaworznie i Cieciułowie wyznacza się jako tereny eksploatacji powierzchniowej do lokalnego wykorzystania. W Odcinku i Cieciułowie zaleca się leśny kierunek rekultywacji w powiązaniu z planowanymi zalesieniami.

Dla zapewnienia warunków aktywizacji gospodarczej gminy, wyznacza się tereny ofertowe pod działalność produkcyjną, a także usługową, w tym obsługi komunikacji, przy drogach krajowych w Faustiance, Porąbkach, Dalachowie, Odcinku, Rudnikach, Jaworku, Jaworznie Bankowym i Jaworznie oraz – dodatkowo – w Żytniowie przy drogach powiatowych i drodze gminnej.

Poza wyżej wymienionymi terenami produkcyjno-składowymi dopuszcza się nieuciążliwą drobną produkcję na terenach zabudowy mieszanej.

Na wszystkich terenach produkcyjnych i składowych wyklucza się zakłady zaliczone do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko

2.1.4 Rekreacja

Rekreacja jest jedną z trzech funkcji uzupełniających podstawową rolniczą funkcję gminy. Uwzględniając predyspozaycje gminy do rozwoju funkcji rekreacyjnej, planuje się rozwój:

- turystyki kwalifikowanej: przyrodniczej, pieszej nizinnej i rowerowej, w najbardziej atrakcyjnych krajobrazowo i przyrodniczo rejonach gminy tj. w Słowikowie Wiejskim, Młynach (przy zbiorniku wodnym), Jelonkach, Wytoce i Kuźnicy Żytniowskiej,
- rekreacji przy zbiornikach wodnych „Młyny" i „Cieciułów",
- agroturystyki.

Dla podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy planuje się narciarskie trasy biegowe oraz rowerowe szlaki turystyczne.

Ponadto w Rudnikach na potrzeby rekreacji codziennej planuje się wykorzystanie wyrobiska po eksploatacji piasku w powiązaniu z sąsiednim terenem przewidzianym do zalesienia (częściowo już zalesionym) oraz niewielkiego zbiornika wodnego.

2.2 Planowana struktura przestrzenna gminy

Uwzględniając uwarunkowania ekofizjograficzne oraz dotychczasowy sposób i stan zagospodarowania terenów, oraz kierując się: przyjętymi generalnymi kierunkami rozwoju przestrzennego gminy, wymaganiami ładu przestrzennego i zasadami zrównoważonego rozwoju, prawnymi zasadami planowania przestrzennego[1], wydziela się na obszarze gminy:

- obszary o odmiennych funkcjach – tworzące strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy, tzw. strefy funkcjonalno–przestrzenne,
- obszary o różnych formach ochrony i ograniczeń użytkowania – tworzące system obszarów szczególnej ochrony środowiska.

[1] Patrz rozdział I pkt 8

Wyznaczone obszary nakładają się na siebie tworząc dwuwarstwową strukturę przestrzenną. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustalenia dotyczące struktury przestrzennej należy stosować zgodnie z następującymi zasadami:

- Projektowane zmiany dotychczasowego zagospodarowania i użytkowania terenów powinny być podporządkowane podstawowej funkcji strefy i zgodne z kierunkiem jej rozwoju, oraz uwzględniać zasady ochrony środowiska ustalone dla obszarów szczególnej ochrony środowiska.
- Przebieg linii rozgraniczających strefy funkcjonalno-przestrzenne oraz granice terenów o różnym przeznaczeniu należy korygować w dostosowaniu i nawiązaniu do faktycznego zagospodarowania i użytkowania terenów, oraz w dostosowaniu do stanu własności (władania), granic ewidencyjnych działek, oraz innych warunków uzasadniających korektę, z uwzględnieniem pozostałych ustaleń Studium. W ramach korekty można powiększyć tereny zabudowy mieszanej i zagrodowej w głąb terenów rolniczych do określonej w Studium głębokości działek budowlanych.

Strukturę funkcjonalno – przestrzenną gminy tworzą następujące strefy:

STREFY PODSTAWOWE	STREFY SZCZEGÓŁOWE
O - strefy osadnicze	**O.M** – strefy mieszkaniowe
	O.U – strefy usługowe (w Rudnikach i zespole Mirowszczyzna-Jaworzno)
	O.PU – strefy produkcyjno – usługowe (w Dalachowie, Rudnikach i Żytniowie)
	O.R – strefy rolnicze
G – strefy gospodarcze	**G.PU** – strefy produkcyjno – usługowe
	G.E – strefy eksploatacji kopalin
N – strefy niezurbanizowane	**N.RL** – strefy rolno-leśne (produkcyjne)
	N.RLE – strefy rolno-leśne chronione

Na rysunku Studium granice stref wyznaczają linie rozgraniczające strefy oraz drogi, linia kolejowa i granice administracyjne wsi.

W poszczególnych strefach wydziela się tereny o różnym przeznaczeniu, z podziałem na:

- tereny istniejącego zainwestowania/zagospodarowania,
- tereny kontynuacji funkcji,
- tereny rozwoju funkcji.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wszystkie tereny istniejącego zainwestowania /zagospodarowania oraz kontynuacji funkcji należy planować zgodnie z określonymi w Studium kierunkami zmian w przeznaczaniu terenów, natomiast tereny rozwoju funkcji należy planować odpowiednio do

faktycznych potrzeb inwestycyjnych w okresie sporządzania planu, tzn. można część tych terenów (w całości[2]) pozostawić w planach w dotychczasowym użytkowaniu, jako rezerwę pod perspektywiczne potrzeby rozwoju gminy.

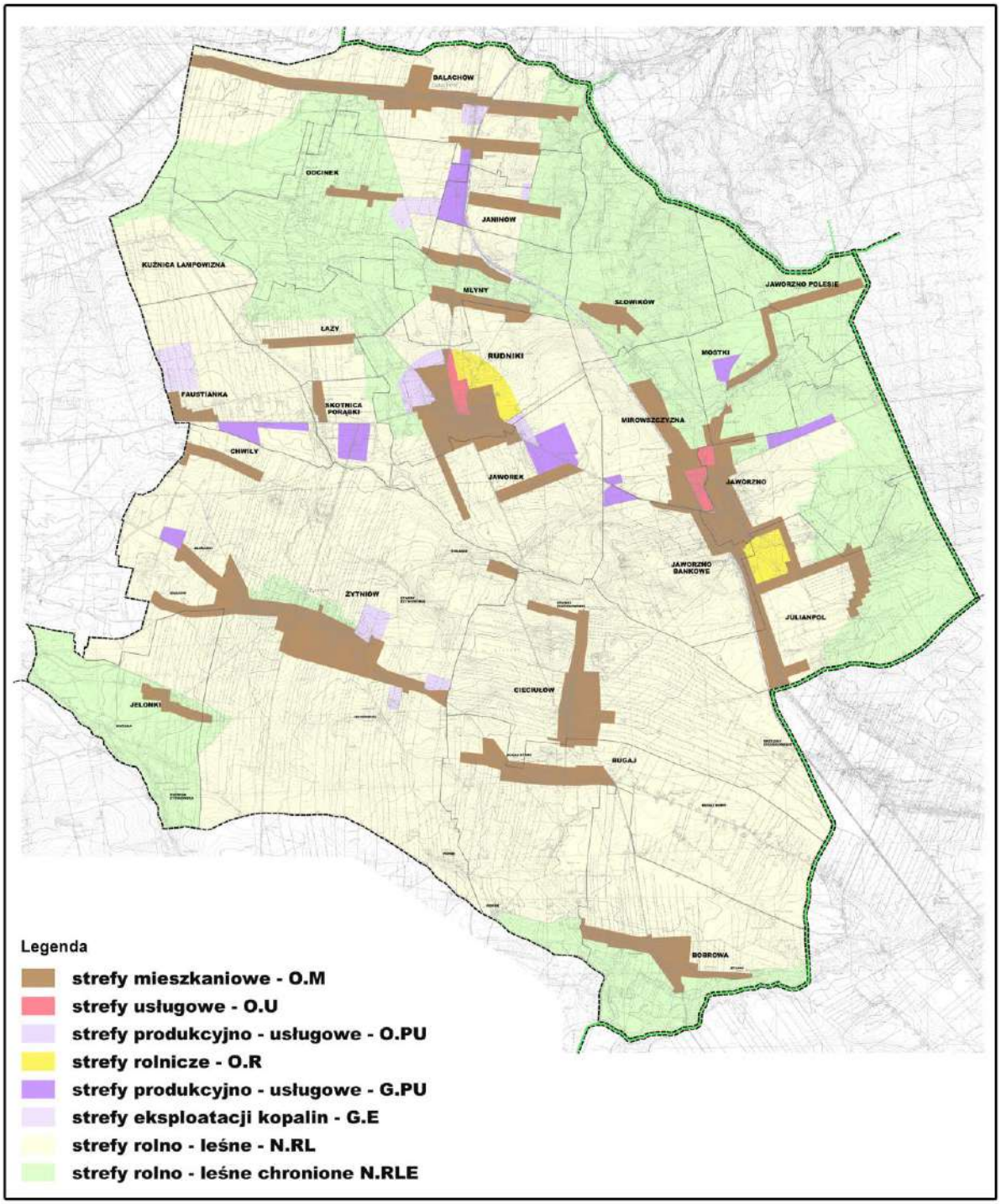

Rysunek 13. Gmina Rudniki – planowana struktura funkcjonalno-przestrzenna

[2] Wymóg wynika z przepisu art. 14 ust. 3 ustawy opizp, który mówi, że plan miejscowy, w wyniku którego następuje zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, sporządza się dla całego obszaru wyznaczonego w studium.

3. Kierunki zmian w przeznaczaniu terenów oraz kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów

3.1. Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów w wyznaczonych strefach funkcjonalno–przestrzennych

Dla poszczególnych stref funkcjonalno – przestrzennych ustala się następujące funkcje podstawowe, kierunki rozwoju oraz przeznaczenie, zasady zabudowy i zagospodarowania terenów, w tym wskaźniki urbanistyczne.

O - STREFY OSADNICZE	
O.M – strefy mieszkaniowe	
Podstawowa funkcja strefy	**Mieszkalnictwo**
Kierunek rozwoju strefy	Kierunek podstawowy - kształtowanie atrakcyjnego pod względem użytkowym i estetycznym środowiska mieszkaniowego. Kierunek uzupełniający – umożliwienie rozwoju działalności gospodarczej w sposób nie kolidujący z podstawowym kierunkiem rozwoju strefy.
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów	**Przeznaczenie terenów** W granicach stref wyznacza się tereny o następujących rodzajach przeznaczenia[3]: • tereny zabudowy mieszanej • tereny zabudowy mieszkaniowej • tereny zabudowy zagrodowej • tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej • tereny zabudowy usługowej • tereny zabudowy usługowej z zielenią urządzoną • tereny zieleni urządzonej • tereny sportowe, rekreacyjne i wypoczynkowe • tereny produkcyjno-składowe • tereny infrastruktury technicznej • tereny rolnicze • tereny leśne • tereny wód otwartych **Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów** – Na terenach istniejącego zainwestowania i kontynuacji funkcji: • zachować i kontynuować funkcję istniejącej zabudowy z możliwością zmian, zgodnie z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu; • zachować istniejącą zabudowę (z możliwością remontów, przebudowy, rozbudowy, wymiany) oraz uzupełniać z uwzględnieniem zasad kompozycji przestrzennej ustalonych przez zabudowę istniejącą, w tym zasad lokalizacji, linii zabudowy, gabarytów, wysokości i dominującej formy budynków, • zachować istniejące obiekty infrastruktury społecznej oraz zapewnić staranne zagospodarowanie terenów na których się znajdują oraz ich otoczenia, a przy OSP zapewnić tereny na place ćwiczeń, • uzupełniać o usługi podstawowe, miejsca do parkowania samochodów oraz zieleń o charakterze ozdobnym i wypoczynkowym, • neutralizować formy dysharmonijne poprzez przebudowę lub maskowanie zielenią (ciągi drzew, żywopłoty, pnącza), • ograniczyć rozwój działalności gospodarczej i hodowlanej uciążliwej dla funkcji mieszkaniowej,

[3] Uszczegółowione przeznaczenia terenów dla poszczególnych rodzajów przeznaczeń określone są w pkt 3.2.

	• respektować zasady ochrony środowiska kulturowego i zabytków. – Na terenach rozwoju funkcji: • nową zabudowę planować zgodnie z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu, z uwzględnieniem: relacji przestrzennych z zabudową sąsiadującą w zakresie powiązań komunikacyjnych oraz funkcji, lokalizacji i kształtowania zabudowy, • lokalizować usługi podstawowe, miejsca do parkowania samochodów oraz zieleń o charakterze ozdobnym i wypoczynkowym (zieleń przyuliczna, zieleńce, placyki zabaw), • wykluczyć działalność gospodarczą i hodowlaną potencjalnie uciążliwą dla funkcji mieszkaniowej. – Zachować tereny zieleni urządzonej i lasy z możliwością ich wypoczynkowo – rekreacyjnego użytkowania. – Chronić cieki i oczka wodne wraz z ich otuliną biologiczną. **Wskaźniki zagospodarowania terenów** – Ustala się następujące wskaźniki urbanistyczne: szerokość frontów[4] nowych działek budowlanych – ok. 20 – 40 m głębokość nowych działek budowlanych: • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – do ok. 50 m, a w przypadku dwóch rzędów działek dostępnych z tej samej drogi – do ok. 40 m • pozostała zabudowa – do ok. 80 m, • dopuszcza się większą głębokość nowych działek w nawiązaniu do głębokości istniejących działek zabudowanych dostępnych z tej samej drogi. maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej: • tereny skanalizowane • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – 35% • pozostała zabudowa – 45% • tereny nieskanalizowane • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – 20% • pozostała zabudowa – 30% minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej dla działki budowlanej: • tereny skanalizowane • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – 50% • pozostała zabudowa – 40% • tereny nieskanalizowane • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – 70% • pozostała zabudowa – 60% minimalny wskaźnik miejsc parkingowych dla działki budowlanej – - 1,5 - 2 – na 1mieszkanie, - 3 – na 100 m^2 powierzchni usługowej, lecz nie mniej niż 1, - 1 – na 5 pracowników, lecz nie mniej niż 1, wskaźnik ogólnodostępnych miejsc parkingowych dla strefy: 1 na 10 ÷ 20 mieszkań. – Miejsca parkingowe dla działek budowlanych i ogólnodostępne w uzasadnionych przypadkach mogą być bilansowane łącznie.

O.U – strefy usługowe

Podstawowa funkcja strefy	**Usługi**
Kierunek rozwoju strefy	Kierunek podstawowy – rozwój usług ponadpodstawowych służących podniesieniu standardu życia mieszkańców gminy. Kierunek uzupełniający – tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych.

[4] Przez front działki należy rozumieć część działki budowlanej, która przylega do drogi, z której odbywa się główny wjazd lub wejście na działkę.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów..	**Przeznaczenie terenów** W granicach stref wyznacza się tereny o następujących rodzajach przeznaczenia: • tereny zabudowy usługowej • tereny zabudowy usługowej z zielenią urządzoną • tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej • tereny sportowe, rekreacyjne i wypoczynkowe • tereny wód otwartych (cieki) **Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów** – terenach istniejącego zainwestowania i kontynuacji funkcji: • zachować i kontynuować funkcję istniejącej zabudowy usługowej, z możliwością zmian, zgodnie z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu; • zachować istniejącą zabudowę (z możliwością remontów, przebudowy, rozbudowy, wymiany) oraz uzupełniać z uwzględnieniem relacji funkcjonalno-przestrzennych z istniejącą zabudową dla uzyskania harmonijnej funkcjonalnie i estetycznie całości, • zachować istniejące obiekty infrastruktury społecznej oraz zapewnić staranne zagospodarowanie terenów na których się znajdują oraz ich otoczenia, • rozwijać usługi poprzez adaptację na cele usługowe istniejącej zabudowy o innej funkcji, • kształtować atrakcyjne przestrzenie publiczne, • uzupełniać o miejsca do parkowania samochodów oraz zieleń o charakterze ozdobnym i wypoczynkowym, • neutralizować formy dysharmonijne poprzez przebudowę lub maskowanie zielenią (ciągi drzew, żywopłoty, pnącza), ograniczyć rozwój działalności gospodarczej kolidującej z podstawową funkcją strefy. – Na terenach rozwoju zabudowy: • nową zabudowę planować zgodnie z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu z uwzględnieniem relacji przestrzennych z zabudową sąsiadującą w zakresie powiązań komunikacyjnych oraz lokalizacji i kształtowania zabudowy, wysokich standardów użytkowych i estetycznych przestrzeni publicznych, • lokalizować miejsca do parkowania samochodów oraz zieleń o charakterze ozdobnym i wypoczynkowym, • wykluczyć usługi uciążliwe i kolidujące z istniejącą zabudową, w szczególności z usługami oświaty. – W Jaworznie chronić ciek poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenu, wykorzystując go, miarę możliwości, do uatrakcyjnienia przestrzeni publicznej. **Wskaźniki zagospodarowania terenów** – Ustala się następujące wskaźniki urbanistyczne: maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej: • tereny usług - 65% • tereny usług z zielenią urządzoną – 40% minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej dla działki budowlanej: • tereny usług - 25% • tereny usług z zielenią urządzoną – 50% minimalny wskaźnik miejsc parkingowych dla działki budowlanej – - 3 – na 100 m^2 powierzchni usługowej, lecz nie mniej niż 1, - 1 – na 5 pracowników, lecz nie mniej niż 1, - 1,5 - 2 – na 1mieszkanie. – Miejsca parkingowe dla działek budowlanych w uzasadnionych przypadkach mogą być bilansowane z miejscami parkingowymi na publicznych parkingach istniejących lub planowanych w granicach strefy.

O.PU – strefy produkcyjno-składowe	
Podstawowa funkcja strefy	**Działalność gospodarcza**
Kierunek rozwoju strefy	Kierunek podstawowy – rozwój działalności gospodarczej.
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	**Przeznaczenie terenów** W granicach stref wyznacza się tereny o następujących rodzajach przeznaczenia:: • tereny produkcyjno-składowe, • teren infrastruktury technicznej (oczyszczalnia ścieków w Rudnikach) **Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów** – Na terenach istniejącego zainwestowania i kontynuacji funkcji: • zachować i kontynuować funkcję istniejącej zabudowy produkcyjno-składowej z możliwością zmian zgodnie z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu; • zachować istniejącą zabudowę (z możliwością remontów, przebudowy, rozbudowy, wymiany) oraz uzupełniania z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska, w szczególności obowiązujących standardów jakości środowiska, • uzupełniać o miejsca do parkowania samochodów oraz zieleń o charakterze ozdobnym i izolacyjnym, • ograniczyć rozwój działalności gospodarczej uciążliwej dla sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej. – Na terenach rozwoju zabudowy: • nową zabudowę planować zgodnie z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska, w szczególności obowiązujących standardów jakości środowiska, • lokalizować miejsca do parkowania samochodów oraz zieleń o charakterze ozdobnym i izolacyjnym, • wykluczyć działalność uciążliwą dla sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej. **Wskaźniki zagospodarowania terenów** – Ustala się następujące wskaźniki urbanistyczne: maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej: - 80% minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej dla działki budowlanej: - 10% minimalny wskaźnik miejsc parkingowych dla działki budowlanej: - 1 – na 5 pracowników, lecz nie mniej niż 1, - 3 – na 100 m^2 powierzchni usługowej, lecz nie mniej niż 3, - 1,5 - 2 – na 1mieszkanie.

O.R – strefa rolna	
Podstawowa funkcja strefy	**Nieuciążliwa produkcja rolnicza**
Kierunek rozwoju strefy	Kierunek podstawowy – produkcja rolnicza nie kolidująca z funkcją mieszkaniową na przyległych terenach. Kierunek uzupełniający – wspomaganie Systemu Przyrodniczego Obszaru (SPO)
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	**Przeznaczenie terenów** W granicach strefy wyznacza się tereny o następujących rodzajach przeznaczenia: • tereny rolnicze, • tereny wód otwartych. **Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów** – Zachować istniejące trwałe użytki zielone, zadrzewienia, zakrzewienia i zadarnienia oraz cieki i oczka wodne wraz z ich biologiczną obudową. – Zakazać zabudowy z wyjątkiem obiektów zgodnych z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu.

G - STREFY GOSPODARCZE

G.PU – strefy produkcyjno-składowe

Podstawowa funkcja strefy	**Działalność gospodarcza**
Kierunek rozwoju strefy	Kierunek podstawowy – aktywizacja gospodarcza gminy.
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	**Przeznaczenie terenów** W granicach strefy wyznacza się tereny o następujących rodzajach przeznaczenia: • tereny produkcyjno-składowe, • teren zabudowy usługowej, • teren urządzeń infrastruktury drogowej (MOP), • teren leśny **Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów** – Na terenach istniejącego zainwestowania i kontynuacji funkcji: • zachować i kontynuować funkcję istniejącej zabudowy produkcyjnej i usługowej zgodnie z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu; • zachować istniejącą zabudowę (z możliwością remontów, przebudowy, rozbudowy, wymiany) oraz uzupełniania z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska, w szczególności obowiązujących standardów jakości środowiska, • uzupełniać o miejsca do parkowania samochodów oraz zieleń o charakterze ozdobnym i izolacyjnym, • ograniczyć rozwój działalności gospodarczej uciążliwej dla sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej. – Na terenach rozwoju zabudowy: • nową zabudowę planować zgodnie z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska, w szczególności obowiązujących standardów jakości środowiska, • lokalizować miejsca do parkowania samochodów oraz zieleń o charakterze ozdobnym i izolacyjnym, – Wykluczyć działalność zaliczoną do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. – Zachować: • istniejącą zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i zagrodową z zapewnieniem obowiązujących dla tej zabudowy standardów jakości środowiska, • istniejący teren leśny z możliwością wykorzystania go do celów rekreacyjno-wypoczynkowych. – W miarę możliwości ograniczać ilość zjazdów z dróg krajowych przez budowę wewnętrznych dróg zbiorczych. **Wskaźniki zagospodarowania terenów** – Ustala się następujące wskaźniki urbanistyczne: maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej: - 80% minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej dla działki budowlanej: - 10% minimalny wskaźnik miejsc parkingowych dla działki budowlanej – - 1 – na 5 pracowników, lecz nie mniej niż 1, - 3 – na 100 m^2 powierzchni usługowej, lecz nie mniej niż 3, - 1,5 - 2 – na 1mieszkanie.

G.E – strefy eksploatacji kopalin

Podstawowa funkcja strefy	**Działalność gospodarcza**
Kierunek rozwoju strefy	Kierunek podstawowy – rozwój lokalnego rynku materiałów budowlanych.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	**Przeznaczenie terenów** W granicach stref wyznacza się tereny o następujących rodzajach przeznaczenia: • tereny eksploatacji kopalin, • tereny rolnicze, • tereny leśne. **Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów.** – Wydobywanie kopalin prowadzić zgodnie z przepisami ustawy *Prawo geologiczne* i zasadami ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody określonymi w Studium. – Sukcesywnie rekultywować tereny poeksploatacyjne. – Obiekty związane z prowadzoną działalnością wydobywczą realizować w sposób umożliwiający ich demontaż po zakończeniu eksploatacji. – Eksploatację kopalin na gruntach rolnych klasy III i gruntach leśnych warunkuje się uzyskaniem zgody na przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

N - STREFY NIEZURBANIZOWANE

N.RL – strefy rolno – leśne (produkcyjne)

Podstawowa funkcja strefy	**Produkcja rolnicza i leśna**
Kierunek rozwoju strefy	Kierunek podstawowy – rozwój produkcji rolniczej i leśnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Kierunek uzupełniający – wspomaganie Systemu Przyrodniczego Obszaru (SPO)
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	**Przeznaczenie terenów** W granicach strefy wyznacza się tereny o następujących rodzajach przeznaczenia: • tereny zabudowy zagrodowej, • tereny rolnicze, • tereny leśne, • tereny eksploatacji kopalin, • tereny wód otwartych, • tereny infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. **Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów** – Na terenach zabudowy zagrodowej: • zachować i kontynuować funkcję istniejącej zabudowy zgodnie z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu, • zachować istniejącą zabudowę zagrodową (z możliwością remontów, przebudowy, rozbudowy, wymiany) oraz uzupełniania z dostosowaniem nowej zabudowy do zabudowy istniejącej w zakresie gabarytów, wysokości i dominującej formy budynków, • ograniczyć rozwój produkcji zwierzęcej do obiektów nie zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. – Na terenach leśnych: • w obrębie istniejących lasów gospodarkę leśną prowadzić zgodnie z planami urządzenia lasów. Możliwa lokalizacja obiektów i urządzeń związanych z produkcją leśną i uzupełniających, zgodnie z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu, • na terenach kontynuacji funkcji i rozwoju funkcji zalesiać grunty rolne z wykorzystaniem gatunków roślin zgodnie z warunkami siedliskowymi i roślinnością potencjalną. – Na terenach rolniczych: • rozwijać rolniczą produkcję specjalistyczną w gospodarstwach rolnych, • zachować istniejące trwałe użytki zielone, • chronić i uzupełniać lub odbudowywać łęgi, zadrzewienia przydrożne i

	śródpolne oraz nasadzać nowe zapobiegające erozji gleb, • rekultywować wyrobiska poeksploatacyjne i dzikie wysypiska śmieci. Możliwe: • adaptacja istniejącej zabudowy, • lokalizacja nowej zabudowy dopuszczonej na terenach rolniczych, zgodnie z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu, • zalesianie gruntów rolnych o niskiej wartości produkcyjnej, spełniających warunki określone w przepisach ustawy o lasach, z wykorzystaniem gatunków roślin zgodnie z warunkami siedliskowymi i roślinnością potencjalną, • zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne w postaci: • oznaczonych szlaków i ścieżek oraz wież widokowych, • urządzonych polan widokowych i wypoczynkowych, pod warunkiem podporządkowania wyżej wymienionych przedsięwzięć zasadom ochrony środowiska. – Na terenach eksploatacji kopalin możliwa eksploatacja zgodnie z przepisami ustawy *Prawo geologiczne,* z leśnym lub wodno-leśnym kierunkiem rekultywacji. – Zachować i chronić cieki, stawy, zbiorniki i oczka wodne wraz z ich biologiczną obudową. – Zakaz lokalizacji obiektów inwentarskich zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. – Nowe urządzenia wodne lokalizować z uwzględnieniem: – ochrony przed zaburzeniami stosunków wodnych, zmianami jakości wód podziemnych i powierzchniowych, – utrzymania naturalnej zdolności retencyjnej obszaru.
N.RLE – strefy rolno – leśne chronione	
Podstawowa funkcja strefy	**Ochrona środowiska przyrodniczego poprzez kształtowanie równowagi między procesami naturalnymi a działalnością gospodarczą**
Kierunek rozwoju strefy	Kierunek podstawowy – produkcja rolnicza i leśna podporządkowana ochronie środowiska. Kierunek uzupełniający – kształtowanie Systemu Przyrodniczego Obszaru (SPO)
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	**Przeznaczenie terenów** W granicach strefy wyznacza się tereny o następujących rodzajach przeznaczenia: • tereny zabudowy zagrodowej, • tereny rolnicze chronione, • tereny leśne, • tereny wód otwartych, • teren zabudowy rekreacji indywidualnej (w Polesiu), • teren zabudowy usługowej z zielenią urządzoną (w Mostkach) • teren infrastruktury technicznej (w Mostkach) • teren urządzeń sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych (w Rudnikach). **Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów,** – Na terenach zabudowy zagrodowej: • zachować i kontynuować funkcję istniejącej zabudowy zgodnie z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu, • zachować istniejącą zabudowę zagrodową (z możliwością remontów, przebudowy, rozbudowy, wymiany) oraz uzupełniania z dostosowaniem nowej zabudowy do zabudowy istniejącej w zakresie gabarytów, wysokości i dominującej formy budynków, ograniczyć rozwój produkcji zwierzęcej do obiektów nie zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. – Na terenach leśnych: • w obrębie istniejących lasów gospodarkę leśną prowadzić zgodnie z planami urządzenia lasów. Możliwa lokalizacja obiektów i urządzeń związanych z produkcją leśną i uzupełniających, zgodnie z rodzajem i klasyfikacją

	przeznaczenia terenu. • na terenach kontynuacji funkcji i rozwoju funkcji zalesiać grunty rolne z wykorzystaniem gatunków roślin zgodnie z warunkami siedliskowymi i roślinnością potencjalną. – Na terenach rolniczych: • zachować istniejące trwałe użytki zielone, • chronić i uzupełniać lub odbudowywać łęgi, zadrzewienia przydrożne i śródpolne oraz nasadzać nowe zapobiegające erozji gleb, • rekultywować wyrobiska poeksploatacyjne i dzikie wysypiska śmieci. • prowadzić ekstensywną gospodarkę rolną z uwzględnieniem ochrony środowiska naturalnego poprzez min.: - przestrzeganie właściwych zabiegów agrotechnicznych, uwzględniających odpowiednie następstwa roślin, - ograniczania w stosowaniu środków chemicznych, a na to miejsce wprowadzanie biologicznych metod ochrony roślin, - dostosowanie nawożenia organicznego i mineralnego do potrzeb wynikających z lokalnych warunków, - uzależnienie decyzji o melioracjach od wyników oddziaływania melioracji na środowisko przyrodnicze, - zaprzestanie rolniczego wykorzystania gruntów o niskiej przydatności rolniczej z możliwością ich zalesienia, zadrzewienia lub pozostawianie do renaturalizacji poprzez sukcesję. Możliwe: • adaptacja istniejącej zabudowy, • lokalizacja nowej zabudowy dopuszczonej na terenach rolniczych chronionych, zgodnie z rodzajem i klasyfikacją przeznaczenia terenu, • zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne w postaci: - oznaczonych szlaków i ścieżek oraz wież widokowych, - urządzonych polan widokowych i wypoczynkowych, pod warunkiem podporządkowania wyżej wymienionych przedsięwzięć podstawowej funkcji strefy i zasadom ochrony środowiska; w szczególności zaleca się stosowanie ściółkowej metody hodowli zwierząt gospodarskich. – Zakaz lokalizacji: • wielkogabarytowych obiektów budowlanych (inwentarskich, szklarniowych, magazynowych itp.), które stanowią dysonans w krajobrazie, • obiektów inwentarskich zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. – Należy chronić istniejące cieki, zbiorniki i oczka wodne wraz z ich biologiczną otuliną, oraz obszary źródliskowe. – Nowe urządzenia wodne lokalizować z uwzględnieniem: • ochrony przed zaburzeniami stosunków wodnych, zmianami jakości wód podziemnych i powierzchniowych, • utrzymania naturalnej zdolności retencyjnej obszaru.

Przez adaptację istniejącej zabudowy należy rozumieć zachowanie istniejącej zabudowy zgodnie z jej dotychczasowym przeznaczeniem lub przeznaczeniem zgodnym z ustaleniami Studium, z możliwością rozbudowy w granicach nieruchomości.
Dopuszcza się ustalenie w planach miejscowych innych wskaźników urbanistycznych w dostosowaniu do istniejących warunków, w tym do istniejącego zainwestowania i/lub zagospodarowania oraz wielkości działki budowlanej.

3.2. Klasyfikacja przeznaczenia terenów

Dla terenów o poszczególnych rodzajach przeznaczenia, wyznaczonych w strefach, ustala się następujące przeznaczenia podstawowe, uzupełniające i dopuszczalne, tj. funkcje zabudowy i pozostałych elementów zagospodarowania terenów:

Tereny produkcyjno-składowe

Przeznaczenie podstawowe: **-** zakłady produkcyjne i składowe oraz niekolidujące z nimi zakłady usługowe.

Przeznaczenie uzupełniające; - zieleń o funkcji ozdobnej i izolacyjnej; parkingi; infrastruktura techniczna o znaczeniu lokalnym; drogi służące obsłudze terenu.

Przeznaczenie dopuszczalne: - mieszkania właścicieli zakładów lub personelu nadzorczego, jeśli prowadzona działalność gospodarcza nie powoduje uciążliwości wykluczającej funkcję mieszkaniową.

Tereny zabudowy mieszkaniowej

Przeznaczenie podstawowe: **-** zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna; towarzyszące ogrody.

Przeznaczenie uzupełniające: - nieuciążliwe usługi i rzemiosło łączone z zabudową mieszkaniową; małe wolnostojące obiekty usługowe służące obsłudze mieszkańców; zieleń o funkcji ozdobnej i wypoczynkowo-rekreacyjnej, w tym place zabaw; parkingi, drogi i infrastruktura techniczna służące obsłudze terenu, inne obiekty i elementy zagospodarowania terenu podnoszące jakość środowiska mieszkaniowego.

Przeznaczenie dopuszczalne: - budynki wielorodzinne do 4 lokali mieszkalnych, osiedlowe urządzenia sportowe.

Tereny zabudowy zagrodowej

Przeznaczenie podstawowe: **-** zabudowa zagrodowa w gospodarstwach rolnych z możliwością usług agroturystycznych; małe nieuciążliwe zakłady usługowe i produkcyjne łączone z zabudową zagrodową; towarzyszące ogrody.

Przeznaczenie uzupełniające: - parkingi, dojazdy i infrastruktura techniczna służące obsłudze terenu; w strefach osadniczych – drobne usługi związane z obsługą mieszkańców.

Przeznaczenie dopuszczalne: - w strefach osadniczych - pojedyncze budynki mieszkalne jednorodzinne z ogrodami towarzyszącymi.

Tereny zabudowy mieszanej

Przeznaczenie podstawowe: **-** zabudowa zagrodowa z możliwością usług agroturystycznych; zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna; małe nieuciążliwe zakłady usługowe i produkcyjne łączone z zabudową mieszkaniową i zagrodową; towarzyszące ogrody.

Przeznaczenie uzupełniające: - małe wolnostojące obiekty usługowe służące obsłudze mieszkańców; małe domy mieszkalne wielorodzinne; zieleń o funkcji ozdobnej i wypoczynkowo-rekreacyjnej, w tym place zabaw; parkingi, dojazdy i infrastruktura techniczna służące obsłudze terenu; inne obiekty i elementy zagospodarowania terenu podnoszące jakość środowiska mieszkaniowego.

Przeznaczenie dopuszczalne: - jednostkowo - stacje paliw przy drogach krajowych i powiatowych, osiedlowe urządzenia sportowe.

Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej

Przeznaczenie podstawowe: **-** zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna; małe domy mieszkalne wielorodzinne; budynki mieszkalno-usługowe; wolnostojące obiekty usługowe; nieuciążliwe rzemiosło łączone z zabudową mieszkaniową; towarzyszące ogrody.

Przeznaczenie uzupełniające; - zieleń o funkcji ozdobnej i wypoczynkowo-rekreacyjnej, w tym place zabaw; parkingi, dojazdy i infrastruktura techniczna służące obsłudze terenu; inne obiekty i elementy zagospodarowania terenu podnoszące jakość środowiska mieszkaniowego.

Przeznaczenie dopuszczalne: - osiedlowe urządzenia sportowe.

Tereny zabudowy usługowej

Przeznaczenie podstawowe: - zabudowa usługowa.

Przeznaczenie uzupełniające; - zieleń o funkcji ozdobnej i wypoczynkowo-rekreacyjnej (parki, zieleńce); urządzenia sportowo-rekreacyjne; parkingi, dojazdy i infrastruktura techniczna służące obsłudze terenu.

Przeznaczenie dopuszczalne: - mieszkania towarzyszące; pojedyncze budynki mieszkalne.

Tereny zabudowy usługowej z zielenią urządzoną

Przeznaczenie podstawowe: - zabudowa usługowa; zieleń o funkcji ozdobnej i wypoczynkowo-rekreacyjnej (parki, zieleńce).

Przeznaczenie uzupełniające: - urządzenia sportowo-rekreacyjne; parkingi, dojazdy i infrastruktura techniczna służące obsłudze terenu.

Przeznaczenie dopuszczalne: - mieszkania towarzyszące; pojedyncze budynki mieszkalne.

Tereny zieleni urządzonej

Przeznaczenie podstawowe: - zieleń o funkcji ozdobnej.

Przeznaczenie uzupełniające; - urządzenia rekreacyjno-wypoczynkowe, w tym place zabaw; infrastruktura techniczna służące obsłudze terenu.

Przeznaczenie dopuszczalne: - pojedyncze małe obiekty usługowe, infrastruktura techniczna o znaczeniu lokalnym.

Tereny sportowe, rekreacyjne i wypoczynkowe

Przeznaczenie podstawowe: - terenowe urządzenia sportowe, rekreacyjne i wypoczynkowe z niezbędnymi obiektami towarzyszącymi z wyjątkiem budynków.

Przeznaczenie uzupełniające: - zieleń o funkcji ozdobnej; parkingi i infrastruktura techniczna służące obsłudze terenu.

Przeznaczenie dopuszczalne: - małe budynki socjalno-sanitarne; pojedyncze małe obiekty usługowe.

Tereny rekreacji indywidualnej

Przeznaczenie podstawowe: - domy rekreacyjne całoroczne (tzw. „drugie domy"), towarzyszące ogrody.

Przeznaczenie uzupełniające: - zieleń o funkcji ozdobnej; drogi i infrastruktura techniczna służące obsłudze terenu.

Przeznaczenie dopuszczalne: - budynki mieszkalne jednorodzinne podporządkowane zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu obowiązującym dla zabudowy rekreacyjnej.

Tereny rolnicze (produkcyjne)

Przeznaczenie podstawowe: uprawy polowe, użytki zielone, ogrody i sady – odpowiednio do warunków naturalnych i użytkowych.

Przeznaczenie uzupełniające: - zieleń śródpolna, zieleń łęgowa; drogi dojazdowe do gruntów rolnych; urządzenia melioracji wodnych.

Przeznaczenie dopuszczalne:

- w strefach G.E – tymczasowa zabudowa związana z działalnością wydobywczą;
- w strefach O.R – obiekty przeznaczone do upraw roślin ogrodniczych;
- w strefach N.RL:
  - zabudowa wchodząca w skład gospodarstw rolnych służąca: produkcji rolniczej i przetwórstwu rolno-spożywczemu oraz agroturystyce (budynki mieszkalne, budynki gospodarcze, obiekty inwentarskie, obiekty produkcyjne, urządzenia rekreacyjne), uzupełniająca istniejącą zabudowę siedliskową, lub w nowych siedliskach na obszarach gospodarstw rolnych, których powierzchnia przekracza średnią powierzchnię gospodarstwa rolnego w gminie;
  - stawy rybne;
  - elektrownie fotowoltaiczne o mocy do 100 kV na nieużytkach i gruntach rolnych VI klasy bonitacyjnej;
- infrastruktura techniczna o znaczeniu lokalnym.

Tereny rolnicze chronione

Przeznaczenie podstawowe: - użytki zielone, zieleń nieurządzona.

Przeznaczenie uzupełniające: - uprawy polowe; ogrody, sady; drogi dojazdowe do gruntów rolnych; urządzenia melioracji wodnych.

Przeznaczenie dopuszczalne:

- zabudowa wchodząca w skład gospodarstw rolnych służąca produkcji roślinnej i nieuciążliwej dla środowiska produkcji zwierzęcej, z preferencją hodowli związanej z wypasem zwierząt, oraz agroturystyce (budynki mieszkalne, budynki gospodarcze, obiekty inwentarskie, urządzenia rekreacyjne), uzupełniająca istniejącą zabudowę siedliskową, lub w nowych siedliskach na obszarach gospodarstw rolnych, których powierzchnia przekracza średnią powierzchnię gospodarstwa rolnego w gminie;
- stawy rybne;
- infrastruktura techniczna o znaczeniu lokalnym.

Tereny leśne

Przeznaczenie podstawowe: - lasy.

Przeznaczenie uzupełniające:

budowle i urządzenia związane z gospodarką leśną; urządzenia melioracji wodnych; drogi leśne i dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych; parkingi leśne; urządzenia turystyczne (szlaki turystyczne, miejsca biwakowe itp.).

Przeznaczenie dopuszczalne: - infrastruktura techniczna o znaczeniu lokalnym.

Tereny wód otwartych

Przeznaczenie podstawowe: - rzeki oraz mniejsze naturalne i sztuczne cieki, zbiorniki, stawy, oczka wodne.

Przeznaczenie uzupełniające: - otulina biologiczna wód (zieleń przywodna).

Przeznaczenie dopuszczalne: - urządzenia gospodarki wodnej, przejścia drogowe i przejścia sieci infrastruktury technicznej.

Tereny infrastruktury technicznej (W, K, E, G, O, R)

Przeznaczenie podstawowe: - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej.

Przeznaczenie uzupełniające: - obiekty towarzyszące, zieleń o funkcji ozdobnej i izolacyjnej.

Tereny infrastruktury drogowej (MOP)

Przeznaczenie podstawowe: - obiekty i urządzenia związane z obsługą podróżnych, w tym stacje paliw i parkingi.

Przeznaczenie uzupełniające: - obiekty o funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej; zieleń o funkcji ozdobnej i izolacyjnej, obiekty gastronomiczne.

Przeznaczenie dopuszczalne: - obiekty hotelowe.

Tereny eksploatacji kopalin

Przeznaczenie podstawowe: - odkrywkowe wydobywanie kopalin.

Przeznaczenie uzupełniające: - tymczasowe obiekty i urządzenia związane z działalnością wydobywczą.

Przeznaczenie dopuszczalne:

- lasy i zadrzewienia, zbiorniki wodne, grunty rolne (zgodnie ze stanem istniejącym lub kierunkiem rekultywacji),
- infrastruktura techniczna o znaczeniu lokalnym.

Tereny kolejowe (zamknięte)

Przeznaczenie podstawowe: - linia kolejowa z obiektami towarzyszącymi i innymi obiektami związanymi z transportem kolejowym. [Tereny te są terenami zamkniętymi, o których mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne.]

Przeznaczenie uzupełniające: - usługi związane z obsługą podróżnych.

Przeznaczenie dopuszczalne: - infrastruktura techniczna i drogowa o znaczeniu lokalnym.

***

Ustalone w Studium przeznaczenia terenów należy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uszczegóławiać odpowiednio do skali planu zgodnie z następującymi zasadami:

- Poszczególne przeznaczenia mogą występować w granicach terenów wydzielonych liniami rozgraniczającymi pojedynczo lub mogą być łączone zgodnie z zasadami sporządzania planu miejscowego.
- Przeznaczenia podstawowe można planować w dowolnych proporcjach lub alternatywnie, ale łącznie powinny one zdecydowanie przeważać w granicach terenów wyznaczonych w Studium.
- Przeznaczenia uzupełniające i dopuszczalne można planować w uzupełnieniu przeznaczeń podstawowych jako przeznaczenia towarzyszące lub wzbogacające przeznaczenia podstawowe, przy czym przeznaczenia dopuszczalne można planować wyjątkowo, w uzasadnionych przypadkach.
- Możliwe:
  - zachowanie istniejącej zabudowy niezgodnej z określonym ustalonym przeznaczeniem,
  - wprowadzanie uzupełniająco innych przeznaczeń nie kolidujących z przeznaczeniami ustalonymi w Studium.

4. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, oraz ochrony przyrody

Na obszarze gminy wyznacza się obszary i obiekty szczególnej ochrony środowiska, które, ze względu na walory lub zagrożenie dla środowiska, objęte są ochroną prawną lub wymagają ochrony.

4.1. Lokalny System Przyrodniczy Obszaru (LSPO)

Wyznacza się obszary tworzące lokalny system przyrodniczy gminy nawiązujący do miejscowych uwarunkowań przyrodniczych, krajobrazowych i fizjograficznych. System obejmuje:

- Załęczański Park Krajobrazowy (fragment) i pokrywający się z nim obszar chronionego krajobrazu Załęcze – Polesie oraz lasy, w tym lasy ochronne, (których powierzchnia powinna być sukcesywnie zwiększana o tereny planowanych zalesień) – pełniące funkcję obszarów węzłowych,
- ciągi ekologiczne w dolinach rzek i mniejszych cieków z wartościowymi zbiorowiskami łąkowymi – pełniące funkcję korytarzy ekologicznych.

System Przyrodniczy Obszaru wzbogacają mniejsze tereny oraz pojedyncze obiekty cenne przyrodniczo, wymagające szczególnej ochrony:

- użytki ekologiczne,
- stanowiska chronionych oraz rzadkich roślin, grzybów i zwierząt,
- siedliska chronione.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy:

- uwzględniać wszystkie elementy LSPO objęte ochroną prawną zgodnie z przepisami aktów prawnych ustanawiających tą ochronę[5],
- obejmować ochroną pozostałe elementy LSPO zgodnie z ustaleniami Studium.

Załęczański Park Krajobrazowy (fragment)

utworzony Uchwałą Nr XIII/50/78 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Sieradzu z dnia 5 stycznia 1978 r. *w sprawie utworzenia Załęczańskiego Parku Krajobrazowego.*

Z określonych w ww. uchwale szczególnych celów ochrony Parku, fragmentu Parku położonego w granicach gminy Rudniki dotyczą następujące cele:

- dla ochrony przyrody nieożywionej - zachowanie w niezmienionym stanie i ochrona źródeł oraz obszarów źródliskowych;
- dla ochrony ekosystemów leśnych: (1) odbudowa lasów jodłowych i bukowych, (2) odtworzenie naturalnych drzewostanów na wilgotnych i żyznych siedliskach (wilgotne grądy, łęgi jesionowo - olszowe, ols porzeczkowy);
- dla ochrony ekosystemów nieleśnych: (1) utrzymanie różnorodności krajobrazu roślinnego na który składa się mozaika pól i łąk, ochrona źródeł oraz obszarów źródliskowych przed zmianą warunków wodnych i zanieczyszczeniem, (2) ochrona ekosystemów dolin rzecznych przed zmianą warunków wodnych i zanieczyszczeniem;
- dla ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych: (1) zapobieganie zubożeniu i ujednoliceniu krajobrazu, poprzez ochronę zadrzewień śródpolnych, (2) zachowanie istniejących rozłogów pól, (3) ochrona przed eksploatacją surowców naturalnych;
- dla ochrony walorów rekreacyjnych: (1) ochrona najatrakcyjniejszych terenów turystycznych (obszary leśne) przed degradującym zagospodarowaniem; (2) rozwój pożądanych form rekreacji - turystyki kwalifikowanej.

Obszar chronionego krajobrazu Załęcze – Polesie

utworzony uchwałą Nr VI/44/07 Rady Gminy Rudniki z dnia 20 marca 2007 roku *w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu*.

Cele ochrony:

Ochrona charakterystycznych cech naturalnych środowiska przyrodniczego i krajobrazu, utrzymanie równowagi ekologicznej tego obszaru, zachowanie i wzbogacanie różnorodności biologicznej zbiorowisk leśnych, nieleśnych i torfowiskowych, ochrona ekosystemów przed szkodliwym oddziaływaniem zewnętrznym i wewnętrznym, zachowanie walorów krajobrazowych, utrzymanie wzajemnych relacji przestrzennych pól uprawnych, osiedli wiejskich i zespołów zieleni wraz z wartościowymi elementami środowiska kulturowego, kształtowanie harmonijnego krajobrazu, zapewnienie odpowiednich warunków dla rozwoju turystyki i wypoczynku.

Zasady ochrony

Najistotniejsze, z punktu widzenia miejscowego planowania przestrzennego, są następujące zakazy:

[5] W Studium przytoczono informacyjnie wybrane, najistotniejsze prawne zasady ochrony tych elementów.

1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych.

Lasy

objęte są ochroną przepisami Ustawy z dnia 28 września 1991r. *o lasach.*

Cele ochrony:

1) zachowanie lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą;
2) ochrona lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych ze względu na:
   a) zachowanie różnorodności przyrodniczej,
   b) zachowanie leśnych zasobów genetycznych,
   c) walory krajobrazowe,
   d) potrzeby nauki;
4) ochrona wód powierzchniowych i głębinowych, retencji zlewni, w szczególności na obszarach wododziałów i na obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych;

Zasady ochrony:

Przy sporządzaniu planów miejscowych należy uwzględniać przede wszystkim określone w ww. ustawie zasady gospodarki leśnej, tj.:

1) powszechnej ochrony lasów,
2) trwałości utrzymania lasów,
3) ciągłości i zrównoważonego wykorzystania wszystkich funkcji lasów,
4) powiększania zasobów leśnych,

oraz ustalenia planów urządzenia lasu dotyczące granic i powierzchni lasów, w tym lasów ochronnych.

Lasy ochronne - dwa niewielkie obszary leśne uznane za lasy wodochronne w dolinie Prosny

ustanowione Zarządzeniami Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Nr 33 z dnia 26. 03. 1996 r.

Cel ochrony:

ochrona zasobów wód powierzchniowych i regulacja stosunków hydrologicznych w zlewni.

Zasady ochrony:

Przy sporządzaniu planów miejscowych należy uwzględniać przede wszystkim zasady gospodarki leśnej, określone dla lasów ochronnych w Rozporządzeniu Ministra O.Ś.Z.N.i L. z dnia 25 sierpnia 1992 r. *w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej*, zgodnie z którymi w lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, dla których zostały wydzielone, w szczególności poprzez zachowanie trwałości lasów w drodze:

- dbałości o stan zdrowotny i sanitarny lasów,
- preferowania naturalnego odnowienia lasu,
- ograniczania regulacji stosunków wodnych do prac uzasadnionych potrzebami odnowienia lasu oraz użytkowania sąsiadujących z lasami ochronnymi gruntów nieleśnych,
- ograniczania trwałego odwadniania bagien śródleśnych do przypadków, w których wyniki przeprowadzonych badań i ekspertyz wykluczają niekorzystny wpływ tego zabiegu na stosunki wodne w lasach ochronnych.

Ciągi ekologiczne w dolinach rzek i mniejszych cieków
Wartościowe zbiorowiska łąkowe

wymagają objęcia ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Cele ochrony:

- powiązanie głównych elementów lokalnego systemu przyrodniczego obszaru dla zapewnienia wymiany genów i rekolonizacji pomiędzy obszarami najbogatszymi w gatunki roślin i zwierząt dziko żyjących,
- ochrona wód powierzchniowych i ich źródeł oraz głównych obszarów zasilania wód podziemnych,
- ochrona terenów o wyróżniających się walorach przyrodniczych i krajobrazowych, w tym w szczególności wartościowych zbiorowisk łąkowych.

Zasady ochrony:

Ochrona i kształtowanie ciągów ekologicznych powinny polegać na:

- zakazie:
  - likwidacji istniejących zadrzewień i zakrzewień, poza wynikającymi z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej,
  - zakazie zmiany użytkowania wartościowych zbiorowisk łąkowych,
  - przekształcaniu trwałych użytków zielonych na grunty orne,
  - przekształceń rzeźby terenu i niszczenia gleby, chyba że wynikają z niezbędnych prac związanych z ochrona przeciwpowodziową oraz zabezpieczeniem utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
  - lokalizacji obiektów zagrażających zanieczyszczeniem wód, w szczególności wylewisk i składowana odpadów,

- lokalizacji nowej zabudowy poza terenami wyznaczonymi na rysunku Studium i poza istniejącymi siedliskami, z zakazem ich powiększania;

– zachowaniu w granicach działek budowlanych min. 70% powierzchni biologicznie czynnej,

– dopuszczeniu zalesień tylko wzdłuż cieków rzecznych w formie nawiązującej do naturalnych lasów nadrzecznych – łęgów i olsów, z wykluczeniem zalesień zwartych;

– zakazie – w przypadku wartościowych zbiorowisk łąkowych, oraz ograniczeniu przez uzależnienie od oceny wpływu na środowisko przyrodnicze – w przypadku pozostałych terenów w ciągach ekologicznych:

- chemicznego nawożenia upraw,
- zmiany stosunków wodnych i regulacji cieków wodnych,
- działalności produkcyjnej i hodowlanej;

– wyłączeniu z użytkowania gospodarczego fragmentów dolin o niewielkiej przydatności rolniczej (zwłaszcza zabagnionych) oraz nie kwalifikujących się do zalesienia, i objęciu ich ochroną w formie użytków ekologicznych;

– wprowadzeniu dodatkowych form ochrony przyrody na podstawie szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej.

Użytki ekologiczne – dwa niewielkie bagna śródleśne w dolinie Prosny oraz łąka śródleśna w Jelonkach.

dwa pierwsze objęte są ochroną prawną Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego 0151/P/9/2003 z dnia 8 grudnia 2003 r. *w sprawie uznania za użytki ekologiczne* (Dz. Urz. Woj. Op. nr 109, poz.2304), trzeci - uchwałą nr XXXVII/292/10 Rady Gminy Rudniki z dnia 30 lipca 2010 r. *w sprawie uznania za użytek ekologiczny* (Dz. Urz. Woj. Op. nr 119, poz. 1311).

Cel ochrony - zachowanie różnorodności biologicznej.

Zasady ochrony:

W celu zachowania i ochrony użytków ekologicznych na ich terenie zakazane jest m. in.:

– pozyskiwania, niszczenia lub uszkadzania drzew, krzewów i innych roślin,

– dokonywania wszelkich istotnych zmian w obszarach objętych ochroną, w tym zmiany rzeźby terenu, zmiany stosunków wodnych, wydobywania torfu, niszczenia gleby lub zmiany sposobu jej użytkowania,

– wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, zanieczyszczania wód i gleby,

– stosowania środków chemicznych w gospodarce leśnej, zadrzewieniowej i łowieckiej,

– lokalizacji zabudowy,

– budowy dróg oraz lokalizacji urządzeń i instalacji, które naruszyłyby walory przyrodnicze i krajobrazowe terenu.

Użytki ekologiczne obligatoryjnie uwzględnia się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Pomniki przyrody - 14 drzew, w tym 3 pojedyncze drzewa i 4 zespoły.
wg wykazu w rozdz. I pkt 3.3.1.

ustanowione rozporządzeniem Wojewody Częstochowskiego nr 4/96 z dnia 06. 02. 1996r. oraz Uchwałą Nr XXVI/193/01 Rady Gminy Rudniki z dnia 31 sierpnia 2001r. *w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych gatunków drzew rosnących na terenie gminy Rudniki.*

Cel ochrony - zachowanie drzew ze względu na ich wielkość, wiek, pokrój i znaczenie historyczne.

Zasady ochrony

W stosunku do pomników przyrody obowiązują m. in. zakazy:

- niszczenia i uszkadzania drzew, w tym umieszczania na drzewach tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków nie związanych z ich ochroną ,
- prowadzenia w otoczeniu drzew działalności oraz robót mogących spowodować ich uszkodzenie lub pogorszenie warunków wegetacji (w tym: wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, uszkadzania i zanieczyszczania gleby, wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celem niż ochrona przyrody),
- budowy budynków, budowli, obiektów malej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu.

Zaleca się:

- prowadzenie na bieżąco prac pielęgnacyjnych,
- wprowadzanie podstawowych zabezpieczeń i oznaczeń w postaci płotka i tabliczki informacyjnej.

Stanowiska gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową
Chronione siedliska przyrodnicze - leśne i wodne (będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty):
wg wykazu w rozdz. I pkt 3.3.1.

Stanowiska rzadkich gatunków roślin naczyniowych i grzybów
wg wykazu w rozdz. I pkt 3.3.2.

Ochrona gatunkowa wynika z przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*, natomiast ochrona siedlisk będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, położonych poza obszarami Natura 2000, wynika z przepisów ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. *o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.*

Stanowiska rzadkich gatunków roślin naczyniowych należy objąć ochroną ustaleniami planów miejscowych, odpowiednio do warunków i możliwości.

Cel ochrony:

zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

Zasady ochrony:

Stanowiska chronionych i rzadkich gatunków roślin, grzybów i zwierząt oraz chronione siedliska przyrodnicze należy wykazać w planach miejscowych oraz planować sposób zagospodarowania terenów w ich otoczeniu w sposób zapewniający ich zachowanie i ochronę, z uwzględnieniem:

- w przypadku gatunków i siedlisk chronionych – odpowiednich przepisów z zakresu ochrony przyrody,
- w przypadku rzadkich gatunków roślin i grzybów – faktycznych warunków.

***

System Przyrodniczy Obszaru uzupełniają **trwałe użytki zielone** poza ciągami ekologicznymi rzek a także **zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz drzewa przydrożne**. Ochrona tych elementów środowiska przyrodniczego została uwzględniona w ustaleniach określających zasady zabudowy i zagospodarowania terenów w wyznaczonych strefach funkcjonalno – przestrzennych.

4.2. Ochrona zasobów przyrody nieożywionej

Na terenie gminy chronione powinny być następujące elementy środowiska abiotycznego:

Wartościowe kompleksy gleb – obejmujące kompleksy gruntów klas III i IV.

Kompleksy wymagają uwzględnienia ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Cel ochrony:

zachowanie gruntów dla celów produkcji rolniczej.

Zasady ochrony

Ochrona kompleksów powinna polegać na:

- zakazie zabudowy na gruntach III klasy bonitacyjnej, z wyjątkiem przypadków uzasadnionych potrzebami gospodarstwa rolnego i braku możliwości lokalizacji alternatywnej,
- ograniczeniu zabudowy na gruntach klasy IV rolniczej do przypadków uzasadnionych potrzebami gospodarstwa rolnego.

Udokumentowane złoża kopalin - w Faustiance, Odcinku i Żytniowie

Złoża objęte są ochroną na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze* oraz ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o ochronie środowiska.

Cel ochrony:

zachowanie warunków umożliwiających wydobywanie kopalin oraz ochrona zasobów złóż.

Zasady ochrony

Obowiązuje:

- zakaz zmiany sposobu użytkowania terenów do czasu wyeksploatowania lub anulowania złoża,
- racjonalne gospodarowanie zasobami złóż oraz kompleksowe wykorzystanie kopalin, w tym kopalin towarzyszących.

Skamieniałości w wyrobisku poeksploatacyjnym iłów środkowojurajskich cegielni „Faustianka

wymagają ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (projektowane stanowisko dokumentacyjne).

Cel ochrony:

zachowanie ważnego pod względem naukowym i dydaktycznym fragmentu nieczynnego wyrobiska powierzchniowego iłów środkowojurajskich – miejsca występowania nagromadzeń skamieniałości.

Zasady ochrony

W planie miejscowym zasady zagospodarowania wyrobiska zaplanować w sposób zapewniający jego zachowanie i ochroną, m. in. poprzez zakaz przekształcania obiektu, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, zmiany sposobu użytkowania, wydobywania do celów gospodarczych skał oraz skamieniałości.

Tereny ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych w Jaworku

- chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne.*

Cel ochrony

zachowanie właściwej jakości wód dla potrzeb zaopatrzenia w wodę wodociągów komunalnych.

Zasady ochrony

Na terenie ochrony bezpośredniej:

- zabronione jest użytkowanie gruntów do celów nie związanych z eksploatacją ujęcia wody,
- należy zapewnić:
  - odprowadzanie wód opadowych w taki sposób, aby nie mogły one przedostawać się do urządzeń poboru wody,
  - zagospodarowanie terenu zielenią,
  - szczelne odprowadzanie poza granicę strefy ochronnej ścieków z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy urządzeniach służących do poboru wody;
  - ograniczenie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób nie zatrudnionych stale przy urządzeniach służących do poboru wody.

Zalecane jest rozważenie potrzeby wyznaczenia stref ochrony pośredniej ujęć.

Wody powierzchniowe – rzeki oraz mniejsze cieki, stawy, zbiorniki oraz oczka wodne.

- chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001r. *Prawo wodne.*

Cel ochrony

utrzymywanie lub poprawa jakości wód, biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na obszarach zalewowych, tak aby wody osiągnęły co najmniej dobry stan ekologiczny i nadawały się bytowania ryb w warunkach naturalnych oraz umożliwiały ich migrację.

Zasady ochrony

Ochrona wód polega w m. in. na:

- unikaniu, eliminacji i ograniczaniu zanieczyszczenia wód, w szczególności zanieczyszczenia substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego,
- zapobieganiu niekorzystnym zmianom naturalnych przepływów wody albo naturalnych poziomów zwierciadła wody.

4.3. Ochrona zdrowia ludzi i mienia

Na terenie gminy zagrożenia dla zdrowia i mienia ludzi występują na następujących obszarach:

Tereny w zasięgu uciążliwego oddziaływania:
- **pól elektromagnetycznych** - przy GZP w Dalachowie, wzdłuż linii 110 kV i 400 kV
- **hałasu komunikacyjnego** przy drogach krajowych, oraz przy trasie kolejowej

Ograniczenia w użytkowaniu tych terenów wynikają m. in. z przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Cel ochrony:

Wyeliminowanie lub ograniczenie skutków zagrożeń i uciążliwości wynikających z niedotrzymania standardów jakości środowiska poza terenami inwestycji.

Zasady ochrony

Ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych powinna polegać na zakazie lokalizacji w zasięgu tego oddziaływania obiektów z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi.

Ochrona przed uciążliwym hałasem powinna polegać na:

- w przypadku terenów budowlanych - nakazie stosowania w obiektach przeznaczonych na stały pobyt ludzi rozwiązań technicznych eliminujących ponadnormatywny hałas,
- w przypadku pozostałych terenów – zakazie lokalizowania nowych obiektów z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi.

Do czasu opracowania miarodajnych danych dotyczących zasięgu uciążliwości hałasem na terenach przyległych do wyżej wymienionych tras komunikacyjnych, proponuje się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przyjęcie potencjalnych stref zasięgu uciążliwości zgodnie z uchylonym w 2003 r. miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy, tj. 50 m od linii rozgraniczających dróg i 60 m od trasy linii kolejowej.

Dla GPZ i linii elektroenergetycznych, do czasu ewentualnego utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania w zasięgu faktycznego oddziaływania pól elektromagnetycznych, proponuje się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przyjęcie potencjalnych stref zasięgu uciążliwości na podstawie badań empirycznych prowadzonych na innych liniach, tj. 16 m od linii 110 kV i 50 m od linii 400 kV, mierząc od skrajnie położonych przewodów.

Strefy sanitarne cmentarzy - w Rudnikach, Dalachowie, Żytniowie, Jaworznie, Cieciułowie

Ograniczenia w użytkowaniu terenów w strefach wynikają z przepisów Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia z dnia 25 sierpnia 1959 r. *w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze.*

Cel ochrony:

Ochrona zdrowia ludzi.

Zasady ochrony

W strefach istniejących cmentarzy należy ograniczyć rozwój zabudowy a w strefach projektowanych cmentarzy należy wykluczyć zabudowę oraz lokalizację obiektów, o których mowa w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Komunalnej *w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze*

5. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobrazu kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej.

Nadrzędnym celem ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobrazu kulturowego i dóbr kultury współczesnej jest zachowanie lokalnych wartości historycznych i estetycznych środowiska kulturowego kształtujących tożsamość gminy.

Z uwarunkowań wynika, że na obszarze gminy należy uwzględnić ochronę lub objąć ochroną ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego następujące obszary i obiekty kulturowe:

Zabytki architektury i budownictwa:
- wpisane do rejestru zabytków – kościoły w Żytniowie i Jaworznie oraz dwór w Bugaju Starym
- ujęte w ewidencji zabytków - wg wykazu w rozdz. 1 pkt.4.1.2.

Cel ochrony:

Zachowanie i należyte utrzymanie budynków i budowli mających znaczenie dla dziedzictwa i rozwoju kulturowego ze względu na ich wartość historyczną, naukową lub artystyczną.

Zasady ochrony

Obowiązuje ochrona zabytków polegająca m. in. na:

- ochronie prawnej zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,* w szczególności wszelkie roboty budowlane przy zabytkach wymagają pozwolenia właściwego organu do spraw ochrony zabytków,.
- ustaleniu zasad ochrony zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem elementów wymagających zachowania i/lub odtworzenia.

Obszary kulturowe wymagające ochrony, tj. obszary kulturowe o walorach historycznych i krajobrazowych nie objęte ochroną prawną ani nie ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków:
- tradycyjne układy wiejskie we wsiach: Cieciułów, Rudniki, Żytniów,
- zespół kościoła i obszar dworski w Jaworznie,
- dawny zespół dworsko-parkowy w Bugaju Starym,
- zespół dworsko-folwarczny z parkiem w Żytniowie,
- zespół kościoła w Rudnikach.

Cel ochrony:

Zachowanie historycznie ukształtowanych układów lub zespołów zabudowy i zieleni oraz walorów krajobrazu kulturowego.

Zasady ochrony:

Ustanowienie następujących stref ochrony konserwatorskiej:

Lp	Nazwa strefy i lokalizacja	Cele ochrony
1	3	4
1	Strefa konserwatorska ochrony historycznego układu ruralistycznego - Cieciułów, Rudniki, Żytniów	Zachowanie i utrzymanie oraz uczytelnienie oryginalnych, historycznych struktur przestrzennych.
2	Strefa konserwatorska ochrony sąsiedztwa zabytku – najbliższe otoczenie i przedpole zabytkowego dworu w Bugaju Starym	Zapewnienie ekspozycji czynnej i biernej zabytkowych struktur z dopuszczeniem zagospodarowania niepowodującego zagrożeń dla poprawy stanu przestrzeni w granicach strefy.
3	Strefa konserwatorska ochrony sąsiedztwa zabytku – teren kościoła w Jaworznie	Zachowanie stanu przestrzeni w granicach strefy.
4	Strefa konserwatorska ochrony krajobrazu kulturowego – (1) zespół kościoła i obszar dworski w Jaworznie, (2) dawny zespół dworsko-parkowy w Bugaju Starym, (3) zespół dworsko-folwarczny z parkiem w Żytniowie, (4) zespół kościoła w Rudnikach	Zapewnienie ochrony historycznych komponentów krajobrazu kulturowego (naturalnych i antropogenicznych) oraz walorów krajobrazowych.

Wymienione wyżej strefy powinny być w planach miejscowych uszczegółowione (granice, zasady ochrony, zakazy i nakazy mające na celu ochronę znajdujących się na obszarze zabytków i wartościowych elementów krajobrazu kulturowego) zarówno w części tekstowej jak i na rysunku planu.

Zabytki architektury i budownictwa:
- wpisane do rejestru zabytków – kościoły w Żytniowie i Jaworznie oraz dwór w Bugaju Starym
- ujęte w ewidencji zabytków - wg wykazu w rozdz. 1 pkt.4.1.2.

Cel ochrony:

Zachowanie i należyte utrzymanie budynków i budowli mających znaczenie dla dziedzictwa i rozwoju kulturowego ze względu na ich wartość historyczną, naukową lub artystyczną.

Zasady ochrony

Obowiązuje ochrona zabytków polegająca m. in. na:

- ochronie prawnej zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,* w szczególności wszelkie roboty budowlane przy zabytkach wymagają pozwolenia właściwego organu do spraw ochrony zabytków,.

- ustaleniu zasad ochrony zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zabytki archeologiczne - 112 stanowisk archeologicznych wg wykazu rozdz. I pkt 4.1.4.

Cel ochrony:

Ochrona przed zniszczeniem potencjalnych znalezisk będących podziemną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów.

Zasady ochrony:

Obowiązuje ochrona zabytków archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków polegająca m. in. na ustaleniu zasad ich ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Współczesny budynek o wysokich walorach architektonicznych – hala sportowa w Rudnikach

Cel ochrony:

Zachowanie walorów architektonicznych obiektu.

Zasady ochrony:

Uznanie obiektu za dobro kultury współczesnej i ustalenie zasad jego ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, w szczególności zakazanie prac budowlanych zmieniających znacząco jego oryginalny wygląd.

6. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Rolnicza przestrzeń produkcyjna zajmuje strefy niezurbanizowane – rolno-leśne. Na podstawie analizy warunków ekofizjograficznych oraz bonitacji gleb i kompleksów przydatności rolniczej grunty rolne w tych strefach dzieli się na:

- przeznaczone pod zalesienia,
- tereny rolnicze (produkcyjne),
- tereny rolnicze chronione.

Pod zalesienia przeznacza się grunty nieprzydatne lub mało przydatne dla produkcji rolniczej, najczęściej w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących lasów. Grunty te wyłączone są z zabudowy.

Tereny rolnicze chronione obejmują grunty rolne, które ze względu na uwarunkowania ekofizjograficzne predysponowane są do pełnienia funkcji przyrodniczych. Obejmują one kompleksy trwałych użytków zielonych, bagna, grunty organiczne, tereny źródliskowe, tereny występowania zespołów oczek wodnych, obszary przyrodnicze prawnie chronione. Na gruntach tych działalność produkcyjna powinna być podporządkowana wymogom ochrony środowiska i funkcji rekreacyjnej, czyli powinna na nich być prowadzona ekstensywna gospodarka rolna. Wyłącza się całkowicie z zabudowy dna dolin rzecznych oraz grunty organiczne.

Grunty rolne produkcyjne obejmują tereny predysponowane do rozwoju produkcji rolniczej, w tym najbardziej przydatne dla produkcji rolniczej kompleksy z glebami klas III i IV. Na terenach tych można prowadzić intensywną produkcję roślinną oraz rozwijać rolniczą produkcję specjalistyczną z wykluczeniem obiektów produkcji zwierzęcej zaliczonej do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Bardziej szczegółowe warunki zagospodarowania gruntów rolnych chronionych i produkcyjnych zawarte są w ustaleniach określających kierunki zmian w przeznaczaniu terenów oraz kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów oraz w ustaleniach określających zasady ochrony środowiska i jego zasobów, oraz ochrony przyrody.

Dla terenów rolniczych dodatkowo należy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wprowadzić zapisy chroniące je przed żywiołową parcelacją i wprowadzaniem zabudowy pseudorolniczej.

7. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

7.1. Drogi

7.1.1. Drogi publiczne

Na terenie gminy zachowuje się istniejący układ dróg publicznych krajowych, powiatowych i gminnych.

Rozwój systemu komunikacji samochodowej będzie polegał przede wszystkim na rozbudowie istniejących dróg publicznych do parametrów wymaganych dla przyjętych klas technicznych, tj.:

- dla dróg krajowych – klasy głównej,
- dla dróg powiatowych – klasy lokalnej i zbiorczej (ewentualnie głównej na wniosek zarządcy dróg, choć ta klasa dla dróg na terenie gminy Rudniki wydaje się zawyżona) - zgodnie z rysunkiem Studium,
- dla dróg gminnych – klasy dojazdowej,

z budową obejść wsi Rudniki i Jaworzno w ciągach dróg krajowych nr 42 i 43. Wyżej wymienione drogi w granicach stref osadniczych powinny mieć docelowo przekrój uliczny. W ramach przebudowy dróg należy przewidzieć ścieżki rowerowe dla ruchu lokalnego na odcinkach:

- w ciągu dróg krajowych nr 42 i 43 – od cegielni w Faustiance do Julianpola (przez Rudniki i Jaworzno), z wyłączeniem planowanych obejść,
- w ciągu drogi powiatowej nr 1928 - Rudniki – Bugaj.

Na terenach kontynuacji zabudowy i rozwoju zabudowy, zlokalizowanych przy drogach krajowych, wymagane jest ograniczanie zjazdów poprzez realizację – w miarę możliwości - ulic zbiorczych na terenach mieszkaniowych i wewnętrznych dróg zbiorczych na terenach produkcyjno-usługowych.

7.1.2. Gminne drogi wewnętrzne

a) Drogi dojazdowe do gruntów rolnych

Zachowuje się istniejący układ dróg dojazdowych do gruntów rolnych i planuje sukcesywną poprawę stanu technicznego, tj. budowę lub przebudowę, dróg ujętych w „Planie rozwoju sieci dróg gminnych na terenie Gminy Rudniki na lata 2015-2020" oraz dróg:

1. Dalachów – Odcinek

2. Polesie – Julianpol (droga przy granicy gminy) z odgałęzieniem do Jaworzna przez wzniesienie, na którym planowana jest stacja Klubu Krótkofalowców),
3. w Słowikowie Włościańskim.

Nie planuje się nowych tras takich dróg.

b) Drogi wewnętrzne dojazdowe do działek budowlanych

Na terenach rozwoju zabudowy mieszkaniowej w Rudnikach, Dalachowie i Żytniowie, oraz na rozwojowych terenach produkcyjno-składowych w Rudnikach i Jaworu planuje się nowe drogi dojazdowe do działek budowlanych. Określony na rysunku studium przebieg tych dróg (oznaczonych jako planowane drogi gminne wewnętrzne), należy traktować jako propozycję nie wiążącą dla planów miejscowych. W uzasadnionych przypadkach drogi te można zaliczyć do dróg publicznych.

7.1.3. Trasy rowerowe

Planuje się budowę sieci tras rowerowych zgodnie z opracowaną *Koncepcją sieci tras rowerowych w Gminie Rudniki*[6] (w dwóch etapach). Proponowane w koncepcji trasy rowerowe połączą ze sobą wszystkie większe źródła i cele podróży i utworzą sieć obejmującą województwa opolskie i śląskie nazwaną koncepcją Śląskiej Sieci Tras Rowerowych (ŚSTR). Odrębną sieć utworzą trasy proponowane wzdłuż dróg krajowych i powiatowych.

7.2. Komunikacja kolejowa

Zachowuje się biegnącą przez teren gminy pierwszorzędną linię kolejową nr 181 Kępno – Herby Nowe, planowaną do modernizacji, z przystankiem osobowym w Jaworznie i stacją w Janinowie.

8. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

8.1. Zaopatrzenie w wodę

Zachowuje się istniejący wodociąg gminny oraz urządzenia niezbędne do jego prawidłowego funkcjonowania, tj.

- ujęcie wody, obejmujące dwie studnie głębinowe z którego wodociąg jest zaopatrywany oraz dwie studnie nie eksploatowane (na terenie wsi Jaworek przy granicy z Rudnikami i przy drodze powiatowej nr 1928),
- 3 zbiorniki wyrównawcze oraz przepompownię (na terenie wsi Jaworek przy drodze Nr 42/43).

Zatwierdzone zasoby wód istniejących na terenie gminy ujęć pokrywają z dużą nadwyżką obecne i perspektywiczne potrzeby gminy[7]. Planowane inwestycje związane z zaopatrzeniem w wodę obejmują kontynuowanie modernizacji istniejącej sieci oraz jej rozbudowę w celu zaopatrzenia w wodę terenów rozwoju zabudowy położonych poza zasięgiem istniejącej sieci z uwzględnieniem wymagań przeciwpożarowych.

8.2. Gospodarka ściekowa

W zakresie gospodarki ściekowej planuje się kontynuowanie kompleksowego systemu odbioru i oczyszczania ścieków, z odprowadzeniem ścieków do istniejących na terenie gminy Rudniki oczyszczalni w Rudnikach i Żytniowie oraz do oczyszczalni na terenach gmin sąsiednich w Praszce i Krzepicach.

[6] *Koncepcja sieci tras rowerowych w Gminie Rudniki, oprac.* Zakład Wielobranżowy mgr inż. Piotr Rościszewski, Gliwice 2017
[7] Wg bilansu zasobów wód i prognozowanych potrzeb do roku 2020 sporządzonego na potrzeby pierwszej edycji Studium

Kanalizacją sanitarną objęte powinny być wszystkie wsie dla których przyjęty został progresywny (rozwojowy) kierunek zmian ludnościowych (patrz pkt 1.2.3). W przypadku wsi o stabilnym kierunku zmian ludnościowych budowę kanalizacji sanitarnej uzależnia się od faktycznych zmian ludnościowych oraz kryterium ekonomicznego.

We wsiach o rozproszonej zabudowie, gdzie wybudowanie kanalizacji sanitarnej nie miałoby uzasadnienia ekonomicznego, przewiduje się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

Planowany rozwój sieci kanalizacji sanitarnej wiąże się z koniecznością rozbudowy obu istniejących na terenie gminy oczyszczalni.

Poza kanalizacją sanitarną przewiduje się budowę kanalizacji deszczowej we wszystkich większych wsi o zwartej zabudowie, w szczególności w Rudnikach, Żytniowie, Dalachowie i Jaworznie.

8.3. Energetyka

8.3.1. Zaopatrzenie w gaz przewodowy

Gmina posiada koncepcję gazyfikacji, przewidującą zaopatrzenie w to medium wszystkie w miarę zwarte tereny zabudowy. Realizacja koncepcji uzależniona jest od budowy gazociągu przesyłowego relacji Bąków - Biadacz – Praszka – Krzepice, oznaczonego na rysunku, ze stacją redukcyjno – pomiarową w Rudnikach. Szczegółowy przebieg gazociągu może się różnić dość istotnie od przedstawionego na rysunku Studium.

8.3.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Z analizy uwarunkowań wynika, że istniejąca na terenie wsi Janinów stacja GPZ pokrywa w całości zapotrzebowanie gminy na energię elektryczną i dysponuje znacznymi rezerwami na pokrycie dodatkowego zapotrzebowania, a istniejąca sieć linii średniego napięcia zapewnia prawidłowe rozprowadzenie energii. Na potrzeby nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowej realizowanej na terenach kontynuacji funkcji wystarczająca może się okazać jedynie wymiana transformatorów na jednostki o większej mocy. W przypadku realizacji zabudowy mieszkaniowej i usługowej na terenach rozwoju funkcji konieczna natomiast będzie budowa nowych stacji transformatorowych.

Na potrzeby rozwoju pozostałej zabudowy (produkcyjno-usługowej) zapotrzebowanie na energię elektryczną realizowane będzie:

- z istniejącej sieci średniego napięcia po rozbudowie o nowe odcinki i nowe stacje transformatorowe lokalizowane na obsługiwanym terenie, lub
- za pośrednictwem nowych linii zasilających prowadzonych z GPZ - w przypadku obiektów o dużych potrzebach energetycznych.

Ze względu na lokalizację GPZ, najkorzystniejsze dla lokalizacji obiektów o dużych potrzebach energetycznych są tereny aktywizacji gospodarczej w Dalachowie – Janinowie – Odcinku, Faustiance i Porąbkach oraz Jaworku i Jaworznie Bankowym.

8.3.3. Odnawialne źródła energii

Przewiduje się na terenie gminy możliwość:

- wytwarzania energii z odnawialnych źródeł energii w urządzeniach o mocy do 100 kW, w tym:
  - produkcji energii z biomasy na terenach obiektów produkcyjnych i składowych w strefach gospodarczych,
  - produkcji energii z wykorzystaniem energii słonecznej na terenach obiektów produkcyjnych i składowych, jako działalność uzupełniającą podstawową działalność produkcyjno-składową,
  - budowy elektrowni fotowoltaicznych na nieużytkach oraz na gruntach VI klasy bonitacyjnej, poza strefami osadniczymi oraz poza strefami rolno-leśnymi chronionymi i obszarami tworzącymi lokalny system przyrodniczy gminy,
- korzystania z podziemnych wód geotermalnych.

8.4. Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami planuje się:

- składowanie odpadów komunalnych na terenie „Międzygminnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Gotartowie",
- utrzymanie i rozwój Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) na terenie nieczynnego składowiska odpadów w Rudnikach.

9. Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego

9.1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Zgodnie z wnioskami wynikającymi z planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, w studium uwzględniono następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

1) przebieg dróg krajowych:
   - nr 42 Namysłów - Rudniki wraz z planowaną budową obejścia miejscowości Rudniki,
   - nr 43 Wieluń – Częstochowa wraz z planowaną budową obejścia miejscowości Rudniki i Jaworzno,
2) modernizacja linii kolejowej nr 181,
3) przebieg linii energetycznej wysokiego napięcia 400kV relacji Dobrzeń – Trębaczew oraz linii 110 KV relacji Praszka – Panki,
4) budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Bąków - Biadacz – Praszka - Krzepice o przewidywanym nominalnym ciśnieniu 6,3 MPa i przekroju DN 250/200/150/100 wraz ze stacją redukcyjno - pomiarową;
5) położenie w północnej części terenu gminy Obszaru Chronionego Krajobrazu „Załęcze - Polesie",
6) lokalizacja zbiornika małej retencji Młyny oraz projektowanego zbiornika „Cieciułów".

9.2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Uwzględniając potrzeby i możliwości gminy planuje się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym:

- w zakresie infrastruktury społecznej:
  - zagospodarowanie terenu centrum rekreacyjno-sportowego przy gimnazjum w Rudnikach,
  - budowa sali gimnastycznej w Cieciułowie,
  - zagospodarowanie terenu na centrum spotkań w Jaworznie,
  - budowa boiska w Julianpolu,
  - rozbudowa boiska w Bugaju,
  - budowa centrum przesiadkowego w Rudnikach,
  - budowa sieci ścieżek rowerowych.

10. Obszary wymagające opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

10.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenia mpzp

Na obszarze gminy nie ma i nie wyznacza się obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie planu miejscowego.

10.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić mpzp

W celu przygotowania terenów inwestycyjnych oraz ustalenia zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu w sposób funkcjonalny i estetyczny, planuje się sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla:

- wszystkich obszarów w granicach stref osadniczych i gospodarczych, w tym w pierwszej kolejności dla obszarów w granicach terenów rozwoju funkcji,
- obszarów w strefach rolno-leśnych, w granicach terenów leśnych przeznaczonych do zalesienia (tj. kontynuacji i rozwoju funkcji) – w miarę zainteresowania właścicieli tych terenów.

Granicami obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić planów miejscowych, są granice ww. stref i terenów.

11. Podsumowanie

11.1. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań w pierwszej zmianie studium

Podstawowe zmiany studium w stosunku do dokumentu pierwotnego to:

- korekta granic terenów mieszkaniowych,
- zwiększenie terenów zabudowy letniskowej,

- korekta granic terenów przeznaczonych pod zalesienia,
- ograniczenie terenów dopuszczonych do eksploatacji kopalin,
- wskazanie terenów rolnych, na których możliwa jest lokalizacja farm wiatrowych.

Korekta granic terenów mieszkaniowych wynika z analiz uwarunkowań w zakresie dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów, stanu systemów komunikacji drogowej i infrastruktury technicznej, oraz potrzeb i możliwości rozwoju gminy.

Na podstawie wyników powyższych analiz wyznaczone zostały nowe tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej we wsiach o najlepiej rozwiniętej infrastrukturze społecznej i technicznej, tj. w Rudnikach i Żytniowie, oraz dopuszczone zostały do zabudowy tereny uzbrojone przy istniejących drogach, położone pomiędzy istniejącą zabudową, najwięcej w Żytniowie i Julianpolu. Dopuszczenie tych terenów do zabudowy pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie uzbrojenia technicznego.

Zwiększenie terenów przeznaczonych pod zabudowę letniskową ma na celu rozwój funkcji rekreacyjnej bazującej na walorach przyrodniczo-krajobrazowych gminy. Z uwarunkowań wynika, że najbardziej predysponowane do rozwoju funkcji rekreacyjnej są rejony wsi Słowików i Jelonki oraz okolice zbiornika wodnego w Młynach, dlatego tam wyznaczone zostały nowe tereny zabudowy letniskowej.

Granice terenów przeznaczonych pod zalesienia zostały skorygowane z uwzględnieniem obowiązującego planu sporządzonego w celu przeznaczenia gruntów do zalesienia na terenie gminy Rudniki, oraz z uwzględnieniem nowych potrzeb inwestycyjnych, w tym przede wszystkim w zakresie budownictwa letniskowego w Słowikowie oraz farm wiatrowych na gruntach wsi Żytniów i Jaworzno.

Tereny dopuszczone do eksploatacji surowców naturalnych zostały ograniczone ze względu na wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu. W pierwszej wersji studium dopuszczono do eksploatacji surowców - poza terenami udokumentowanych złóż - również obszary prognostyczne i perspektywiczne występowania surowców mineralnych, obejmujące znaczną część powierzchni gminy. W aktualnym stanie prawnym ustalenia studium w tym zakresie są podstawą wydawania koncesji na wydobywanie kopalin (nie jest już konieczne sporządzanie w tym celu planu miejscowego), dlatego konieczne jest ograniczenie możliwości eksploatacji do terenów, gdzie skutki tej działalności na środowisko będą najmniejsze. Kierując się tym kryterium tereny eksploatacji kopalin wyznaczone zostały, poza terenami udokumentowanych złóż, wyłącznie w miejscach istniejących już wyrobisk w Jaworznie, Jaworznie Bankowym i Cieciułowie.

Tereny możliwej lokalizacji farm wiatrowych wskazane zostały na wniosek inwestora. Wybór tych terenów dokonany został na podstawie analizy uwarunkowań, które uwzględnione zostały w sposób następujący:

- uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów oraz warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ich zdrowia uwzględniono wyznaczając tereny możliwej lokalizacji turbin wiatrowych z zachowaniem odległości ok. 500m od istniejących i planowanych terenów zabudowy mieszkaniowej, w celu ochrony tych terenów przed hałasem emitowanym przez turbiny;
- uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska uwzględniono wyznaczając tereny możliwej lokalizacji farm wiatrowych poza obszarami cennymi przyrodniczo, które w kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy wydzielone zostały jako obszary tworzące System Przyrodniczy Obszaru (SPO);

- uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków uwzględniono wyznaczając tereny możliwej lokalizacji farm wiatrowych poza skupiskami stanowisk archeologicznych;
- uwarunkowania wynikające z występowania terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych uwzględniono wyznaczając tereny możliwej lokalizacji farm wiatrowych poza obszarem chronionego krajobrazu Załęcze-Polesie.

Rozwój energetyki wiatrowej (tzw. „zielonej energii) wpisuje się w proekologiczna politykę rozwoju przestrzennego gminy.

11.2. Synteza ustaleń pierwszej zmiany studium

Zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Rada Gminy w Rudnikach przyjęła na podstawie uchwały w sprawie aktualności *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki* i uchwały w sprawie przystąpienia do zmiany *Studium*. Zgodnie z zakresem określonym w tych uchwałach, zakres zmiany studium obejmuje:

- doprowadzenie ustaleń *Studium* do pełnej zgodności z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenów przewidzianych do zalesienia w zasięgu granicy polno-leśnej,
- uwzględnienie wniosków o zmianę planu miejscowego niezgodnych z ustaleniami *Studium,* zgodnie z wynikami analizy wniosków pod kątem uwarunkowań,
- aktualizację i uzupełnienie ustaleń *Studium*, zgodnie z wymogami wynikającymi z przepisów art. 10 ust.1 i 2 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,*
- dostosowanie ustaleń *Studium* dotyczących zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego do nowych regulacji prawnych oraz zaktualizowanie kategorii dróg.

W ramach zmiany studium sporządzony został nowy tekst zawierający opis uwarunkowań i ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, oraz nowy rysunek studium określający kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Część tekstowa uwarunkowań została zaktualizowana i uzupełniona do pełnego zakresu określonego w art. 10 ust.1 ustawy opizp, a także o wnioski wynikające z opisanych uwarunkowań. W ramach tych zmian uwzględniono m. in., nie analizowane w pierwszej wersji studium, uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego oraz wymogów jego ochrony. Główne wnioski z tych uwarunkowań to konieczność ograniczania rozpraszania zabudowy mieszkaniowej poprzez jednoznaczne wyznaczenie granic terenów przeznaczonych do rozwoju tej zabudowy (obszary urbanizacji) oraz potrzeba ochrony historycznej tożsamości gminy poprzez zachowanie historycznie ukształtowanych układów przestrzennych miejscowości oraz utrzymanie cech budownictwa regionalnego, w szczególności w architekturze budynków położonych w granicach historycznie ukształtowanych układów osadniczych i zabudowy zagrodowej położonej w krajobrazie otwartym (poza obszarami urbanizacji).

W kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy zachowane zostały dotychczasowe cele i podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego gminy. Najistotniejsze zmiany w zakresie przeznaczenia terenów obejmują:

- korektę granic terenów mieszkaniowych,
- zwiększenie terenów zabudowy letniskowej,
- korektę granic terenów przeznaczonych pod zalesienia,
- ograniczenie terenów dopuszczonych do eksploatacji kopalin,
- wskazanie terenów rolnych, na których możliwa jest lokalizacja farm wiatrowych.

Poza tym wprowadzono szereg zmian dostosowujących ustalenia studium do obecnych wymogów prawnych. Zmiany te dotyczą przede wszystkim:

- numeracja dróg publicznych,
- obszarów rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym,
- obszarów na których występuje zagrożenie powodziowe,
- obszarów dla których wymagane jest sporządzenie planów miejscowych,
- zasad ochrony zabytków, w ramach których zaktualizowano także wykaz stanowisk archeologicznych.

Ww. zmiany, poza wprowadzoną możliwością rozwoju energetyki wiatrowej, nie zmieniają zasadniczych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy przyjętych w wersji podstawowej studium.

11.3. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań w drugiej zmianie studium

Zakres drugiej zmiany Studium obejmuje, zgodnie z uchwałą w sprawie przystąpienia do zmiany Studium:

- weryfikację ustaleń S*tudium* określających politykę gminy w zakresie rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii (OZE) z uwzględnieniem nowych uwarunkowań prawnych oraz wyników analizy wniosków dotyczących tej problematyki,
- weryfikację granicy polno-leśnej na podstawie wyników analizy faktycznego i wnioskowanego zagospodarowania terenów,
- aktualizację przebiegu i kategorii dróg publicznych,
- wprowadzenie zmian wynikających z pozytywnego rozstrzygnięcia wniosków wniesionych w procedurze sporządzania zmiany *Studium.*

W ramach weryfikacji ustaleń S*tudium* określających politykę gminy w zakresie rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii (OZE) usunięte zostały tereny możliwej lokalizacji elektrowni wiatrowych, ponieważ analiza możliwości lokalizacji tych obiektów z uwzględnieniem warunków określonych w ustawie z dnia 20 maja 2016 r. *o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych* (Dz. U. z 2016 r. poz. 961) wykazała, że na obszarze gminy nie ma terenów spełniających wymagane obecnie warunki. Dopuszczono natomiast lokalizację elektrowni fotowoltaicznych o mocy do 100 kW, na podstawie analizy warunków naturalnych oraz struktury własnościowej pod kątem możliwości lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych, która wykazała, że na obszarze gminy nie ma terenów o szczególnych predyspozycjach do lokalizacji dużych farm fotowoltaicznych, natomiast duża ilość gruntów rolnych o małej przydatności produkcyjnej (VI klasy bonitacyjnej) oraz wnioski potencjalnych inwestorów wskazują na możliwość rozwoju małych elektrowni fotowoltaicznych.

W ramach weryfikacji granicy polno-leśnej: zaktualizowane zostały tereny faktycznie zalesione, zrezygnowano z zalesienia kliku terenów ze względu na istniejącą zabudowę lub brak zainteresowania właścicieli zalesianiem tych

terenów, przywrócono zalesienia gruntów rolnych na kilku terenach przeznaczonych w dotychczasowym studium pod elektrownie wiatrowe i zabudowę letniskową z których zrezygnowano, a przeznaczonych pod zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego[8].

W ramach aktualizacji przebiegu i kategorii dróg publicznych zaktualizowano wykaz dróg gminnych wg aktualnego stanu prawnego, oraz wykaz dróg powiatowych wg obecnego stanu prawnego i stanu docelowego uzgodnionego z zarządcą dróg powiatowych.

W ramach zmian związanych z wnioskami wniesionymi w procedurze sporządzania zmiany:

- zaktualizowano i uzupełniono uwarunkowania, zgodnie z obowiązującym aktualnie zakresem,
- skorelowano kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów z zaktualizowanymi i uzupełnionymi uwarunkowaniami, w tym z aktualnym przeznaczeniem, zagospodarowaniem i uzbrojeniem terenów, oraz wynikami bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, uwzględniającego potrzeby i możliwości rozwoju gminy, zgodnie z obowiązującymi aktualnie przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W efekcie, w ustaleniach określających kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, wprowadzono zmiany polegające na:

- zmianie funkcji na terenach przeznaczonych w obecnym studium pod zabudowę o łącznej powierzchni ok. 37 ha, w tym: zmianie zabudowy produkcyjno-składowej na mieszkaniową (ok. 19 ha), usługową (ok. 3 ha), infrastrukturę (teren o pow. ok. 2 ha obejmuje istniejący GPZ), oraz zmianie zabudowy letniskowej (ok. 10 ha) i zabudowy usługowej (ok. 3 ha) na zabudowę mieszkaniową;
- wyznaczeniu ok. 85 ha pod nową zabudowę, w tym: 22 ha pod zabudowę mieszkaniową (tzw. mieszaną, obejmującą zabudowę zagrodową i jednorodzinną z przydomowymi ogrodami oraz podstawowymi usługami służącymi obsłudze mieszkańców i nieuciążliwą dla zabudowy mieszkaniowej działalnością gospodarczą), 14 ha pod zabudowę zagrodową w gospodarstwach rolnych i 49 ha pod zabudowę produkcyjno-składowo-usługową;
- rezygnacji z planowanej zabudowy na terenach o łącznej powierzchni 319 ha, w tym: z zabudowy mieszkaniowej (ok. 61 ha), produkcyjno-składowej (ok. 196 ha), usługowej (ok. 5 ha), letniskowej (54 ha), zagrodowej (ok. 3 ha);
- wyznaczeniu ok. 270 ha nowych terenów rolnych przeznaczonych do zalesienia;
- rezygnacji z planowanego w obecnym studium zalesienia ok. 144 ha gruntów rolnych.

[8] Uchwała Nr XXVII/255/06 Rady Gminy Rudniki z dnia 27 lutego 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sporządzonego w celu przeznaczenia gruntów do zalesienia na terenie gminy Rudniki

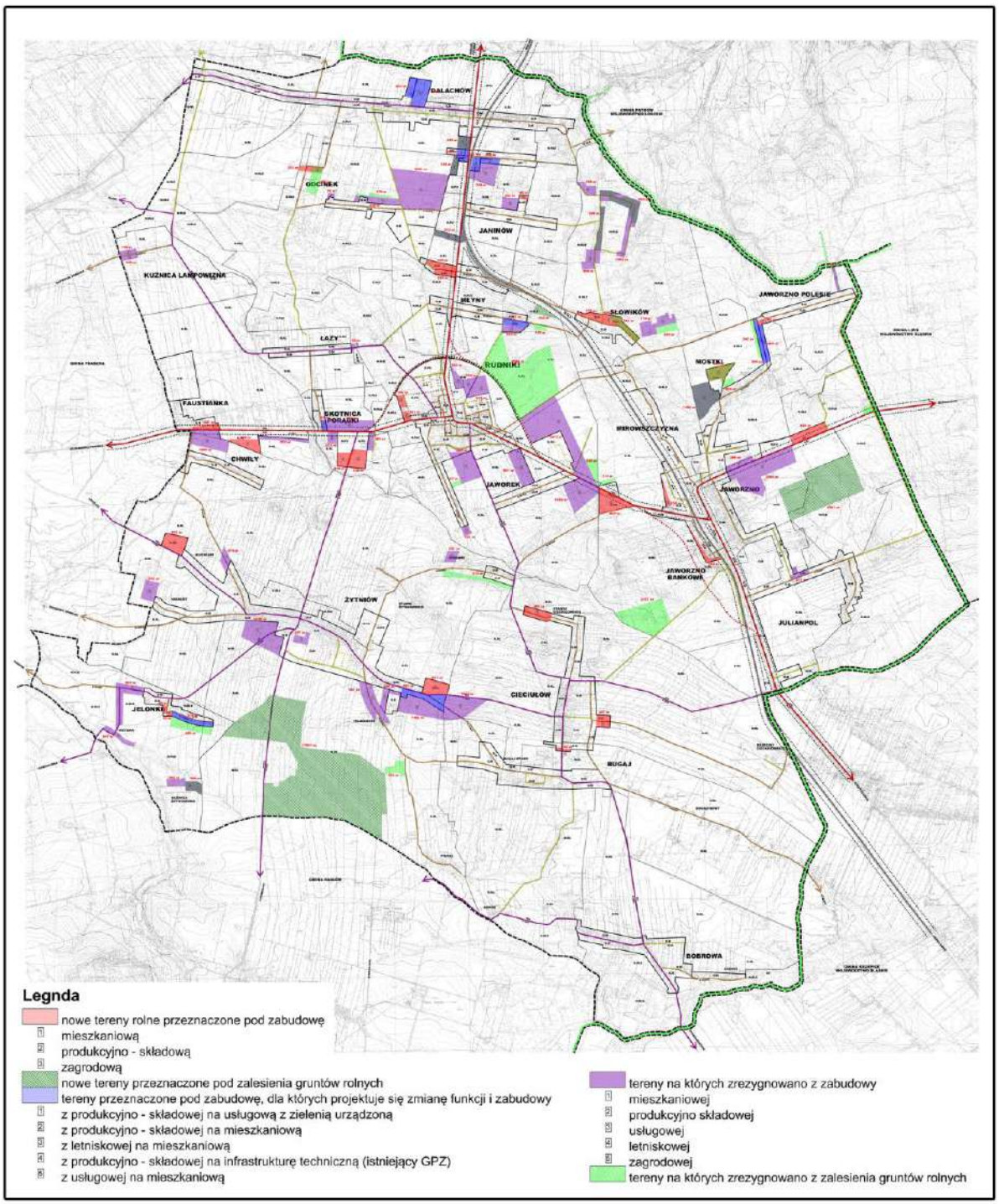

Rysunek 14. Gmina Rudniki – lokalizacja terenów objętych zmianą Studium [Źródło: opracowanie własne]

Wykaz i opis nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę i pod zalesienia, wraz z uzasadnieniem tych zmian, przedstawia poniższa tabela.

Wykaz i opis terenów objętych zmianą ustaleń studium polegającą na przeznaczeniu terenów pod zabudowę i pod zalesienia

Lp	Lokalizacja i powierzchnia terenu objętego zmianą	Opis terenu stan aktualny (faktyczny i prawny) i stan planowany	Uzasadnienie (cel) zmiany studium
1	2	3	4
Nowe tereny przeznaczone pod zabudowę			
1	Mostki/Odcinek pow. 5.5 ha	Stan aktualny: Teren wzdłuż wewnętrznej drogi gminnej, asfaltowej, z siecią wodociągową, obejmujący zabudowę mieszaną: zagrodową, mieszkaniową jednorodzinną i sklep, oraz grunty rolne pomiędzy tą zabudową. Stan planowany: Teren zabudowy mieszanej w strefie osadniczej.	Celem przeznaczenia tere-nów pod zabudowę jest kształtowanie zwartych jednostek osadniczych z wykorzystaniem istniejącej infra-struktury
2	Słowików Szlachecki pow. 11,5 ha	Stan aktualny: Pas terenu po północnej stronie publicznej drogi gminnej, asfaltowej, z siecią wodociągową, obsługującej istniejącą zabudowę wsi, głównie zagrodową, znajdującą się po stronie południowej. Teren obejmuje dwie działki zabudowane (zagroda, masarnia) oraz grunty rolne. Stan planowany: Teren zabudowy zagrodowej w strefie osadniczej	
3	przysiółek Kurków pow. 2,1 ha	Stan aktualny: Teren wzdłuż publicznej drogi gminnej, asfaltowej, z siecią wodociągową, i niewielkiego odcinka drogi wewnętrznej stanowiącego jej przedłużenie. Obejmuje zabudowę mieszkaniową z lukami - po północnej stronie drogi, oraz trzy działki zabudo-wane i grunty rolne - po stronie południowej. Wszystkie tereny z istniejącą zabudową to grunty rolne zabudowane. Na terenie tym wydane zostały dwie decyzje owz[9] dla budynków mieszkalnych. Stan planowany: Teren zabudowy zagrodowej w strefie rolniczej chronionej.	Przeznaczenie terenów pod zabudowę ma na celu: usankcjo-nowanie stanu faktycznego (tj. istniejącego) i prawnego (tj. uwzględniającego wydane decyzje owz, oraz koncentrowanie zabu-dowy poprzez umożliwienie zabudowy luk w istniejących zespołach zabudowy z wyko-rzystaniem istniejącej infra-struktury
4	Faustianka pow. 2,1 ha	Stan aktualny: Pas terenu po północnej stronie publicznej drogi krajowej, z siecią wodociągową, obejmujący istniejącą zabudowę mieszkniową jednorodzinną i w zabudowie zagrodowej, z lukami. Stan planowany Teren zabudowy mieszanej w strefie osadniczej.	
5	Stawki Cieciułowskie pow. 4,6 ha	Stan aktualny: Teren wzdłuż publicznej drogi gminnej, asfaltowej, z siecią wodociągową, stanowiący przedłużenie ciągu istniejącej zabudowy, obejmujący zabudowę zagrodową z lukami - po północnej stronie drogi, oraz trzy działki zabudowane (mieszkaniowe) i grunty rolne - po stronie południowej. Na terenie tym wydane zostały trzy decyzje owz dla budynków mieszkalnych. Stan planowany Przedłużenie strefy osadniczej z terenem zabudo-wy mieszanej.	
6	Cieciułów pow. 3,1 ha	Stan aktualny: Teren wzdłuż publicznej drogi gminnej, asfaltowej, z siecią wodociągową, przylegający do planowanego zwartego zespołu zabudowy wsi, obejmujący dwie działki zabudowane (mieszkaniowe) i grunty rolne, w tym dwie działki, dla których wydane zostały decyzje owz dla budynków mieszkalnych. Stan planowany: Powiększenie strefy osadniczej z terenem zabudowy mieszanej.	

[9] Decyzje o warunkach zabudowy

7	Jelonki pow. 1,0 ha	Stan aktualny: Pas terenu przy publicznej drodze gminnej, asfaltowej, z siecią wodociągową, pomiędzy terenami istniejącej i planowanej zwartej zabudowy wsi, obejmujący grunty rolne z jednym budynkiem gospodarczym. Stan planowany: Teren zabudowy zagrodowej w strefie osadniczej	
8	Mostki przy zespole zabudowy Jaworz-no Polesie pow. 0,8 ha	Stan aktualny: Tereny obejmują grunty w całości lub w części zabudowane w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej i planowanej zwartej zabudowy wsi. Stan planowany: Powiększenie stref osadniczych z terenami zabudowy mieszanej.	Przeznaczenie terenów pod zabudowę ma na celu dos-tosowanie granic stref osad-niczych do faktycznego stanu zagospodarowania i za-budowy tych terenów.
9	Mirowszczyzna pow. 1,6 ha		
10	Jaworzno Bankowe pow. 2,5 ha		
11	Bugaj przy zespole zabudowy wsi Cie-ciułów; pow. 0,7 ha		
12	Jaworzno Bankowe pow. 8,5 ha	Stan aktualny: Teren obejmuje grunty rolne na rozwidleniu dróg publicznych: krajowej i gminnej, przecięty linią wysokiego napięcia. Na terenie tym wydana jest jedna decyzja owz dla przedsięwzięcia obejmującego budowę budynków: magazynowego i biurowego. Stan planowany: Teren zabudowy produkcyjno-składowej w strefie gospodarczej.	Tereny przeznaczone pod zabudowę na wniosek inwestorów
13	Żytniów – Bliźniaki pow. 6,5 ha	Stan aktualny: Teren przy publicznej drodze powiatowej, obejmujący niezabudowane grunty rolne (IV klasy bonitacyjnej), położony w sąsiedztwie zespołu zabudowy zagrodowej. Stan planowany: Teren zabudowy produkcyjno-składowej w strefie gospodarczej, graniczący ze strefą osadniczą.	
14	Janinów pow. 0,7 ha	Stan aktualny: Teren obejmuje grunty rolne niezabudowane, przyległe do istniejącego zakładu produkcyjnego. Stan planowany: Powiększenie strefy osadniczej z terenem zabudowy produkcyjno-składowej.	Tereny przeznaczone pod zabudowę w celu umożliwienia rozbudowy istniejących zakładów.
15	Mostki pow. 5,4 ha	Stan aktualny: Teren obejmuje część istniejącego zakładu i przyległe grunty rolne niezabudowane. Stan planowany: Powiększenie strefy gospodarczej z terenem zabudowy produkcyjno-składowej.	
16	Faustianka pow. 4,5 ha	Stan aktualny: Teren obejmuje części trzech działek rolnych nie-zabudowanych, które w pozostałej części, przy drodze krajowej, są w obecnym studium przeznaczona pod zabudowę produkcyjno-usługową. Stan planowany: Powiększenie strefy gospodarczej z terenem zabudowy produkcyjno-składowej.	Przeznaczenie terenów pod zabudowę jest wynikiem korelacji kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w prze-znaczeniu terenów z zaktualizowa-nymi i uzupełnionymi uwarunkowa-niami, w tym (m. in.) z aktualnym użytkowaniem i zabudową, dostę-pem do infrastruktury, podziałami geodezyjnymi.
17	Skotnica Porąbki pow. 8,5 ha	Stan aktualny: Teren obejmuje części siedmiu działek rolnych od strony przyległej do drogi powiatowej, z których sześć jest niezabudowanych a na jednej znajduje się gospodarstwo ogrodnicze z budynkiem mieszkalnym. Teren przylega do planowanego w obecnym Studium terenu produkcyjno-usługowego w strefie osadniczej, na którym znajduje się stacja paliw ze stacją diagnostyczną samochodów. Stan planowany: Powiększenie strefy gospodarczej z terenem zabudowy produkcyjno-składowej.	

18	Rudniki pow. 2,7 ha	Stan aktualny: Teren przy drodze krajowej i wewnętrznej drodze dojazdowej, obejmujący grunty rolne oraz komu-nalną oczyszczalnię ścieków, przylegający z dwóch stron do planowanego w obecnym Studium terenu produkcyjno-składowego w strefie osadniczej. Stan planowany: Powiększenie strefy osadniczej z terenem zabudowy produkcyjno-składowej.	
19	Jaworzno pow. 6,2 ha	Teren przy drodze krajowej, obejmujący grunty rolne niezabudowane, przylegający z jednej strony do planowanego w obecnym Studium terenu produkcyjno-składowego w strefie gospodarczej. Stan planowany: Powiększenie strefy gospodarczej z terenem zabudowy produkcyjno-składowej.	
20	Żytniów pow. 6,1 ha	Stan aktualny: Teren przy drodze powiatowej, obejmujący nieza-budowane grunty rolne na końcu zespołu zabudowy mieszkaniowo-zagrodowej. Stan planowany: Teren zabudowy produkcyjno-składowej w osadniczej.	
Nowe tereny przeznaczone pod zalesienia			
1	Dalachów pow. 2,8 ha	Stan aktualny: Grunty rolne i grunty zadrzewione o niejasnym stanie prawnym[10] Stan planowany: Tereny leśne i tereny kontynuacji funkcji leśnej w strefie rolno-leśnej.	Zmiana wprowadzona w celu zachowania istniejących za-drzewień
2	Dalachów pow. 2,0 ha		
3	Młyny/Janinów pow. 3,7 ha	Stan aktualny: Grunty rolne i grunty zadrzewione o niejasnym stanie prawnym[3] Stan planowany: Tereny leśne i tereny kontynuacji funkcji leśnej w strefie rolno-leśnej.	
4	Słowików pow. 8,0 ha	Stan aktualny: Pasy terenów wzdłuż gminnych dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych (bez trwałych nawierzchni), obejmujące części działek rolnych, w niewielkiej części zadrzewionych, położone w gra-nicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Załęcze – Polesie i Załęczańskiego Parku Krajobrazowego W obecnym Studium części działek objęte projekto-waną zmianą przeznaczone są pod zabudowę letniskową, z której zrezygnowano, pozostałe części są przeznaczone pod zalesienia jako kontynuacja istniejących zalesień i zadrzewień (to ustalenie nie ulega zmianie). Tereny objęte zmianą są przeznaczone pod zalesienia w planie miejscowym[11] spo-rządzonym na podstawie pierwszej wersji Studium. Stan planowany: Tereny kontynuacji funkcji leśnej w strefie rolno-leśnej chronionej.	Celem zmiany jest przywrócenie stanu zgodnego z obowiązującym planem miejscowym w związku z rezygnacją z zabudowy letniskowej ze względu na wyniki bilansu te-renów przeznaczonych pod zabudowę, które wykazują brak zapotrzebowania na zabudowę o tej funkcji.
5	Słowików pow. 3,4 ha		
6	Młyny pow. 2,6 ha	Stan aktualny: Grunty rolne, częściowo zadrzewione, i jedna działka leśna, położone pomiędzy zbiornikiem wodnym „Młyny" i pasem gruntów rolnych przeznaczonych pod zalesienie wzdłuż linii kolejowej Stan planowany: Teren leśny i teren kontynuacji funkcji leśnej w strefie rolno-leśnej chronionej	Celem zmiany jest zachowanie istniejących zadrzewień o walorach krajobrazowych.

[10] Część gruntów zadrzewionych jest wydzielona jako oddziały poza Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe, natomiast w ewidencji gruntów wszystkie grunty zadrzewione są sklasyfikowane jako grunty rolne.

[11] Uchwała Nr XXVII/255/06 Rady Gminy Rudniki z dnia 27 lutego 2006 r. *w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, sporządzonego w celu przeznaczenia gruntów do zalesienia na terenie Gminy Rudniki* (D. Urz. woj. opolskiego z 2006 r. nr 28 poz. 1005)

7	Mostki pow. 11,5 ha	Stan aktualny: Grunty rolne (na przeważającej powierzchni) i las, na łagodnym stoku dopływu rzeki Jaworzynki. W obecnym Studium jest to teren produkcyjno-składowy, z którego w ramach projektowanych zmian zrezygnowano. Stan planowany: Teren leśny i teren kontynuacji funkcji leśnej w strefie rolno-leśnej chronionej	Zmiana wprowadzona ze względów krajobrazowych.
8	Jaworzno pow. 53,0 ha	Stan aktualny: Grunty rolne z niewielką powierzchnią zadrzewień, w sąsiedztwie lasu i gruntów rolnych przeznaczonych w obecnym studium pod zalesienia, obszar źródliskowy. W obecnym Studium są to tereny rolne z możliwością lokalizacji elektrowni wiatrowych, z których w ramach projektowanych zmian zrezygnowano. Teren przeznaczony jest pod zalesienie w planie miejscowym[4] sporządzonym na podstawie pierwszej wersji Studium. Stan planowany: Teren kontynuacji funkcji leśnej w strefie rolno-leśnej chronionej	Celem zmiany Studium jest ochrona obszaru źródliskowego
9	Jelonki 3,1 ha	Stan aktualny: Pas terenu wzdłuż gminnej drogi dojazdowej do gruntów rolnych i leśnych (o nawierzchni gruntowej), obejmujący części działek rolnych w bezpośrednim sąsiedztwie kompleksu leśnego. W obecnym Studium części działek objęte projektowaną zmianą przeznaczone są pod zabudowę letniskową, z której zrezygnowano, pozostałe części są przeznaczone pod zalesienia jako kontynuacja istniejących zalesień i zadrzewień (to ustalenie nie ulega zmianie). Stan planowany: Tereny kontynuacji funkcji leśnej w strefie rolno-leśnej chronionej.	Zmiana pozwoli na bardziej racjonale zagospodarowanie terenu w związku z rezygnacją z zabudowy letniskowej ze względu na wyniki bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, które wykazują brak zapotrzebowania na zabudowę o tej funkcji.
10	Żytniów pow. 179,6 ha	Stan aktualny: Grunty rolne oraz rozdrobnione powierzchnie lasów i gruntów zadrzewionych o niejasnym stanie prawnym[3]. W obecnym Studium są to tereny rolne z możliwością lokalizacji elektrowni wiatrowych, z których w ramach projektowanych zmian zrezygnowano. Część terenu przeznaczona jest pod zalesienia w planie miejscowym[4] sporządzonym na podstawie pierwszej wersji Studium. Stan planowany: Tereny leśne i tereny kontynuacji funkcji leśnej w strefie rolno-leśnej.	Podstawowym celem zmiany jest ukształtowanie zwartego kompleksu leśnego, celem nadrzędnym – zwiększenie powierzchni lasów w gminie.

Poza ww. zmianami ustalenia Studium określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy zostały zaktualizowane i doprecyzowane zgodnie z zaktualizowanymi uwarunkowaniami oraz aktualnymi wymogami prawnymi wynikającymi z przepisów prawnych i orzeczeń sądów administracyjnych dotyczących ustaleń studium.

11.4. Synteza ustaleń drugiej zmiany studium

Druga zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki podjęła została na podstawie uchwały nr XXXV/289/2014 Rady Gminy Rudniki z dnia 10 listopada 2014 roku *w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki.* Celem zmiany Studium jest aktualizacja tego dokumentu zgodnie z oceną aktualności przyjętą Uchwałą Nr XXXV/288/2014 Rady Gminy Rudniki z dnia 10 listopada 2014 r. *w sprawie aktualności „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki".*

Zgodnie z zakresem określonym w tych uchwałach, zakres zmiany studium obejmuje:

- weryfikację ustaleń *Studium* określających politykę gminy w zakresie rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii (OZE) z uwzględnieniem nowych uwarunkowań prawnych oraz wyników analizy wniosków dotyczących tej problematyki,
- weryfikację granicy polno-leśnej na podstawie wyników analizy faktycznego i wnioskowanego zagospodarowania terenów,
- aktualizację przebiegu i kategorii dróg publicznych,
- wprowadzenie zmian wynikających z pozytywnego rozstrzygnięcia wniosków wniesionych w procedurze sporządzania zmiany *Studium.*

W ramach weryfikacji ustaleń S*tudium* określających politykę gminy w zakresie rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii (OZE) usunięte zostały tereny możliwej lokalizacji elektrowni wiatrowych, dopuszczono natomiast lokalizację elektrowni fotowoltaicznych o mocy do 100 kW.

W ramach weryfikacji granicy polno-leśnej: zaktualizowane zostały tereny faktycznie zalesione, zrezygnowano z zalesienia kliku terenów ze względu na istniejącą zabudowę lub brak zainteresowania właścicieli zalesianiem tych terenów, przywrócono zalesienia gruntów rolnych na kilku terenach przeznaczonych w dotychczasowym studium pod elektrownie wiatrowe i zabudowę letniskową z których zrezygnowano.

W ramach aktualizacji przebiegu i kategorii dróg publicznych zaktualizowano wykaz dróg gminnych wg aktualnego stanu prawnego, oraz wykaz dróg powiatowych wg obecnego stanu prawnego i stanu docelowego uzgodnionego z zarządcą dróg powiatowych.

W ramach zmian związanych z wnioskami wniesionymi w procedurze sporządzania zmiany:

- zaktualizowano i uzupełniono uwarunkowania, zgodnie z obowiązującym aktualnie zakresem,
- skorelowano kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów z zaktualizowanymi i uzupełnionymi uwarunkowaniami, w tym z aktualnym przeznaczeniem, zagospodarowaniem i uzbrojeniem terenów, oraz wynikami bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, uwzględniającego potrzeby i możliwości rozwoju gminy, zgodnie z obowiązującymi aktualnie przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W efekcie, w ustaleniach określających kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, wprowadzono zmiany polegające na:

- zmianie funkcji na terenach przeznaczonych w obecnym studium pod zabudowę o łącznej powierzchni ok. 37 ha,
- wyznaczeniu ok. 85 ha pod nową zabudowę,
- rezygnacji z planowanej zabudowy na terenach o łącznej powierzchni 319 ha,
- wyznaczeniu ok. 270 ha nowych terenów rolnych przeznaczonych do zalesienia;
- rezygnacji z planowanego w obecnym studium zalesienia ok. 144 ha gruntów rolnych.

Zmieniona wersja *Studium* została opracowana w formie jednolitego tekstu i rysunku *Studium.*

12. Wykorzystane materiały

[1] *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, przyjęta Uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. *w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* (M.P. z 2012, poz. 252);

[2] *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.,* przyjęta uchwałą Nr XXV/325/2012 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 grudnia 2012 r.;

[3] *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego*, przyjęty uchwałą Nr XLVIII/505/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 września 2010 r.

[4] *Strategia Rozwoju Gminy Rudniki na lata 2015-2020*, przyjęta Uchwałą Nr XII/96/2015 Rady Gminy Rudniki z dnia 29 grudnia 2015 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Rudniki na lata 2015 - 2025

[5] *Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla gminy Rudniki,* „BIO-PLAN" Pracownia ochrony przyrody i ekologii, 2015 r.

[6] *Program opieki nad zabytkami gminy Rudniki na lata 2017 – 2020*, autor: H. Łabęcka, kwiecień 2017

KONIEC

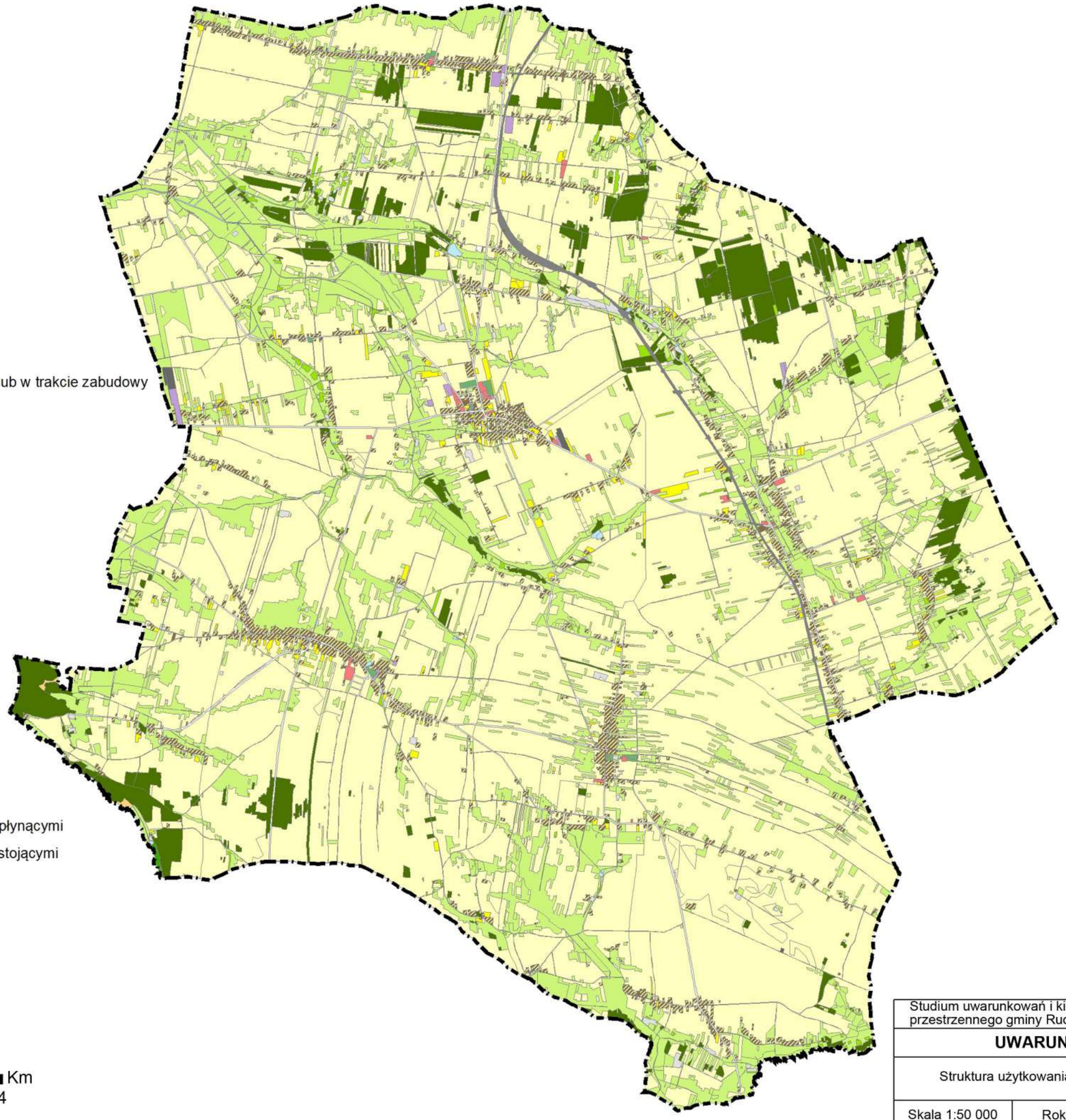

Oznaczenia

granica gminy

uzytki

Przeznaczenie terenu

- B - tereny mieszkaniowe
- Ba - tereny przemysłowe
- Bi - inne tereny zabudowane
- Bp - zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy
- Br - grunty rolne zabudowane
- Bz - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe
- E - użytki ekologiczne
- E-Ls - użytki ekologiczne, lasy
- K - użytki kopalne
- Ls - lasy
- Lz - grunty zadrzewione i zakrzewione
- N - nieużytki
- Ps - pastwiska trwałe
- R - grunty rolne
- S - sady
- Ti - inne tereny komunikacyjne
- Tk - tereny kolejowe
- Tr - tereny różne
- W - grunty pod rowami
- Wp - grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi
- Ws - grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi
- Wsr - grunty pod stawami
- Ł - łąki trwałe
- dr - drogi

0 0,5 1 2 3 4 Km

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki		
UWARUNKOWANIA		
Struktura użytkowania wg ewidencji gruntów		
Skala 1:50 000	Rok 2018	Załącznik graficzny 1

Oznaczenia

Wazniejsze obiekty infrastruktury społecznej i usług publicznych

1. Urząd Gminy
2. Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji
3. Szkoła
4. Hala sportowa
5. Przedszkole
6. Biblioteka
7. Ośrodek Szkolno - Wychowawczy
8. Ośrodek zdrowia
9. OSP
10. Kościół
11. Cmentarz
12. Galeria malarstwa

Ważniejsze terenowe urządzenia sportowe

1. Centrum sportowo - rekreacyjne
2. Boisko

Ważniejsze obiekty produkcyjne i usługowe

1. Zakłady produkcyjne i produkcyjno - usługowe
2. Sklepy
3. Inkubator Przedsiębiorczości
4. Restauracje, motele
5. Stacje paliw
6. Stacje kontroli pojazdów

Ważniejsze obiekty infrastruktury technicznej

1. Oczyszczalnie ścieków
2. GPZ
3. Składowisko odpadów i PSZOK

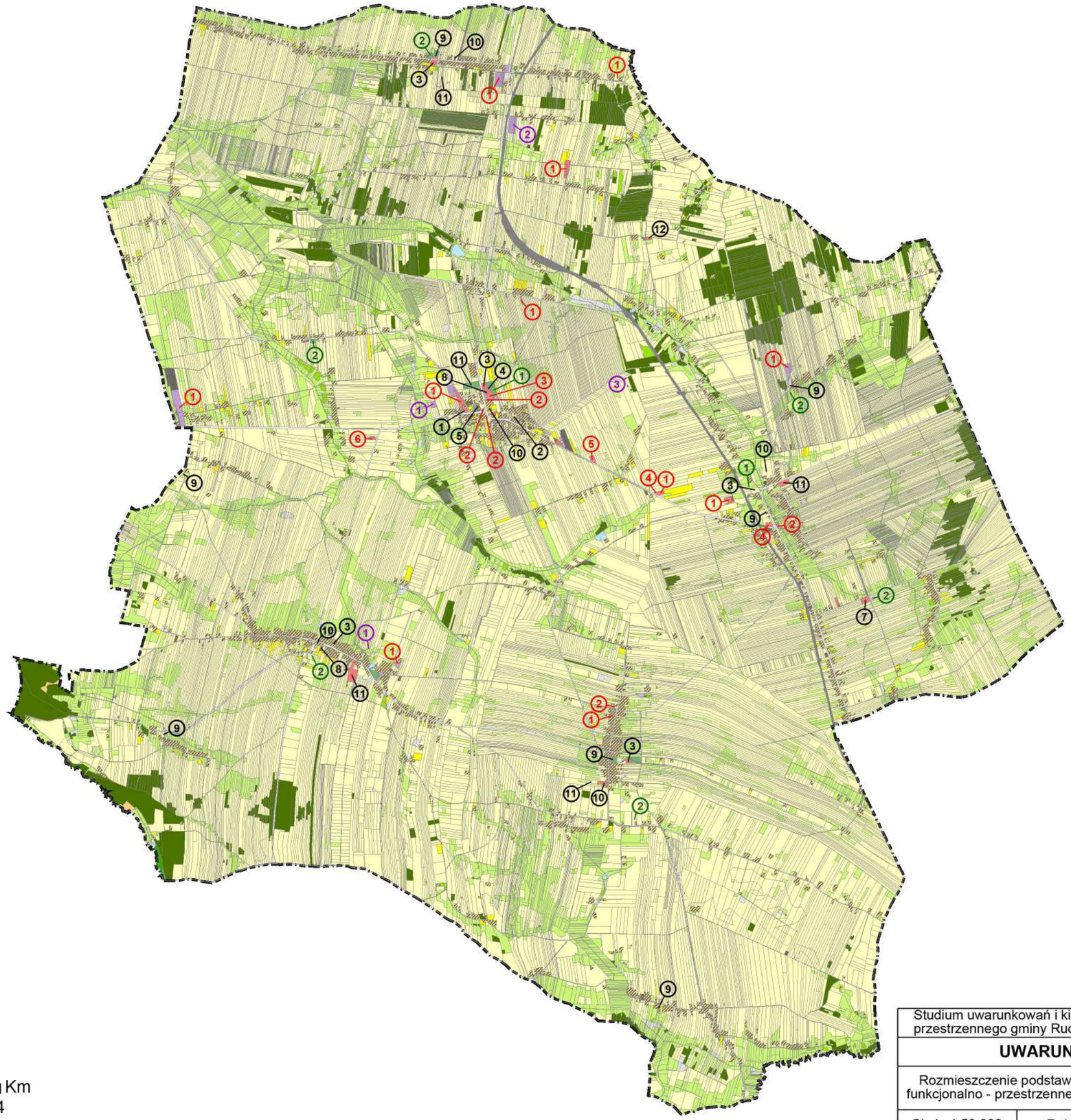

0 0,5 1 2 3 4 Km

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki		
UWARUNKOWANIA		
Rozmieszczenie podstawowych elementów struktury funkcjonalno - przestrzennej obszarów zainwestowanych		
Skala 1:50 000	Rok 2018	Załącznik graficzny 2

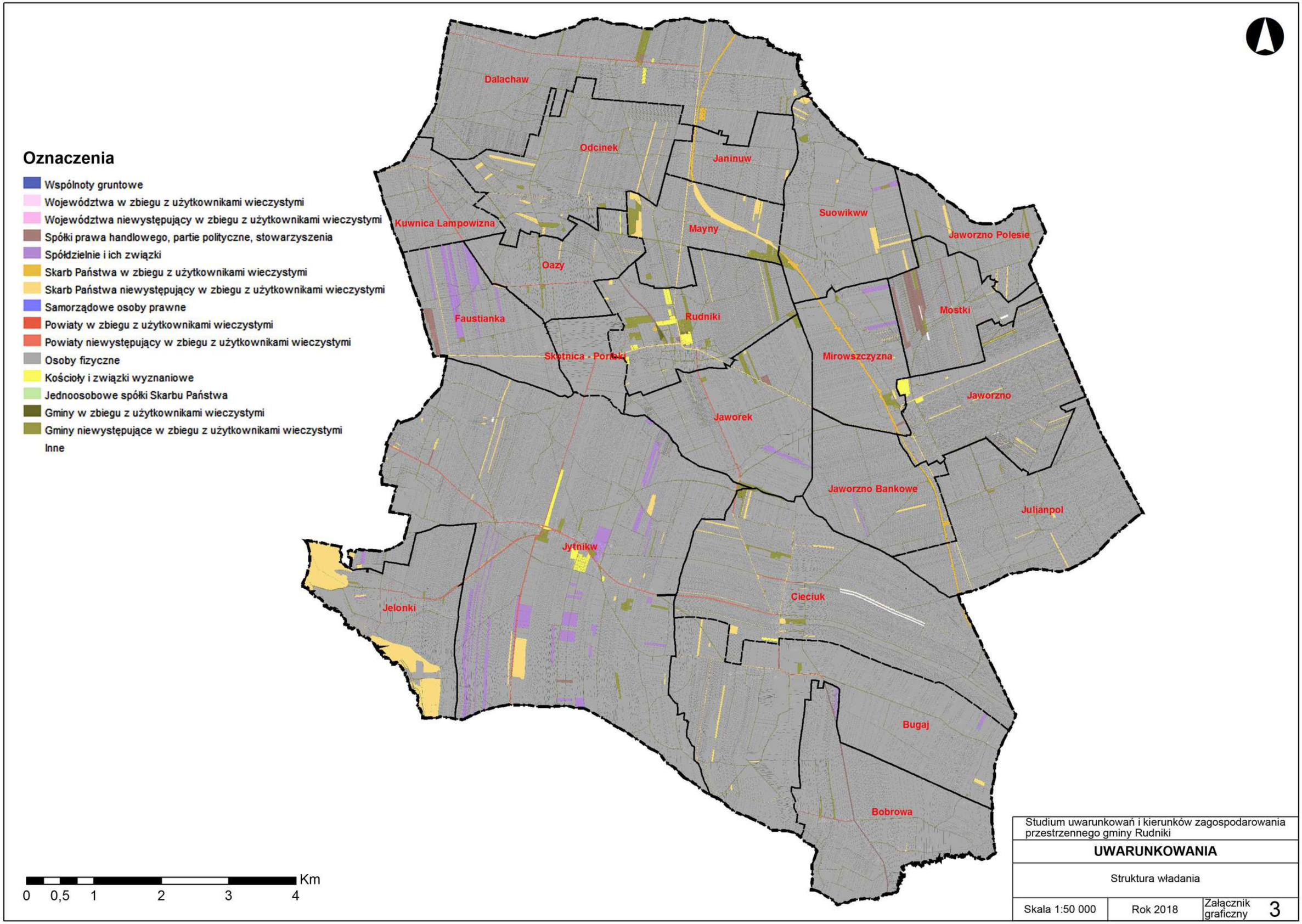
Oznaczenia
Wspólnoty gruntowe
Województwa w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
Województwa niewystępujący w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
Spółki prawa handlowego, partie polityczne, stowarzyszenia
Spółdzielnie i ich związki
Skarb Państwa w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
Skarb Państwa niewystępujący w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
Samorządowe osoby prawne
Powiaty w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
Powiaty niewystępujący w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
Osoby fizyczne
Kościoły i związki wyznaniowe
Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa
Gminy w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
Gminy niewystępujące w zbiegu z użytkownikami wieczystymi
Inne
Dalachaw
Odcinek
Janinuw
Kuwnica Lampowizna
Mayny
Suowikww
Jaworzno Polesie
Oazy
Faustianka
Rudniki
Mostki
Skotnica - Poniela
Mirowszczyzna
Jaworzno
Jaworek
Jaworzno Bankowe
Julianpol
Jytnikw
Cieciuk
Jelonki
Bugaj
Bobrowa
0 0,5 1 2 3 4 Km
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki
UWARUNKOWANIA
Struktura władania
Skala 1:50 000
Rok 2018
Załącznik graficzny 3

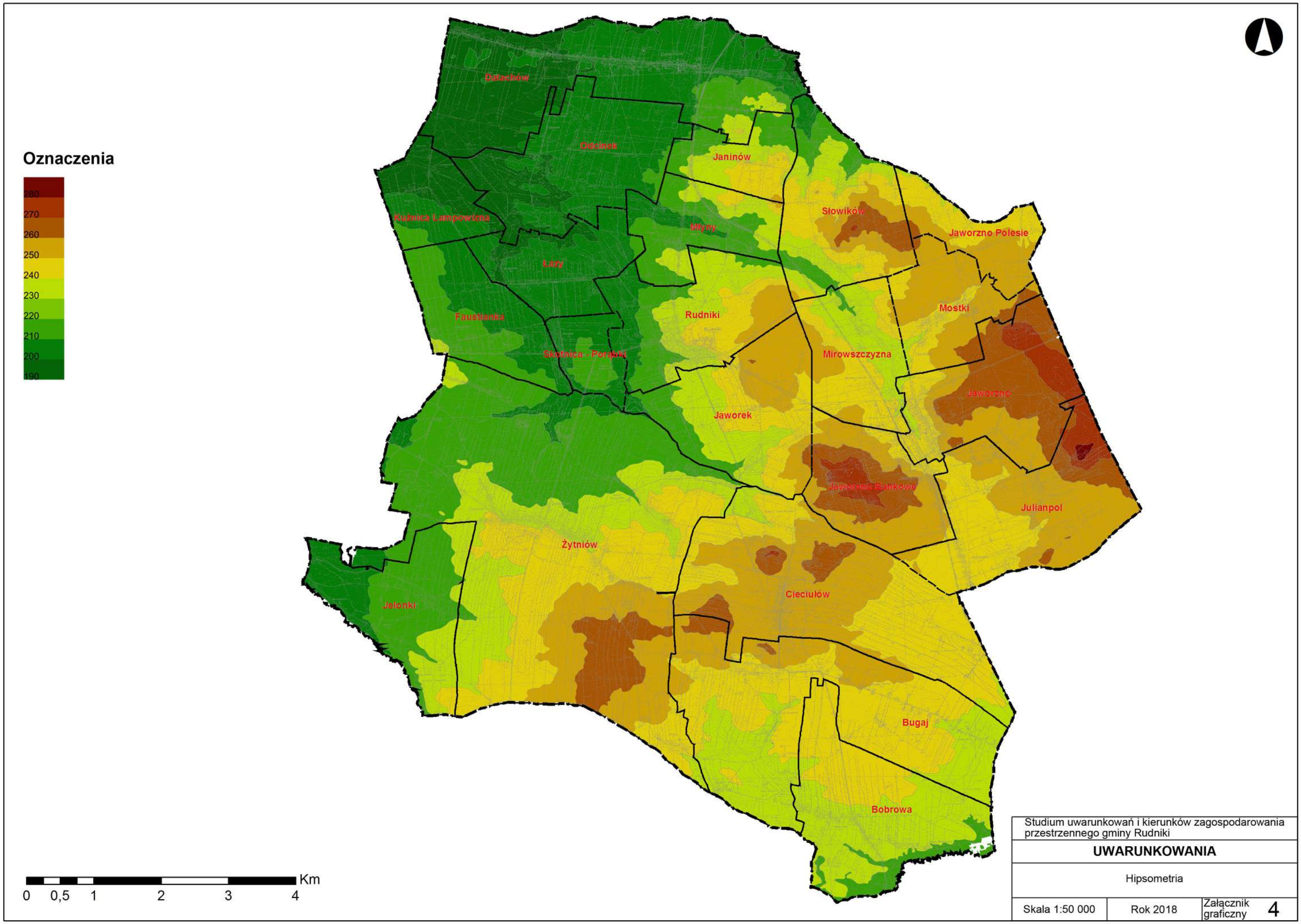

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki		
UWARUNKOWANIA		
Hipsometria		
Skala 1:50 000	Rok 2018	Załącznik graficzny 4

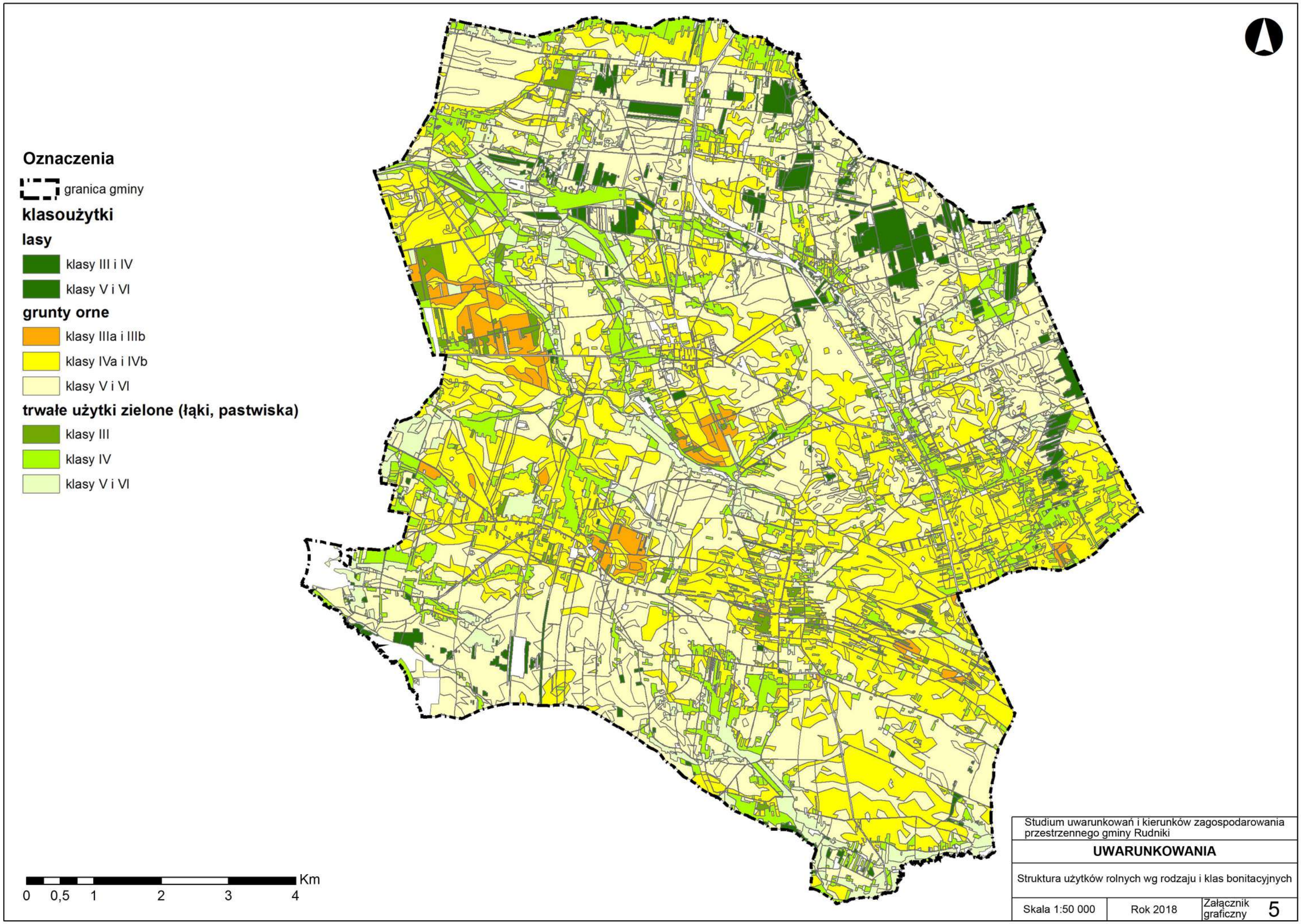
Oznaczenia
granica gminy
klasoużytki
lasy
klasy III i IV
klasy V i VI
grunty orne
klasy IIIa i IIIb
klasy IVa i IVb
klasy V i VI
trwałe użytki zielone (łąki, pastwiska)
klasy III
klasy IV
klasy V i VI
0 0,5 1 2 3 4 Km
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki
UWARUNKOWANIA
Struktura użytków rolnych wg rodzaju i klas bonitacyjnych
Skala 1:50 000
Rok 2018
Załącznik graficzny 5

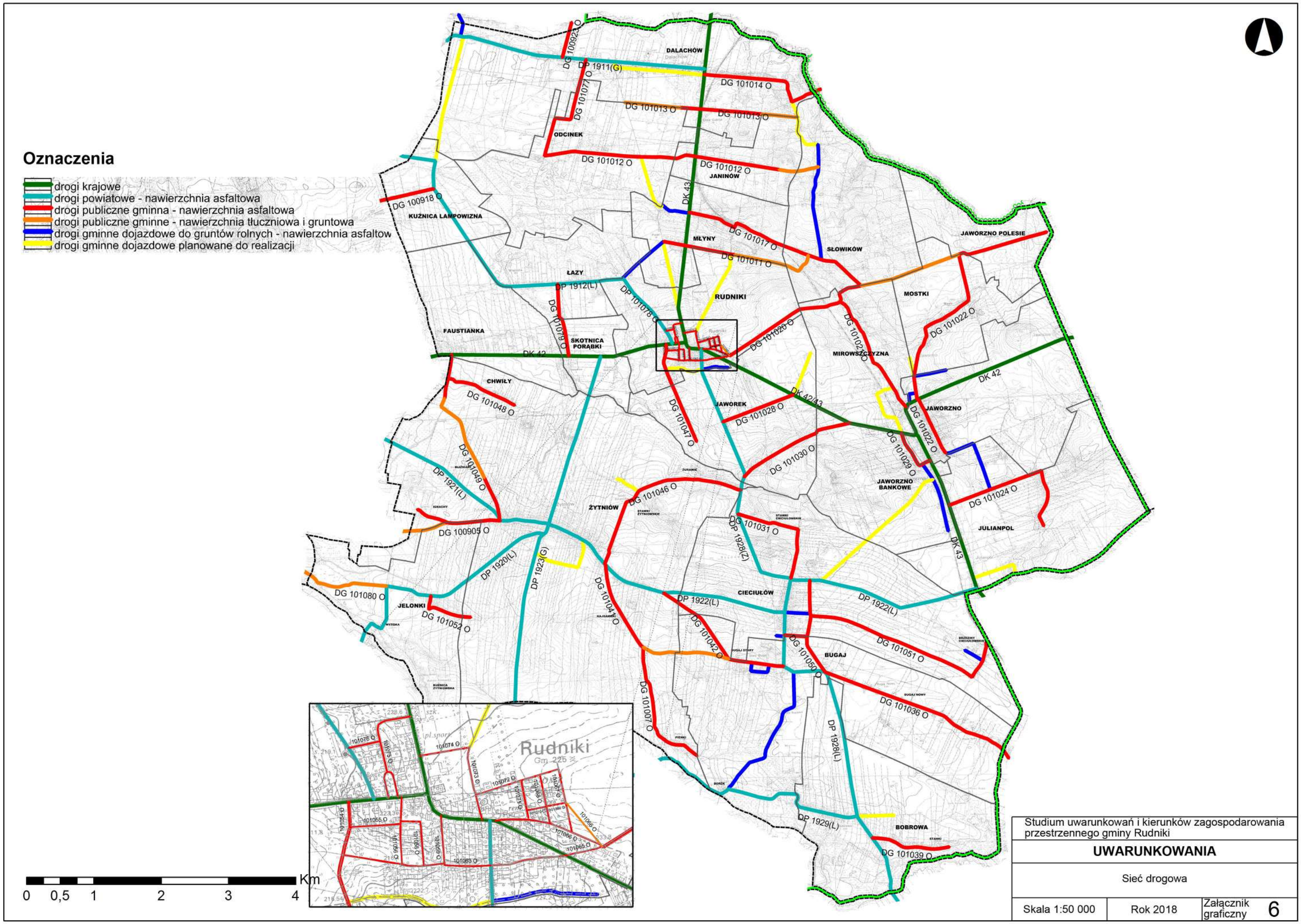

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki		
UWARUNKOWANIA		
Sieć drogowa		
Skala 1:50 000	Rok 2018	Załącznik graficzny 6

Oznaczenia

W	urządzenia gospodarki wodnej
K	oczyszczalnie ścieków
E 100 KV	napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokich napięć
E 400 KV	
E	stacja elektroenergrtyczna 110/15 kV (GPZ)
	gazociagi wysokoprężne projektowane wg p.z.p. woj. opolskiego
Gp	stacja redukcyjno pomiarowa projektowana wg p.z.p. woj. opolskiego
O	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

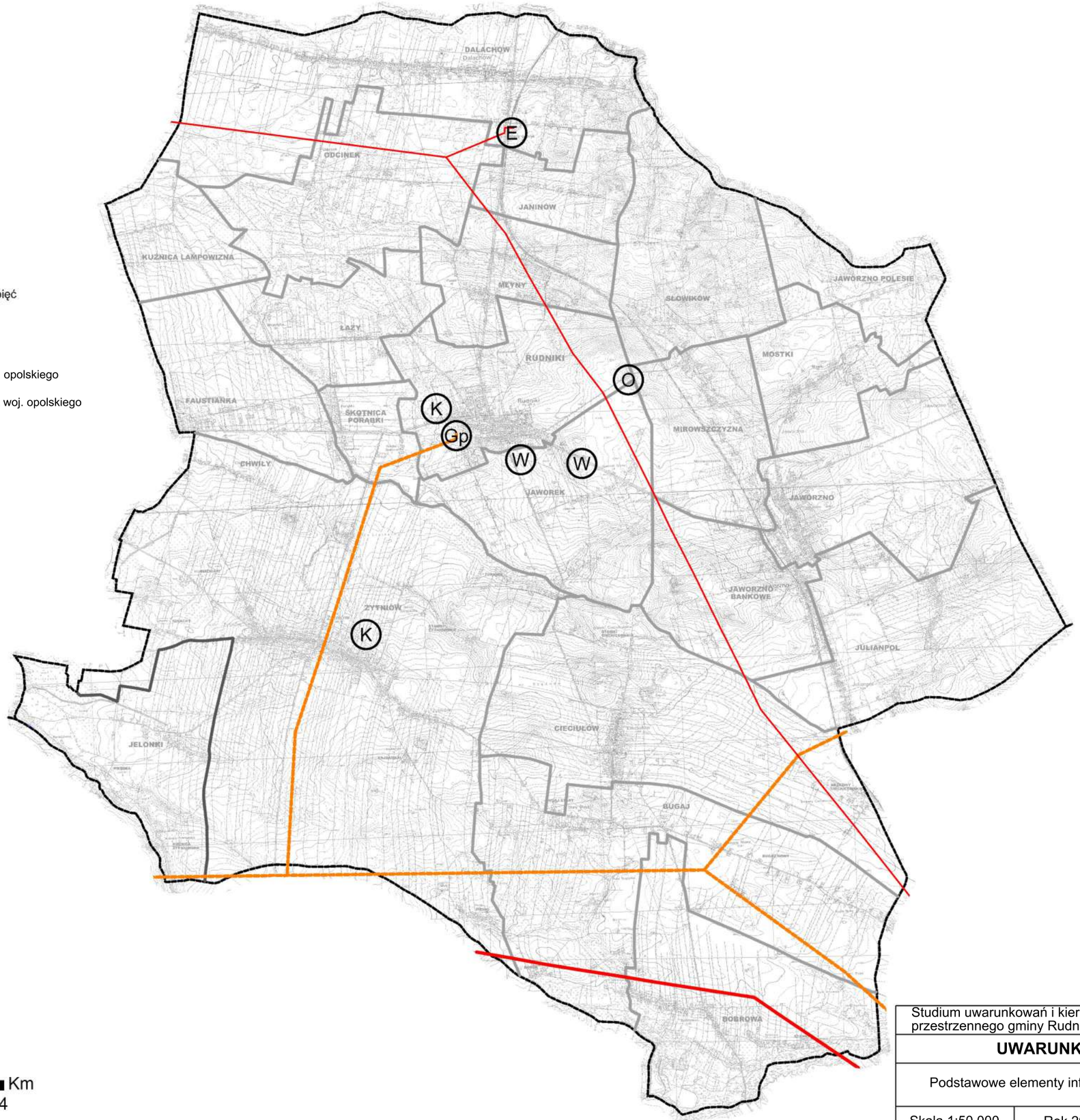

0 0,5 1 2 3 4 Km

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki		
UWARUNKOWANIA		
Podstawowe elementy infrastruktury technicznej		
Skala 1:50 000	Rok 2018	Załącznik graficzny 7

GMINA RUDNIKI

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO - KIERUNKI

/ZMIANA 2/2018r.
SKALA 1:10 000

0 100 500 1000m

Załącznik nr 2
do uchwały nr XXXIII/236/2018
Rady Gminy Rudniki
z dnia 27 lutego 2018r.

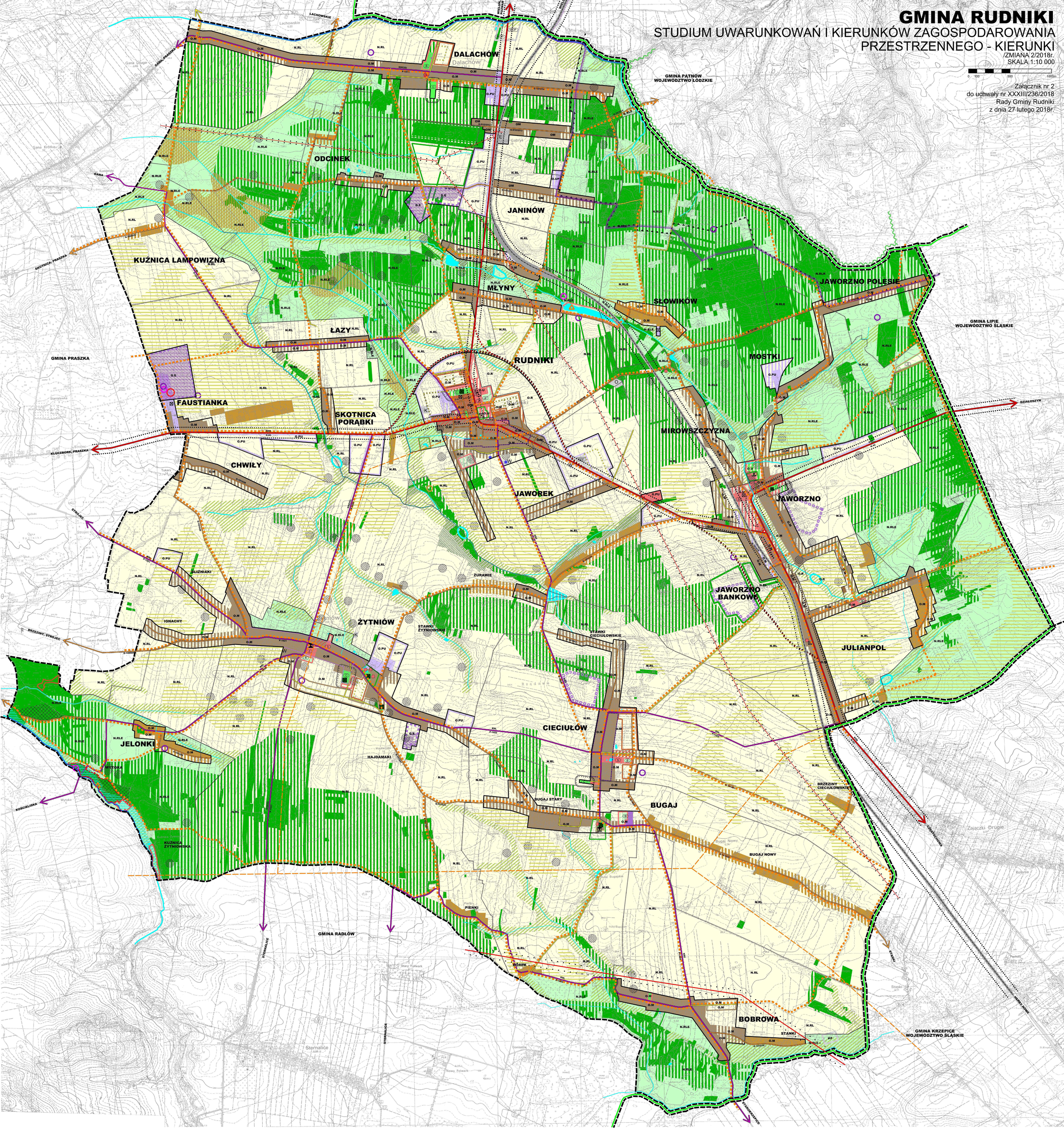

LEGENDA

OZNACZENIE OGÓLNE

- granice województwa
- granice gminy
- granice obrębów ewidencyjnych

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ PRZEZNACZENIU TERENU

1. STRUKTURA PRZESTRZENNA

1.1. Granice stref funkcjonalno - przestrzennych

- granice stref podstawowych
- granice stref szczegółowych

1.2. Oznaczenia stref

strefy podstawowe (1)	strefy szczegółowe (2)	
O		strefy osadnicze, w tym:
	M	- mieszkaniowe
	U	- usługowe
	PU	- produkcyjno - usługowe
	R	- rolnicze
G		strefy gospodarcze, w tym:
	PU	- produkcyjno - usługowe
	E	- eksploatacji kopalin
N		strefy niezurbanizowane, w tym:
	RL	- rolno - leśne (produkcyjne)
	RLE	- rolno - leśne chronione

2. RODZAJE PRZEZNACZENIA TERENÓW

tereny istniejącego zalesienia/obszar zagospodarowania	tereny kontynuacji funkcji	tereny nowej funkcji	
			tereny produkcyjno - składowe
			tereny zabudowy mieszkaniowej
			tereny zabudowy zagrodowej
			tereny zabudowy mieszanej
			tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej
			tereny zabudowy usługowej
			tereny zabudowy usługowej z zielenią urządzoną
			tereny zieleni urządzonej
			tereny sportowo - rekreacyjne i wypoczynkowe
			tereny rekreacji indywidualnej
			tereny rolnicze (produkcyjne)
			tereny rolnicze chronione
			tereny leśne
			tereny wód otwartych
			tereny infrastruktury technicznej i drogowej
			tereny eksploatacji kopalin
			tereny kolejowe (zamknięte)

OBSZARY I ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA

1. PRZYRODA

1.1. Obszary i obiekty objęte ochroną prawną

- granica Załęczańskiego Parku Krajobrazowego
- granica Obszaru Chronionego Krajobrazu "Załęcze - Polesie"
- lasy z udziałem siedlisk chronionych
- lasy ochronne
- użytki ekologiczne
- pomniki przyrody
- stanowiska chronionych gatunków zwierząt
- stanowiska chronionych gatunków roślin
- stanowiska chronionych gatunków ryb rzecznych
- wodne siedliska chronione

1.2. Obszary wymagające ochrony

- ciągi ekologiczne w dolinach rzek i mniejszych cieków
- wartościowe zbiorowiska łąkowe
- stanowiska rzadkich gatunków roślin
- stanowiska rzadkich gatunków grzybów

2. POZOSTAŁE ELEMENTY ŚRODOWISKA

2.1 Obszary i obiekty objęte ochroną prawną

- udokumentowane złoża kopalin
- ujęcie wód ze strefami ochrony bezpośredniej

2.2 Obiekty wymagające ochrony

- wyrobisko poeksploatacyjne iłów środkowojurajskich z licznymi skamieniałościami

3. ZAGROŻENIE ZDROWIA ORAZ BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I MIENIA

- obszary, na których występienie powodzi jest prawdopodobne
- strefy sanitarne cmentarzy
- potencjalny zasięg uciążliwego hałasu i wibracji od dróg i linii kolejowych
- potencjalny zasięg oddziaływania pól elektromagnetycznych od napowietrznych lini wysokich napięć

OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

1. OBIEKTY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ

- zabytki architektury i budownictwa wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego

2. OBIEKTY I OBSZARY WYMAGAJĄCE OCHRONY

- ważniejsze zabytki architektury i budownictwa
- zabytkowe założenia zieleni i cmentarze
- stanowiska archeologiczne
- strefy konserwatorskie ochrony historycznych układów ruralistycznych
- strefy konserwatorskie ochrony sąsiedztwa zabytki
- strefy konserwatorskie ochrony krajobrazu kulturowego
- obiekt zaliczony do dóbr kultury współczesnej

KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. KOMUNIKACJA

1.1 Komunikacja drogowa

stan istniejący	stan planowany	
		drogi krajowe
		drogi powiatowe
		drogi gminne publiczne
		drogi gminne wewnętrzne
KDG		drogi klasy głównej
KDZ		drogi klasy zbiorczej
KDL		drogi klasy lokalnej
MOP		miejsca obsługi podróżnych
		ścieżki rowerowe

1.2 Komunikacja kolejowa

- linia kolejowa
- stacje i przystanki kolejowe

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- W — urządzenia gospodarki wodnej
- K, Kp — oczyszczalnie ścieków (p - projektowane)
- E 100 KV — napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokich napięć
- E 400 KV
- E — stacja elektroenergtyczna 110/15 kV (GPZ)
- gazociągi wysokoprężne projektowane
- Gp — stacja redukcyjno pomiarowa projektowana
- O — Punkt Selektywnej Zbiórki Ocpadów Komunalnych
- Rp — obiekty radiokomunikacyjne projektowane

3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

- urzad gminy
- szkoła
- ośrodek zdrowia
- boisko
- cmentarz
- dom opieki

ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA Z OGRANICZONĄ ZABUDOWĄ

- kompleksy użytków rolnych III i IV klasy bonitacyjnej
- grunty rolne o glebach pochodzenia organicznego

OZNACZENIA INFORMACYJNE

- granica obszaru NATURA 2000 "Załęczański łuk Warty" położonego na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego

Załącznik Nr 3 do Uchwały Nr XXXIII/236/2018

Rady Gminy Rudniki

z dnia 27 lutego 2018 r.

ROZSTRZYGNIECIE
RADY GMINY RUDNIKI
z dnia 27 lutego 2018 r.
w sprawie sposobu rozpatrzenia uwag do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 i 1566), biorąc pod uwagę stanowisko Wójta Gminy, Rada Gminy Rudniki rozstrzyga, jak następuje:

1. Odrzuca się uwagę zawierającą zarzut, że dokumentacja planistyczna zawiera tylko jeden załącznik graficzny określający „kierunki" rozwoju gminy" zamiast dwóch osobnych załączników graficznych (rysunków), ponieważ nie ma wymogu prawnego sporządzania dwóch osobnych rysunków. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, załącznikami do uchwały o uchwaleniu studium są tekst i rysunek studium, w związku z czym uwarunkowania przedstawione w formie graficzne opracowane zostały jako rysunki w tekście. (Wobec zgłoszonych w uwadze zastrzeżeń, najważniejsze z tych rysunków zostały powiększone i włączone do „Tekstu Studium", jako załączniki graficzne do rozdziału I, oraz uzupełnione o dwa rysunki sporządzone jako materiały planistyczne na potrzeby studium.)

2. Odrzuca się uwagę zawierającą zarzut, że nie zostało opublikowane na stronie internetowej opracowanie ekofizjograficzne, ponieważ, zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obowiązek wyłożenia do publicznego wglądu oraz publikacji na stronach internetowych urzędu gminy obejmuje tylko projekt studium.

3. Odrzuca się uwagę zawierającą zarzut, że w części I „Uwarunkowania" pkt 5 nie został prawidłowo przeprowadzony bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, zgodnie z przepisami, ponieważ bilans terenu został opracowany zgodnie z przepisami, jako materiał planistyczny sporządzony na potrzeby studium, i uwzględniony w części określającej uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

4. Odrzuca się uwagę zawierającą wniosek o wprowadzenie do tekstu studium ograniczeń w możliwości lokalizacji na terenie gminy Rudniki przedsięwzięć przewidujących chów lub hodowlę zwierząt o obsadzie nie większej niż 40 DJP, w tym kurników, ferm świń, ferm norki amerykańskiej, ponieważ zakaz taki nie ma umotywowanych podstaw i byłby sprzeczny z podstawową funkcją gminy jaką jest produkcja rolnicza. Zakaz taki byłby też bardziej restrykcyjny niż zakazy obowiązujące na Obszarze Chronionego Krajobrazu określone, określone na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody.

5. Odrzuca się uwagi o:

1) wskazanie do zabudowy zagrodowej w całości dz. nr: 384 obręb Jaworzno Wieś i dz. nr 111/2 obręb Julianpol,
2) zmianę przeznaczenia gruntów dla nieruchomości: dz. nr 173 we wsi Słowików częścią przylegająca do drogi, dz. nr 87 we wsi Janinów częścią przylegająca do ul. Gabryś, dz. nr 177 we wsi Słowików częścią przylegająca do drogi, pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
3) przyjęcie założenia rozwoju układu komunikacyjnego poprzez wykorzystanie części działek nr 26 i 27/1 w Nowym Bugaju na drogę łączącą Nowy Bugaj z Brzezinami Cieciułowskimi i jednocześnie zmiany sposobu użytkowania pozostałych fragmentów ww. działek na obszary zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności,
4) rozszerzenie przyległych terenów pod zabudowę o fragment obejmujący północną część dz. nr 449 i 447 obręb Mostki,

ponieważ przeznaczenie wnioskowanych działek lub ich części pod nową zabudowę zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną byłoby niezgodne z zasadami sporządzania studium, bowiem z bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę wynika, że wyszacowana chłonność terenów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej na obszarze gminy jest większa niż zapotrzebowanie na nową zabudowę o takiej funkcji, w związku z czym nie wolno planować nowej zabudowy o takiej funkcji poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (wymóg ustawowy).

Ponadto uwagi wymienione w pkt 1, 2, 3 nie mogą być uwzględnione ze względów proceduralnych, ponieważ faktycznie są to wnioski o zmianę studium a wnioski – zgodnie z procedurą - należało składać w terminie do dnia 01. 08. 2016 r. (Uwaga wymieniona w poz. 6 jest ponowieniem nieuwzględnionego wniosku o zmianę Studium).